«دنیای اقتصاد» به شما «قدرت پیش‌بینی» می‌دهد

دنیای اقتصاد

روزنامه صبح ایران

«دنیای اقتصاد» سالی پر از امید، نشاط و پیشرفت را برای عموم هموطنان و ایران عزیز آرزو دارد

دوشنبه
۲۸ اسفند ۱۴۰۲
۷ رمضان ۱۴۴۵
۱۸ مارس ۲۰۲۴
سال ۲۲ . شماره ۵۹۷۵
۳۲ صفحه . ۷۰۰۰ تومان

DONYA-E-EQTESAD.COM
threads deghtesad
Linkedin donya-e-eqtesad
Twitter deghtesad
instagram deghtesad
Telegram @den_ir

گزارش «دنیای اقتصاد» از بازدهی ۱۴۰۲ دارایی‌ها؛ کورس سود بانکی و دلار چگونه به پایان رسید؟

برنده مچ‌اندازی بازارها

دنیای اقتصاد ۱۴۰۲ سال بازگشت بازار سپرده به رالی دارایی‌ها بود. روند کم‌رمق بازار های ارز و طلا در نیمه نخست سال در کنار افزایش سقف سود سپرده بانکی در ماه‌های پایانی، سبب شد تا یک رقابت تنگاتنگ میان نرخ سود سپرده بانکی و بازدهی بازارهای ارز و طلا شکل بگیرد. سیاست افزایش نرخ سود در کنار ثبات نسبی نرخ دلار سبب شد تا قدرت بازار ریالی در مقابل سایر بازارهای غیر ریالی حفظ شود که البته تداوم این روند می‌تواند برای ثبات بازارها و کاهش نرخ تورم مفید باشد. «دنیای اقتصاد» در یک گزارش تحلیلی به بررسی این رقابت و همچنین روند دلار ۱۴۰۲ پرداخته است. نماگر اصلی بورس تهران نیز، با پشت سرگذاشتن سالی پرماجرا، با بازدهی ۱۰٫۲ درصدی به کار خود پایان داد. در سالی که گذشت نماگر همونز، بازدهی ۲۵ درصدی را برای سهامداران به همراه داشت. یک تصویر ماندگار از رالی ۱۴۰۲ بازارهای دارایی، «جاماندن بورس در بازدهی یک‌ساله» است؛ آنچه این باخت را برای سهامداران رقم زد، عمدتا «تحمیل ریسک‌های تصمیم‌گیری سیاستگذار» بود.

» ۹، ۱۳ و ۱۰

نوروز؛ عمق استراتژیک ایران

سید محمد بهشتی از رمز و راز ماندگاری جشن باستانی ایرانیان می گوید

» ۸، ۱۸، ۱۷ و ۲۷

«دنیای اقتصاد»، در یک پرونده، به معرفی سفرهای غیرکلیشه‌ای، تشریح توریسم جنوب و همچنین ریشه اختلال در فروش بلیت‌های نوروزی پرداخته است.

تحولات املاک «شمال» بررسی شد

سال رژیم ویلاها

املاک «شمال» در سال جاری، راه خود را از بازار پیشرو جدا کرد؛ نبض مسکن تهران یک مسیر را رفت، نبض ویلا هم مسیر دیگر. گزارش میدانی و بررسی‌ها «دنیای اقتصاد» از بازار ویلاهای دو استان شمالی در پایان ۱۴۰۲ حاکی از دو تغییر نسبت به ۱۴۰۱ است. نوروز معمولا فرصتی برای ورود تقاضا به بازار زمین و ویلا در «شمال» ایجاد می کند و تصویر به‌روز از این بازار، نوعی راهنما برای خریداران محسوب می‌شود. معاملات ویلا در سالی که گذشت با «رکود سنگین» مواجه بود.

» ۷

آینده روسیه با تکرار پوتین

روس‌ها اطمینان دارند که نتیجه انتخابات اخیر، پنجمین دوره ریاست‌جمهوری پوتین خواهد بود؛ اما با این حال آنها نسبت به آینده نگرانند. نگرانی‌ها ناشی از این احتمال است که پوتین از قدرت نامحدود خود برای ایجاد تغییراتی که قبل از رای گیری از آن اجتناب می کرد، استفاده کند. انتظار می‌رود این انتخابات یک پیروزی قاطع برای پوتین باشد و به همین دلیل هم زمینه برای سرکوب هرچه بیشتر مخالفان و تشدید جنگ در اوکراین بیش از پیش فراهم می‌شود.

» ۴

تیترهای منتخب

۴ بوی خون از نطق ترامپ
۲۴ چهارتابلو از خودروی ۱۴۰۳
۲۳ مدیریت تنوع نسلی در تیم‌ها
۲۹ مرور سال سخت فولادسازان
۳۰ بازتاب افزایش قیمت رمز ارز
۲۸ حفره‌های پنهان بانکداری الکترونیک
۲۶ نگرانی از آینده سلامت

سرمقاله

پایان درجازدگی

دکتر پویا جبل‌عاملی

اگر بر اساس مدل معروف عجم اوغلو-رابینسون در کتاب «جاده باریک آزادی» بخواهیم روابط متقابل جامعه و دولت (state) در ایران را تحلیل کنیم، باید گفت به شکل ملموسی توان دولت کاهش یافته، اما در عین حال افزایش توان جامعه محدود بوده است.

» ۱۳

یادداشت اول

فرمان برای استبداد

منصور بیطرف

هفته گذشته اتاق فکر طرفداران حزب جمهوری‌خواه آمریکا از برنامه دولت آینده – که با قطعی شدن نامزدی دونالد ترامپ احتمال برد خود را می‌دهند- رونمایی کرد. این برنامه که به نظر می‌آید از سال ۲۰۲۳ شروع به نوشتن شده، «پروژه ۲۰۲۵» نام دارد.

» ۲

یادداشت دوم

پاسخ ناکافی

دکتر علی سرزعیم

روزنامه دنیای اقتصاد در روز سه‌شنبه مطلبی با عنوان «دوئل ارزی با سفر داخلی» منتشر کرد که در پاسخ آن بانک مرکزی مطلبی را به همان روزنامه منتقل کرد که روز چهارشنبه منتشر شد. اما به نظر می‌رسد پاسخ مطرح‌شده در بهترین حالت ناکافی و در بدترین حالت بی‌ربط است.

» ۱۳

گزارش

اختلاف بر سر حداقل دستمزد

اختلاف‌ها بر سر تعیین حداقل دستمزد کارگران در ۱۴۰۳ به روزهای پایانی سال کشیده شده است. با وجود کمپین‌هایی برای افزایش ۱۸۰ درصدی حداقل دستمزد از سوی کارگران، با توجه به چشم‌انداز نزولی سیاستگذار از روند تورمی سال آینده، به نظر نمی‌رسد حداقل دستمزد بیش از ۳۰ درصد افزایش یابد.

» ۶

رویداد

امضای بزرگ‌ترین قرارداد نفتی

» ۱۴

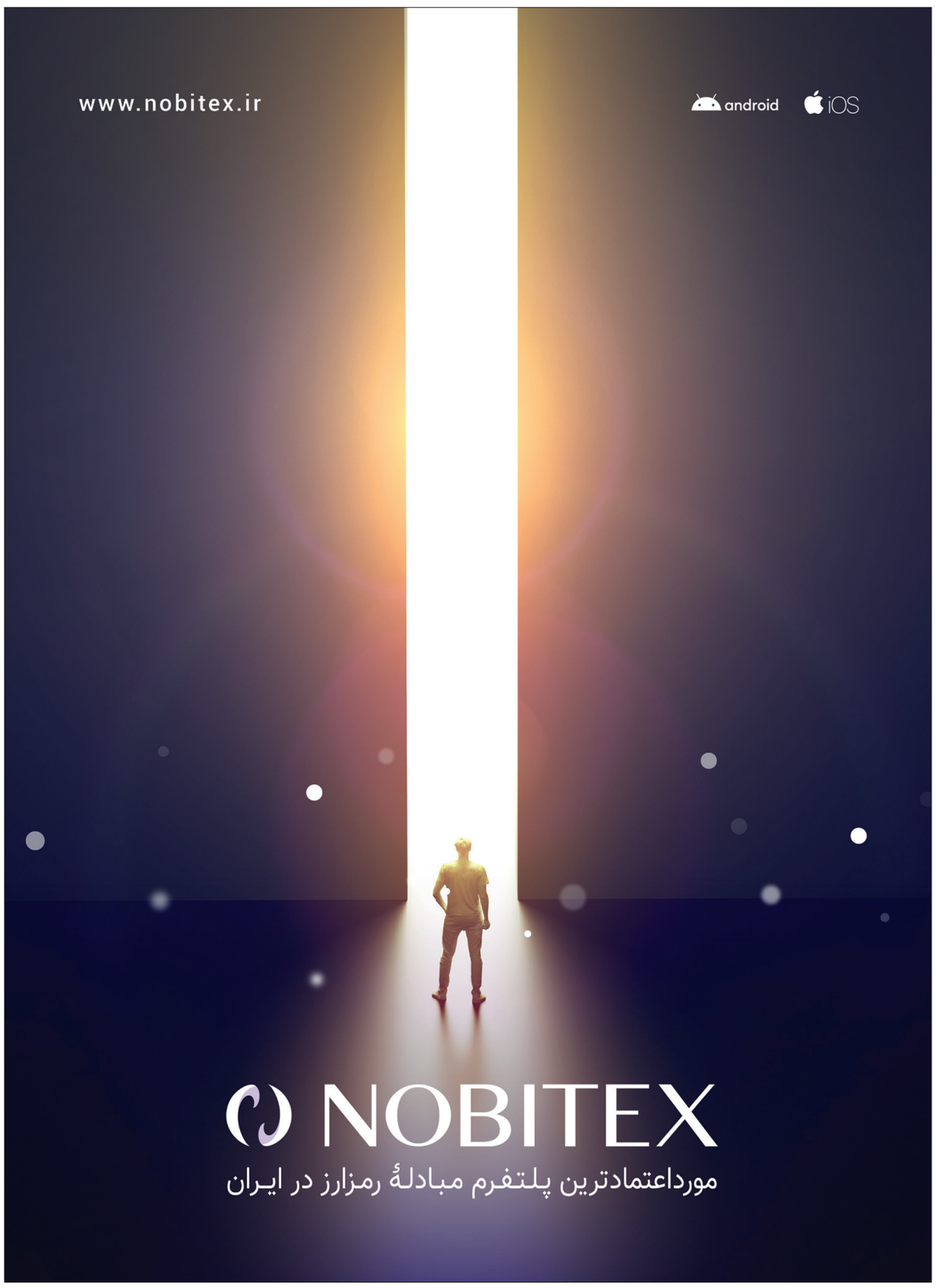

ماموریت جمهوری‌خواهان برای دولت آینده آمریکا چیست؟

فرمان برای استبداد

منصور بیطرف

هفته گذشته اتاق فکر طرفداران حزب جمهوری‌خواه آمریکا از برنامه دولت آینده -که با قطعی شدن نامزدی دونالد ترامپ احتمال برد خود را می‌دهند- رونمایی کرد. این برنامه که به نظر می‌آید از سال ۲۰۲۳ شروع به نوشتن شده و به تازگی در دسترس عموم قرار گرفته «پروژه ۲۰۲۵» نام دارد و در واقع نقشه راه دولت را در همه زمینه‌ها – دیپلماسی، دفاعی، اقتصاد، رسانه و نیز افکار عمومی – ترسیم کرده است. «پروژه ۲۰۲۵» که در پنج بخش و ۹۰۰ صفحه تنظیم و تدوین شده توسط اعضای سابق دولت ترامپ و جمعی از نخبگان بنیاد هریتیج و بنیادهایی مانند موسسه مطالعات اقتصادی تدوین شده است. آن طور که در مقدمه این کتاب آمده، هدف آن تدوین «فرمان برای رهبری ۲۰۲۵» است. در مقدمه این کتاب همچنین آمده که در زمستان سال ۱۹۸۰، چنین برنامه‌ای با نام «فرمان برای رهبری» توسط بنیاد هریتیج که در آن موقع نوپا بود، به رئیس جمهور منتخب یعنی رونالد ریگان ارائه شده بود. نویسندگان این مجموعه با این اظهار که این بار سال ۱۹۸۰ نیست، معتقدند از سال ۲۰۲۳ بازی عوض شده است.

به گفته آنها فرهنگ مارکسیسم در نهادهای آمریکایی نفوذ کرده و دولت فدرال اکنون یک بهیموث (یا لویاتان- استعاره‌ای از کتاب توماس هابز) شده که علیه شهروندان آمریکایی و ارزش‌های محافظه‌کارانه مسلح شده و آزادی را از هر سو که تاکنون سابقه نداشته تحت محاصره قرار داده است. نویسندگان وظیفه فوری دولت آینده را معکوس کردن این موج دانسته‌اند و فرصت معکوس کردن این موج را فقط انتخابات ۲۰۲۴ می‌دانند.

نگاهی به فصول کتاب نشان از ایده‌ها و آرمان‌های دولت آینده جمهوری‌خواه را می‌دهد. بخش اول این کتاب که شامل سه فصل است، «در اختیار گرفتن افسار دولت» نام دارد. فصل اول به اداره کاخ سفید پرداخته؛ فصل دوم به دفتر اجرایی رئیس جمهور اختصاص دارد و فصل سوم مدیریت کردن بوروکراسی است. نویسنده فصل دوم «روس ووگت» است. شخصیت کاریزماتیک که اکنون رئیس مرکز نوسازی آمریکاست و در دولت ترامپ مدیر دفتر مدیریت و بودجه بود. او در این فصل نوشته است که «وظیفه رئیس جمهوری آمریکا به نیابت از مردم، محدود کردن و کنترل بخش‌های اجرایی و هدایت آن است».

به اعتقاد او «شورای امنیت ملی باید با جدیت تمام، ترفیعات عمومی و افسران زیر پرچم را بازنگری کند تا نقش‌ها و مسوولیت‌های اصلی ارتش را که اکنون اولویت آن بر مهندسی اجتماعی و مسائل غیردفاعی، از جمله تغییرات آب و هوا، نظریه نژادی حیاتی، افراط‌گرایی و سایر سیاست‌های دوقطبی متمرکز شده تا به این طریق نیروهای مسلح را تضعیف و بهترین مردان و زنان کشور ما را از سربازگیری منصرف کند، بازیابی کند.»

اما بخش دوم که به دفاع عمومی اختصاص دارد شامل ۶ فصل است. یکی از فصول آن «آژانس‌های خبری» است که خود شامل دو بخش می‌شود: بخش اول «خبرگزاری ایالات متحده برای رسانه‌های جهانی» و بخش دوم «همکاری برای سخن‌پراکنی عمومی» است. نویسنده بخش اول خانم مورا نامدار است. ایرانی‌الاصلی که در دولت ترامپ توسط خود ترامپ به دستیاری وزیر امور خارجه در امور کنسولی منصوب شده بود. او در این بخش می‌نویسد که ما به افرادی در خبرگزاری ایالات متحده و برای رسانه‌های جهانی نیاز داریم که واقعا به آمریکا اعتقاد و ایمان دارند نه آنکه به خبرگزاری‌هایی اجازه کار دهیم که ضد آمریکایی عمل می‌کنند؛ آژانس‌هایی که از پول مالیات‌دهندگان تامین می‌شوند.

بخش سوم به رفاه عمومی پرداخته است. این بخش بیشترین فصول کتاب را به خود اختصاص داده است؛ یعنی ۱۱ فصل. برنامه‌های ۱۱ وزارتخانه در این فصل گنجانده شده است. شاید مهم‌ترین فصل این کتاب فصل هفدهم است که به وزارت دادگستری مربوط می‌شود. جین همیلتون، که در دوره ریاست جمهوری ترامپ در وزارت دادگستری و هوم لند کار می‌کرد نویسنده این فصل است. او معتقد است که اعتماد مردم به وزارت دادگستری از بین رفته و استقلال عمل «اف‌بی‌آی» سبب شده که از حاکمیت قانون جدا شود و مواردی که باعث می‌شود مستقل و خارج از حاکمیت قانون عمل کند باید حذف و لغو شود.

بخش چهارم به اقتصاد و وزارتخانه‌ها و نهادهای اقتصادی مربوط است. دستورالعمل‌های وزارتخانه‌های خزانه‌داری، کشاورزی و تجارت و نیز نهاد مهم پولی یعنی فدرال رزرو در این بخش گنجانده شده است. این بخش شش فصل دارد. مقدمه‌ای که در این بخش نوشته شده مهم و در عین حال تامل‌برانگیز است. «دولت بعدی باید رفاه مردم عادی آمریکا را اولویت‌بندی کند. برای چند دهه، الیت‌هایی که بر سرکار بودند شهروندان را از لحاظ ایمن‌سازی مرزها، دادن تولید به چین و کشورهای دیگر، خرج کردن بی‌حد و حصر، تنظیم مداوم و در کل کنترل کردن کشور از بالا به پایین تا از پایین به بالا، ناکام گذاشته‌اند.»

یکی از مهم‌ترین عباراتی که در این بخش به کار رفته «سیاست تهاجمی تجارتی» است. به اعتقاد نویسندگان ایجاد سیاست‌هایی که بتواند مانع نفوذ چین در اقتصاد آمریکا شود باید در اولویت قرار گیرد. در این بخش آمده است که تعرفه بالایی که ترامپ در دوره ریاست جمهوری خود بر فولاد چین بست باعث شد که ۷۵ هزار شغل ایجاد شود که یک‌هزار شغل آن فقط در بخش فولاد بوده است. همچنین در این بخش آمده است که سالانه ۳۰۰ هزار کمونیست چینی وارد آمریکا می‌شوند و در دانشگاه‌ها و نهادهای کشور به کار گرفته می‌شوند. نویسندگان با انتقاد به جانت یلن، وزیر خزانه‌داری بایدن می‌نویسند که این وزارتخانه تحت رهبری یلن «مساوات» و «تغییرات اقلیمی» را جزو پنج اولویت وزارت خزانه‌داری قرار داده است. در «پروژه ۲۰۲۵» وظیفه وزارت خزانه‌داری را ارتقای رشد، رفاه و ثبات اقتصادی تعریف کرده‌اند و نویسندگان معتقدند که «وزارت خزانه‌داری باید ماموریت حیاتی خودش را که توازن بودجه فدرال است، انجام دهد.»

نویسنده مرتبط با فدرال رزرو، پاول وینفر است که در دوره ترامپ مدیر شورای سیاست داخلی بوده است.

او می‌نویسد که «مشکل اصلی با کنترل دولت بر سیاست پولی این است که دو فشار سیاسی بر این نهاد فدرال رزرو وارد می‌کنند: اول فشار برای چاپ پول تا کسری‌های دولت را بپوشانند و دوم فشار برای چاپ پول تا به طور مصنوعی اقتصاد را تا انتخابات بعدی به جلو برانند.» این نویسنده معتقد است که باید «اشتغال کامل» را از ماموریت فدرال رزرو حذف کرد و این نهاد باید فقط بر «ثبات قیمت‌ها» متمرکز باشد و در نهایت بخش پنجم که شامل چهار فصل است به «آژانس‌های مستقل رگولاتوری» اختصاص دارد که به موضوعات رگولاتوری مالی و انتخابات و تجارت می‌پردازد.

در واقع این خلاصه‌ای بود از «پروژه ۲۰۲۵» یا «فرمان برای رهبری ۲۰۲۵». این کتاب در حال حاضر سر و صدای زیادی در جامعه نخبگان آمریکا به پا کرده است. روزنامه «یو اس ای تودی» هفته گذشته به طور مفصل به این کتاب پرداخت. در شبکه‌های مجازی دیگر این پروژه را راهی برای استبداد و دیکتاتوری خوانده‌اند که نمونه آن حذف استقلال اف‌بی‌آی و دادگستری است. در واقع در این کتاب آمده است که همه اعضای دولت باید نقش سیاسی داشته باشند حتی بخش اقتصادی؛ از این رو برخی معتقدند که این «فرمان» تهدیدی برای دموکراسی است.

اسرائیل و حزب‌الله به جنگ نزدیک‌تر شدند؟

توهم جنگی بی‌بی برای لبنان

از زمان شروع جنگ اسرائیل و غزه، پس از حمله حماس در ۱۷ اکتبر، ترس اصلی این بود که این درگیری ممکن است بسیار گسترده‌تر و مرگبارتر شود. به گزارش بی‌بی‌سی، یک روز پس از حمله حماس، قدرتمندترین گروه مسلح حزب‌الله لبنان در همبستگی با حماس، راکت‌ها و گلوله‌های هدایت‌شونده را به سمت اسرائیل شلیک کرد که با واکنش تلافی‌جویانه پهپادها و توپخانه‌های اسرائیلی مواجه شد. آیا اسرائیل آسیب‌دیده و آسیب‌پذیر، با نخست‌وزیری که برای بقای سیاسی می‌جنگد، می‌تواند تصمیم بگیرد که باید تهدید را در سراسر مرز شمالی‌اش در لبنان خنثی کند؟ ترس این بود که دولت بنیامین نتانیاهو ممکن است در جبهه دوم در جنگ یعنی علیه حزب‌الله وسوسه شود؛ گروهی که مانند حماس قصد نابودی دولت یهود را دارد و اگر چنین است، ایران به عنوان حامی کلیدی حزب‌الله در منطقه و دشمن قسم خورده آمریکا چه واکنشی خواهد داشت؟

گروه خبر

این هفته اسرائیل حملات هوایی بیشتری را به دره بقاع در عمق لبنان انجام داد و تعداد کشته‌شدگان در لبنان از زمان آغاز درگیری به بیش از ۲۴۰ نفر رسید. در تلافی، حزب الله ۱۰۰ موشک کاتیوشا را به شمال اسرائیل شلیک کرد که سنگین‌ترین حمله آن از زمان آغاز جنگ با اهدافی از جمله پایگاه‌های ارتش اسرائیل در بلندی‌های جولان بود. از ماه اکتبر تاکنون حداقل ۱۷ اسرائیلی در حملات لبنان و سوریه کشته شده‌اند.

موشک‌های این هفته باعث شد تا ایتامار بن گویر، وزیر امنیت ملی راست افراطی اسرائیل، خطاب به وزیر دفاع یوآو گالانت، پست خشمگینانه‌ای را منتشر کند با این محتوا که: «ارتش مسوولیت شماست. منتظر چه هستید؟ ما باید شروع به پاسخ، حمله کنیم. جنگ، حالا!» ماه گذشته، هرزی هالوی، رئیس ستاد نیروهای دفاعی اسرائیل (IDF) گفت: «ما اکنون بر آمادگی برای جنگ در شمال تمرکز کرده‌ایم.» برای مدت طولانی، به نظر می‌رسید که درگیری‌ها در مرز به دقت حول خطوط قرمز ناگفته تنظیم شده بود تا از تبدیل جنگ به جنگ همه‌جانبه جلوگیری شود. حسن نصرالله، رهبر حزب الله، خواستار جنگ نیست. خاطرات لبنان از جنگ سال ۲۰۰۶ با اسرائیل که بیش از ۱۰۰۰ لبنانی کشته بر جای گذاشت، هنوز تازه است و اسرائیل می‌داند که توان نظامی حزب‌الله به مراتب بیشتر از حماس است.

فقط عقب نگه داشتن

نظرسنجی منتشر شده در روزنامه معاریو این کشور در ماه گذشته نشان داد که ۷۱ درصد از پاسخ دهندگان طرفدار عملیات نظامی در مقیاس بزرگ برای عقب راندن حزب‌الله هستند.

ساریت زهوی که در نزدیکی مرز لبنان زندگی می‌کند و ریاست مرکز تحقیقات آلما را که در زمینه تهدید تخصص دارد عهده‌دار است، می‌گوید که هدف حزب الله «کشاندن اسرائیل به جنگ بدون آغاز واقعی آن است.» اما، او استدلال می‌کند، اسرائیل به دنبال رویارویی همه‌جانبه نیست. «منافع اسرائیل اجتناب از جنگ تمام عیار در عین دستیابی به یک وضعیت امنیتی بهبود یافته و در عین حال آسیب رساندن به تیپ‌های حزب الله تا حد امکان است. ما توانایی حزب الله در اینجا و هزینه جنگ را درک می‌کنیم.»

او معتقد است که استفاده حزب‌الله از راکت‌هایی که برد بیشتری نسبت به موشک‌های ضدتانک دارد، گواه تغییر در تاکتیک‌ها و توانایی‌های نظامی این گروه است. حزب‌الله هزینه‌های جنگ را در نظر می‌گیرد، اما آنها به آینده نزدیک نگاه نمی‌کنند، بلکه سال‌ها به جلو نگاه می‌کنند. او می‌افزاید: «آنها قبلا با تخلیه اجباری ده‌ها هزار اسرائیلی به نتیجه رسیده‌اند.»

حدود ۶۰۰۰۰ اسرائیلی که در نزدیک مرز زندگی می‌کنند، از ماه اکتبر از جنگ فرار کرده‌اند که بزرگ‌ترین جابه‌جایی در تاریخ اسرائیل است. حدود ۱۰۰۰۰۰ ساکن لبنان نیز از آن سوی مرز نقل مکان کرده‌اند. اسرائیل می‌خواهد نیروهای حزب الله را فراتر از رودخانه لیتانی که نوعی منطقه حائل بین بیروت و مرز اسرائیل است، به عقب براند تا پناهجویان تخلیه شوند. به عنوان بخشی از توافق برای پایان دادن به جنگ ۲۰۰۶، قرار بود منطقه جنوب لیتانی به جز ارتش لبنان و نیروهای سازمان ملل - که حزب الله آن را نقض کرده است، از حضور نظامی پاک باشد. این بخشی از گفت‌وگو با آموس هوخشتاین، فرستاده ویژه ایالات متحده است که بارها برای جلوگیری از تشدید تنش به منطقه اعزام شده است. اما توافق بر سر عقب‌نشینی و خلع سلاح حزب‌الله همچنان مبهم باقی مانده است. به نظر می‌رسد تاکنون، هم بنیامین نتانیاهو و هم حزب‌الله از پرتگاه دوری کرده‌اند.

ارتش اسرائیل در حال حاضر بدون گشودن جبهه جدید و موج جدیدی از تنش بین‌المللی در غزه گسترده شده و حزب الله در حالت واکنشی است. هدف حزب‌الله بیشتر جنگ فرسایشی سطح پایین‌تر است. اما خطر واقعی، محاسبه اشتباه و فرورفتن در برابر فشارهای رقیب است.

نتانیاهو از این تصور که کشورش را در معرض بدترین حمله در تاریخ خود قرار داده است، مورد تحقیر خانواده‌های گروگان‌هایی قرار گرفته است که از او می‌خواهند برای بازگرداندن آنها به توافقی دست بزند و غرب به خاطر تلفات فزاینده غیرنظامیان در غزه، نتانیاهو را مورد انتقاد قرار داده است. ترس این است که او گسترش نبرد در لبنان را کلید بقای سیاسی خود بداند و اینکه اسرائیل، در پی حملات ۷ اکتبر، بدون انجام اقدام نظامی، تهدید مستمر در جبهه شمالی خود را تحمل نکند. اسرائیل از ماه اکتبر حدود ۴۰۰۰ حمله به مواضع در سراسر لبنان داشته است.

هلال خاشان، از دانشگاه آمریکایی در بیروت، معتقد است که خویشتن داری نسبی اسرائیل تاکنون، داستان واقعی را بیان نمی‌کند. او با اشاره به حملات اسرائیل به حدود ۴۰۰۰ موضع در سراسر لبنان از ماه اکتبر، می‌گوید: «نتانیاهو آشکارا خواهان جنگ است.»

او می‌گوید: «نتانیاهو از نظر سیاسی به پایان رسیده است و وقتی جنگ متوقف شود، باید با حساب خود روبه‌رو شود. من فکر نمی‌کنم که او به این بیندیشد که آمریکا یا اروپا چه فکری می‌کنند؛ نتانیاهو تصمیم خود را در مورد حزب‌الله گرفته است.» یک متغیر ناشناخته دیگر و بالقوه جدی‌تر، پاسخ ایران است که به حزب الله، نماینده خود در لبنان، به عنوان سنگری در برابر اسرائیل متکی است. از زمان حمله حماس، تهران قدرت خود را در سراسر خاورمیانه افزایش داده است. گروه‌های مورد حمایت ایران پایگاه‌های نظامی آمریکا در عراق و سوریه را هدف قرار داده‌اند و ارتش یمن حملات بی‌شماری را به کشتی‌ها در دریای سرخ انجام داده‌اند. این جنگ تاکنون به یک جنگ گسترده و بدون محدودیت وارد نشده است اما حملات بزرگ اسرائیل به حزب الله می‌تواند محاسبات تهران را تغییر دهد.

در لبنان، میل کمی برای درگیری کامل با اسرائیل وجود دارد، به‌ویژه در میان گروه‌های مذهبی که به شاخه شیعه اسلام که حزب الله به آن تعلق دارد، وابسته نیستند.

خاشان می‌گوید: «غیرشیعیان تقریبا به اتفاق آرا مخالف هستند.»

حسن نصرالله گفته است که با آتش‌بس با اسرائیل قبل از آتش‌بس در غزه موافقت نخواهد کرد. گزارش شده است که او ماه گذشته به یک رهبر نظامی ایرانی گفته بود که نمی‌خواهد ایران در جنگ با اسرائیل یا ایالات متحده وارد شود - و در صورت حمله کامل به اسرائیل، حزب‌الله به تنهایی خواهد جنگید.

هنوز کسانی که در دو طرف مرزهای خطرناک زندگی می‌کنند، به دلیل ترس از درگیری‌ها تحت فشار قرار دارند. ساریت زهوی می‌گوید: «هر شب تصاویر حمله ۷ اکتبر را با خود به رختخواب می‌برم و هر روز صبح از خواب بیدار می‌شوم و می‌گویم خوب، حماس یا دیگر گروه‌های مخالف اسرائیل دیشب دیگر حمله نکردند. این یک تهدید وجودی است.»

مذاکرات محرمانه ایران و آمریکا به نتیجه نرسید

رهگیری تهاجمی در دریای سرخ

دنیای‌اقتصاد: دولت بایدن در حال گسترش تلاش‌ها برای نظارت و رهگیری تسلیحات ادعایی ایران است که به یمن وارد می‌شود، جایی که جنبش حوثی کمپین فشار را علیه کشتی‌های تجاری به راه انداخته‌اند و در برابر حملات نظامی آمریکا و بریتانیا در هفته‌های گذشته همچنان ثابت و پایدار مانده است.

«واشنگتن پست» ۱۷ مارس گزارش داد: آمریکا تلاش‌های خود را برای مبارزه با قاچاق تسلیحات ادعایی ایران به حوثی‌ها گسترش می‌دهد.

به گفته یک مقام نظامی آمریکایی کشورهایی که از نظر اقتصادی تحت‌تاثیر حملات حوثی‌ها متضرر شده‌اند باید اقدامات بیشتری را برای مقابله با اقدامات این گروه مورد حمایت ایران انجام دهند.

پس از افزایش سطح حملات جنبش حوثی به کشتی‌های حمل و نقل تجاری در دریای سرخ با تسلیحات، موشک‌ها و تجهیزاتی که ادعا می‌شود ساخت ایران است، مقامات آمریکایی مدعی شدند که دولت بایدن درصدد است تا اقدامات خود را برای رصد و رهگیری تسلیحات ایرانی که به این گروه مورد حمایت تهران در یمن قاچاق می‌شود، گسترش داده و تشدید کند.

این ابتکار واشنگتن به دنبال ترسیم نقشه‌ای از مسیرهای دریایی مورد استفاده تهران و توقیف محموله‌های تسلیحاتی ارسالی به حوثی‌ها و همچنین اذعان به این مسأله است که یمنی‌ها احتمالا در آینده‌ای قابل پیش‌بینی به چالش امنیتی بزرگ تبدیل خواهند شد.

به گفته این منابع آگاه، این عملیات بخشی از یک استراتژی گسترده‌تر است که شامل تحریم‌ها و فشارهای دیپلماتیک نیز می‌شود، اما ممکن است به دلیل کمبود منابع اولیه نظامی با محدودیت‌هایی مواجه شود.

یک مقام ارشد دفاعی ایالات متحده این ماموریت پیشرفته را به عنوان «تلاشی دوباره برای درک بهتر این آبراه‌های بین‌المللی» توصیف کرد.

اقدامات بسیار قوی

یکی دیگر از مقامات ارشد دفاعی نیز این تلاش را «بسیار تهاجمی» خواند و گفت که واشنگتن همچنین در حال بررسی این موضوع است که چگونه کشورهای شریک می‌توانند تمرکز خود را بر مختل کردن روند قاچاق تسلیحات ایران و به‌منظور کمک به جبران ذخایر محدود پهپادهای آمریکایی و سایر دارایی‌های نظارتی که ابزارهای کلیدی هستند، گسترش دهند. این مقام نظامی آمریکایی از ذکر نام کشورهای شرکت‌کننده در این مذاکرات خودداری کرد، اما در عین حال گفت که همه دولت‌هایی که از نظر اقتصادی تحت‌تاثیر حملات یمنی‌ها متضرر شده‌اند باید اقدامات بیشتری انجام دهند.

مساله بسیار مهم

در همین راستا، کنت فرانک مکنزی جونیور، ژنرال بازنشسته تفنگداران دریایی که از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ ستاد فرماندهی مرکزی ایالات متحده را رهبری می‌کرد، گفت که قطع جریان ارسال سلاح‌های ادعایی از ایران به شبه‌نظامیان حوثی اقدامی بسیار مهم است.

ژنرال مکنزی در ادامه گفت: «ما باید این را بپذیریم و باید منابع را در مقابله با این روند قاچاق تسلیحات، به کار گیریم.

اساسا، این به منابع نظارتی نیاز دارد، اما برای انجام این کار باید با شرکای خود در ائتلاف همکاری کنیم.» وزارت دفاع ایالات متحده، از ماه نوامبر، دست‌کم ۱۰۵ حمله از جمله حدود ۴۰ حمله در هفته گذشته به کشتی‌های تجاری در سواحل یمن را ثبت کرده است.

مقامات آمریکایی می‌گویند که تسلیحات ادعایی به کار رفته ایران در حملات حوثی‌ها علیه کشتیرانی در آبراه‌های بین‌المللی شامل پهپادها، موشک‌های بالستیک و تجهیزات نظامی دریایی می‌شود.

ایالات متحده و بریتانیا به منظور ایجاد بازدارندگی حملات مکرر هوایی مشترک خود به پایگاه‌های ارتش را با هدف مختل کردن و تضعیف توانایی این گروه در یمن که آزادی دریانوردی و کشتیرانی بین‌المللی و تجارت جهانی را تهدید می‌کند، ادامه می‌دهند.

فرماندهی مرکزی آمریکا «سنتکام» شنبه ۲۶ اسفند اعلام کرد که جنبش حوثی‌ها روز جمعه سه موشک ضد کشتی به سمت دریای سرخ شلیک کرد.

سنتکام با انتشار بیانیه‌ای گفته این حمله که بین ساعت ۸:۳۰ تا ۲۲:۵۰ شامگاه جمعه (به وقت صنعا) از مناطق تحت کنترل حوثی‌ها انجام شده آسیبی به کشتی‌های آمریکایی، کشتی‌های ائتلاف یا کشتی‌های تجاری وارد نکرد. پیش‌تر، سازمان عملیات تجارت دریایی بریتانیا، شامگاه جمعه اعلام کرده بود که گزارشی مبنی بر وقوع انفجار در نزدیکی یک کشتی تجاری که در حال حرکت در فاصله ۶۵ مایل دریایی از غرب سواحل حدیده در یمن بود، دریافت کرده است.

کاپیتان این کشتی به این سازمان وابسته به نیروی دریایی بریتانیا گفته که این حمله آسیبی وارد نکرده و کشتی همچنان درحال حرکت به مقصد خود است.

این درحالی است که یمنی‌ها روز جمعه از حمله پهپادی و موشکی به کشتی‌های اسرائیلی و آمریکایی در دریای سرخ و اقیانوس هند خبر دادند. از ۱۹ نوامبر سال گذشته تاکنون یمنی‌های مورد حمایت ایران، حدود ۷۳ حمله پهپادی و موشکی به کشتی‌های تجاری در دریای سرخ را به دلیل تداوم حملات اسرائیل و در حمایت از نوار غزه، انجام دادند. حملات تقریبا روزانه در دریای سرخ بسیاری از شرکت‌ها را مجبور کرد به طی مسیری طولانی‌تر و گران‌تر در اطراف آفریقا روی آورند.

اقدامات فوری‌تر

دان سالیوان، سناتور جمهوری‌خواه جمعه ۲۵ اسفند در اظهاراتی مدعی شد که ایالات متحده باید در صورت ادامه حمله حوثی‌ها به نیروهای آمریکایی در دریای سرخ، کشتی‌های ایرانی را غرق کند.

این سناتور جمهوری‌خواه طی پیامی خطاب به جو بایدن، رئیس جمهوری آمریکا، گفت که حملات متعدد آمریکا برای مقابله با توانمندی‌های این گروه مورد حمایت ایران که ایالات متحده آن را به‌عنوان گروهی تروریستی طبقه‌بندی کرده، نتوانسته بازدارندگی لازم را ایجاد کند و جلوی هدف قرار دادن کشتی‌های تجاری را بگیرد.

به ادعای سالیوان، تنها راه متوقف کردن حملات حوثی‌ها، این است که ایران دریابد با عواقب مستقیم حمایت از آنها مواجه خواهد شد.

سالیوان در این پیام ادعا کرد که تهران باید بداند، موشک یا پهپادی که یمنی‌ها به سمت هر کشتی آمریکایی پرتاب خواهند کرد، غرق‌شدن کشتی‌های ایران را در پی خواهد داشت. به گفته او تهران باید دریابد که بهای این‌گونه اقدامات را خواهد پرداخت. ادعای واشنگتن پست درباره کارزار آمریکا در حالی است که پیشتر روزنامه آمریکایی «نیویورک تایمز» به نقل از مقامات ایرانی و آمریکایی با تایید خبر مذاکرات محرمانه و غیرمستقیم ایران و آمریکا در مسقط، گزارش داد که مذاکره‌کنندگان درباره تهدیدات فزاینده یمنی‌ها در دریای سرخ، به علاوه حملات شبه‌نظامی تحت حمایت ایران در عراق به پایگاه‌های آمریکایی و تحولات جنگ غزه گفت‌وگو کردند.

به گفته نیویورک تایمز، مقامات آمریکایی گفته‌اند که پیشنهاد انجام این مذاکرات از سوی ایران بوده و عمانی‌ها قویا توصیه کردند که ایالات متحده این پیشنهاد را بپذیرد.

در این گزارش آمده است که در این مذاکرات طرف آمریکایی خواستار توقف حملات گروه‌های مورد حمایت ایران به دریای سرخ و پایگاه‌های آمریکایی شده و در مقابل، طرف ایرانی نیز خواستار آتش‌بس در غزه شده است. فایننشال تایمز در تاریخ ۲۴ اسفند، برای اولین بار پرده از انجام این مذاکرات مخفیانه برداشت و اعلام کرد که این اولین مذاکرات میان تهران و واشنگتن در طول ۱۰ ماه گذشته است.

وضعیت مصرف و نظام تعرفه‌گذاری برق در بخش خانگی بررسی شد

سهم غیرمولدها از مصرف انرژی

بخش خانگی سهم قابل توجهی از مصرف برق کشور را به خود اختصاص می‌دهد. در سال ۱۴۰۱، از مجموع ۳۱۷ میلیارد کیلووات ساعت برق مصرفی، ۳۲ درصد معادل ۱۰۱/۴۴ میلیارد کیلووات ساعت توسط ۳۱/۴ میلیون مشترک خانگی مصرف شده است. این سهم در ماه‌های گرم سال به ۴۱ درصد نیز رسیده است. روند مصرف در این بخش طی سال‌های اخیر صعودی بوده؛ به طوری که در ۲۰ سال گذشته، مصرف برق مشترکان خانگی سالانه حدود ۵/۷ درصد و سرانه مصرف ۱/۳ درصد رشد داشته است. اهمیت نظام تعرفه‌گذاری در بخش برق خانگی از این جهت که کاهش مصرف برق در این بخش تا حد زیادی می‌تواند مشکل قطعی برق تولید و صنایع را حل کند، دوچندان می‌شود. در سال‌های گذشته و به‌ویژه در ماه‌های گرم سال و اوج مصرف تعداد زیادی از بنگاه‌ها به دلیل قطعی‌های مکرر برق ناگزیر به تعطیلی خطوط تولید شدند و همین موضوع افت تولید و از دست رفتن بازارهای صادراتی را به دنبال داشته است.

دنیای اقتصاد مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی به بررسی وضعیت مصرف برق در بخش خانگی و تعرفه‌گذاری در این بخش پرداخته است. براساس آمارهای منتشرشده، میزان میانگین مصرف انرژی در ایران بالاتر از میانگین جهانی است. این امر نشان‌دهنده سهم بالای مصرف انرژی در مصارف غیرمولد و همچنین بهره‌وری پایین در بخش‌های مولد است. نظام تعرفه‌گذاری قیمت برق از منظر مدیریت مصرف و توزیع عادلانه یارانه‌های انرژی دارای اهمیت زیادی است. در طول زمان، آزمودن سیاستگذاری‌های گوناگون در ایران این نتیجه را در بر داشته که شیوه قیمت‌گذاری برق باید به‌گونه‌ای باشد که ضمن کمک به مدیریت مصرف، به تحمیل فشار اقتصادی بر خانوارها منجر نشود و با شرایط آب‌وهوایی هر منطقه هماهنگ باشد. در همین راستا، اصلاح نظام تعرفه‌گذاری برق براساس الگوی افزایش پلکانی برای مشترکان پرمصرف در دستور کار قرار گرفته است. مشاهدات نشان می‌دهد این طرح، توانسته است سرانه مصرف برق مشترکان خانگی در سال ۱۴۰۱ را حدود ۰/۶ درصد کاهش دهد. نقطه قوت این بود که توانست با بالا بردن مبلغ قبض مشترکان پرمصرف، آنها را به نظارت مجدد بر مصرف ترغیب کند و از طرفی یارانه‌های دولتی به‌بخشی از جامعه که عموما جزو دهک‌های بالای جامعه بودند به شکل مضاعف و ناعادلانه اختصاص نیابد.

در سال‌های اخیر شاهد روندی صعودی در مصرف برق بخش خانگی در ایران بوده‌ایم. براساس آمار، در ۲۰ سال گذشته میزان مصرف برق در این بخش سالانه حدود ۵/۷ درصد و سرانه مصرف هر مشترک نیز ۱/۳ درصد افزایش یافته است. سهم بخش خانگی از کل مصرف برق کشور در سال ۱۴۰۱، معادل ۳۲ درصد بوده که این میزان در ماه‌های گرم سال تا ۴۱ درصد رسیده است. افزایش بی‌رویه مصرف برق در بخش خانگی علاوه بر افزایش هزینه‌های تامین انرژی و شدت انرژی، موجب توزیع نامتوازن یارانه‌های انرژی شده است؛ به‌گونه‌ای که خانوارهای پرمصرف از یارانه بیشتری نسبت به خانوارهای کم‌مصرف برخوردار می‌شوند. به همین دلیل، اصلاح نظام تعرفه‌گذاری برق خانگی برای مدیریت مصرف و توزیع عادلانه‌تر یارانه‌ها در دستور کار قرار گرفت. بر این اساس، در احکام قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ کل کشور، وزارت نیرو موظف شد تعرفه برق را برای مشترکان خانگی براساس الگوی افزایش پلکانی اصلاح کند. طبق این قانون، تعرفه مشترکان کم‌مصرف خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی برابر صفر، مشترکان تا الگوی مصرف، به‌صورت یارانه‌ای و مشترکان پرمصرف، از الگوی مصرف به‌صورت غیریارانه‌ای و براساس الگوی افزایش پلکانی محاسبه شود. بررسی آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۱، حدود ۷۷ درصد از مشترکان خانگی برق، مصرفی در محدوده کمتر از الگوی مصرف داشته‌اند. این در حالی است که در سال ۱۴۰۰، این میزان معادل ۷۵ درصد بوده است. بنابراین، اجرای طرح تعرفه‌گذاری پلکانی توانسته است به کاهش نسبی تعداد مشترکان پرمصرف منجر شود.

تصویر کلی از مصرف برق در بخش خانگی

داده‌ها نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۱، کل مصرف برق کشور حدود ۳۱۷ میلیارد کیلووات ساعت بود که ۳۲ درصد آن توسط مشترکان خانگی مصرف شد. سهم مشترکان خانگی از مصرف برق در سال‌های اخیر تغییر چندانی نداشته است و تنها در سال ۱۳۹۰ به دنبال اجرای قانون اصلاح الگوی مصرف، شاهد کاهش آن بودیم، ولی مجددا افزایش یافت.

سهم بخش خانگی از مصرف برق در ماه‌های مختلف سال متفاوت است. بررسی سال ۱۴۰۱ نشان داد در ماه‌های گرم سال (خرداد تا شهریور)، این سهم به ۴۱ درصد می‌رسد که به دلیل استفاده از تجهیزات سرمایشی در بخش خانگی است. همچنین روند مصرف برق در بخش خانگی در سال‌های اخیر صعودی بوده است که علاوه بر ورود مشترکان جدید، تغییر الگوی مصرف مشترکان نیز بر آن اثرگذار است. طی ۲۰ سال گذشته، میزان مصرف برق در بخش خانگی ۲۰۰ درصد و سرانه مصرف در این بخش ۳۳ درصد افزایش یافته است. این امر نشان می‌دهد که افزایش مصرف برق فقط به دلیل ورود مشترکان جدید نبوده، بلکه مصرف سرانه هر مشترک نیز افزایش داشته است که از دلایل اصلی آن، قیمت پایین تعرفه برق در این بخش است.

سرانه مصرف برق در بخش خانگی در استان‌های مختلف کشور متفاوت است. شرایط آب‌وهوایی نقش تعیین کننده‌ای در میزان مصرف برق دارد. بیشترین سرانه مصرف برق بخش خانگی مربوط به استان‌های جنوبی کشور است. در نظام تعرفه‌گذاری فعلی، تعرفه برق در بخش خانگی براساس شرایط آب‌وهوایی هر منطقه تغییر می‌کند.

اهمیت مدیریت مصرف در بخش خانگی

شاخص شدت انرژی در ایران بالاتر از میانگین جهانی است که از سهم بالای مصرف انرژی در مصارف غیرمولد و بهره‌وری پایین بخش‌های مولد حکایت دارد. بنابراین بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور از اولویت‌های اصلی به شمار می‌رود. یکی از مسائل تاثیرگذار بر الگوی مصرف انرژی، نحوه تخصیص یارانه به مصرف کنندگان است. در ایران، قیمت انواع حامل‌های انرژی از جمله برق یارانه‌ای است و هرچه مصرف بالاتر باشد، از یارانه بیشتری برخوردار می‌شوند. این امر طرح‌های مدیریت مصرف را دچار اختلال کرده و ناترازی اقتصادی صنعت برق را شدت می‌بخشد.

انواع تعرفه‌گذاری قیمت برق

فرآیند تعرفه‌گذاری برق دارای روش‌های گوناگونی است که هریک مزایا و معایب خاص خود را دارد. روش تعرفه ثابت، ساده‌ترین شیوه است که در آن، برای هر واحد برق مصرفی، قیمت مشخصی تعیین می‌شود که با تغییرات حجم مصرف، ثابت باقی می‌ماند. این روش، ریسک ناشی از تغییرات تعرفه را برای مشترکان خانگی کاهش می‌دهد، اما امکان پاداش‌دهی به مصرف کنندگان بهینه را از بین می‌برد. در مقابل، تعرفه پلکانی بر مبنای حجم مصرف است؛ به این صورت که میزان برق مصرفی به چند بازه مساوی یا نامساوی تقسیم می‌شود و هر بازه، قیمت مشخص و متفاوتی دارد. تعرفه فصلی نیز روشی است که در فصول گرم و سرد سال با نرخ‌های متفاوت اعمال می‌شود و براساس میزان تقاضای برق در آن فصل تعیین می‌شود. یکی دیگر از روش‌های تعرفه‌گذاری، تعرفه براساس زمان استفاده است که در آن، روز به دو یا سه بازه زمانی متفاوت تقسیم شده و قیمت برق در هر بازه، متناسب با تقاضای برق در آن بازه زمانی، متغیر خواهد بود. بازه‌های زمانی و قیمت‌گذاری در این روش می‌تواند به صورت ثابت، فصلی یا پویا باشد. روش دیگر، تعرفه براساس زمان اوج بحرانی نامیده می‌شود که در آن، تعرفه‌ها براساس شرایط بحرانی در زمان اوج مصرف که مصرف بسیار بالاست، تعیین می‌شود. در این حالت، بازه‌های زمانی پویا هستند، اما قیمت‌گذاری می‌تواند به دو شیوه پویا و ثابت باشد. تعرفه براساس قیمت تمام‌شده نیز روشی است که در آن، قیمت برق بازتاب‌دهنده قیمت‌های تسویه در بخش عمده‌فروشی است. بنابراین قیمت‌گذاری به صورت پویا و در بازه‌های زمانی ساعتی یا حتی کوچک‌تر انجام می‌پذیرد. در نهایت، روش تخفیف کاهش اوج بار مصرف مطرح می‌شود که طبق آن، به مشترکانی که مقدار برق مصرفی خود را در زمان اوج بار کاهش دهند، تخفیف تعلق می‌گیرد. با توجه به شرایط خاص هر کشور، یک روش یا ترکیبی از روش‌های قیمت‌گذاری اشاره‌شده اعمال می‌شود. در ایران نیز با توجه به میزان ریسک و پاداش مصرف کنندگان، از ترکیبی از این روش‌ها برای تعرفه‌گذاری قیمت برق استفاده می‌شود.

اهداف اصلاح نظام تعرفه‌گذاری پلکانی

در این راستا، اصلاح نظام افزایش پلکانی تعرفه‌های برق و حذف یارانه مشترکان پرمصرف، در قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ به وزارت نیرو تکلیف شده است. مطابق این قوانین، تعرفه مشترکان کم‌مصرف تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی صفر، مشترکان تا سقف الگوی مصرف، با تعرفه یارانه‌ای و مشترکان پرمصرف، با تعرفه غیریارانه‌ای و براساس الگوی افزایش پلکانی محاسبه می‌شود. اهداف عمده این اصلاح عبارت از کاهش مصرف برق در بخش خانگی، توزیع عادلانه‌تر یارانه‌های برق و افزایش تعرفه برق برای مشترکان پرمصرف است.

قوانین تعرفه‌گذاری مطابق ماده ۶ قانون مانع‌زدایی توسعه برق

در ماده ۶ قانون مانع‌زدایی توسعه صنعت برق مصوب ۱۴۰۱، تکالیفی در خصوص تعرفه‌گذاری برق خانگی مشخص شده است که می‌گوید الگوی مصرف ماهانه برق خانگی باید متناسب با سطحی از مصرف تعریف شود که ۷۵ درصد مشترکان آن اقلیم در دوره مشابه سال قبل کمتر از آن مصرف کرده‌اند. همچنین تعرفه مشترکان خانگی پرمصرف برای میزان مصارف کمتر از الگو، مازاد آن تا ۱/۵ برابر، ۲/۵ برابر و بیش از ۲/۵ برابر به ترتیب با ضرایب ۰/۵، ۱/۵، ۲/۵ و ۵ برابر هزینه تامین برق محاسبه می‌شود. این در حالی است که در آخرین تصویب‌نامه وزارت نیرو در اسفند ۱۴۰۱، میزان الگوی مصرف ثابت بوده و قید ۷۵ درصد اعمال نشده است. همچنین تعرفه تعیین‌شده برای پرمصرف‌ها نیز با حکم قانونی کاملا منطبق نیست. علاوه بر این، در مصوبه هیات‌دولت، مجوز اعمال ۹۰ درصد تخفیف برای افزایش تعرفه پرمصرف‌ها اعطا شده که باعث کاهش اثرگذاری احتمالی قانون شده است.

آثار اولیه اصلاح نظام تعرفه‌گذاری پلکانی

آمارها نشان می‌دهد با گذشت دوسال از تصویب قانون بودجه ۱۴۰۰، سرانه مصرف برق مشترکان خانگی در سال ۱۴۰۱، حدود ۰/۶ درصد کاهش یافته که این کاهش ناشی از عواملی مانند اصلاح تعرفه‌های برق بوده است. همچنین با اجرای تعرفه‌های پلکانی، نرخ برق مشترکان پرمصرف تا حد زیادی افزایش یافت، اما برای کم‌مصرف‌ها تغییر چندانی رخ نداد. این امر به اصلاح تعرفه‌ها بدون فشار اقتصادی بر کم‌درآمدها و کاهش حدود ۲ درصدی نسبت مشترکان پرمصرف در سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰ منجر شد.

در سال ۱۴۰۱، ۷۷ درصد از ۳۱/۴ میلیون مشترک خانگی برق، مصرفی کمتر از الگو مصرف داشتند که سهم آنها ۶۷ درصد از کل مصرف این بخش بود. این در حالی است که در سال ۱۴۰۰ این ارقام به ترتیب ۷۵ و ۶۶ درصد ارزیابی شده بود.

این آمار نشان می‌دهد اجرای نظام تعرفه‌گذاری پلکانی توانسته است تا حدودی مصرف مشترکان را به سمت کمتر از الگو سوق دهد. اگرچه برخی عوامل دیگر مانند کاهش دمای هوا و کرونا نیز بر کاهش مصرف در این بخش تاثیرگذار بوده است.

اهمیت اجرای کامل قانون مانع‌زدایی توسعه صنعت برق در تعرفه‌گذاری

هرچند اصلاح تعرفه‌ها بر مبنای قوانین بودجه سنواتی، نقطه شروع مناسبی برای بهبود نظام تعرفه‌گذاری پلکانی ارزیابی می‌شود، اما اجرای کامل ماده ۶ قانون مانع‌زدایی توسعه صنعت برق نقش مهمی در تحقق بیشتر اهداف این نظام خواهد داشت.

بنابراین اجرای دقیق این ماده از قانون که به آن اشاره شده باید تسریع شود تا از مزایای بیشتر آن مانند محاسبه واقعی‌تر الگوی مصرف و تعیین تعرفه پلکانی پرمصرف‌ها بر مبنای ضرایب از هزینه تامین برق شرایط کشور رفع شود. در مجموع بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور از ضرورت‌های اصلی به شمار می‌رود. مدیریت مصرف برق در بخش خانگی که سهم قابل توجهی از کل مصرف را به خود اختصاص داده، می‌تواند نقش مهمی در کنترل شدت انرژی در ایران ایفا کند.

اصلاح نظام تعرفه‌گذاری پلکانی برق و حذف یارانه برای مشترکان پرمصرف، گام مهمی در دستیابی به اهداف مدیریت مصرف و توزیع عادلانه یارانه‌های برق بوده است. هرچند برخی قوانین و مصوبات، اجرای کامل این نظام را با چالش‌هایی مواجه کرده است. با این حال، آمار اولیه از تحقق برخی اهداف مانند کاهش نسبی مصرف، افزایش تعداد مشترکان کم‌مصرف و توزیع عادلانه‌تر یارانه‌ها حکایت دارد. بنابراین برای دستیابی بیشتر به مزایای اجرای کامل نظام تعرفه‌گذاری پلکانی، پیشنهاد می‌شود اجرای دقیق ماده ۶ قانون مانع‌زدایی توسعه صنعت برق در دستور کار قرار گیرد.

ریسک و پاداش مصرف‌کننده در هر یک از برنامه‌های قیمت‌گذاری برق خانگی

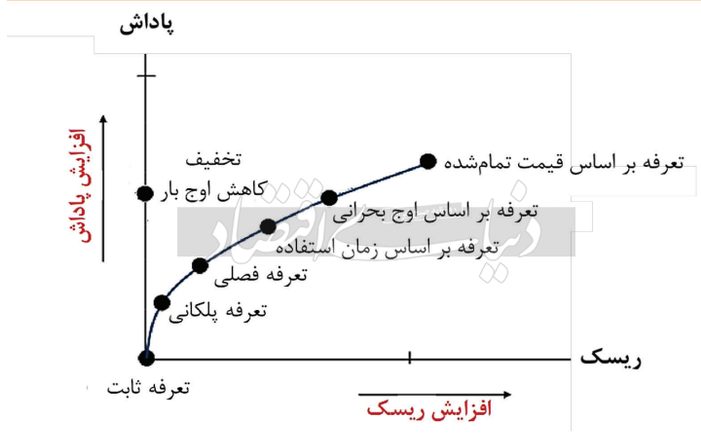

سهم مصرف برق مشترکان مختلف در ماه‌های مختلف سال ۱۴۰۱

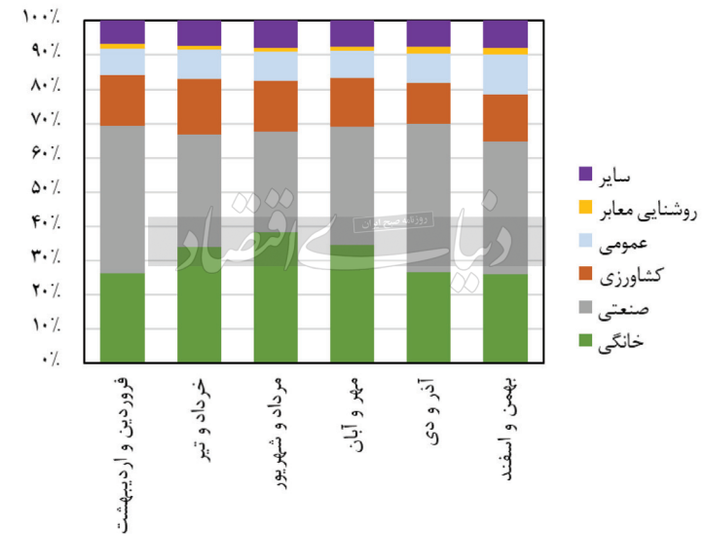

دسته‌بندی مشترکان خانگی برق براساس میزان مصرف (سال ۱۴۰۱)

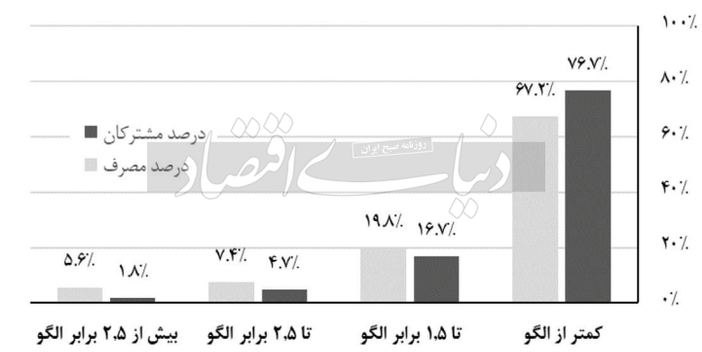

افزایش ریسک مالی برای فعالان صنعت دارو

دنیای اقتصاد: اعضای کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق تهران در آخرین نشست خود در سال ۱۴۰۲ به بازخوانی تهدیدهای صنعت دارو پرداختند و کاهش سودآوری شرکت‌های دارویی و متعاقب آن کاهش جذابیت برای جذب سرمایه‌گذاری و افزایش ریسک مالی را به عنوان اصلی‌ترین چالش‌های این صنعت برشمردند. در دهمین نشست کمیسیون اقتصاد سلامت که با حضور جمعی از اعضای این کمیسیون برگزار شد، فرصت‌ها و تهدیدهای تامین دارو در صنایع داروسازی مورد بررسی قرار گرفت و در عین حال گزارشی از عملکرد کمیسیون در سال ۱۴۰۲ ارائه شد. به گزارش اتاق تهران، محمد عبده‌زاده، رئیس کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق تهران، در ابتدای این جلسه، ضمن قدردانی از حضور مستمر اعضا در سال جاری ابراز امیدواری کرد که فعالیت‌های کمیسیون در سال آتی نیز پویا باشد و نشست‌های کمیسیون در جهت دستیابی به نتایج مطلوب ادامه پیدا کند. در ادامه مطابق با دستور جلسه، شاهرخ مهدوی، کارشناس کمیسیون، ضمن ارائه اخبار و مسائل روز حوزه سلامت به موضوعاتی نظیر انعقاد تفاهم‌نامه همکاری مشترک میان انجمن شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه سلامت تهران و دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ابراز علاقه‌مندی روسیه به گسترش همکاری با ایران در حوزه سلامت، پذیرش بیش از یک میلیون گردشگر سلامت در ۳۰۰ بیمارستان ایران و اختصاص ۸۰ همت بودجه برای حوزه دارو در سال آتی پرداخت و گفت: با توجه به انعقاد تفاهم‌نامه همکاری میان انجمن شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه سلامت تهران و دانشگاه صنعتی امیرکبیر برای ایجاد قطب نوآوری سلامت، اعضای کمیسیون نظرات و پیشنهادهای خود را در راستای بهبود فرآیند اجرایی شدن تفاهم‌نامه مذکور در چارچوب اقتصاد دانش‌بنیان ارائه کنند. همچنین علی منتصری، از پیشکسوتان صنعت دارو، ضمن ارائه گزارشی در خصوص فرآیند ادغام شرکت‌های داروسازی، به موضوعاتی نظیر تهدیدهای حاکمیتی و مدیریتی صنعت داروی ایران اشاره کرد و دلایل مشکلات مدیریت ثروت در صنعت داروسازی کشور را عدم‌توزیع منصفانه ثروت، وجود فساد در صنعت، عدم‌مدیریت بهینه منابع، عدم‌استفاده از فناوری بهینه و نقص در برنامه‌ریزی مالی برشمرد. او به ارائه توضیحاتی در خصوص لایه‌ها و سطوح معمول در سلسله‌مراتب سازمانی و مفهوم مدیریت ثروت پرداخت. منتصری همچنین فرآیند و مراحل ادغام و اکتساب شرکت‌ها را تشریح و پیشنهاد کرد که کمیسیون موضوع ارائه مشاوره پیرامون ارزش‌گذاری شرکت‌ها در راستای تاسیس هلدینگ‌ها یا ادغام شرکت‌ها را در دستور کار خود قرار دهد.

تدوین استانداردهای ارزیابی زیست‌محیطی واحدهای صنعتی

دنیای اقتصاد: در سیزدهمین جلسه کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق بازرگانی تهران که با حضور مصطفی نخعی، نماینده مجلس شورای اسلامی؛ داریوش گل‌علیزاده، رئیس مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط‌زیست و محمدسجاد گازر، مدیرکل دفتر تخصصی ارزیابی انطباق انرژی و محیط‌زیست سازمان ملی استاندارد برگزار شد، چند موضوع از جمله استانداردهای مصرف انرژی در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی و همچنین مساله کمک به طرح‌های محیط‌زیستی در راستای برخورداری از تخفیفات مالیاتی، مورد نقد و بررسی قرار گرفت. در ابتدای جلسه، فریدون اسعدی، نایب‌رئیس این کمیسیون، به موافقت وزیر اقتصاد با لغو دریافت مالیات علی‌الحساب ۲ درصد از صادرات مواد خام و نیمه‌خام در نشست اخیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش‌خصوصی که در اتاق ایران برگزار شد، اشاره کرد. به گزارش روابط‌عمومی اتاق تهران، اسعدی همچنین ابلاغ آیین‌نامه اجرایی حمایت از صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی، اجرای ماده ۳ قانون مانع‌زدایی از صنعت برق و نیز ابلاغیه لایحه الحاق یک بند به تبصره «۵» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور برای تسویه بخشی از بدهی دولت به شرکت توانیر از سوی رئیس‌جمهور را مورد اشاره قرار داد. در ادامه این جلسه و پس از تشریح عملکرد کمیسیون انرژی و محیط‌زیست در سال ۱۴۰۲ از سوی مریم فدایی، معاون کمیسیون‌ها و هیات نمایندگان اتاق تهران؛ سعید تاجیک رئیس کمیسیون به دغدغه تشکل‌های گوناگون پیرامون استانداردهای مصرف انرژی در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی اشاره کرده و قدیمی بودن و عدم‌به‌روزرسانی استانداردهای حوزه انرژی و عدم‌اعمال نظرات تشکل‌های تخصصی مرتبط در این زمینه را گوشزد کرد. محمدسجاد گازر، مدیر ارزیابی انطباق انرژی و محیط‌زیست سازمان ملی استاندارد نیز در توضیحاتی، برخی اقدامات این سازمان طی یک‌سال اخیر را تشریح کرد و یادآور شد که براساس بند ۱۴ ماده ۷ قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد، تدوین و به‌روزرسانی و نظارت بر اجرای استانداردهای مصرف بهینه انرژی با مشارکت دستگاه‌های تخصصی ذی‌ربط هماهنگ با استانداردهای روز دنیا و مقتضیات کشوری با همکاری شرکت‌های بازرسی انجام می‌شود. وی با بیان اینکه از ابتدای امسال، ۳۵ استاندارد در حوزه‌های گوناگون مورد ارزیابی قرار گرفته، تصریح کرد: طی این مدت، ۲۷۰۰ واحد فعال مشمول مقررات اجرای اجباری استانداردهای معیار مصرف انرژی در فرآیندها و سامانه‌های انرژی‌بر در صنایع مختلف شناسایی شده است.

روزشمار گردهمایی معدن

دستاوردهای معدن کاری هوشمند

دنیای اقتصاد: استفاده از داده‌های هوشمند و انقلاب در تجزیه و تحلیل داده‌ها در معدن کاری، شرکت‌های استخراج را متحول و توانمند می‌کند. استفاده از این داده‌های هوشمند، کارآیی عملیاتی، پایداری و بهبود عملکرد شرکت‌های معدن کاری را در میان بازارهای پرنوسان به دنبال دارد. بررسی‌ها حاکی از این است که تجزیه و تحلیل پیشرفته، استفاده از الگوریتم‌های قدرتمند، فناوری دوقلوهای دیجیتال، ابزارهای شبیه‌سازی و... به ایجاد ارزش در سراسر زنجیره معدن کاری منجر می‌شود و شرکت‌هایی که از این فناوری‌ها استفاده می‌کنند، مزیت رقابتی قابل توجهی به دست می‌آورند.

تجزیه و تحلیل داده‌های هوشمند؛ تصمیم‌گیری پیشرفته، بهینه‌سازی پیش‌بینی و اتوماسیون بیشتر براساس مدل‌سازی دقیق را امکان‌پذیر می‌کند. همچنین نشان می‌دهد که چگونه راه‌حل‌های نرم‌افزاری پیشرفته با زیرساخت‌های اینترنت اشیا و قابلیت‌های برنامه‌ریزی مدرن در معدن کاری می‌تواند ادغام شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد شرکت‌هایی که عملیات معدن کاری را براساس تجزیه و تحلیل داده‌های پیشرفته پیش برده‌اند، بهره‌وری را افزایش و هزینه‌ها را کاهش داده و طول عمر دارایی را افزایش می‌دهند.

زیرساخت اینترنت اشیا همراه با شبیه‌سازی، مدل‌سازی، اتوماسیون و تجزیه و تحلیل پیشرفته، سیستم‌های ماینینگ را متحول می‌کند. همچنین تجزیه و تحلیل خودکار داده‌ها، عملکرد و کارآیی شرکت را افزایش می‌دهد. در این مسیر رهبران حامی تغییر، عملیات معدن کاری با استفاده از داده‌ها را کارآمدتر می‌کنند.

فناوری دوقلوهای دیجیتال یکی از انقلاب‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها در فرآیند معدن کاری دیجیتال است. این فناوری داده‌ها را در فضای ابری تجزیه و تحلیل می‌کند؛ قبل از وقوع قطعی مشکلات را پیش‌بینی و از آن جلوگیری می‌کند؛ با بهینه‌سازی ایمنی، انطباق و طول عمر تجهیزات را افزایش می‌دهد؛ همچنین فرآیند استخراج را به طور مداوم بهبود می‌بخشد. این فناوری پویایی‌های پنهان فراتر از تجزیه و تحلیل انسانی را نشان می‌دهد و نوسانات را به حداقل می‌رساند. همچنین انحرافات جزئی را مشخص می‌کند و بهره‌وری را با ریسک کمتر حفظ می‌کند. با در نظر گرفتن بودجه‌های کم، فناوری‌های پیشرفته و هوش مصنوعی به نفع شرکت‌های ماینینگ است. بهبود کارآیی، پایداری و ایمنی بیشتر در فرآیند معدن کاری کاهش هزینه‌ها را به دنبال دارد. بنابراین، برنامه‌ریزی دقیق، به‌روزرسانی زیرساخت فناوری اطلاعات و مشارکت با متخصصان در این مسیر بسیار مهم است. برنامه‌ریزی بلندمدت و استفاده از روش‌های جدید به فرآیند ایجاد نوآوری در معدن کمک می‌کند.

اما حتی با وجود فناوری‌های پیشرفته مانند اتوماسیون و هوش مصنوعی، نظارت انسانی در معدن کاری نسل ۴ نیز حیاتی است. مدیریت موقعیت‌هایی که ممکن است فناوری از عهده آن برنیاید، دستیابی به نتایج بهتر را تضمین می‌کند. در این مسیر آموزش کارکنان برای مدیریت جنبه‌های انسانی و دیجیتال ضروری است که زمینه را برای بهره‌مندی از انقلاب تجزیه و تحلیل داده‌ها فراهم می‌کند. سیستم‌های هوشمند در هزینه‌ها صرفه‌جویی می‌کنند، ایمنی را بهبود می‌بخشند و حمایت جامعه را به دنبال دارند. این روند همچنین موفقیت بلندمدت در فعالیت‌های استخراج خودکار و غنی‌شده با داده را تضمین می‌کند.

ستاد مدیریت سیلاب در وزارت نیرو تشکیل شد

وزیر نیرو با بیان اینکه در سه روز آینده، ۵ استان غرب و جنوب‌غربی کشور در معرض وقوع سیلاب قرار دارند، دستور تشکیل ستاد مدیریت سیلاب در وزارت نیرو و استان‌های در معرض سیل را صادر کرد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو (پاون)، علی‌اکبر محرابیان با اعلام این خبر که هم‌زمان با ورود سامانه بارشی ۲۹ اسفندماه، احتمال وقوع سیلاب در غرب و جنوب‌غربی کشور افزایش یافته است، افزود: با توجه به پیش‌بینی‌های میان‌مدت از حجم و شدت بارش‌ها، وزارت نیرو از هفته گذشته پیش‌بینی اقدامات لازم برای مدیریت سیلاب را اتخاذ کرد. وی با اشاره به اشباع بودن خاک به خاطر بارش‌های اخیر، ذوب‌شدن برف‌ها در پی گرم شدن هوا و هم‌زمانی بارش‌ها با افزایش سفرهای نوروزی و همچنین کوچ عشایر در برخی استان‌ها افزود: باید حداکثر ملاحظات ایمنی در روزهای پیش‌رو با هدف کاهش خسارت‌ها در دستور کار قرار بگیرد. وزیر نیرو به تمرکز بیشتر این سامانه‌های بارشی در استان‌های لرستان، خوزستان، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری اشاره کرد و گفت: در روزهای آغازین سال همواره شاهد اوج ترافیک جاده‌ای بوده‌ایم که باعث افزایش ۱۰ تا ۱۲ درصدی سفرهای نوروزی می‌شود و بارش‌های پیش‌رو در زمان اوج ترافیک جاده‌ای و سفرهای نوروزی رخ می‌دهد. از این‌رو تمامی مسافران نوروزی باید نکات ایمنی و هشدارهای مربوط به احتمال بروز سیلاب را رعایت کنند. محرابیان تصریح کرد: تشکیل ستاد بحران در وزارت نیرو و استان‌های درگیر با سیل با هدف آمادگی هرچه بیشتر برای مقابله با بحران از جمله اقداماتی است که باید انجام شود و مدیران و مسوولان مرتبط در وزارت نیرو و مدیران استانی صنعت آب و برق باید در آماده‌باش کامل قرار بگیرند تا کمترین آسیب از محل سیلاب‌های پیش‌رو متوجه مردم شود. وزیر نیرو همچنین با تاکید بر ضرورت اطلاع‌رسانی به‌موقع به مردم پیرامون سیل پیش‌رو، بیان کرد: لازم است با مدیریت مخازن سدها و پیگیری لحظه‌ای بارش‌ها از هرگونه غافلگیری و ایجاد مشکل برای مردم جلوگیری شود.

احتمال وقوع سیلاب در نیمه غربی در آستانه شروع سال جدید

رئیس مرکز ملی پیش‌بینی سازمان هواشناسی در گفت‌وگو با «ایلنا» گفت: اگرچه روز سه‌شنبه ۲۹ اسفند، میزان ترددهای جاده‌ای کشور به اوج خود خواهد رسید، اما در این روز، بارندگی‌ها در نیمه غربی ایران بسیار شدید خواهد بود و احتمال وقوع سیلاب دور از انتظار نیست؛ به نحوی که در روز سه‌شنبه درباره وقوع بارندگی‌های شدید در استان‌های خوزستان، ایلام، لرستان، چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد هشدار قرمز هواشناسی صادر شده است.

روزنامه صبح ایران
دنیای اقتصاد
گروه بین‌الملل
۵۲۱۸۹۳۱۴
international@den.ir

قدرت نامحدود پوتین گسترش می‌یابد

نگرانی روس‌ها از آینده

دنیای‌اقتصاد: ماریا و همسرش الکساندر مطمئن هستند که ولادیمیر پوتین در انتخابات ریاست‌جمهوری این هفته برای پنجمین‌بار به‌عنوان رهبر روسیه انتخاب خواهد شد. اما این زوج که با سه فرزند خود در مسکو زندگی می‌کنند، چندان مطمئن نیستند که چه اتفاقی خواهد افتاد. مهم‌ترین چیز در ذهن آنها این نگرانی است که پوتین که با پیروزی در یک دوره شش‌ساله جدید جسور شده است، ممکن است بسیج دیگری برای سربازان در جنگ اوکراین اعلام کند. ماریا گفت که همسرش الکساندر، ۳۸ساله که مدت کوتاهی پس از اعلام اولین بسیج توسط پوتین در سپتامبر ۲۰۲۲ روسیه را ترک کرد اما اخیرا بازگشته است، در حال بررسی ترک مجدد کشور است.

«ایوان نچپورنکو» در گزارش ۱۷ مارس در نیویورک‌تایمز نوشت، ماریای ۳۴ساله، در یک پیام واتساپی گفت: «من همواره درباره بسیج چیزهایی می‌شنوم؛ اینکه یک حمله برنامه‌ریزی‌شده برای تابستان وجود دارد و نیروها نیاز به چرخش و شیفت دارند.» او به‌دلیل ترس از پیامدها، اجازه استفاده از نام خانوادگی خود را نداد. بسیاری از روس‌ها قبل از رای‌گیری که از روز جمعه آغاز شد و طی سه روز برگزار می‌شود، نگران بسیاری از مسائل بودند. اگرچه مقام‌های روس برنامه‌ریزی بسیج دیگری برای جنگ را رد کرده‌اند، اما احساس نارضایتی همچنان ادامه دارد. به نظر می‌رسد که این نگرانی‌ها ناشی از این احتمال است که پوتین از قدرت نامحدود خود برای ایجاد تغییراتی که قبل از رای‌گیری از آن اجتناب می‌کرد استفاده کند. «دنیس ولکوف»، مدیر مرکز لوادا یکی از معدود نظرسنجی کنندگان مستقل در روسیه گفت که این نگرانی‌ها هنوز عمدتا توسط اقلیت روس‌هایی که مخالف دولت هستند، احساس می‌شود.

درحالی که بسیج بالقوه بزرگ‌ترین عامل نگرانی است، اما نگرانی درباره مسائل مالی و اقتصادی نیز وجود دارد. برخی از روس‌ها نگران هستند که روبل که پس از سقوط در سال گذشته توسط دولت حمایت شد، ممکن است دوباره کاهش یابد و هزینه واردات را افزایش دهد. بازرگانان نگران مالیات‌های بیشتر هستند و فعالان اپوزیسیون انتظار سرکوب بیشتر مخالفان را دارند. «نینا خروشچوا» استاد روابط بین‌الملل در «نیو اسکول» در شهر نیویورک گفت: «مردم بسیار مضطرب هستند. بی‌اطمینانی بدترین چیز است.» این نگرانی‌ها منعکس‌کننده حال و هوای فعلی روسیه است؛ جایی که بسیاری یاد گرفته‌اند به بهترین‌ها امیدوار باشند؛ اما انتظار بدترین‌ها را داشته باشند. این بلاتکلیفی توسط دولتی بدتر شده است. کارشناسان می‌گویند دولت به‌طور فزاینده‌ای اقتدارگرا شده است. پس از بیش از دو دهه قدرت، پوتین نه از سوی حزبی مخالف در پارلمان مهار می‌شود و نه از سوی یک جامعه مدنی قوی. بنابراین او نسبتا آزاد است تا هرطور که می‌خواهد عمل کند.

برخی کارشناسان می‌گویند کرملین می‌تواند از نتایج رای‌گیری -که انتظار می‌رود یک پیروزی قاطع برای پوتین باشد- برای سرکوب هرچه بیشتر مخالفان و تشدید جنگ در اوکراین که قرار بود یک «عملیات نظامی ویژه و سریع» باشد، استفاده کند؛ اما تبدیل به باتلاقی شده که صدها هزار تلفات به بار آورده است. «یکاترینا شولمان»، دانشمند علوم سیاسی روس، در پاسخ به پرسش‌های مکتوب نیویورک‌تایمز گفت: «در یک انتخابات اقتدارگرایانه، نتایج قابل پیش‌بینی است؛ اما پیامدها خیر. اگر سیستم به این تصمیم رسید که عملکردش خوب بوده و همه چیز خوب است، دوران پس از انتخابات می‌تواند زمانی برای تصمیم‌گیری‌های نامطلوب باشد.»

پرزیدنت سابق مهاجران را حیوان خواند

بوی خون از نطق ترامپ

دنیای‌اقتصاد: دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا در مراسمی در روز شنبه (که ظاهرا قصد داشت نامزد مورد نظر خود را در رقابت‌های مقدماتی جمهوری‌خواهان سنا در اوهایو تقویت کند) سخنرانی ای ایراد کرد که در آن از زبانی غیرانسانی برای توصیف مهاجران استفاده کرد، جریان ثابتی از توهین‌ها و ابتذال‌ها را بیان و پیش‌بینی کرد که اگر او در ماه نوامبر پیروز نشود، ایالات متحده هرگز انتخابات دیگری نخواهد داشت. «آنجلی هوین» و «مایکل گلد» در گزارش ۱۶ مارس در نیویورک تایمز نوشتند، ترامپ با مشاهده آشکار رقابت انتخاباتی خود در برابر بایدن، یک‌بار دیگر دیدگاه آخرالزمانی خود را تقویت کرد.

نمای تاریک در جریان سخنرانی او دوباره نمایان شد. ترامپ درحالی که درباره اقتصاد ایالات متحده و صنعت خودروی آن صحبت می‌کرد، قول داد در صورت پیروزی در ماه نوامبر، بر خودروهای تولیدشده در خارج از کشور تعرفه اعمال کند. او افزود: «اگر من انتخاب نشوم، حمام خون برای کل کشور رخ خواهد داد؛ این کمترین چیز خواهد بود. حمام خون برای کشور خواهد بود.» ترامپ برای نزدیک به ۹۰دقیقه در خارج از فرودگاه بین‌المللی دیتون در وانداليا، اوهایو، یک سخنرانی ایراد کرد که مملو از حملات و لفاظی‌های تند و زننده بود. او چندین بار اشاره کرد که در خواندن «تله پرامپتر» (دستگاه نمایش متن) با مشکل مواجه است.

رئیس جمهور سابق سخنرانی خود را با تمجید از افرادی که در رابطه با شورش ۶ژانویه ۲۰۲۱ در ساختمان کنگره در حال گذراندن محکومیت هستند، آغاز کرد. ترامپ که خود با اتهامات جنایی مواجه است، آنها را «گروگان» و «میهن پرست باورنکردنی» خواند، روحیه آنها را ستود و قول داد در صورت انتخاب شدن در نوامبر به آنها کمک کند. ترامپ گفت که اگر او در انتخابات ریاست‌جمهوری امسال پیروز نشود: «فکر نمی‌کنم شما انتخابات دیگری داشته باشید؛ قطعا انتخابات معنادار نخواهد بود.» ترامپ همچنین نگرانی‌ها را درباره هجوم مهاجرانی که از مرز جنوبی به ایالات متحده می‌آیند، دامن زد.

ترامپ همچون سخنانش در جریان مبارزات انتخاباتی سال ۲۰۱۶ از الفاظ تحریک‌آمیز و غیرانسانی استفاده کرد تا بسیاری از مهاجران را به‌عنوان تهدیدی برای شهروندان آمریکایی معرفی کند.

او بدون مدرک تاکید کرد که کشورهای دیگر زندان‌های خود را از «جوانان» خالی کرده و آنها را به آن سوی مرز می‌فرستند. او گفت: «نمی‌دانم در برخی موارد آنها را «مردم» خطاب می‌کنید یا نه. به نظر من آنها مردم نیستند.» او سپس از آنها به‌عنوان «حیوانات» یاد کرد. مقامات مرزی، از جمله برخی از افرادی که در دولت ترامپ کار می‌کردند، گفتند که اکثر مهاجرانی که از مرز عبور می‌کنند اعضای خانواده‌های آسیب‌پذیری هستند که از خشونت و فقر فرار می‌کنند.

اهداف و چالش‌های اقتصاد روسیه در سال جدید

حفره‌گشایی پوتین

وضعیت اقتصاد روسیه در سال ۲۰۲۳ همچنان موضوع توجه تحلیلگران اقتصاد ملی و جهانی است. در چارچوب رویدادهای ژئوپلیتیک و عوامل داخلی، اقتصاد روسیه دستخوش تغییرات قابل توجهی شده و چندین رکود را شکست داده که هم دلیلی برای افتخار و هم چالشی برای این کشور شده است. تحریم‌های بین‌المللی به‌شدت به اقتصاد روسیه ضربه زد؛ اما نتوانست آن را نابود کند. این کشور اساسا خود را برای تامین مالی جنگ علیه اوکراین بازسازی کرد و حفره‌هایی برای واردات کالاها و اجزای ممنوعه غرب پیدا کرد. در عین حال، تحریم‌های نفتی تاثیر مخرب مورد نظر را نداشت؛ زیرا مسکو توانست به قیمت ایجاد وابستگی بسیار خطرناک به چین، جریان صادرات انرژی را به شرق هدایت کند.

زهرا خدابین
پژوهشگر مسائل روسیه

در نتیجه، تولید ناخالص داخلی روسیه در سه‌ماه سوم سال ۲۰۲۳، بر اساس برآوردهای اولیه Rosstat، بلافاصله ۵٫۵درصد در شرایط سالانه رشد کرد و به‌طور کلی در طول ۱۰ ماه سال ۲۰۲۳، ۳٫۲درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت. مرکز تحلیل‌های اقتصاد کلان و پیش‌بینی کوتاه‌مدت روسیه معتقد است که در اوت ۲۰۲۳ اقتصاد روسیه از رکودی خارج شد که در مجموع ۱۰ ماه به طول انجامید. بیشترین پویایی بهبود در سه ماه سوم سال ۲۰۲۳ مربوط به عمده‌فروشی (۲۳درصد) و خرده فروشی (۱۱ درصد)، تولید (۱۰ درصد) و ساخت‌وساز (۸درصد) بوده است. در عین حال، مشکلات زیادی در این کشور باقی مانده است. در سال آینده، اقتصاد روسیه باید با چالش‌های جدیدی روبه‌رو شود، فشار تحریم‌ها تشدید خواهد شد و سیاست‌های سخت‌گیرانه بانک مرکزی که برای مهار تورم طراحی شده است، رشد تجارت را محدود می‌کند. در این شرایط مسوولان باید اهداف توسعه ملی را تدوین کنند و منابعی برای دستیابی به آن پیدا کنند. رویدادهای مورد انتظار روسیه در سال ۲۰۲۴ به تفصیل در ادامه شرح داده می‌شود:

رشد اقتصادی

براساس پیش‌بینی رسمی وزارت توسعه اقتصادی در سال ۲۰۲۴، روسیه رشد اقتصادی را به ۲٫۳درصد کاهش خواهد داد و بانک مرکزی انتظار دارد نرخ رشد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال به ۱٫۵ درصد کاهش یابد. دلیل این انتظار این است که در سال جدید اقتصاد تحت سیاست‌های پولی، بودجه و مالیاتی سخت‌گیرانه‌تر عمل خواهد کرد. رشد درآمد خانوارها به حفظ تقاضا کمک می‌کند که این مساله به محرک رشد اقتصادی تبدیل می‌شود. اما فشار تحریم‌ها افزایش خواهد یافت، وابستگی شدید به چین وجود دارد و نرخ کلیدی بالای بانک مرکزی در دسترس بودن منابع اعتباری را که به‌ویژه برای بخش خصوصی حیاتی است، محدود خواهد کرد. طبق پیش‌بینی بسیاری از کارشناسان این رشد مثبت تلقی می‌شود و تولید ناخالص داخلی روسیه در سال آینده بین ۱٫۵ تا ۲درصد رشد را تجربه می‌کند؛ اما به‌دلیل کاهش سرمایه‌گذاری و برنامه‌های وام مسکن ترجیحی که ساخت‌وساز را تحریک کردند، سرعت این رشد کند خواهد بود.

کمبود نیروی کار

وضعیت بازار کار در سال‌های آتی تا حد زیادی در اقتصاد سال آینده فدراسیون روسیه تاثیرگذار خواهد بود. ماکسیم بوئف، معاون دانشکده اقتصاد روسیه خاطرنشان می‌کند: وضعیت بازار کار از دیدگاه کارفرما احتمالا بدترین وضعیت در تاریخ اخیر است. روسیه بزرگ‌ترین موج مهاجرت از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی را تجربه می‌کند. اطلاعات قابل اعتمادی درباره تعداد افرادی که روسیه را ترک کرده‌اند، وجود ندارد. واشنگتن‌پست بر اساس آمار خارجی خود، تعداد این افراد را ۵۰۰هزار نفر (۰٫۶۷ درصد نیروی کار) تخمین زده است. با این حال، برخی از کسانی که از کشور خارج شده‌اند، همچنان در شرکت‌های روسی کار می‌کنند. همچنین تخمین نسبت کسانی که بازگشته‌اند، بین ۱۵ تا ۴۰ درصد است. علاوه بر این، بیش از ۳۰۰هزار نفر به جبهه جنگ با اوکراین ملحق شدند (حدود ۰٫۴ درصد از ۷۵ میلیون نیروی کار و تقریبا ۵۰۰هزار نفر است که طبق داده‌های رسمی فقط در سال ۲۰۲۳ با وزارت دفاع قرارداد امضا کردند (۰٫۶۴ درصد از کل نیروی کار). ماکسیم بوئف تاکید می‌کند که افراد نظامی به‌طور کلی از بازار کار خارج می‌شوند؛ زیرا آنها پس از جنگ نیز یا قادر به کار نخواهند بود یا بازگشت آنها فرآیند سریعی نخواهد بود. همان‌طور که در نظرسنجی SuperJob نشان داده است، در ۸۵درصد از شرکت‌های روسی کمبود پرسنل وجود دارد و تنها ۱۱ درصد از شرکت‌ها عدم حضور آنها را اعلام کردند. شرکت‌های صنعتی به دنبال کارمند هستند و کمبود پرسنل در بخش‌های ساختمانی، حمل‌ونقل و تدارکات، تجارت هتل، پذیرایی و تجارت خرده‌فروشی وجود دارد. تقاضا یک‌ونیم برابر افزایش یافته است. در سن پترزبورگ، تقاضا برای پرسنل بیش از یک‌سوم (۳۷درصد) در طول سال افزایش یافته است. از دلایل دیگر این کمبود نیروی کار، حفره جمعیتی دهه ۱۹۹۰ نیز هست. هرسال تعداد بیشتری از روس‌ها مستمری‌بگیر شده‌اند و جوانان کمتری وارد بازار کار شدند. گروه جمعیتی ۲۰ تا ۴۰ ساله در حال حاضر فقیرترین گروه در «هرم سنی» است. به عبارت دیگر، مولدترین افرادی که آماده کار هستند، از نظر درصد بسیار اندک هستند. ولادیمیر گیمپلسون، استاد دانشگاه ویسکانسین-مدیسون (ایالات متحده آمریکا) پیش‌بینی می‌کند که در ابتدای دهه ۲۰۳۰، در مقایسه با دوره قبل از کووید، تعداد کارگران ۲۰ تا ۴۰ ساله یک چهارم کاهش می‌یابد. کمبود نیروی کار یک چالش بلندمدت نه تنها برای اقتصاد روسیه، بلکه برای بسیاری از کشورهای دیگر است. آنتون تاباخ، اقتصاددان ارشد در Expert RA خاطرنشان می‌کند که کمبود پرسنل در سراسر جهان وجود دارد. روسیه از لحاظ تاریخی بی‌اعتنایی به استفاده از نیروی کار را پذیرفته است. اکنون معلوم شده است که نیروی کار یک منبع کمیاب و گران‌قیمت است که نیاز به رسیدگی بسیار اقتصادی دارد. یکی از پیامدهای اصلی کمبود بازار کار این است که کمبود منابع انسانی توانایی اقتصاد را برای افزایش تولید برای پاسخ‌گویی به تقاضای رو به رشد محدود می‌کند.

تورم

افزایش قیمت‌ها یا تورم یکی از مبرم‌ترین مشکلات اقتصاد روسیه در سال ۲۰۲۳ بوده است. قیمت برخی کالاها و خدمات طی سال گذشته تقریبا دوبرابر شده است. تورم اقتصاد روسیه را تحت تاثیر قرار داده و بانک مرکزی مقابله و محدود کردن آن را از اولویت‌های خود در سال جدید قرار داده است. در طول دهه ۲۰۰۰، قیمت‌ها اغلب ۱۰ درصد در سال یا بیشتر افزایش می‌یافت. از سپتامبر ۲۰۱۴، بانک روسیه تمرین هدف‌گذاری تورم را آغاز کرد؛ یعنی تعیین یک شاخص هدف که سیاست پولی دولت باید برای رسیدن به آن تلاش کند. اگرچه طی ۹ سال گذشته تنها دو بار (در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۹) می‌توان تورم را زیر سطح هدف نگه داشت، اما متوسط رشد قیمت در کشور در این سال‌ها نسبت به دهه قبل کاهش چشمگیری داشته است.

نرخ تورم روسیه از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۳ (درصد)

در سال ۲۰۲۳، تورم بین ۵ تا ۷درصد پیش‌بینی می‌شد؛ اما رقم نهایی بالاتر از حد پیش‌بینی‌ها بود. با این وجود، پیش‌بینی‌ها بسیار مهم هستند و در ادامه تعدادی از پیش‌بینی‌ها ذکر می‌شود. بانک مرکزی روسیه، تنظیم کننده اصلی مالی کشور سال‌هاست که از سیاست هدف‌گذاری تورم استفاده می‌کند. این به آن معنی است که تمام سیاست‌های پولی با هدف حفظ نرخ تورم بالاتر (یا پایین‌تر) از یک مقدار مشخص است. بر این اساس، بانک روسیه به‌طور منظم عوامل تورم را ارزیابی و پیش‌بینی این شاخص را منتشر می‌کند. آخرین پیش‌بینی بانک مرکزی در ۱۷ دسامبر سال گذشته (همزمان با افزایش نرخ کلیدی به ۱۶ درصد در سال) ارائه شد. سپس بانک مرکزی اعلام کرد فشار تورم همچنان بالا است؛ اما در سال ۲۰۲۴ قیمت‌ها بسیار کندتر افزایش می‌یابد. پیش‌بینی تورم فعلی بانک مرکزی برای سال ۲۰۲۴ از ۴ درصد به ۴٫۵ درصد است.

طبق آمار رسمی وزارت توسعه اقتصادی، تورم سال ۲۰۲۴ معادل ۴٫۵ درصد خواهد بود. وزیر توسعه اقتصادی، ماکسیم رشتنیکوف چندین‌بار در مصاحبه‌های خود به همین رقم اشاره کرده است. در عین حال، وزارت دارایی خوش‌بینانه‌تر به آینده نگاه می‌کند. آنتون سیلوانوف، در مصاحبه‌ای اعلام کرد که تا پایان سال ۲۰۲۴، تورم به سطح هدف ۴ درصد خواهد رسید.

آناتولی آکساکوف، رئیس کمیته دومای دولتی در بازار مالی، پیش‌بینی می‌کند که در بهار تورم به ۶-درصد در سال کاهش می‌یابد و تا پاییز به ۴-۴٫۵ درصد خواهد رسید. اما همه چیز به تصمیمات بانک مرکزی درباره نرخ کلیدی بستگی دارد. تاتیانا گریگوریوا، رئیس آژانس ملی رتبه‌بندی معتقد است که تا پایان سال ۲۰۲۴ تورم بین ۵٫۵درصد تا ۶درصد خواهد بود. در ابتدای سال، اعداد به‌طور قابل توجهی بیشتر خواهد شد؛ اما در نیمه دوم سال، سیاست بانک مرکزی نتیجه خواهد داد.

آنتون تاباخ، اقتصاددان ارشد آژانس Expert RA، دو سناریو را همزمان اعلام کرد. بر اساس سناریوی اول، تورم در سه‌ماه اول سال ۲۰۲۴ به اوج خود می‌رسد و سپس کاهش می‌یابد. بر اساس سناریوی دوم، به‌دلیل کمبود پرسنل، کارفرمایان باید دستمزدها را افزایش دهند و هزینه‌های افزایش‌یافته را به مصرف کنندگان منتقل کنند. در این صورت تورم بالاتر از پیش‌بینی بانک مرکزی خواهد بود. روبن انیکولوپوف، مدیر تحقیقات مدرسه اقتصاد روسیه در گفت‌وگویی خاطرنشان کرد: «وقتی دولت می‌خواهد تولید کشور افزایش یابد، اما با کمبود نیروی کار مواجه باشیم، این به یک عامل بسیار جدی طرفدار تورم تبدیل می‌شود.» بنابراین طی برنامه‌های اعلامی برای کاهش تورم، در سال آینده از افزایش قیمت بنزین و گازوئیل جلوگیری می‌شود. مسوولان توجه ویژه‌ای به قیمت کالاهای دارای اهمیت اجتماعی دارند. برای این کار، دولت ابزارهای موثری مانند محدود کردن صادرات و کاهش عوارض واردات دارد و علاوه بر این، افزایش قیمت‌های غیرقابل توجیه توسط خرده‌فروشان نظارت خواهد شد.

روبل دیجیتال

در سال ۲۰۲۳، رئیس جمهور روسیه ولادیمیر پوتین قانون روبل دیجیتال را امضا کرد که هنجارهای قانونی را برای معرفی یک ارز دیجیتال ملی ایجاد کرد. روبل دیجیتال، ارز دیجیتال بانک مرکزی (ЦВЦБ) است. به‌طور خلاصه، معادل الکترونیکی پول نقد و پول در حساب بانکی است. از نظر فنی نیز، یک کد دیجیتال منحصر به فرد است که در کیف پول الکترونیکی در بستر ویژه بانک مرکزی ذخیره می‌شود. علاوه بر پول‌های نقدی و غیرنقدی، روبل‌های دیجیتال سومین نوع پول روسیه خواهد شد که همتراز دو پول اول خواهد بود. همچنین می‌توان از آنها برای خرید کالا یا ارز موجود برای خرید با همان نرخ استفاده کرد.

تفاوت آشکار بین روبل دیجیتال و پول نقد، شکل مجازی آن است. همچنین پرداخت با روبل دیجیتال بدون اتصال به اینترنت امکان‌پذیر خواهد بود که برای مناطق داخلی روسیه و مناطق دورافتاده کشور که در آن مشکلات ارتباطی وجود دارد، مهم است. بهره به روبل دیجیتال تعلق نمی‌گیرد و هر روبل دیجیتال یک کد دیجیتال منحصر به فرد را نشان می‌دهد. مشابه نحوه شماره‌گذاری اسکناس‌های روبلی، روبل‌های دیجیتال علامت‌های خاص خود را خواهند داشت که این امکان را می‌دهد حرکت آنها را دنبال کنید. وجود کد، ارز دیجیتال بانک مرکزی را شبیه ارزهای رمزنگاری‌شده می‌کند. اما با وجود تمام شباهت‌ها، روبل دیجیتال یک ارز دیجیتال نیست. ارز دیجیتال به هر ارز الکترونیکی گفته می‌شود که بتوان آن را به‌صورت آنلاین پرداخت و ذخیره کرد. اما موضوع روبل دیجیتال یعنی آزادسازی آن فقط توسط بانک مرکزی قابل انجام است. در سال ۲۰۲۳ این آزمایش شامل ۶۰۰نفر و ۱۳ بانک انجام گرفته است و در سال ۲۰۲۴، ۱۶ موسسه اعتباری دیگر و چندین هزار مشتری به آنها خواهند پیوست. وزیر دارایی فدراسیون روسیه آنتون سیلوانوف اعلام کرد که در سال ۲۰۲۴ مردم روسیه می‌توانند با روبل دیجیتال جدید شروع به پرداخت کنند. تاکنون در قالب آزمایشی در مقیاس محدود مشخص است که روس‌ها اولین کیف پول دیجیتال خود را در وب‌سایت بانک مرکزی ایجاد خواهند کرد. در هر صورت، سال ۲۰۲۴ نقطه شروع سیستم پولی جدید در روسیه خواهد بود.

خصوصی‌سازی

وزارت دارایی فدراسیون روسیه فهرستی از حدود ۳۰ شرکت بزرگ با مشارکت دولتی را برای خصوصی‌سازی احتمالی آماده کرده است. آنتون سیلوانوف، وزیر دارایی روسیه در مصاحبه‌ای بیان کرد که سال آینده حدود ۳۰ شرکت دولتی خصوصی خواهند شد. به گفته وی، این لیست شامل شرکت‌هایی است که سهم دولت در آنها بیش از ۵۰درصد است. این وزارتخانه پیشنهاد می‌کند که مشارکت دولت در آنها کاهش یابد و در عین حال سهام کنترلی حفظ شود. سیلوانوف خاطرنشان کرد که حضور سرمایه‌گذاران خصوصی، به‌عنوان یک قاعده، کارآیی شرکت‌ها را افزایش می‌دهد. آنها انگیزه‌ای برای مدیریت بهتر دارایی‌ها، کاهش هزینه‌ها و کسب سود بیشتر دارند. وی بیان کرد که این مساله هنوز در حال بحث بوده و به نتیجه قطعی نرسیده است. همچنین لیست کامل شرکت‌ها هنوز منتشر نشده است؛ اما می‌توان فهرستی از شرکت‌های دولتی با سهام مالکیت بیش از ۵۰درصد را در نظر گرفت.

مالیات بر سپرده‌های بانکی

در سال ۲۰۲۴، برای اولین‌بار مقرر شده است از سپرده‌گذاران مالیات بر درآمد به شکل سود سپرده در بانک‌ها دریافت شود. سپرده‌گذاران بانکی برای اولین‌بار باید مالیات سود سپرده‌ها را پرداخت کنند. کسانی که سود سپرده به مبلغ ۱۵۰ هزار روبل یا بیشتر دریافت کرده‌اند، باید مالیات بپردازند. به این معنی که مالیات کل این مبلغ پرداخت نمی‌شود، بلکه فقط برای قسمت بالای ۱۵۰ هزار لزوم پرداخت مالیات وجود دارد. نرخ استاندارد مالیات ۱۳ درصد است. اما اگر کل درآمد (حقوق، سود سهام، سود سپرده‌ها و غیره) از ۵میلیون روبل در سال تجاوز کند، این نرخ ۱۵ درصد خواهد بود. همچنین تقسیم پس‌انداز در بانک‌های مختلف برای اجتناب از مالیات معنایی ندارد. این مالیات از کل درآمد در بانک‌های مختلف دریافت می‌شود. علاوه بر این، حتی سرمایه‌گذارانی که ساکن مالیات نیستند (یعنی کمتر از ۱۸۳ روز در روسیه سپری کرده‌اند) ملزم به پرداخت مالیات هستند.

سرنوشت دارایی‌های مسدودشده

قبل از تعطیلات سال نو در آمریکا و اروپا، موضوع لزوم اعمال تحریم‌های جدید علیه روسیه مجددا مطرح شد. رادیکال‌ترین ایده را می‌توان مصادره دارایی‌های مسدودشده روسیه به نفع اوکراین دانست. اکنون وکلای غربی در تلاشند تا این رویه را قانونی کنند. این موضوع توسط وزیر امور خارجه اوکراین دیمیتری کولبا به‌روز شد که پس از حملات موشکی سال جدید روسیه، از کشورهای غربی خواست تا پنج گام تلافی‌جویانه بردارند. به‌ویژه دارایی‌های مسدودشده روسیه را به اوکراین بدهند. این موضوع قبلا توسط وزرای دارایی G7 و معاونان آنها مورد بحث قرار گرفته بود. در پایان ماه فوریه، نشستی با رهبران اروپایی برگزار شد و کشورهای اتحادیه اروپا از قبل الگوریتم اقدامات مشخصی برای توقیف دارایی‌های روسیه داشتند. این دارایی‌ها حدود ۳۰۰ میلیارد دلار است و تحلیلگران روسی پیش‌بینی می‌کنند آنها به سمت مطرح کردن ایده کمک نظامی به اوکراین و جبران خسارات که بیش از ۲۵۰ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود، خواهند رفت. با این حال، این اقدام با تعدادی ریسک جدی برای اقتصاد دلار همراه است. اولا، ظهور این روش ممکن است باعث خروج سرمایه سرمایه‌گذاران چه در سطح دولتی و چه خصوصی شود. با توجه به این واقعیت که بسیاری از کشورهای در حال توسعه در حال حاضر برای تنوع بخشیدن به ریسک‌ها به تدریج از ارز ایالات متحده دور می‌شوند، تصمیم برای برداشت وجوه روسیه می‌تواند برای اقتصاد ایالات متحده مرگبار باشد. ثانیا، تصرف دارایی‌های روسیه می‌تواند درگیری بین چین و آمریکا را تشدید کند. چین همچنان بزرگ‌ترین شریک تجاری ایالات متحده و اروپا است. حجم تجارت چین با غرب هشت برابر بیشتر از روسیه است. با این حال، در سال‌های اخیر چین سرمایه گذاری در اقتصاد رقیب ژئوپلیتیک خود و حجم معاملات را کاهش داده است. توقیف دارایی‌های روسیه می‌تواند این روند را تسریع بخشد که به اقتصاد ایالات متحده آسیبی وارد نمی‌کند؛ اما آن را در برابر شوک‌ها آسیب‌پذیرتر می‌کند. ثالثا، این اقدام ممکن است تاثیر منفی بر همکاری‌های آینده بین اروپا و روسیه داشته باشد. کشورهای اتحادیه اروپا از نظر جغرافیایی همسایگان نزدیکی هستند که فدراسیون روسیه قصد ندارد همه روابط را با آنها قطع کند. این نکته را هم رئیس جمهور روسیه، ولادیمیر پوتین و هم مقامات این کشور بارها بیان کردند. اروپا همچنان به منابع انرژی، کودها و مواد معدنی روسیه وابسته است. روسیه نیز به نوبه خود علاقه‌مند به خرید کالاها و قطعات با تکنولوژی بالا برای تجهیزات از این کشورها است. در نهایت آلمان، فرانسه و ایتالیا بیان کردند که لازم است قبل از تصمیم‌گیری، قانونی بودن مصادره دارایی‌های مسکو به دقت ارزیابی شود.

برنامه پس‌انداز بلندمدت

ریاست جمهوری روسیه، ولادیمیر پوتین قانونی را امضا کرد که به روس‌ها اجازه می‌دهد داوطلبانه برای بازنشستگی با کمک صندوق‌های بازنشستگی غیردولتی پس‌انداز کنند. دولت این برنامه را از اول ژانویه ۲۰۲۴ راه‌اندازی کرده و در سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۲۶ تامین مالی خواهد کرد. این پروژه مشارکت فعال مستقل شهروندان در انباشت سرمایه برای بازنشستگی را فرض می‌کند. این سند توسط دولت آغاز شد. برنامه پس‌انداز بلندمدت نتیجه کار برای اصلاح سیستم پس‌انداز بازنشستگی شهروندان بود که از سال ۲۰۱۶ انجام شده است. هدف از برنامه جدید نه تنها ایجاد درآمد اضافی برای روس‌ها در دوران بازنشستگی، بلکه ایجاد یک شبکه ایمنی مالی درصورت بروز شرایط خاص زندگی بود. مسوولان برای جذب افراد کم درآمد به این برنامه، سودآورترین فرمول تامین مالی مشترک را برای آنها ارائه کردند. در مجموع سه نوع پس‌انداز وجود دارد:

پس‌انداز یک به یک: به ازای هر روبل پس‌انداز سرمایه‌گذاری شده، روبل دیگری دولت کمک خواهد کرد. در این نوع پس‌انداز درآمد یک فرد نباید از ۸۰هزار روبل در ماه بیشتر شود. اگر همان مبلغ را در برنامه سرمایه‌گذاری کنید، یعنی ۳هزار روبل در ماه، حداکثر پرداخت اضافی ۳۶هزار در سال می‌توانید دریافت کنید.

پس‌انداز یک به دو: برای یک روبل سرمایه‌گذاری ۵۰کوپک به بالا کمک دولت خواهد بود. این فرمول برای شرکت کنندگان با درآمد ۸۰ تا ۱۵۰ هزار روبل اعمال می‌شود. برای دریافت حداکثر پرداخت اضافی، آنها باید حداقل ۶هزار روبل در ماه سرمایه‌گذاری کنند.

پس‌انداز یک به چهار: ۲۵کوپک به ازای هر روبل از شرکت کنندگان. قابل استفاده برای ثروتمندترین روس‌ها که بیش از ۱۵۰ هزار روبل در ماه دریافت می‌کنند. آنها برای دریافت کمک مالی ۳۶هزار روبلی در سال به ۱۲ هزار روبل سرمایه‌گذاری ماهانه نیاز دارند.

موسسه مکنزی راهکارهای موثر برای پایداری عرضه غذاهای دریایی را بررسی کرد

تولید فناورانه ماهی

میلیاردها انسان در سراسر جهان، معیشت خود را به موج‌های نیلگون اقیانوس‌ها گره زده‌اند. نان و نان‌آوری انبوهی از مردمان، از دل موج‌های خروشان و ساحل‌های پربرکت دریاها تامین می‌شود. سفره بشریت، بی‌نیاز از الطاف اقیانوس‌ها نیست. اشتهای سیری‌ناپذیر انسان برای گوشت لطیف ماهی، هر دم فزونی می‌یابد. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۳۰، رغبت جهانی برای این نعمت خدادادی، ۱۴ درصد افزایش خواهد یافت.

گروه اقتصاد بین‌الملل دنیای اقتصاد

بازارهای آسیا، اروپا، آمریکای لاتین و اقیانوسیه، پیشگامان این افزایش تقاضا هستند. براساس گزارشی از مکنزی، با افزایش تقاضا برای غذاهای دریایی، منابع ماهی‌گیری جهان به‌شدت تحت‌فشار قرار گرفته‌اند. بیش از ۸۵ درصد از این منابع به حداکثر ظرفیت خود رسیده یا فراتر از آن برداشت می‌شوند. صید بی‌رویه ماهی‌های وحشی، راه‌حلی پایدار برای تامین این تقاضای روبه‌رشد نیست. آبزی‌پروری، به‌رغم اینکه در سال‌های اخیر به منبع اصلی تامین ماهی تبدیل شده، پاسخگوی نیازهای بشر نیست. غذاهای دریایی جایگزین، راه‌حلی نوین برای این چالش هستند. این گروه شامل جایگزین‌هایی برای ماهی و صدف‌های محبوب مانند ماهی تن، سالمون و میگو می‌شود. غذاهای دریایی جایگزین نه‌تنها مقیاس تولید محصولات دریایی را افزایش می‌دهند، بلکه پروتئین با کیفیت را نیز به ارمغان می‌آورند. این صنعت نوپا، با پتانسیل قابل توجهی که دارد، در سه دسته گیاهی، تخمیری و پرورشی قابل دسته‌بندی است. هرکدام از این دسته‌ها مزایای خاص خود را دارند و می‌توانند نقشی کلیدی در تامین غذای آینده بشریت ایفا کنند. به دلیل اهمیت این موضوع، بررسی محدودیت‌های بازار غذاهای دریایی و چالش‌های پیش‌روی آن ضروری است. در حال حاضر تحقیقات بر راه‌حل‌ها و محصولاتی متمرکز است که هم‌اکنون در بازار موجود هستند یا احتمال ورود آنها به بازار در سال‌های آینده وجود دارد. مصاحبه‌ها با نوآوران در حوزه غذاهای دریایی جایگزین، دیدگاه‌های متفاوتی را در مورد چگونگی توسعه این صنعت ارائه می‌دهد.

تقاضای جهانی در حال افزایش است

با افزایش تولید ناخالص داخلی کشورها، شاهد افزایش تقاضا برای غذاهای دریایی هستیم. این امر به‌طور مستقیم با افزایش مصرف سرانه پروتئین مرتبط است. نوع پروتئین مصرفی در جوامع مختلف، تنوع قابل توجهی دارد. به‌عنوان مثال، نتایج یک نظرسنجی در سنگاپور نشان می‌دهد که تمایل به خرید غذاهای دریایی در این کشور نسبت به ۱۰ سال گذشته، پنج‌برابر شده‌است. با افزایش تقاضا برای غذاهای دریایی در پی توسعه کشورهای جهان، این سوال مطرح می‌شود که آیا منابع کافی برای پاسخگویی به این نیاز وجود خواهد داشت؟ در بسیاری از نقاط جهان، صید بی‌رویه، سرعت بازسازی ذخایر ماهی را پشت‌سر گذاشته‌است. از دهه ۱۹۹۰، میزان صید جهانی به دلیل این معضل، سالانه حدود یک‌درصد کاهش یافته‌است. برای مدیریت بهینه منابع ماهی‌گیری، بسیاری از مناطق مجبور به محدود کردن مجوزهای صید شده‌اند و کمیابی سهمیه‌ها، چالشی جدید به‌وجود آورده است. با وجود نگرانی‌های موجود در مورد پایداری منابع، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه پیش‌بینی می‌کند که تولید جهانی ماهی تا سال ۲۰۳۱ به ۲۰۳ میلیون تن متریک (Mt) خواهد رسید. سهم آبزی‌پروری در این میان، ۱۰۸ میلیون تن برآورد شده که تقریبا از میزان صید ماهی‌های وحشی در سال ۲۰۲۴ فراتر خواهد رفت. به‌عبارت دیگر، اگرچه شاهد توقف افزایش صید ماهی‌های وحشی هستیم، تولید غذاهای دریایی به رشد خود ادامه خواهد داد، با این‌وجود این میزان ممکن است برای پاسخگویی به تقاضای روبه‌رشد جهانی کافی نباشد. با وجود نوآوری‌های چشمگیر و راه‌حل‌های فناورانه جدید در پرورش ماهی در دهه‌های گذشته، عرضه گونه‌های محبوب مانند ماهی آزاد، از تقاضای روبه‌رشد عقب مانده‌است. کمبود عرضه عمدتا به محدودیت‌های قانونی در صدور مجوزهای جدید پرورش ماهی مرتبط است. این محدودیت‌ها می‌توانند به دلایل مختلفی مانند تضمین پرورش پایدار ماهی یا حفاظت از ماهی‌های وحشی اعمال شوند. محصولات جایگزین غذاهای دریایی، در مقایسه با محدودیت‌های موجود در پرورش گونه‌های خاص، فرصتی مغتنم برای افزایش تولید به‌شمار می‌آیند. فیله‌های ماهی گیاهی به‌عنوان نمونه‌ای از این محصولات، سال‌ها است که در بازار حضور دارند، اما پیشرفت‌های اخیر در این حوزه، چشم‌اندازی نویدبخش را پیش‌رو قرار داده‌است. ظهور محصولاتی مشابه ماهی آزاد دودی و فرآورده‌های مناسب سوشی، تنها نمونه‌ای از این نوآوری‌های تحسین‌برانگیز است. این دستاوردها به‌همراه نوآوری‌های آتی، مسیر جذابی را برای پیشرفت صنعت غذاهای دریایی ترسیم می‌کنند.

تا به امروز، تمرکز پروتئین‌های جایگزین بر روی سه نوع گوشت پرطرفدار مرغ، خوک و گاو بوده‌است، اما غذاهای دریایی دنیای بسیار متنوع‌تر و گسترده‌تری را پیش‌رو می‌گشایند، با گونه‌های مختلف که در سراسر جهان به‌طور قابل توجهی مورد مصرف قرار می‌گیرند. برای بررسی ارزش بالقوه غذاهای دریایی جایگزین در سطح گونه‌ها، به تحلیل چند نمونه از غذاهای دریایی محبوب و مقایسه آنها از نظر تولید کل، سهم بر اساس منبع و اندازه بازار پرداخته‌ایم. ماهی تن، با تولید سالانه قابل توجه، سومین بازار بزرگ غذاهای دریایی را به خود اختصاص داده‌است، با این‌وجود این بازار دربرابر صید بی‌رویه بسیار آسیب‌پذیر است و تولید آن از طریق آبزی‌پروری نیز چالش‌های زیادی را به‌همراه دارد. ردپای کربن ماهی‌تن در سطح خرده‌فروشی نسبتا بالا است و قیمت‌گذاری و انتظارات مصرف‌کنندگان نیز بسته به نوع آن، مانند ماهی‌های باله‌آبی، ماهی‌های گرمسیری یا استیک‌های با کیفیت، متفاوت است. بازیگران صنعت توسعه محصولات جایگزین غذاهای دریایی باید در تصمیم‌گیری‌های استراتژیک خود به تمام این نکات توجه کنند. صنعت نوپای غذاهای دریایی جایگزین برای رسیدن به مرحله گسترش بازار، باید مسیر دشواری را طی کند. این صنعت درمیان دوراهی غلبه بر چالش‌های پیش‌رو و یافتن منابع بالقوه بهتر، قرار دارد. برقراری تعادل بین این دو امر، کلید موفقیت این صنعت در جذب مخاطبان انبوه خواهد بود. صنعت غذاهای دریایی جایگزین در تلاش برای گسترش با چندین چالش روبه‌رو است. چالش اول قیمت محصولات است. کاهش هزینه تولید، مهم‌ترین چالش صنعت غذاهای دریایی جایگزین در مسیر رقابت با گونه‌های باکیفیت‌تر است. در حال حاضر، تولیدکنندگان متمرکز بر گونه‌های باکیفیت‌تر هستند، زیرا دستیابی به قیمت هدف در این بازار آسان‌تر است. مزیت رقابتی غذاهای دریایی جایگزین در مقایسه با گوشت، قیمت بالاتر ماهی است. به‌عنوان مثال، قیمت برخی غذاهای دریایی مانند باله‌آبی برای انواع ممتاز یا سوپر ممتاز بین ۴۰ تا ۲۰۰ دلار برای هر پوند (در حدود ۰٫۵ کیلوگرم) است. این قیمت در مقایسه با قیمت ۴٫۹۹ دلار برای هر پوند گوشت چرخ کرده گاو، بسیار قابل دسترس‌تر است. پذیرش در بازار مساله دیگری است که صنعت غذاهای جایگزین دریایی با آن روبه‌رو است. کیفیت بالا، انتظار اصلی مصرف‌کنندگان از غذاهای دریایی جایگزین است. تنوع زیاد ماهی و صدف، چالشی دیگر برای این صنعت است. طعم، بو، شوری و بافت هر نوع ماهی، مانند ماهی سفید، مارماهی و خرچنگ، با هم متفاوت است. عادت‌های غذایی منطقه‌ای نیز بر انتظارات مشتریان تاثیر می‌گذارد. برای مثال، جوامعی که به صید خرچنگ مشهور هستند، ممکن است پذیرش صدف‌های جایگزین را دشوارتر بدانند. درنظرگرفتن تمام این نکات هنگام گسترش بازار و جلب رضایت مشتری، ضروری است.

مزایای بالقوه صنعت غذاهای دریایی جایگزین

صنعت نوظهور غذاهای دریایی جایگزین، با وجود چالش‌های پیش‌رو، مزایای متمایزی دارد که گسترش آن را تسهیل می‌کند. تولید محلی یکی از این مزایا است. حمل‌ونقل هوایی بین‌قاره‌ای غذاهای دریایی تازه، هزینه‌های قابل توجهی به‌همراه دارد. هزینه حمل‌ونقل هر پوند ماهی تازه می‌تواند بیش از یک دلار باشد که سه‌برابر بیشتر از حمل‌ونقل با کامیون، کشتی یا لنج است. علاوه‌بر این، حمل‌ونقل هوایی آلایندگی زیادی تولید می‌کند و حدود سه‌برابر بیشتر از روش‌های دیگر دی‌اکسید کربن منتشر می‌کند. در مقابل، تولید محلی محصولات جایگزین غذاهای دریایی، نیاز به حمل‌ونقل را از بین می‌برد. سطح پایین جیوه از دیگر امتیازات غذاهای دریایی جایگزین است. ماهی و صدف، منابع غنی پروتئین و اسیدهای چرب امگا۳ هستند، با این‌وجود میزان جیوه در برخی از آنها می‌تواند بالا باشد. آژانس حفاظت از محیط‌زیست ایالات‌متحده به گروه‌های آسیب‌پذیر توصیه می‌کند از مصرف مکرر ماهی و صدف با جیوه بالا خودداری کنند. گزارشی از اداره ایمنی غذای اروپا نشان می‌دهد مصرف‌کنندگان پر و پا قرص ماهی ممکن است ۶برابر بیشتر از میزان قابل‌قبول هفتگی جیوه دریافت کنند. غذاهای دریایی جایگزین می‌توانند راه‌حلی برای جلوگیری از خطرات جیوه باشند. این محصولات فواید امگا۳ را بدون خطرات جیوه ارائه می‌دهند. امکان مجوز برداشت و پرورش بیشتر دیگر مزیت غذاهای دریایی جایگزین است. دریافت مجوزهای جدید برای پرورش گونه‌های محبوب مانند ماهی آزاد و صید گونه‌هایی مانند ماهی کاد، دشوار است. این محدودیت‌ها، چالش‌هایی را برای رشد صنعت پرورش ماهی ایجاد می‌کند. غذاهای دریایی جایگزین این محدودیت‌ها را ندارند. کارآفرینان بدون نیاز به مجوز پرورش و صید، می‌توانند کسب‌وکارهای جدید در حوزه غذاهای دریایی جایگزین راه‌اندازی کنند.

توسعه صنعت غذاهای دریایی جایگزین

به‌طور کلی سه گزینه اصلی برای تولید غذاهای دریایی جایگزین وجود دارد؛ غذاهای گیاهی، تخمیری و پرورشی. غذاهای دریایی گیاهی جایگزین‌هایی هستند که از موادی مانند سویا، جلبک دریایی، مخمر، حبوبات، روغن‌های گیاهی و نشاسته‌های مختلف استفاده می‌کنند. این نوع غذاها در حال حاضر به‌صورت جایگزین‌هایی برای ماهی تن، خاویار ماهی آزاد، صدف، ماهی مرکب، خرچنگ و میگو در بازار عرضه می‌شوند.

محصولات گیاهی به دلیل استفاده از مواد اولیه قابل‌دسترس، نیاز کمتر به سرمایه‌گذاری در فناوری زیستی، مقررات و موانع کمتر برای ورود به بازار و استفاده از فناوری‌های دارای گواهینامه GRAS (به‌طور کلی ایمن)، پیشرو در بازار پروتئین‌های جایگزین بوده‌اند.

نام‌گذاری و برچسب‌گذاری این محصولات، چالش اصلی در بحث مقررات آنها محسوب می‌شود. دلیل این امر تفاوت‌های زیستی این محصولات با پروتئین‌های سنتی غذاهای دریایی است، اگرچه طراحان این محصولات تلاش می‌کنند از نظر ظاهر، طعم و حس، شباهت کاملی به غذاهای دریایی داشته باشند، اما در سطح مولکولی با آنها تفاوت دارند. محصولات تخمیری گروه دیگری از غذاهای جایگزین هستند. تخمیر سنتی روشی دیرینه برای استفاده از میکروب‌ها در فرآیند تولید غذا است. در تولید جایگزین‌های پروتئینی، این فرآیند از میکروارگانیسم‌های زنده برای تغییر و پردازش مواد اولیه گیاهی استفاده می‌کند. نمونه‌هایی از این روش، تخمیر لوبیا سویا برای تهیه تمپه و استفاده از باکتری‌های اسیدلاکتیک برای تولید پنیر است. تخمیر زیست‌توده روش دیگری است که مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این روش، میکروارگانیسم‌های پروتئین‌دار، سریع‌الرشد و موجود در طبیعت مانند جلبک یا قارچ کشت داده می‌شوند و به‌عنوان منبع پروتئین در تولید غذاهای دریایی جایگزین به کار می‌روند. نمونه‌هایی از این روش، تولید استیک از میسیلیوم قارچ است. تخمیر دقیق، روشی نوین برای تولید غذاهای دریایی جایگزین است که از میکروب‌های میزبان به‌عنوان کارخانه‌های سلولی برای تولید مواد خاص مانند آنزیم‌ها، ویتامین‌ها و رنگدانه‌های طبیعی استفاده می‌کند. این نوع از غذاهای دریایی جایگزین، از سلول‌های برداشت شده از ماهی‌های محبوب مانند ماهی آزاد و ماهی تن یا نرم‌تنان مانند میگو، خرچنگ و صدف دریایی تهیه می‌شوند. این سلول‌ها در داخل بیوراکتورها کشت داده‌شده و روی داربست‌های سازگار با سلول‌های زنده رشد می‌کنند. داربست‌ها ساختار لازم برای ایجاد بافت‌های سه‌بعدی را فراهم می‌کنند. مخلوط حاصل از سلول‌های ماهیچه‌ای و چربی، طعمی شبیه به ماهی صید شده دارد و نیازی به صید یا پرورش ماهی زنده ندارد. این محصولات هنوز در مراحل اولیه توسعه هستند و به دلیل استفاده از فناوری‌های نوین در زمینه غذا، نیازمند سطوح بالایی از مقررات و تاییدیه‌ها برای ورود به بازار انبوه هستند.

تولید در کنار حفاظت از محیط‌زیست

مساله سلامت اقیانوس‌ها و حفظ منابع دریایی دغدغه بسیاری از مصرف‌کنندگان غذاهای دریایی است. با وجود پتانسیل جایگزین‌های غذاهای دریایی، هنوز مشخص نیست که آیا این افراد به‌خاطر این محصولات، ماهی‌های سنتی را کنار می‌گذارند یا خیر. از سویی، تولید جایگزین‌های باارزش برای گونه‌های در معرض خطر صید بی‌رویه، فرصتی برای حفاظت از اقیانوس‌ها و ارائه گزینه‌ای جذاب به مصرف‌کنندگان متعهد به حفظ محیط‌زیست است، اما چالش قیمت‌گذاری، مانعی برای جایگزینی کامل محصولات سنتی با نمونه‌های ممتاز و ایجاد تغییر چشمگیر در عرضه و تقاضای آنها محسوب می‌شود. به‌نظر می‌رسد برای دستیابی به سهم قابل توجهی از بازار، نیاز به تولید جایگزین‌های با کیفیت و مقرون‌به‌صرفه برای عموم مصرف‌کنندگان وجود دارد. جایگزین‌های غذاهای دریایی می‌توانند با کاهش فشار بر اکوسیستم‌های شکننده آبزی، منابع جدیدی از غذاهای دریایی را به ارمغان بیاورند، با این حال برای دستیابی به تولید انبوه و قیمت‌های مقرون‌به‌صرفه، کارهای مهمی در پیش است. صنعت نوپای غذاهای دریایی جایگزین، علاوه‌بر چالش‌های ذاتی مانند طعم و هزینه، با فشارهای کلان اقتصادی نیز روبه‌رو است. این فشارها بر مصرف‌کنندگان و سرمایه‌گذاران تاثیر می‌گذارد و نیازمند نوآوری و غلبه بر موانع است، پس از تثبیت بیشتر این محصولات در بازار، واکنش مصرف‌کنندگان و نیاز به توسعه محصولات متناسب با آن، موضوعی حائزاهمیت خواهد بود. به‌طور کلی، جایگزین‌های غذاهای دریایی پتانسیل تاثیرگذاری قابل توجهی را ارائه می‌دهند. این جایگزین‌ها نه‌تنها می‌توانند تاثیر زیست‌محیطی صید و فشار بر منابع ماهی‌گیری را کاهش دهند، بلکه می‌توانند جایگزین سالمی ارائه دهند و دسترسی به پروتئین را به روشی کارآمدتر گسترش دهند. درک موانع موجود بر سر راه افزایش تولید و درس گرفتن از پیشرفت‌های قبلی در زمینه پروتئین‌های جایگزین، برای بهره‌مندی از منابع بالقوه برتری، بسیار مهم خواهد بود.

برنامه عملیاتی برای توسعه تجارت با ترکیه

دنیای اقتصاد: روسای گمرکات ایران و ترکیه در نشستی مشترک، برنامه‌های عملیاتی برای توسعه و روانسازی مبادلات تجاری بین دو کشور را بررسی کردند. به گزارش گمرک ایران، در این نشست، پیگیری توافق‌نامه و تفاهم‌نامه‌های مختلف گذشته و انعقاد تفاهم‌نامه و برنامه‌های عملیاتی جدید در دستورکار محمدرضوانی‌فر معاون وزیر اقتصاد و رئیس کل گمرک ایران و سزای اوچارماک معاون وزیر تجارت و رئیس کل گمرک ترکیه قرار گرفت.

در این نشست مشترک که در ترکیه برگزار شد، رضوانی‌فر با اشاره به اینکه ترکیه جایگاه خاصی در مراودات تجاری با ایران دارد، افزود: ۹ درصد از صادرات ایران به مقصد ترکیه و ۱۲ درصد از واردات کشورمان از مبدا این کشور است، بنابراین پیگیری مفاد توافق‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌ها و تنظیم برنامه‌های جدید برای عملیاتی شدن این توافق‌نامه‌ها ضروری است.

رضوانی‌فر در خصوص برنامه‌های اقدام مشترک در این نشست برای روان‌سازی مبادلات تجاری بین دو کشور، گفت: تنظیم و مبادله تقویم واحد زمان‌بندی‌شده به منظور هماهنگی بیشتر جهت برگزاری نشست‌های مشترک مرزی به صورت مستمر بین مدیران گمرکات مرزی دو کشور در مرزهای بازرگان-گوربلاغ، سرو-اسن دره و رازی-کاپی کوی با هدف تسهیل تجارت، توافق و هماهنگی برای توازن بین گمرکات مرزی ایران و ترکیه در تردد کامیون‌ها از مرزهای مشترک با هدف پذیرش یکسان کامیون‌ها در دو طرف مرز برای افزایش رضایتمندی، استقرار سازمان‌های نظردهنده در خصوص کالاهای وارده به خاک ترکیه به‌ویژه قرنطینه نباتی و دامی از جمله برنامه‌های اقدام مشترک بود که در این خصوص از طرف ترکیه مقرر شد این سازمان‌ها به طور مستمر حضور داشته باشند. وی با اشاره به اینکه اسکن‌های انجام‌شده روی کامیون‌های ایرانی ورودی به خاک ترکیه در مرز رازی-اسن دره از متوسط استاندارد جهانی بالاتر است، به گونه‌ای که ۹۰ درصد کامیون‌ها اسکن می‌شوند، افزود: در این خصوص مقرر شد از طرف ترکیه بررسی اسکن کامیون‌ها بر اساس نرم مدیریت ریسک جهانی انجام شود. به گفته وی، تنظیم شیوه‌نامه مشترک نوبت‌دهی با در نظر گرفتن کالاهایی از جمله کالاهای فسادپذیر، محموله‌های سریع‌الفساد، پرخطر و سوخت برای انجام تشریفات گمرکی در خارج از صف و توافق در خصوص پذیرش بیمه سبز شرکت‌های بیمه ایرانی برای کالاهایی که به مقصد ترکیه هستند، از جمله برنامه‌های عملیاتی مشترک بود که مقرر شد طرف ترکیه ضمن بررسی، با نگاه مثبت انجام و نتیجه را اعلام کند. رضوانی‌فر گفت: ۲۴ ساعته شدن ارائه خدمات در گمرکات مرزی مشترک با ترکیه به‌ویژه در بخش مسافری با توجه به در پیش بودن ایام نوروز در چارچوب توافق‌نامه‌های قبلی، از سرگیری مبادله الکترونیکی اسناد به طور مستمر بین گمرکات ایران و ترکیه براساس فیلدهای اطلاعاتی توافق‌شده، از سوی طرفین از جمله محورهای برنامه اقدام مشترک بود.

لزوم تدوین یک سازوکار منسجم در تجارت خارجی

دنیای اقتصاد: نشست معاونت بین‌الملل اتاق ایران و نمایندگان اتاق‌های مشترک با حضور هیات‌رئیسه اتاق ایران برگزار شد. در ابتدای این نشست، علی چاغروند، معاون کمیسیون‌ها، مجامع و شوراهای اتاق ایران از ششمین نمایشگاه ایران اکسپو و لزوم استفاده از ظرفیت اتاق‌های مشترک در این رویداد را مورد تاکید قرار داد. چاغروند گفت: بخش خصوصی نیازمند تدوین یک سازوکار منسجم در بخش تجارت خارجی است و بدون وجود آن، ظرفیت‌های این حوزه در تجارت محقق نخواهد شد.

چاغروند گفت: اولین‌بار نمایشگاه ایران اکسپو از سال ۱۳۹۲ در ایران برگزار شده؛ امسال هم قرار است این نمایشگاه در اردیبهشت‌ماه با پیش‌بینی حضور سه‌هزار تاجر و بازرگان خارجی از کشورهای مختلف دنیا در حوزه صادرات در هفت گروه کالایی، صنایع غذایی، کشاورزی و شیلات؛ صنعت؛ فرش دستباف؛ صنایع‌دستی و گردشگری؛ دارو، تجهیزات پزشکی و محصولات شیمیایی؛ صنعت ساختمان و خدمات فنی و مهندسی و گروه پتروشیمی برگزار شود. او افزود: سازمان توسعه‌تجارت مجوز برگزاری این نمایشگاه را به شرکت توسعه نمایشگاه رویداد واگذار کرده؛ اتاق ایران هم با تعامل با سازمان توسعه‌تجارت می‌خواهد در کنار شرکت رویداد نقش‌آفرینی کند. چاغروند گفت: برگزاری نمایشگاه ایران اکسپو چند هدف دارد که عبارتند از: افزایش مبادلات تجاری، رونق تولید و اشتغال شرکت‌های ایرانی سوق‌دادن فضای کسب‌وکار بخش‌خصوصی به عرصه بین‌الملل و ایجاد گفتمان جدید اقتصادی-تجاری و صنعتی با کشورهای مختلف دنیا. در ادامه حامد عسگری، معاون بین‌الملل اتاق ایران درباره چگونگی حضور اتاق‌های مشترک در این رویداد تاکید کرد که باید همه اتاق‌های مشترک در این رویداد نقش‌آفرینی کنند؛ برای همین لازم است درباره نحوه حضور گفت‌وگو شود و روسای اتاق‌های مشترک پیشنهاد خود را ارائه کنند. در ادامه این نشست روسای برخی از اتاق‌های مشترک از تجربه سال‌های قبل خود در نمایشگاه ایران اکسپو گفتند و تاکید کردند که برای بهتر برگزارشدن آن باید تولیدکننده‌ها و تجار ایرانی بتوانند از این فرصت به‌خوبی استفاده کنند. باید در فضای درنظر گرفته برای اتاق ایران دیدارهای B2B تجار انجام شود؛ فرصت بازدیدهای استانی فراهم شود و باید ستاد برگزاری برنامه متناسبی داشته‌باشد. در ادامه تاکید شد که باید در نحوه برگزاری این رویداد تجاری وحدت‌رویه باشد اتاق‌های شهرستانی، تشکل‌ها و اتاق ایران به‌همراه اتاق‌های مشترک برای حضور بهتر در این نمایشگاه برنامه‌ریزی کنند تا تداخل برنامه پیش نیاید. در این نشست عنوان شد که باید مشخص شود آیا اتاق‌های مشترک می‌خواهند مستقل در برنامه شرکت کنند یا خیر؟ در این نشست، مجید تکبیری، نماینده سازمان توسعه‌تجارت هم از تجربه سال گذشته ایران اکسپو ۲۰۲۳ گفت و اینکه این رویداد مورد استقبال خوبی بوده‌است. همچنین گزارشی از روند «تدوین برنامه توسعه روابط خارجی» توسط محمدجواد بنازاده ارائه شد و حاضران در نشست این برنامه را نقد و ارزیابی کردند. عسگری دلیل و لزوم تاکید به تدوین این برنامه را تسهیل توسعه روابط تجاری ایران با سایر کشورها عنوان کرد. اینکه مزیت‌ها، برنامه و موانع مسیر مشخص شود تا درنهایت اتاق ایران بتواند در رفع این موانع همکاری کند. در ادامه مجیدرضا حریری، رئیس اتاق مشترک ایران و چین گفت: باید اول نیازها مشخص شود، وظیفه اتاق مشترک بازرگانی ساختن مسیر ارتباط بین دو کشور است، اما ما چه فهم مشترکی از اتاق‌ها داریم که می‌خواهیم این مشکلات را حل کنیم؟ برای همین باید اول سیستم راهبردی ما مشخص شود.

قدیر قیافه، عضو هیات‌رئیسه اتاق ایران هم گفت: اتاق مشترک در این سال‌ها نقش خوبی بین ایران و کشورهای هدف داشته‌است. در این دوره قرار بوده اتاق ایران در حوزه اتاق‌های مشترک طرحی نو دراندازد. این کار با هدف کمک به اقتصاد کشور بوده و برای همین باید در چارچوب برنامه راهبردی این کار را پیش ببریم. تمام تلاش معاونت بین‌الملل نقش‌دادن جدی به اتاق‌های مشترک است. درنهایت قرار است ما مسیری بسازیم تا روابط تجاری دو کشور تسهیل شود و به افزایش سهم مبادلات بینجامد. باید باهم بنشینیم و برنامه راهبردی را تنظیم کنیم. در ادامه این نشست روشن‌علی یکتا، نایب‌رئیس اتاق مشترک ایران و روسیه گفت: اتاق‌های مشترک شخصی مستقلی دارند و زیرمجموعه هیچ‌جا نیستند و می‌توانند راهنمایی برای اتاق ایران باشند. ما کارمند اتاق ایران نیستیم. برای رسیدن به هدف‌های عنوان‌شده باید ستاد هماهنگی تشکیل شود که در آن اتاق مشترک تعیین کننده است. اتاق مشترک، خبرگان تجارت با کشور هدف هستند و باید به این جایگاه اهمیت داده شود. در پاسخ به سخنان عسکری، معاون بین‌الملل اتاق ایران تاکید کرد که ما از خردجمعی و کمک روسای اتاق‌های مشترک برای حل مسائل استفاده می‌کنیم. در ادامه عنوان شد که اتاق‌های مشترک مسائلی متفاوتی و متعددی دارند و باید با تک‌تک اتاق‌ها نشستی برای هماهنگی برگزار شود. باید شرایط سیاسی کشور را درنظر گرفت و باید به قضیه واقع‌گرایانه نگاه شود. قدیرقیافه، عضو هیات‌رئیسه اتاق ایران تاکید کرد که باید ستاد راهبردی تشکیل شود و بتوانیم نظر همه را تامین کنیم. در بخش دیگر نشست شیوه‌نامه چگونگی تشکیل ستاد برنامه بین‌المللی اتاق ایران بررسی شد؛ این شیوه‌نامه در ۱۶ بند مورد بررسی قرار گرفت و تک‌تک بندها مورد نقد و ارزیابی قرار گرفت. حاضران در نشست با ارائه نظر اصلاحی خود، درنهایت به این شیوه‌نامه رای دادند تا ستاد برنامه بین‌المللی اتاق ایران تشکیل شود. هدف از برگزاری این ستاد، هماهنگی اتاق‌های مشترک با همدیگر برای تک‌صدایی و هم‌افزایی است. در پایان نشست، معاون بین‌الملل اتاق ایران تاکید کرد: یک نفر نمی‌تواند برای جمع تصمیم بگیرد. کارکرد تصمیم یک‌نفره، عدم‌تصمیم‌گیری درست و لازم‌الاجراست، برای همین ما تاکید داریم که نظر جمع گرفته شود تا مسائل بهتر و دقیق‌تر بررسی و حل شود. او ضمانت اجرایی این ستاد را اراده خود اتاق‌های مشترک عنوان کرد.

مناقصه شماره ۰۲/۱۲۲۷/۰۰۱-م
تامین پکیج فیلتر ممبرانی (نوبت سوم)

شرکت نیروکلر در نظر دارد پکیج فیلتر ممبرانی جهت تصفیه آب نمک مورد نیاز خود را از طریق مناقصه عمومی تامین نماید. از این رو از کلیه تامین کنندگان درخواست می شود پیشنهادات مالی خود را حداکثر تا پایان وقت اداری روز شنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۱/۱۸ از طریق ایمیل inquiry@nirouchlor.com یا به صورت پاکت در بسته به واحد انتظامات شرکت نیروکلر به آدرس اصفهان- فلاورجان- شهرک صنعتی اشترجان – پلاک ۲۲۳ ارسال نمایند.
وجه تضمین شرکت در مناقصه ۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشد که می بایست به صورت چک صیادی در وجه شرکت نیروکلر به تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۷ ارائه گردد.
هزینه این آگهی بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.
– نیروکلر در رد یا قبول پیشنهادات مختار است و ارسال پیشنهادات فنی و مالی هیچ‌گونه حقی برای پیمانکاران ایجاد نمی‌کند.
– پیشنهادات فنی، پیشنهادات مالی، چک تضمین شرکت در مناقصه در سه پاکت دربسته یا سه ایمیل جداگانه ارسال گردد.
– در صورت ارسال اسناد از طریق ایمیل عنوان مناقصه و محتوای هر ایمیل در قسمت موضوع(Subject) قید گردد.
کلیه تامین کنندگان محترم جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند به وب سایت شرکت نیروکلر به آدرس www.nirouchlor.com بخش مناقصات و مزایدات مراجعه و یا با شماره تلفن ۳۷۱۰۰–۰۳۱ داخلی ۲۰۷ تماس حاصل فرمایند.

مناقصه شماره ۰۲/۱۲۲۷/۰۰۲-م
پوشش دهی سل الکترولایزر آب نمک ورژن (۳ و ۴)

شرکت نیروکلر در نظر دارد پیمانکار جهت پوشش دهی ۶۸ عدد سل الکترولایزر آب نمک ورژن (۳ و ۴) UHDE مورد نیاز خود را از طریق مناقصه عمومی شناسایی نماید. از این رو از کلیه پیمانکاران معتبر در این زمینه درخواست می شود پیشنهادات مالی خود را حداکثر تا پایان وقت اداری روز شنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۱/۱۸ از طریق ایمیل inquiry@nirouchlor.com یا به صورت پاکت در بسته به واحد انتظامات شرکت نیروکلر به آدرس اصفهان- فلاورجان- شهرک صنعتی اشترجان – پلاک ۲۲۳ ارسال نمایند.
وجه تضمین شرکت در مناقصه ۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشد که می بایست به صورت چک صیادی در وجه شرکت نیروکلر به تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۳۱ ارائه گردد.
هزینه این آگهی بر عهده برنده مناقصه می باشد.
– نیروکلر در رد یا قبول پیشنهادات مختار است و ارسال پیشنهادات فنی و مالی هیچ گونه حقی برای پیمانکاران ایجاد نمی‌کند.
– پیشنهادات فنی، پیشنهادات مالی، چک تضمین شرکت در مناقصه در سه پاکت در بسته یا سه ایمیل جداگانه ارسال گردد.
– در صورت ارسال اسناد از طریق ایمیل عنوان مناقصه و محتوای هر ایمیل در قسمت موضوع (Subject) قید گردد.
کلیه تامین کنندگان محترم جهت کسب اطلاعات بیشتر می توانند به وب سایت شرکت نیروکلر به آدرس www.nirouchlor.com بخش مناقصات و مزایدات مراجعه و یا با شماره تلفن ۳۷۱۰۰–۰۳۱ داخلی ۲۰۷ تماس حاصل فرمایند.

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله ای
شماره ۱۱۹۳۱۰ (نوبت دوم)

شرکت فولاد امیرکبیرکاشان
KASHAN AMIR KABIR STEEL CO.

شرکت فولاد امیرکبیرکاشان در نظر دارد تعمیر و اورهال سالیانه موتورهای DC خط نورد سرد خود را از طریق مناقصه عمومی دو مرحله ای انجام دهد. لذا در این خصوص از شرکت های توانمند در این حوزه دعوت به عمل می آید پیشنهاد فنی و مالی خود را طبق شرایط ذیل در اسرع وقت ارسال نمایند.
مدارک مورد نیاز:
پاکت الف) تضمین شرکت در مناقصه به صورت یک فقره ضمانت‌نامه بانکی به مبلغ ۵% قیمت پیشنهادی معتبر تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۱
شماره شبای شرکت فولاد امیر کبیر کاشان:
IR ۸۱۰۱۷۰۰۰۰۰۰۰۱۰۲۸۴۲۲۱۰۰۰۱
شناسه ملی شرکت فولاد امیر کبیر کاشان: ۱۰۲۶۰۲۰۶۱۳۰
پاکت ب) کلیه اسناد مناقصه شامل موارد خواسته شده و رزومه با مهر و امضا
پاکت ج) پیشنهاد مالی
در صورت ناقص بودن هر کدام از پاکت‌ها، پاکت بعدی مفتوح نخواهد شد.
نحوه دریافت مدارک: سامانه شرکت فولاد امیر کبیر کاشان به آدرس aksteel.ir
مهلت ارسال مدارک: ۱۴۰۳/۰۱/۱۸
نحوه ارسال مدارک: از طریق پست به آدرس ذیل:
کاشان، کیلومتر ۱۴ جاده اردستان، شرکت فولاد امیر کبیر کاشان – کدپستی: ۸۷۳۵۱۶۸۳۱۳ ، صندوق پستی ۱۵۳۴
در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ثابت ۰۳۱۵۵۰۳۸۲۴۵ (دبیرخانه شرکت) تماس حاصل فرمایید.
شرکت فولاد امیر کبیر کاشان (سهامی عام)

افزایش بیکاری در آخرین فصل سال

دنیای اقتصاد: بر اساس اعلام مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری در زمستان سال جاری به ۸٫۶ درصد رسیده است. در این فصل نرخ بیکاری مردان برابر ۷٫۱ و نرخ بیکاری زنان برابر با ۱۵٫۶ درصد، یعنی بیش از دو برابر بیکاری مردان، بوده است. این بیشترین نرخ بیکاری از زمستان سال گذشته است. در این فصل نسبت اشتغال با کاهش ۰٫۷ واحد درصدی نسبت به پاییز سال جاری به ۴۰٫۸ درصد رسیده است. فعالان اقتصادی کسانی هستند که در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. نکته قابل توجه آن است که نسبت اشتغال نیز در فصل مذکور با کاهش یک‌درصدی نسبت به پاییز سال جاری به ۳۷٫۳ درصد رسیده است. می‌توان گفت با وجود آنکه آمارهای بازار کار نسبت به زمستان سال گذشته بهبود یافته‌اند، نسبت به پاییز سال جاری دچار عقب‌گرد شده است. در این فصل اشتغال در بخش صنعت برابر با ۳۳٫۵ درصد، اشتغال در بخش خدمات برابر با ۵۳٫۶ درصد و اشتغال در بخش کشاورزی برابر با ۱۲٫۹ درصد بوده است. مقایسه نقطه‌به‌نقطه اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی نشان می‌دهد که اشتغال در بخش صنعت و کشاورزی با رشد منفی ۰٫۱ درصدی مواجه بوده است. در بازه زمانی مذکور اشتغال در بخش صنعت، رشد ۰٫۳ درصدی را تجربه کرده است.

افزایش نرخ تورم عربستان

اداره کل آمار عربستان (گاستات) اعلام کرد که شاخص بهای مصرف‌کننده ماهانه در ماه فوریه عمدتا متاثر از قیمت مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها بوده که نسبت به ماه قبل ۱٫۲ درصد افزایش ثبت کرده است. این صعود به دلیل افزایش ۱٫۴ درصدی اجاره بهای مسکن است. قیمت اجاره‌بها به دلیل اهمیت نسبی بالای آن در سبد مصرفی عربستان با رقم ۲۱ درصد، محرک اصلی نرخ تورم در فوریه ۲۰۲۴ بود. در ماه فوریه، هزینه‌های مواد غذایی و آشامیدنی نسبت به ماه قبل ۰٫۴ درصد، در حالی که قیمت حمل‌ونقل ۰٫۳ درصد کاهش یافت. قیمت در بخش‌های تفریحی و فرهنگی در ماه فوریه ۰٫۲ درصد صعود کرد و پس از آن هزینه کالاها و خدمات شخصی بود که ۰٫۱ درصد افزایش یافت. از سوی دیگر، قیمت آموزش، رستوران، هتل و خدمات بهداشتی و درمانی در ماه فوریه نسبت به ماه ژانویه تغییر محسوسی نشان نداد. در مقایسه با فوریه ۲۰۲۳، قیمت مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها در ماه گذشته ۸٫۵ درصد، در حالی که نرخ غذا و نوشیدنی ۱٫۳ درصد افزایش یافته است. به‌طور مشابه، قیمت رستوران‌ها و هتل‌ها ۲٫۵ درصد افزایش یافت که ناشی از افزایش ۲٫۲ درصدی هزینه‌های خدمات پذیرایی بود. همچنین گاستات فاش کرد که هزینه‌های آموزش در ماه فوریه به دلیل افزایش قیمت آموزش متوسطه که ۴٫۳ درصد افزایش یافت، ۱٫۲ درصد صعود کرد. در مقابل قیمت لوازم خانگی و نگهداری در ماه فوریه نسبت به ماه مشابه سال قبل سه‌درصد کاهش داشته است. علاوه بر این، قیمت پوشاک و کفش در ماه فوریه نسبت به دوره سال قبل چهاردرصد و نرخ حمل‌ونقل ۰٫۹ درصد کاهش یافت. در گزارش دیگری، گاستات اعلام کرد که شاخص قیمت عمده‌فروشی عربستان سعودی در ماه فوریه نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ به میزان ۳٫۱ درصد افزایش یافته است و این افزایش ناشی از قیمت فرآورده‌های نفتی پالایش‌شده و مواد شیمیایی اساسی بوده که به ترتیب ۱۲ و ۱۰٫۸ درصد افزایش را ثبت کردند.

حداقل حقوق چند درصد افزایش خواهد یافت؟

اختلاف بر سر حداقل دستمزد

با وجود نزدیک شدن به پایان سال جاری، همچنان اختلاف‌ها بر سر تعیین میزان افزایش حداقل دستمزد در سال ۱۴۰۳ ادامه دارد. با توجه به تورم سال گذشته، کارگران انتظار دارند حداقل حقوق به میزان تورم افزایش یابد.

دنیای اقتصاد در روزهای گذشته کمپینی تحت عنوان «مطالبه حداقل دستمزد ۱۵ میلیون تومانی برای سال ۱۴۰۳» راه افتاده است. از آنجا که حداقل حقوق در سال ۱۴۰۲ برابر با ۵ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان بوده، شرکت‌کنندگان در این کمپین درخواست افزایش حقوق ۱۸۰ درصدی دارند. با این حال حقوق کارمندان در سال آینده، با تصمیم دولت ۲۰ درصد افزایش خواهد یافت. از آنجا که پیش‌بینی دولت از تورم سال آینده نزولی است، احتمال آن وجود دارد که حداقل دستمزد نیز کمی بیش از حقوق کارمندان افزایش یابد. بر اساس آخرین خبر منتشرشده نیز موضع گروه کارگری در خصوص عدد هزینه سبد معیشت کارگران ۱۹ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و رقم پیشنهادی گروه کارفرمایی ۱۶ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان بوده است.

راه نجات معیشت کارگران

یکی از مهم‌ترین بحث‌های روزهای پایانی سال تعیین حداقل دستمزد است. بر اساس قانون کار در ایران، شورای عالی کار موظف است براساس تورمی که توسط بانک مرکزی اعلام می‌شود، حداقل دستمزدی برای نقاط مختلف کشور تعیین کند. حداقل دستمزد تعیین‌شده باید به مقداری باشد که بتواند معاش یک خانواده را تامین کند. با این حال شرایط اقتصادی ایران در سال‌های گذشته به گونه‌ای رقم خورده که تعیین حداقل دستمزد بر اساس تورم چندان ساده نیست. نگاهی به یک دهه گذشته نشان می‌دهد به جز سال‌های مربوط به توافق برجام، اقتصاد ایران با تورم‌های بالا و مزمن دست‌وپنجه نرم کرده است. به عبارت دیگر تحریم‌های نفتی در ایران موجب شده دولت‌ها همواره با کسری بودجه مواجه باشند؛ راه‌های تامین کسری بودجه دولت نیز به مثابه بنزین بر آتش تورم بوده و این تورم قدرت اقتصادی مردم ایران را سال به سال کاهش داده است. به عبارت دیگر در حال حاضر به نقطه‌ای رسیده‌ایم که تورم سفره مردم را می‌بلعد و از افزایش حداقل دستمزد به اندازه تورم پرهیز می‌شود. در سال ۱۴۰۱، نرخ فقر در ایران به ۳۰ درصد رسیده؛ در واقع در حال حاضر یک‌سوم از مردم ایران توانایی تامین نیازهای اولیه خود را ندارند. در چنین شرایطی بدیهی است افرادی که حداقل دستمزد دریافت می‌کنند، مطالبه افزایش دستمزد به میزان تورم را داشته باشند. از سوی دیگر دولت معتقد است که افزایش حداقل دستمزد، به میزان تورم، به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها سرعت می‌بخشد. با این حال کارشناسان اقتصادی معتقدند که با وجود اهمیت نرخ تورم در تعیین دستمزد، دولت باید سیاست‌های دیگری نظیر کاهش مخارج خود را در پیش بگیرد. این در حالی است که در سال‌های گذشته اقدامات سختگیرانه‌ای در زمینه کاهش مخارج دولتی صورت نگرفته و بار تورم را نیز مردم تحمل می‌کنند. از سوی دیگر دولت برای کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، به صورت قابل توجهی به افزایش مالیات‌ها در شرایط تورمی تکیه کرده است که آن هم قدرت خرید خانوارهای ایرانی را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. در چنین شرایطی کارشناسان معتقدند که مهار تورم و رشد اقتصادی بهترین راه بهبود معیشت مردم است.

> در حال حاضر یک‌سوم از مردم ایران توانایی تامین نیازهای اولیه خود را ندارند. در چنین شرایطی مطالبه افزایش دستمزد به میزان تورم بدیهی است

کمپین حداقل حقوق ۱۵ میلیونی

در روزهای گذشته کمپینی تحت عنوان «مطالبه حداقل دستمزد ۱۵ میلیون تومانی برای سال ۱۴۰۳» راه افتاده است. هدف این پویش اعتراض به نادیده گرفته شدن سبد معیشت خانواری در سال ۱۴۰۲ است. به عبارتی افرادی که در این کمپین شرکت می‌کنند معتقدند که در سال گذشته حداقل دستمزد تعیین شده هیچ تناسبی با هزینه‌های زندگی نداشته و حداقل دستمزد ۵ میلیون و ۳۰۸ هزار تومانی سال گذشته، کارگران را تحت فشار قرار داده است. از آنجا که حداقل حقوق در سال ۱۴۰۲ برابر با ۵ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان بوده، شرکت‌کنندگان در این کمپین درخواست افزایش حقوق ۱۸۰ درصدی دارند. برخی از کارشناسان اقتصادی معتقدند که با توجه به هزینه‌های موجود، ۱۵ میلیون تومان برای کارگران دستمزد زیادی نیست. با این حال این تنها یک روی سکه است. در سال‌های گذشته تحریم‌های اقتصادی، نه‌تنها دولت بلکه بنگاه‌های خصوصی را نیز تحت‌تاثیر قرار داده است. بنابراین افزایش حقوق این چنینی بنگاه‌های خصوصی را نیز تحت‌تاثیر قرار خواهد داد. در چنین شرایطی افزایش ناگهانی حداقل دستمزد می‌تواند در نهایت به زیان کارگران باشد. به‌عبارت دیگر اگر کارفرما مجبور باشد دستمزدی به کارگر بپردازد که در توانش نیست، در این صورت احتمالا به تعدیل نیرو دست می‌زند، و همین امر موجب افزایش بیکاری خواهد شد. این در حالی است که در دو سال گذشته افزایش مالیات‌ها موجب شده کارفرمایان تمایل بیشتری به استخدام نیروی کار به صورت غیررسمی یا استخدام اتباع خارجی پیدا کنند. از سوی دیگر اگر حداقل دستمزد به میزان قابل قبولی افزایش نیابد، احتمال آن وجود دارد که با خروج نیروی کار از کشور مواجه شویم.

کدام تفسیر درست است؟

در روزهای گذشته بحث‌های مختلفی در زمینه تفسیر قانون کار در زمینه حداقل دستمزد جریان داشته است. برای مثال احمد غریوی، مدیرکل روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اعلام کرد: «این برداشت که حداقل دستمزد باید براساس و منطبق با نرخ تورم بوده باشد تعبیر و تفسیر نادرستی از متن مقرر قانونی (ماده ۴۱ قانون کار) است.» او در این باره افزود: «طبق این ماده قانونی، اشاره به تعیین حداقل دستمزد با توجه به درصد تورم شده است و این برداشت که حداقل دستمزد باید براساس و منطبق با نرخ تورم باشد تعبیر و تفسیر نادرستی از متن مقرره قانونی است.» این در حالی است که حسینعلی حاجی دلیگانی، نماینده مجلس شورای اسلامی، در باره تعیین میزان حداقل حقوق اعلام گفت: «انتظاری که داریم این است که به نحوی تصمیم گیری شود که عدد تعیین‌شده طبق قانون بوده و همان چیزی باشد که به‌صراحت در ماده ۴۱ آمده است که بر اساس نرخ تورم و سبد معیشتی افراد محاسبه شود و هم هدف قانون‌گذار تامین شود و هم شرایطی فراهم شود که کارگری که حداقل ۸ ساعت کار عمدتا یدی انجام می‌دهد، بتواند یک زندگی حداقلی داشته باشد.» با این حال تا زمان نگارش این گزارش، رقم نهایی حداقل دستمزد سال آینده تعیین نشده است. بر اساس آخرین خبرها موضع گروه کارگری در خصوص عدد هزینه سبد معیشت کارگران ۱۹ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و رقم پیشنهادی گروه کارفرمایی ۱۶ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان بوده است.

بانک مرکزی آمارهای چک دی‌ماه را منتشر کرد

روند متضاد چک‌های برگشتی

دنیای اقتصاد: تازه‌ترین آمارهای منتشرشده از سوی بانک مرکزی حاکی از آن است که آمار چک‌های برگشتی در دی‌ماه از نظر تعداد افزایشی بوده، اما از نظر مبلغ بر مدار کاهشی حرکت کرده است. بر این اساس، تعداد چک‌های برگشتی از سطح ۷٫۹ درصدی آبان‌ماه به ۸٫۴ درصد در دی‌ماه رسیده است. از آن سو مبلغ چک‌های برگشتی نیز از ۱۲٫۵ درصد در آذر به ۱۱٫۸ درصد در دی‌ماه رسیده است.

در سال جاری، آمار چک‌های برگشتی، چه از نظر مبلغ و چه از نظر تعداد، روند یکسانی را پشت سر نگذاشته است اما به طور کلی تحت تاثیر عوامل مهمی چون سیاست کنترل رشد ترازنامه بانک‌ها قرار داشته است.

چک به عنوان یکی از ابزارهای شناخته‌شده و معتبر در نظام پرداخت، نقش قابل‌توجهی در تسویه مبادلات خرد و کلان ایفا می‌کند. طی دو دهه اخیر به دلیل گسترش ابزار تجهیزات پرداخت الکترونیکی و توسعه سامانه‌های پرداخت جدید، تراکنش‌های بانکی به سمت استفاده از سامانه‌ها و ابزارهای الکترونیکی رفته است و به مرور زمان این ابزارهای جدید جایگزین ابزارهای سنتی مانند اسکناس و چک شد. با این وجود نقش کلیدی و اهمیت کارکرد و امتیاز چک، علی‌الخصوص جایگاه اعتباری آن در مبادلات، باعث شده این ابزار همچنان از مهم‌ترین ابزارهای نظام پرداخت کشور به شمار رود.

بانک مرکزی به صورت ماهانه با انتشار آمار چک‌های مبادله‌شده در سطح کشور، وضعیت کلی استفاده از این ابزار مالی را ارائه می‌کند. این نهاد مرجع با انتشار تازه‌ترین آمار چک در دی‌ماه، این اطلاعات را به‌روز کرد. براساس آمار چک‌های مبادله‌ای در دی‌ماه سال ۱۴۰۲، بیش از ۸ میلیون و ۱۰۰ هزار فقره چک به ارزشی بالغ بر ۵۵۴ هزار میلیارد تومان مبادله شد که نسبت به ماه قبل از نظر تعداد، ۲٫۴ درصد و از نظر مبلغ ۵٫۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

از این مقدار بیش از ۷٫۴ میلیون فقره چک به ارزش ۴۸۸ هزار میلیارد تومان وصول شده است. از سوی دیگر، در کل کشور معادل ۶۸۵ هزار فقره چک به ارزشی حدود ۶۵ هزار میلیارد تومان برگشت داده شده است.

دو روند متفاوت در چک

آمارهای منتشرشده از سوی بانک مرکزی از دو روند متفاوت در چک حکایت دارد. بر این اساس، در حالی که نسبت تعداد چک‌های برگشتی روند افزایشی به خود گرفته است، نسبت مبلغ چک‌های برگشتی روندی کاهشی به خود گرفت. بر این اساس، سطح چک‌های برگشتی از نظر تعداد به ۸٫۴ درصد و از نظر مبلغ به ۱۱٫۸ درصد کل چک‌های سررسیدشده در این ماه رسیده است. این در حالی است که نسبت تعداد چک‌های برگشتی در آبان‌ماه ۷٫۹ درصد و نسبت مبلغ چک‌های برگشتی در آذرماه ۱۲٫۵ درصد به ثبت رسیده بود. به عبارت دیگر، سطح چک‌های برگشتی، از نظر تعداد افزایشی و از نظر مبلغ کاهشی شده است.

به طور کلی در ماه‌های اخیر سایه سیاست کنترل ترازنامه بر وضعیت چک‌های برگشتی سنگینی می‌کند و این مساله در افزایش میانگین نسبت مبلغ چک‌های برگشتی در سال ۱۴۰۲ کاملا محسوس است. با این حال در ماه‌های اخیر، این دو نسبت روند مشخصی نداشته‌اند و به همین خاطر نمی‌توان اظهار نظر دقیقی نسبت به رفتار آنها داشت.

تصویر استانی چک

یکی از شاخص‌هایی که بانک مرکزی در انتشار گزارش چک به آنها توجه می‌کند و داده‌های آن را منتشر می‌سازد، تصویر استانی چک در کشور است. در دی‌ماه، بیشترین نسبت تعداد چک‌های برگشتی به کل چک‌های مبادله‌ای در استان‌ها، به‌ترتیب به استان‌های کهگیلویه و بویراحمد با ۱۲٫۷ درصد، کردستان با ۱۱٫۲ درصد و اردبیل با ۱۰٫۶ درصد اختصاص یافته است و استان‌های گیلان با ۶٫۹ درصد، قم با ۷٫۱ درصد و کرمانشاه با ۷٫۳ درصد پایین‌ترین نسبت تعداد چک‌های برگشتی به کل تعداد چک‌های مبادله‌شده در استان را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین در دی‌ماه، در میان استان‌های کشور، بیشترین نسبت ارزش چک‌های برگشتی به کل ارزش چک‌های مبادله‌شده در استان، به‌ترتیب به استان‌های کردستان با ۱۷٫۳ درصد، اردبیل و کهگیلویه و بویراحمد هر کدام با ۱۶٫۷ درصد و یزد با ۱۶ درصد اختصاص یافته است و استان‌های زنجان با ۱۰ درصد، خوزستان با ۱۰٫۲ درصد و البرز با ۱۰٫۵ درصد کمترین نسبت ارزش چک‌های برگشتی به کل ارزش چک‌های مبادله‌شده در استان را به خود اختصاص داده‌اند.

نسبت تعداد چک‌های برگشتی به تعداد چک‌های مبادله شده

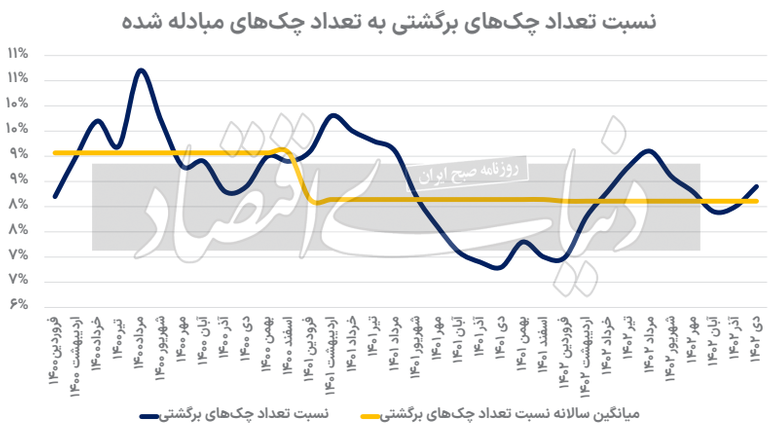

نسبت مبلغ چک‌های برگشتی به مبلغ چک‌های مبادله شده

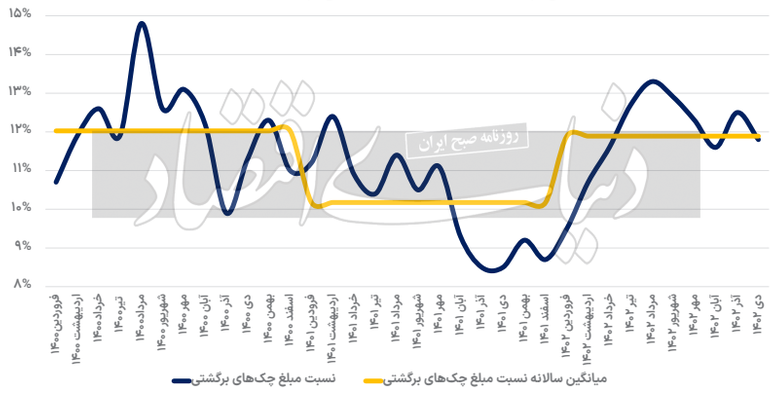

شرکت معادن و صنایع معدنی کارندصدرجهان (سهامی خاص)
شماره ثبت: ۴۷۶۰۸۸
Karand Sadr Jahan Mines and Mineral Industries (PJs)

آگهی تجدید مناقصه خرید لوله و اتصالات فلزی مجتمع معدنی - صنعتی طلای شادان

بدینوسیله به اطلاع می‌رساند، شرکت معادن و صنایع معدنی کارند صدرجهان در نظر دارد «**خرید لوله و اتصالات فلزی (مانسمان) مجتمع معدنی - صنعتی طلای شادان**» را از طریق برگزاری مناقصه به اشخاص حقیقی و یا حقوقی واجد شرایط واگذار نماید.
لذا از کلیه واجدین شرایط و علاقه‌مند دعوت می‌گردد، جهت دریافت اسناد مناقصه از تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۸ لغایت ۱۴۰۳/۰۱/۰۵ به سایت شرکت به نشانی: WWW.KARANDSADRJAHAN.IR مراجعه نمایند.
(تلفن: ۰۲۱۹۱۰۰۸۱۰۷)
شرکت معادن و صنایع معدنی کارند صدر جهان (سهامی خاص)

شرکت معادن و صنایع معدنی کارندصدرجهان (سهامی خاص)
شماره ثبت: ۴۷۶۰۸۸
Karand Sadr Jahan Mines and Mineral Industries (PJs)

آگهی تجدید مناقصه خرید لوله و اتصالات پلی اتیلن مجتمع معدنی - صنعتی طلای شادان

بدینوسیله به اطلاع می‌رساند، شرکت معادن و صنایع معدنی کارند صدرجهان در نظر دارد «**خرید لوله و اتصالات پلی اتیلن مجتمع معدنی - صنعتی طلای شادان**» را از طریق برگزاری مناقصه به اشخاص حقیقی و یا حقوقی واجد شرایط واگذار نماید.
لذا از کلیه واجدین شرایط و علاقه‌مند دعوت می‌گردد، جهت دریافت اسناد مناقصه از تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۸ لغایت ۱۴۰۳/۰۱/۰۵ به سایت شرکت به نشانی: WWW.KARANDSADRJAHAN.IR مراجعه نمایند.
(تلفن: ۰۲۱۹۱۰۰۸۱۰۷)
شرکت معادن و صنایع معدنی کارند صدر جهان (سهامی خاص)

شرکت نیرو آتیه صبا (سهامی خاص)

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (۱۳-۱۴۰۲) نوبت اول

شرکت نیرو آتیه صبا در نظر دارد **انجام تعمیرات اساسی واحد ۱ گازی فیات نیروگاه حرارتی تبریز** را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجدشرایط واگذار نماید. کلیه شرکت‌های ذیصلاح فعال در زمینه تعمیرات واحدهای صنعتی بزرگ، می توانند در این مناقصه شرکت نمایند.
مناقصه گذار: شرکت نیرو آتیه صبا
محل دریافت اسناد مناقصه: تهران، ضلع جنوبی میدان آرژانتین، خیابان احمد قصیر کوچه بهزاد شفق، پلاک ۳، طبقه ۳، تلفن تماس: ۸۸۵۵۱۴۸۹
تاریخ بازدید، دریافت اسناد، تحویل اسناد و ارائه پیشنهادات: از تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۸ لغایت ۱۴۰۳/۰۱/۰۸ از ساعت ۸ لغایت ۱۵
زمان بازگشایی پاکات الف و ب: ساعت ۱۰ صبح روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۰۹
تاریخ گشایش پاکات ج: متعاقبا اعلام خواهد شد.
اسناد و ملزومات جهت شرکت در مناقصه: مبلغ خرید هر یک اسناد مناقصه دو میلیون ریال (۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال) و مبلغ سپرده شرکت در مناقصه مندرج در آگهی سه میلیارد و دویست و پنجاه میلیون ریال (۳،۲۵۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال) می‌باشد.
مبالغ مذکور می بایست از طریق شعب بانک سپه به شماره حساب جاری (۱۳۴۹۸۰۰۲۶۳۴۰۴) به نام شرکت نیروآتیه صبا واریز گردد. مبلغ سپرده شرکت در مناقصه می بایست با ارائه ضمانت نامه بانکی معتبر و یا ارائه رسید پرداخت بانکی، انجام پذیرد.
شرایط شرکت ها جهت شرکت در مناقصه:
- شرکت کنندگان می بایست با دارا بودن صلاحیت، سابقه و تجربه کافی در موضوع مناقصه، نسبت به تکمیل اسناد مناقصه اقدام نمایند.
تذکر:
- در صورت وجود مغایرت بین شرایط برنده مناقصه با شرایط اختصاصی ذکر شده، مناقصه گذار می تواند مناقصه را به وی واگذار ننماید.
- لازم به ذکر است تمامی مکاتبات، اطلاعیه ها و اصلاحات احتمالی از طریق ایمیل شرکت، به ایمیل شرکت کنندگان ارسال خواهد شد.
نکات کلی مناقصه:
- هزینه های مرتبط با درج آگهی مناقصه در دو نوبت بر عهده برنده مناقصه می باشد.
- شرکت در رد یا قبول پیشنهادات مختار است.
- سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مناقصه و در وب‌سایت شرکت نیرو آتیه صبا به آدرس https://nirooas.ir درج گردیده است.
تلفن تماس جهت کسب اطلاعات بیشتر: ۰۴۱۳۴۳۰۰۶۸۱

شرکت فولاد آذربایجان
مزایده عمومی یک مرحله ای همزمان با ارزیابی کیفی (یکپارچه) (نوبت اول)
نوبت دوم
موضوع مزایده: تامین قطعی مواد اولیه شمش فولادی استاندارد(SP5) به طول ۱۲ متر و ابعاد ۱۵۰در۱۵۰(mm) مورد تایید فولادآذربایجان و تبدیل آن به سبد میلگرد آجدار ساختمانی سایز ۳۲-۱۰)
شماره مزایده: ۲۰۰-۱۴۰۲-ح ق
شرکت فولادآذربایجان (سهامی عام به شماره ثبت ۷۹۵)در نظر دارد فراخوان مزایده عمومی را از طریق انتشار آگهی روزنامه و توزیع و دریافت اسناد به‌صورت فیزیکی برگزار نماید.لذا از کلیه اشخاص حقوقی توانمند و واجد شرایط در حوزه موضوع مزایده دعوت به‌عمل می‌آید با واریز مبلغ ۱،۰۰۰،۰۰۰ریال به شماره حساب شبای IR ۰۲۰۱۷۰۰۰۰۰۰۰۱۰۹۹۷۸۳۷۶۰۰۲ مزایده گذار نزد بانک ملی شعبه مرکزی میانه و با ارائه فیش نقدی جهت خرید اسناد مزایده اقدام و مطابق شرایط مندرج در متن اسناد مزایده پیشنهاد خود را ارسال نمایند.
توضیح:۱- مزایده گذار در رد یا قبول یک یا تمام پیشنهادات مختار خواهد بود.
توضیح:۲- هزینه درج آگهی به‌عهده برنده مزایده خواهد بود.
مواعد زمانی:
- زمان انتشار فراخوان: ساعت ۰۸:۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۲
- مهلت دریافت اسناد فراخوان: ساعت ۱۶:۰۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۰۶
- آخرین مهلت ارسال پیشنهادات: ساعت:۱۶:۰۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۰
- زمان بازگشایی پاکات : ساعت:۱۱ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۱
نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: به مبلغ ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال به‌صورت ارائه ضمانت‌نامه بانکی معتبر با اعتبار ۹۰ روزه
آدرس و اطلاعات تماس جهت دریافت اسناد مزایده:آذربایجان شرقی-میانه-جنب ایستگاه راه آهن-شرکت فولادآذربایجان-امورحقوقی و قراردادها
شماره تماس مستقیم:۰۴۱۵۲۳۳۲۷۳۲
و یا شماره ۹-۰۴۱۵۲۳۳۳۲۷۱ داخلی ۳۱۰و ۳۱۱
شناسه آگهی ۱۶۸۶۳۰۳

روزنامه صبح ایران
دنیای اقتصاد
گروه مسکن
۵۲۱۸۹۳۰۸
maskan@den.ir

گزارش «دنیای‌اقتصاد» از آنچه در ۱۴۰۲ بر املاک استان‌های شمالی گذشت

سال رژیم بازار «ویلا»

تغییر نسبت قیمت تهران به شمال چگونه رخ داد؟
دو علت اصلی رکود معاملاتی در بازار ویلاهای شمال

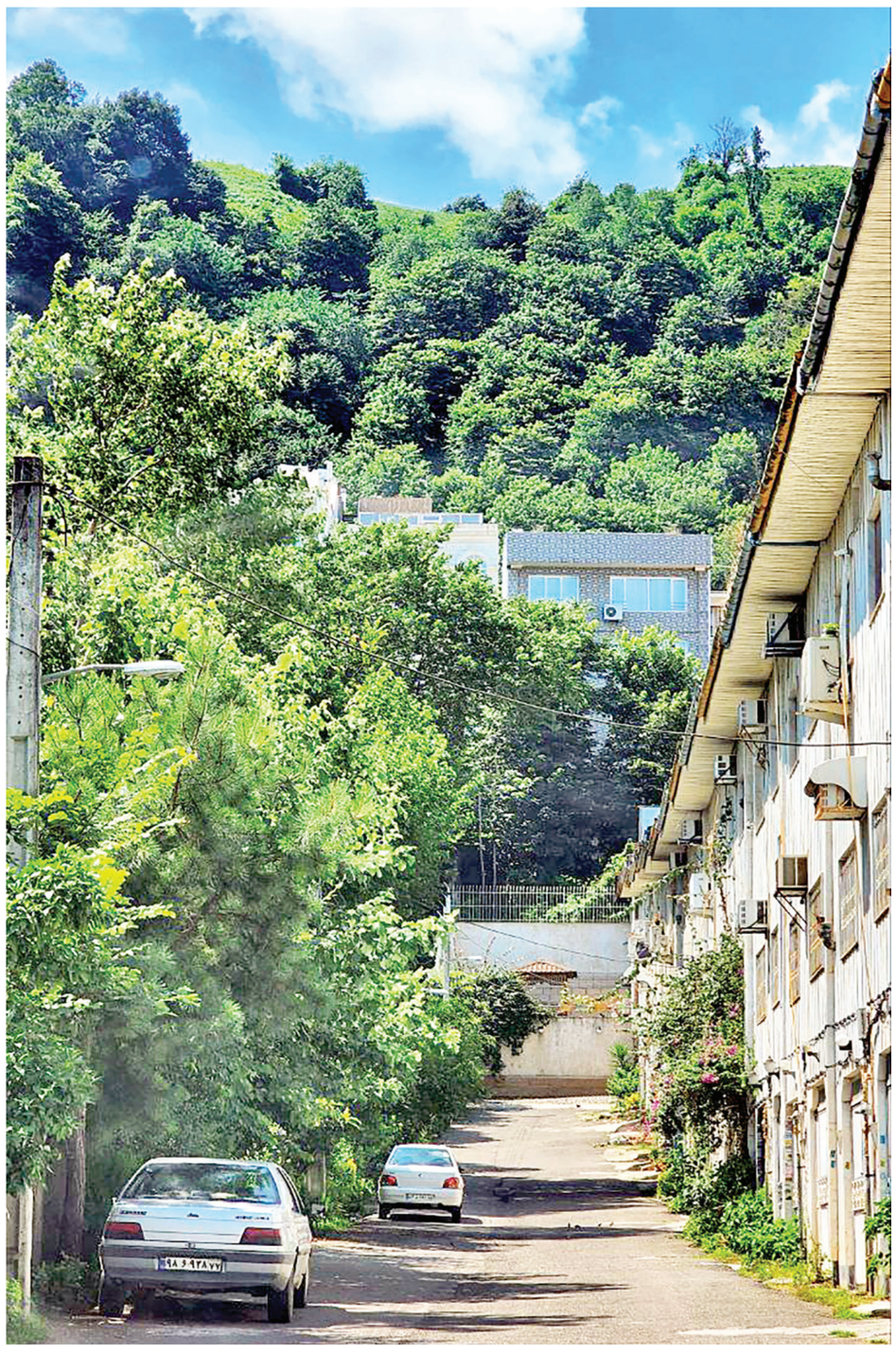

صدیقه نژادقربان
دنیای اقتصاد

تعبیری که واسطه‌های بازار املاک «شمال» از سال ۱۴۰۲ به کار می‌برند تا اوضاع خرید و فروش و نبض معاملات را توضیح دهند، این است: «رنگ پول ندیدیم.»

نتایج تحقیقات میدانی «دنیای اقتصاد» از وضعیت زمین و ویلا در استان‌های شمالی حاکی است، این بازار در سال جاری با رکود سنگین از سمت تقاضا روبه‌رو شد به‌طوری که، «نبود خریدار سرمایه‌ای و همین‌طور خریدار ویلای مصرفی (خانه دوم)» در شهرها و روستاهای توریستی مازندران و همچنین گیلان باعث شد در سمت عرضه، برخی فروشندگان که قصد فروش فوری داشتند «با قیمت برابر یا کمتر از معاملات مشابه در سال ۱۴۰۱»، ملک‌شان -عمدتا ویلا- را واگذار کنند.

سطح قیمت ویلا در کل بازار املاک شمال طی سال ۱۴۰۲ حدود ۵ تا ۱۰ درصد نسبت به سال ۱۴۰۱ افزایش پیدا کرده اما در برخی مناطق «بورس سرمایه‌گذاری ملکی در شمال»، طبق اعلام واسطه‌های بازار ویلا و همچنین مقایسه سطح «قیمت‌های پیشنهادی» امسال با همین سطح در سال گذشته، مشخص می‌شود در سال جاری رشد حدود ۲۰ درصدی قیمت رخ داده است.

بررسی‌های «دنیای اقتصاد» نشان می‌دهد، رکود معاملات ویلا در ۱۴۰۲ از رکود معاملات مسکن در تهران طی همین سال، سنگین‌تر بوده است.

امسال در تهران، میزان خرید و فروش آپارتمان به یک‌سوم سال ۱۴۰۱ رسید؛ به این ترتیب، میزان افت معاملات ملک در شمال بیش از ۷۰ درصد برآورد می‌شود.

تحت‌تاثیر رکود و توقف نسبی قیمت ویلا در «شمال»، امسال نسبت قیمت آپارتمان متعارف در منطقه متوسط تهران به قیمت یک ویلای متعارف در پهنه توریستی مازندران به عدد ۱٫۴ رسید. این نسبت در سال ۱۴۰۰ که بازار املاک در «نقطه جوش» قرار گرفته بود و رونق هیجانی خرید ویلا و سرمایه‌گذاری در این بازار از سوی تهرانی‌ها و ساکنان دیگر کلان‌شهرهای کشور وجود داشت، برابر با عدد یک شد؛ به این معنا که قیمت ویلاها با رشد شدید در ۱۴۰۰ به پای قیمت آپارتمان متعارف در تهران رسید. اما امسال با جهش قیمت مسکن در تهران از یک‌سو و ثبات نسبی قیمت ویلا از سوی دیگر، این نسبت افزایش پیدا کرد. با این حال، نسبت متعارف این قیمت‌ها که برای اوایل دهه ۹۰ است، بالای عدد ۲ است.

بررسی‌های «دنیای اقتصاد» همچنین مشخص می‌کند، علت اصلی رکود بازار ویلا و رژیم معاملاتی و قیمتی در این بازار طی ۱۴۰۲، ثبات ۹ ماهه نرخ ارز در سال جاری و رشد قیمت مسکن در تهران بوده است که به نوعی، انگیزه سرمایه‌گذاری ملکی در شمال ایجاد نکرد. هر چند در سمت تقاضای مصرفی ویلا نیز دلال‌ها می‌گویند، قیمت‌های بالا با قدرت خریداران همخوانی ندارد.

سال ۱۴۰۰ را می‌توان «نقطه جوش» تقاضای سرمایه‌گذاری در شهرهای شاخص شمالی دانست، که اوج رونق معاملات ملک در دو استان شمالی گیلان و مازندران در مقایسه با سال ۹۷ به بعد بود. سال ۹۷، سالی بود که وارد عصر «جهش قیمت‌ها» در همه بازارها اعم از مسکن، ارز، سکه و... شد و در واقع «تورم عمومی» جریان یافت. از سال ۹۷ تا به امروز، سال ۱۴۰۰ را می‌توان دوران اوج تورم ملکی برای شمال دانست. هم از بعد خرید ملک از هر دو جنس سرمایه‌گذاری و مصرفی با جهش قابل توجهی همراه بود و هم با سرعت رشد قیمت ویلاها به‌ویژه در مناطق بورس سرمایه‌گذاری ملکی در شمال مواجه شد.

در کنار این دو عامل با توجه به قیمت پایین‌تر ویلاها در بافت روستایی اطراف شهرها، بسیاری از روستاهای شمال شاهد ورود ناگهانی شهروندان از سراسر کشور به‌ویژه جنوب، اصفهان و یزد برای خرید ویلا بودند. البته شهروندان تهرانی بیش از دیگر مناطق طی تمام سال‌ها پای ثابت خریداران بازار ملک شمال بوده‌اند که برخی برای سرمایه‌گذاری به این بازار ورود کردند و برخی با هدف خانه توریستی یا همان خانه دوم و مصرفی. اما رشد سرمایه‌گذاری در این بازار باعث شد در سال ۱۴۰۰، قیمت املاک شمال بیش از دو برابر افزایش پیدا کند. این افزایش قیمتی تا جایی پیش رفت که تورم ملکی در بازار معاملات ملکی شمال به ۱۲۲ درصد برسد که حتی از میزان تورم مسکن تهران که در آن زمان به ۷۰ درصد رسیده بود، بیشتر شد.

علاوه بر این، در ۱۴۰۰ اتفاق دیگری هم افتاد که معاملات املاک شمال را شارژ کرد. جهش قیمت مسکن در تهران طی سه سال پیش از آن یعنی در بازه زمانی ۹۷ تا ۱۴۰۰ به حجم بالای معاملات ملکی در شمال به‌ویژه درمناطق بورس سرمایه‌گذاری شمال کمک کرد، زیرا در مجموع بازار ملک ایران به تغییرات قیمتی تهران وابسته است، اما، وابستگی شمال به تهران بیشتر از سایر استان‌هاست. رشد یا افت قیمتی در تهران بر سایر استان‌ها تاثیرگذار است و ابتدا در تهران این تغییرات خود را نشان می‌دهد و سپس به سراسر کشور منتقل می‌شود اما شمال بیش از سایر استان‌ها متاثر از تغییرات قیمتی تهران است.

بازار ملک شمال در سه‌ساله پیش از ۱۴۰۰ چندان تحت‌تاثیر قیمت‌های تهران نبود و این اثرگذاری چندان مشهود نبود، در واقع اثر کمی داشت؛ اما در ۱۴۰۰ خودش را نشان داد. با وجود رشد چشمگیر قیمت‌ها و معاملات ملک شمال در سال ۱۴۰۰، این بازار در ۱۴۰۱ روند کاهش رشد را در پیش گرفت و سرعت معاملات ملک و رشد قیمت کم شد. تعبیری که «دنیای اقتصاد» از بازار ملک شمال در ۱۴۰۱ از نوسانات قیمت بازار شمال داشت این بود: «نه رکود، نه رونق.»

در حالی که در سال گذشته قیمت ویلا در شهرهای شاخص شمال و بافت روستایی اطراف آنها حدود ۴۰ درصد رشد داشت، اما امسال با رکود سنگین و کاملی همراه بود. به‌طوری که بر اساس تحقیقات میدانی «دنیای اقتصاد» از فایل‌های ارائه‌شده موتور جست‌وجوی آنلاین املاک شمال و فعالان بازار ملک این منطقه، نبض معاملاتی که در ۱۴۰۰ بالا گرفت و در سال ۱۴۰۱ کمتر شد، در سال ۱۴۰۲ کاملا «فرود» آمد. این بررسی‌ها نشان می‌دهد که قیمت‌ها در پایان امسال تفاوت چندانی با قیمت‌های ابتدای سال ندارد و در حدود ۱۰ درصد بوده است. این در حالی است که در سال‌های گذشته قیمت‌های پایان سال در مقایسه با ابتدای سال با رشد چشمگیری مواجه می‌شد.

امسال، بازار ملک شمال تقریبا به رکود کامل رسید و رشد قیمت‌ها در پایان سال تنها ۱۰ تا ۱۵ درصد بوده است. قیمت‌های ارائه‌شده در فایل‌های موجود بازار ملک شمال نشان می‌دهد که قیمت ویلاها در دو استان گیلان و مازندران با توجه به متراژ، موقعیت مکانی و برندینگ بودن آن و امکانات و مصالح به کار برده شده از ۱٫۲ میلیارد تا ۲۲ میلیارد تومان در نوسان بود که برخی از مناطق شهری و روستایی مازندران همچون سیسنگان، کلاردشت و رامسر به‌دلیل موقعیت برندینگ منطقه، با قیمت بالاتری در مقایسه با دیگر شهرها و مناطق شمالی همراه بوده است. باتوجه به اینکه میانگین قیمت ویلاها در شمال حدود ۸ میلیارد تومان است و این رقم در مقایسه با قیمت‌های سال گذشته تغییرات چندانی نداشته است، اما با رکود سهمگین معاملات ملک در بازار ملکی شمال هم در بخش سرمایه‌گذاری و هم مصرفی مواجه شده است.

دلایل این رکود معاملات و کاهش روند رشد قیمت‌ها را باید نخست با بررسی عقبه اتفاقات بازار ملک شمال پاسخ داد. اما علت مهم‌تر و تکمیلی آن را باید در ثبات نرخ دلار در ۹ ماهه ابتدای سال دانست که این ثبات دلاری عاملی شد که انتظارات تورمی در بازار ملک این منطقه برآورده نشود و باعث شود علاوه بر اینکه خریدار سرمایه‌گذاری در بازار ملکی شمال نباشد حتی خریدار مصرفی نیز نباشد. بنا بر اطلاعات ارائه‌شده فعالان املاک شمال در ۶ ماه دوم امسال به‌دلیل نرخ دلار پایدار، تغییری در قیمت ویلاها ایجاد نشده و اگر تغییری بوده در نیمه اول سال اتفاق افتاده است.

علت دوم این رکود را باید در افزایش قیمت ویلاها در مقایسه با کاهش سطح درآمدها در مقایسه با افزایش چشمگیر هزینه‌ها دانست. میانگین قیمت ویلا در استان گیلان و مازندران به ترتیب ۸ و ۸٫۵ میلیارد تومان است، چنین قیمت بالایی، راه را برای خانه‌های توریستی یا دوم بسیار سخت کرده است. بازار ملک در همه زمان‌ها، در یک دوره با رشد و در دوره‌ای دیگر با رکود مواجه می‌شد. اما امسال با وجود رشد چشمگیر در سال ۱۴۰۰ و قرار گرفتن در دوره میانه در سال ۱۴۰۱ با رکود کامل همراه بود.

اینکه افراد قبلا امکان خرید ملک‌های مصرفی یا سرمایه‌گذاری را داشتند اما حالا قدرت ریسک کاهش یافته و معاملات ملک و سرعت رشد قیمت‌ها با رکود مواجه است را باید در عدم‌تطابق درآمدها با هزینه‌ها و تغییر شکل پس‌اندازها دانست. اگر در سال‌های گذشته تقاضا برای خرید ویلاهای شمال افزایش یافته بود، به دلیل همسانی سطح درآمد با میزان هزینه‌ها بود و امکان پس‌انداز کردن برای خرید خانه دوم یا سرمایه‌گذاری وجود داشت. اما با توجه به بالا رفتن چشمگیر قیمت‌ها و متعاقبا بالا رفتن میزان هزینه‌ها و جهش تفاوتی سطح درآمدی با هزینه‌ها، امکان پس‌انداز برای خرید ملک در شمال از بین رفته و پس‌اندازها صرفا برای تامین نیازهای ضروری زندگی خانوارها مصرف می‌شود.

با توجه به اینکه میزان رشد قیمت ویلاهای شمال، متناسب با رشد درآمدی و توان مالی خانوارها نیست، رکود کامل در بازار ملک شمال تحقق یافت و این رکود هر دو شکل معاملات ملکی یعنی سرمایه‌گذاری و مصرفی را شامل شد. پس توان مالی و هم‌ترازی میزان درآمد با هزینه‌ها تاثیر مستقیمی بر رکود یا رشد بازار ملک شمال دارد.

تحقیقات «دنیای اقتصاد» از بازار املاک شمال نشان می‌دهد که با وجود تقاضای پایین برای معاملات ملکی، اما بخش سرمایه‌گذاری کمترین سهم را در معاملات ملکی حداقلی شمال در سال ۱۴۰۲ داشت و بخش مصرفی بیشترین میزان معاملات امسال را به خود اختصاص داد. زیرا باتوجه به ثبات نرخ دلاری و افزایش هزینه ساخت ملک و بالا رفتن قیمت نهایی ویلاها، ریسک سرمایه‌گذاری در بازار ملک شمال کاهش چشمگیری داشته است و معاملات بیشتر به سمت مصرفی شدن پیش رفته است.

بازار ویلاهای «شمال» در پایان ۱۴۰۲
(فاز «نه رکود، نه رونق» به «رکود کامل» تبدیل شد)

مولفه	شرح مولفه
وضعیت فعلی	*رکود کامل خرید زمین و ویلا *ثبات نسبی قیمت در طول سال ***میانگین قیمت ویلا در استان‌های شمالی طی ۱۴۰۲ زیر ۱۰ درصد افزایش پیدا کرد و در برخی مناطق توریستی حدود ۲۰ درصد
علت این وضعیت	*بازار «ویلا» به نوعی در سال جاری فاز «چربی‌سوزی» را تجربه کرد، آن هم بعداز رشد شدید قیمت در ۱۴۰۰ ناشی از رونق خریدهای سرمایه‌ای و مصرفی زمین و ویلا **از نگاه دلالان بازار املاک شمال، «ثبات نرخ ارز» طی ۹ ماه اول امسال، انگیزه‌ای برای خرید سرمایه‌ای ملک در این مناطق به وجود نیاورد؛ دلار طی سال‌های ۹۹ تا ۱۴۰۱ یک محرک اصلی برای این بازار بود. ***سطح قیمت ویلاها نیز در سال ۱۴۰۲ بسیار بالاتر از قدرت خریداران «خانه دوم» (تقاضای مصرفی ویلا) بود که این هم جلوی خریدهای مصرفی را گرفت.
سطح قیمت‌ها	*میانگین قیمت ویلا در استان گیلان حدود ۸ میلیارد و در استان مازندران حدود ۸/۵ میلیارد براساس «فایل‌های موجود در بازار» و «قیمت‌های پیشنهادی» است. **در روستاها و مناطق توریستی اطراف نوشهر این سطح میانگین بالای ۱۲ میلیارد ***در نور حدود ۳/۵ میلیارد ****در رامسر حدود ۹ میلیارد *****در رشت حدود ۴ میلیارد ******در کلاردشت حدود ۱۱ میلیارد
تغییرات قیمت	*در سال ۱۴۰۰ قیمت املاک شمال ۱۲۲ درصد رشد کرد و در سال ۱۴۰۱ نیز حدود ۴۰ درصد؛ امسال اما ثبات نسبی بود. **میزان رشد قیمت ویلای متعارف در نقاط توریستی مازندران از ۱۴۰۰ تا کنون تقریبا برابر با رشد قیمت مسکن متعارف در تهران بوده است؛ این برابر شدن به واسطه جهش قیمت در تهران طی امسال و ثبات قیمت در شمال رخ داده است. ***نسبت قیمت تهران به شمال براساس قیمت ویلا و آپارتمان متعارف در ۱۴۰۲ به عدد ۱/۴ رسیده است.

قیمت پیشنهادی فروش ویلا در ۱۰ شهر شاخص استان‌های شمالی

استان	شهر	سن بنا	متراژ زمین (مترمربع)	متراژ بنا (متر مربع)	قیمت کل (میلیارد تومان)
گیلان	رشت، خشکبیجار	نوساز	۴۴۸	۱۲۰	۵/۳
	رشت، خمام	۲	۱۶۰	۷۰	۲/۴
	رشت، کلاشم	نوساز	۱۰۰	۸۰	۱/۲
	رشت، زیباکنار	۶	۲۲۵	۱۷۰	۴/۹
	رشت، ملاسرا	۳	۸۰۰	۱۱۰	۶
	رشت، لشت‌نشاء	نوساز	۳۵۰	۱۰۰	۲/۳
	رشت، خمام جاده انزلی	۱۰	۱۹۵	۹۰	۲/۴
	لاهیجان، کوهبنه	نوساز	۲۰۲	۱۰۲	۱۱/۵
	لاهیجان، بلوار امام رضا	نوساز	۲۷۱	۱۶۰	۹
	لاهیجان، کشتال	نوساز	۲۵۰	۲۲۰	۱۰/۵
	لاهیجان، بازکیاگوراب	۴	۲۷۰	۱۳۵	۵/۵
	لاهیجان، لیالستان	۷	۳۰۰	۹۰	۴
	لاهیجان، سوستان	نوساز	۲۸۰	۱۷۰	۲۵/۱
	لاهیجان، گلرودبار	نوساز	۲۷۰	۸۰	۴/۵
	انزلی، اطبا، جنب تالاب	۲	۷۲۰	۳۲۰	۱۸/۵
	انزلی، شهرک پاسداران	۷	۵۶۰	۲۵۰	۲۵/۵
	انزلی، ساحل قو	نوساز	۲۰۷	۱۰۰	۵
	انزلی، منطقه آزاد	نوساز	۲۰۰	۱۰۰	۳/۸
	انزلی، شهرک ساحلی	۲	۳۰۰	۲۴۰	۱۲/۵
	انزلی، منطقه آزاد، زیباکنار	نوساز	۳۵۰	۱۱۵	۶/۱
	انزلی، ساحل قو	نوساز	۳۳۸	۲۰۰	۱۱
	فومن، گوشلوندان	۶	۴/۶	۷۰	۲/۴
	فومن، سرابستان	۲	۲۱۰	۹۰	۳/۷
	فومن، جاده ماسوله	۲	۴۰۰	۱۸۰	۷/۵
	فومن، جاده تونل سبز	۳	۸۳۰	۳۰۰	۹/۸
	فومن، جاده قلعه‌رودخان، کدومحله	۵	۳۰۰	۱۲۰	۶
	فومن، گوشلوندان	نوساز	۳۵۰	۷۰	۳
	فومن، جاده ماسوله	۳	۳۰۰	۱۰۰	۴/۵

استان	شهر	سن بنا	متراژ زمین (مترمربع)	متراژ بنا (متر مربع)	قیمت کل (میلیارد تومان)
مازندران	نوشهر، لتینگان	نوساز	۲۹۰	۱۵۰	۱۳/۵
	نوشهر، چلندر	نوساز	۴۲۰	۲۱۰	۱۵
	نوشهر، منوچهرکلا	۲	۳۰۰	۲۲۵	۱۳
	نوشهر، سیاهرود	۲	۲۸۰	۱۵۰	۱۴
	نوشهر، فرسیان	نوساز	۴۵۰	۴۵۰	۱۵
	نوشهر، چلک	۵	۳۳۰	۱۵۰	۱۰/۵
	نوشهر، لتینگان	۵	۳۳۰	۱۷۰	۸/۵
	سیسنگان، نخ شمال	۴	۲۶۰	۱۷۰	۷/۲
	سیسنگان	نوساز	۱۱۰۰	۲۰۰	۱۶/۵
	سیسنگان، ملکار	۵	۱۳۰۰	۶۰۰	۷۰
	سیسنگان	نوساز	۶۵۰	۱۸۳	۲۲/۵
	سیسنگان	۳	۴۸۰	۲۵۰	۹/۴
	سیسنگان	نوساز	۶۲۰	۱۵۰	۱۳
	سیسنگان	۲	۴۰۰	۲۰۰	۱۱/۸
	نور، جاده ساحلی	۱	۲۲۰	۱۱۵	۱/۷
	نور، پارک جنگلی، آهودشت	نوساز	۲۲۰	۱۰۰	۲/۲
	نور، نعمت‌آباد	نوساز	۲۸۰	۱۲۰	۲/۵
	نور، دشت نور	نوساز	۳۰۰	۲۰۰	۵
	نور، الیمالات	نوساز	۲۱۰	۱۹۰	۶
	نور، جاده محمودآباد	۲	۱۸۰	۸۰	۲/۳
	نور، الیمالات	۳	۲۰۰	۹۰	۳
	چمستان، کیاسر	۲	۱۵۰	۸۰	۱/۸
	چمستان، سیرکلا	۵	۴۰۰	۱۳۰	۲/۴
	چمستان، آپادانا	۳	۳۵۰	۱۳۰	۲/۸
	چمستان	نوساز	۱۵۰	۹۰	۲
	چمستان	نوساز	۱۹۰	۱۰۰	۱/۸
	چمستان	۳	۲۲۰	۱۳۰	۱/۲
	چمستان	نوساز	۲۵۰	۱۵۰	۳/۸

استان	شهر	سن بنا	متراژ زمین (مترمربع)	متراژ بنا (متر مربع)	قیمت کل (میلیارد تومان)
مازندران	کلاردشت، پیشنبور	نوساز	۳۶۳	۲۵۰	۱۵
	کلاردشت، گرکپس	۲	۴۸۰	۱۸۸	۲۴
	کلاردشت، حسنکیف	۲	۴۰۰	۲۳۵	۹
	کلاردشت، اویجدان	نوساز	۳۳۳	۲۲۰	۹/۹
	کلاردشت، مجل	نوساز	۴۰۰	۲۰۰	۹/۵
	کلاردشت، ایزدشهر	نوساز	۲۵۵	۱۴۵	۲/۶
	کلاردشت، لاهو	نوساز	۳۰۰	۲۵۰	۱۱
	آمل، جعفرآباد	۷	۲۰۰	۱۳۰	۲/۸
	آمل، دابودشت	نوساز	۲۳۰	۱۷۰	۳/۴
	آمل، کاسب محله	نوساز	۳۴۰	۱۵۵	۹
	آمل، ولیسده	نوساز	۲۱۰	۱۲۵	۳/۱
	آمل، سعدین کلا	نوساز	۲۰۰	۱۲۵	۵/۲
	آمل، ورامده	نوساز	۲۳۰	۹۵	۳/۲
	آمل، خیابان نور	نوساز	۲۶۰	۱۱۰	۳
	بابل، بابلکنار، شیردارکلا	نوساز	۳۰۰	۱۷۰	۳
	بابل، بابا‌آباد	نوساز	۲۰۴	۱۲۵	۴
	بابل، کیاکلا	۱۰	۱۰۰	۷۵	۱/۴
	بابل، درازکلا	نوساز	۱۷۰	۷۰	۲/۵
	بابل، لاله‌آباد، زرگرمحله	نوساز	۲۵۰	۱۲۰	۲/۵
	بابل، بابلکنار، مرزی کلا	۴	۶۵۰	۱۸۰	۶
	بابل، داوودکلا، آستانه سر	نوساز	۲۵۰	۱۰۵	۱/۶
	رامسر، رمک	نوساز	۳۰۰	۹۰	۶/۵
	رامسر، دریاپشته	۳	۳۱۰	۲۶۰	۹/۵
	رامسر، جواهرده	نوساز	۲۰۵	۱۷۰	۹/۸
	رامسر، اربکله	۲	۲۰۰	۱۰۰	۷/۵
	رامسر، طالش محله، چپرسر	نوساز	۲۵۴	۲۰۰	۷/۵
	رامسر، چالکرود	۴	۲۳۰	۱۶۰	۱۲
	رامسر، دالخانی	۲	۳۰۰	۱۴۰	۱۴

رتبه اول روزنامه‌های سراسری بر اساس ارزیابی معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد

دنیای اقتصاد

روزنامه صبح ایران

دوشنبه. ۲۸ اسفند ۱۴۰۲
۱۸ مارس ۲۰۲۴
۷ رمضان ۱۴۴۵
سال ۲۲ . شماره ۵۹۷۵

اذان ظهر: ۱۲:۱۲
اذان مغرب: ۱۸:۳۳
اذان صبح فردا: ۴:۴۵
طلوع آفتاب فردا: ۶:۰۹

صاحب امتیاز: دنیای اقتصاد تابان
مدیر مسوول: علیرضا بختیاری
قائم مقام مدیر مسوول: سید مهدی آستانی
۴۲۷۱۰۵۰۴-۷ - ۴۲۷۱۰۵۰۹

سردبیر: پویا جبل عاملی
۵۲۱۸۹۳۰۳-۳۰۵ - ۴۲۷۱۰۲۲۲
خیابان قائم‌مقام فراهانی، میدان شعاع، خیابان خدری پ۵
۵۲۱۸۹۱۹۱ info@donya-e-eqtesad.com

سازمان آگهی‌ها: ۸۹۰۱ - ۸۷۷۶۳۳۱۳
مدیریت ویژه‌نامه‌ها و بنگاه‌ها: ۵۲۱۸۹۶۴۱

روابط عمومی: ۷-۸۸۸۶۰۱۴۵
امور شهرستان‌ها: ۵۲۱۸۹۲۵۶ - ۵۲۱۸۹۲۵۵

امور مشترکین:
کاغذی: ۵۲۱۸۹۲۶۵
الکترونیک: ۵۲۱۸۹۲۶۵
۵۲۱۸۹۲۶۶

چاپ:
همشهری: ۴۸۰۷۵۰۰۰ - جام جم: ۴۴۱۹۷۷۳۷
توزیع:
۵۲۱۸۹۲۵۳ - ۵۲۱۸۹۲۵۵

سیدمحمد بهشتی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» مطرح کرد

نوروز؛ عمق استراتژیک ایران

لشکر نور و ظلمت در برابر هم صف‌آرایی کردند. جمشید بر تختش نشسته بود و اهریمن در پی شکستن جلالش علیه او برپاخاست. سرزمین ایران را خشکسالی فرا گرفته و برکت از زمین‌ها رفته بود. جنگ درگرفت، جنگی میان آسمان و زمین. سال‌های دراز ظلمت و سیاهی مطلق جهان را فرا گرفته بود، اما سرانجام نور بر ظلمت پیروز شد؛ نوروز شد. جشنی که هزاران سال است پایدار مانده و شوقش ملت‌های دیگر با فرهنگ‌های دیگر را هم فراگرفته است. نوروز از نخستین آیین‌های ایرانی است که با اکثریت آرا در یونسکو به ثبت جهانی رسیده است.

فاطمه علی‌اصغر
دنیای اقتصاد

سیدمحمد بهشتی، عضو شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری و رئیس سابق سازمان میراث‌فرهنگی و گردشگری که نقش موثری در ثبت جهانی این آیین داشته است، به «دنیای اقتصاد» درباره پایداری این جشن می‌گوید: جشنی که زورش زیاد است و پوستش کلفت. معاندین و دشمنانش را از پیش راهش برمی‌دارد و راهش را در زمان ادامه می‌دهد.

نوروز یکی از مهم‌ترین جشن‌های ایرانی است که آن را نمادی از ایران فرهنگی می‌دانند، پیوند نوروز با ایران جهانی از دیدگاه شما چگونه است؟

همان‌طور که می‌دانید، نوروز در میراث جهانی ناملموس یونسکو ثبت شده است و ۱۲ کشور دیگر در دنیا به این میراث پیوسته‌اند. این اتفاق خوش‌یمن به تنهایی شهادت می‌دهد که نوروز در بیش از ۱۲ کشور دنیا سال‌های دراز است برپا می‌شود. از آن مهم‌تر شما شاهد این هستید که این جشن در بسیاری از کشورهایی که حتی عضو پرونده ثبت جهانی آن هم نیستند، برگزار می‌شود. ما ممکن است که مرزهای سیاسی ایران را به یاد آوریم و علامت‌هایی را به صورت مشخص در ذهن داشته باشیم، اما ایران به معنای واقعی یک قلمرو فرهنگی است. این مرزهای ایران فرهنگی کجاست؟ هر جا که نوروز را جشن بگیرند. هر کجا که اسامی شاهنامه جریان داشته باشد. حتی شاهد این هستیم در برخی از کشورهایی که عضو پرونده جهانی نوروز در یونسکو هستند ما دچار یکسری اختلافات سیاسی هستیم، اما نوروز این مرزها را نادیده می‌گیرد به دل‌های مردم نفوذ می‌کند و این عمق استراتژیک سرزمینی است که در آن چنین جشنی خلق شده است. عید نوروز پیش از دوران ریاست‌جمهوری بیل کلینتون چندان مورد توجه دولتمردان آمریکایی نبود. در آن دوران روابط میان تهران و واشنگتن پس از تسخیر سفارت آمریکا در ایران و سپس جنگ ۸ ساله با عراق روندی به‌شدت خصمانه به خود گرفته بود، اما پس از آن شاهد این بودیم که سفره هفت‌سین به کاخ سفید راه یافت. به‌نظر من از زمانی که جامعه ایرانی در آمریکا و کانادا زیاد شدند، به نوعی سیاست‌مداران با این آیین آشنا شدند و این آیین را پذیرفتند. هر چند از دیرباز در بسیاری از کشورها نوروز برپا می‌شد، اما گرفتن نوروز در کاخ سفید پدیده تازه‌ای است. البته کانادا هم نوروز را به عنوان یک عید جهانی به رسمیت شناخته است. در واقع نوروز جوهری دارد که نه تنها به صورت فیزیکی، بلکه به عنوان یک هویت و میراث معنوی به سرزمین‌های دیگر هم می‌رود.

چرا نوروز این اندازه میان ملت‌ها با استقبال مواجه می‌شود؟

نوروز در واقع مثل یک آینه است؛ شخصیت فرهنگی انسان‌ها را منعکس می‌کند. چیستی ما را به منصه ظهور در می‌آورد. نوروز از دل یک تمدن دیرین بیرون آمده و به جای اینکه مسائل روزمره را مطرح کند ما را به دنیای زیبایی‌ها و طبیعت می‌برد. پس از به قدرت رسیدن طالبان، آیین‌های ایرانی همچون نوروز یا یلدا با ضدیت مواجه شده. همان‌طور که پیش از این در کشورهای تاجیکستان و ارمنستان و کشورهای شکل‌گرفته پس از فروپاشی جماهیر شوروی شاهد هستیم، در ترکیه هم زمانی برگزاری این آیین ممنوع بود و حتی با برگزارکنندگان آن با خشونت برخورد می‌شد.

به‌نظر شما اکنون طالبان می‌تواند این آیین را در افغانستان ریشه‌کن کند؟

من فکر می‌کنم که نوروز پوستش کلفت است، ما هزاران سال شاهد داریم که گروه‌ها و افراد بسیاری می‌خواستند بساط نوروز را جمع کنند، اما نوروز بساط آنها را جمع کرد. نوروز زورش زیاد است و همه آنها را از میدان به‌در کرد.

در ابتدا حتی افغانستان و تاجیکستان عضو نبودند که پس از نشست‌هایی در هتل لاله تهران این کشورها هم عضوی از این پرونده شدند، هند و پاکستان هم همین‌طور. یکی از مشکلاتی که وجود داشت، این بود که ترکیه و آذربایجان می‌گفتند که نوروز واژه فارسی نیست و با آن موافقت نمی‌کردند، اما با توجه به تایید بقیه کشورها آنها هم مجبور به پذیرفتن فارسی بودن واژه نوروز شدند. باید بگویم که ثبت این پرونده مشقت‌های بسیاری داشت برای اینکه هر گاه کشوری به آن می‌پیوست باید ثبت دوباره از سر گرفته و حتی شماره ثبت جدیدی به آن داده می‌شد اما مساله این بود که نوروز ارزش مشقت‌های بیش از این هم دارد.

آیا کشورهای دیگری به جز این ۱۲ کشور می‌خواهند به پرونده نوروز بپیوندند؟

بله، همان‌زمان هم من یادم می‌آید در صحن مجمع که بودیم نماینده مغولستان سر میز ایران آمد و گفت که ما خواستار پیوستن به پرونده نوروز هستیم حتی تانزانیا هم این درخواست را داد. منتها تا همین امسال این درخواست‌ها اجرایی نشد که خوشبختانه شنیدم مغولستان دارد به کارهای نهایی‌اش می‌رسد. این در واقع ویژگی نوروز بود؛ اگر زمانی مغول‌ها به ایران با شمشیر حمله کردند امروز زمان آن رسیده که ما با آیینی زیبا چون عید باستانی نوروز پا به سرزمین آنها بگذاریم.

آیا نوروز راهی است که ما به مفهوم ایرانشهری بپیوندیم؟

ایرانشهر در واقع واژه مقبولی است، البته به قول دکتر شهریار عدل جهان ایرانی پذیرفتنی‌تر است. با این وجود من اعتقاد دارم که مفهوم ایران فرهنگی همچنان گنگ و نامفهوم و حتی در برخی موارد دردسرساز است. در حالی که آیین‌های ایرانی فرا مرزی هستند، راه خودشان را هم می‌روند. سیاسی کاری با آنها نمی‌شود کرد. مثلا نوروز در کاخ سفید هم جشن گرفته می‌شود و حس مهربانی و دانش ایرانی را با خود به قاره آمریکا هم برده است، اما برخی بر این باور هستند که ایرانشهری شدن به یک نوعی می‌خواهد امپراتوری بزرگ ایران را در جهان زنده کند. در حالی که ما از این مراحل گذشته‌ایم و جهان هم دارای سمت و سوی دیگری شده است. به نظر من به قول حافظ شیرازی «به خُلق و لطف توان کرد صید اهل نظر/ به بند و دام نگیرند مرغ دانا را».

روایت دست اول از جهانی شدن عید باستانی

چگونه نوروز ثبت جهانی شد؟

دنیای اقتصاد: ۸ مهر ۱۳۸۸ بود که جشن باستانی نوروز در فهرست سازمان ملل متحد (یونسکو) به ثبت جهانی رسید؛ در متن تصویب‌شده در مجمع عمومی سازمان ملل نوروز جشنی با ریشه ایرانی معرفی شده که قدمتی بیش از سه هزار سال دارد و امروزه بیش از ۳۰۰ میلیون نفر آن را در دنیا جشن می‌گیرند. نوروز آیینی دیرین است که همه ویژگی‌های پیوستن به یک آیین جهانی را داشت؛ این آیین صنایع‌دستی دارد، آواز دارد، رقص دارد و حتی مناسک ویژه دید و بازدید دارد و... وقتی نمایندگان ایران داشتند از این آیین در مجمع عمومی سازمان ملل که آن زمان در اتیوپی برگزار شد، دفاع می‌کردند، اکثریت کشورهای جهان به آن رای دادند و بسیاری از کارشناسان و دوستداران میراث ناملموس از به ثبت رسیدن آن اظهار خوشحالی کردند. پس از ثبت این آیین به تدریج کشورهای دیگر جهان هم به این پرونده پیوستند. آخرین شنیده‌ها حاکی از آن است که همچنین مغولستان در تلاش برای عضو شدن در پرونده نوروز است.

فرهاد نظری، مدیرکل سابق دفتر ثبت آثار تاریخ ایران که در زمان مدیریت او، آیین نوروز ثبت جهانی شد به «دنیای اقتصاد» از آن روزها می‌گوید و اتفاقاتی که در مسیر جهانی شدنش رخ داد.

چطور شد که شما آیین نوروز را به عنوان یکی از پرونده‌های ایران برای ثبت جهانی به عنوان میراث ناملموس به یونسکو معرفی کردید، با اینکه پرونده‌ای بسیار بزرگ و پرچالش بود؟

به نظر من، نوروز یکی از مهم‌ترین و تاثیرگذارترین میراث ناملموس بشری است. نوروز و یلدا جزو عزیزترین ایام سال برای ایرانیان هستند. این آیین ارزش‌هایی دارد که باید از چندین بعد آن را بررسی کرد. نه تنها بعد فرهنگی بلکه بعد طبیعی این آیین نیز منحصربه‌فرد و شورانگیز است. به عنوان مثال هفت‌سین برآمده از زندگی کشاورزی ایرانیان است. هفت بذری که ایرانیان می‌کاشتند، از کرمانشاه و تبریز تا بقیه شهرها و وقتی هر کدام از این بذرها رشد می‌کرد و قابلیت پرورش داشت، جزو بذرهایی قرار می‌گرفت که در سفره هفت‌سین به کار می‌رفت.

در مانیفست نوروز کدام بخش پیوند بیشتری با طبیعت دارد؟

نوروز یک لحظه تقویمی است نه یک زمان قراردادی. شکل‌گیری روز اول نوروز هرگز با قرارداد انسانی نبوده است. برخلاف مناسبت‌های اعتباری، نوروز لحظه تقویمی است که در آن زمان کشف شده است. در واقع در بعد زمان لحظه نوروز خاص‌ترین حالت از طبیعت و شور زندگی است که ایرانیان آن را کشف کردند و از بعد دیگر این مساله بسیار در معیشت‌شان تاثیرگذار بود. در طول تاریخ ما نوروزنامه‌های بسیاری داشتیم. همان‌طور که می‌دانید خیام هم یک کتاب با عنوان نوروزنامه دارد و تلاش او به عنوان یک ریاضی‌دان نقش موثری در تثبیت نوروز در تاریخ داشته است.

نوروز چگونه در یونسکو مطرح شد و چه مراحلی را برای ثبت پشت سر گذاشت؟

اول این را بگویم که نوروز به «میراث جهانی» اعتبار داده است نه میراث‌جهانی به نوروز. نوروز جشنی است که از همه ابعاد سرش به آسمان می‌رسد. زمانی که برای نخستین بار کنوانسیون سال ۲۰۰۳ تصویب شد، ایران خیلی زود به این کنوانسیون پیوست و نوروز در ابتدا با مشارکت هفت کشور در این کنوانسیون مطرح و سپس ثبت شد. در این مسیر به تدریج بسیاری از کشورها به این پرونده پیوستند. ایران چندین نشست با حضور کشورهای علاقه‌مند به پیوستن به ثبت جهانی برگزار کرد و بسیاری از کشورها به آن پیوستند.

عکس روز

کارناوال نوروزی در تهران

نوروز آیینی باستانی است که برآمده از تمدن باشکوه ایرانی است که هنوز هم میان مردم با شور و شوق برگزار می‌شود.

مجید خیرخواهی / ایسنا

میهمانی خدا — روزهفتم

خداوند آبروی انسان کریم را نمی‌ریزد

آیت‌الله جوادی آملی در سخنانی کرامت‌طلبی در ماه مبارک رمضان را مورد توصیه قرار داد و بیان کرد: به ما فرمود: شما در این ماه، کرامت بخواهید؛ زیرا خداوند آبروی انسان کریم را نمی‌ریزد و همیشه آن را حفظ می‌کند؛ کرامت وصف خاصّ فرشتگان است. فرشتگان، بندگان مکرمند، شما هم در این ماه مبارک کنار سفره کرامت دعوت شده‌اید؛ سعی کنید، کریم بشوید. کرامت، یعنی نزاهت از پستی و فرومایگی؛ همه دستورات اسلام به انسان روح کرامت می‌بخشد چون از ناحیه خدای کریم آمده است. ایشان تصریح کرد: اگر انسان بیش از مقداری که برای حفظ آبرو نیاز است عمر خود را صرف دنیا کند، ضرر کرده و برای او وبال است. اسلام از طرفی می‌گوید: دل به دنیا مبند و از طرفی دیگر می‌فرماید: کریمانه زندگی کن، برای کرامت جامعه اسلامی تولید داشته باش و برای سربلندی خود و جامعه اسلامی تلاش و کوشش کن، دیگران را نیز از دسترنج خود برخوردار ساز.

ساختمان‌سفید

رئیسی از مهار و کاهش تورم خبر داد: رئیس‌جمهور در جلسه هیات دولت گفت: روند تورم در کشور، مهار و کاهشی شده است، اما مسوولان نباید دست از تلاش بردارند. سیدابراهیم رئیسی گفت: روند تورم در کشور، مهار و کاهشی شده است، اما مسوولان نباید دست از تلاش بردارند. وی افزود: رشد تجارت و افزایش صادرات در کشور و همچنین کاهش واردات مواد مصرفی خوشحال کننده است. رئیس‌جمهور گفت: جامعه نخبگانی و عموم مردم باید در جریان عملکرد دولت در سال جاری قرار گیرند. /**ایسنا**

تسهیل فعالیت شرکت‌های ایرانی در عراق و سوریه: آخرین جلسه ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی در سال جاری به میزبانی وزارت امور خارجه و ریاست مهدی صفری، معاون اقتصادی وزیر امور خارجه با دستور کار «بررسی آخرین وضعیت روابط اقتصادی با کشورهای سوریه و عراق» و با حضور نمایندگانی از نهادهای ذی‌ربط برگزار شد. در ابتدای این نشست معاون اقتصادی وزیر امور خارجه به تشریح اهمیت ابعاد گسترده و متنوع روابط و همکاری‌های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با ۲ کشور عراق و سوریه پرداخت و از بخش‌های خصوصی و دولتی ایران خواست برای توسعه روابط اقتصادی با این کشورها در همه زمینه‌ها اهتمام بیشتری بورزند. صفری با تشریح تمهیدات و اقدامات وزارت امور خارجه و همچنین سفارتخانه‌های ایران در بغداد و دمشق برای کمک به شرکت‌های فعال یا مشتاق فعالیت در عراق و سوریه و رفع برخی مشکلات آنها، تاکید کرد که معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه از هیچ تلاشی برای تسهیل و هموارتر کردن شرایط فعالیت این شرکت‌ها دریغ نخواهد کرد. /**ایسنا**

راهبرد

بیانیه کمیته ویژه منتخب رئیس‌جمهور برای بررسی ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱: بنا بر اعلام دبیرخانه دائمی کمیته ویژه منتخب رئیس‌جمهور برای بررسی ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱، حسین مظفر، رئیس این کمیته بیانیه‌ای منتشر کرده است که در بخشی از آن آمده است: نتایج تحقیقات کمیته ویژه تایید می‌کند نهادهای حاکمیتی ذی‌ربط از جمله دستگاه‌های انتظامی و امنیتی و دستگاه قضایی در مواجهه با اغتشاشات سال ۱۴۰۱ مسوولانه عمل کرده‌اند. /**ایرنا**

تایید انتخابات در ۸۱ حوزه انتخابیه و تهران: هادی طحان‌نظیف، عضو حقوقدان و سخنگوی شورای نگهبان روز گذشته به ارائه گزارش درباره تایید صلاحیت در تعدادی از حوزه‌های انتخابیه پرداخت و گفت: روز شنبه صحت انتخابات در ۵۲ حوزه انتخابات مجلس شورای اسلامی اعلام شد و یکشنبه نیز با بررسی‌هایی که داشتیم، صحت انتخابات در ۸۱ حوزه انتخابیه دیگر مورد تایید قرار گرفت. /**ایسنا**

بهارستان

قالیباف قانون ساماندهی کولبری و ملوانی را ابلاغ کرد: رئیس مجلس قانون ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان را برای اجرا ابلاغ کرد. محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس در نامه‌ای به سیدابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور، دو قانون «ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان» و «ارجاع اختلاف بانک مرکزی ایران و دولت پادشاهی بحرین به داوری» را برای اجرا ابلاغ کرد. /**فارس**

خدمت سربازی ۱۴ ماه می‌شود: محسن پیرهادی، نایب‌رئیس کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه گفت: تایید مصوبه مجلس در خصوص کاهش میانگین مدت زمان خدمت سربازی با احتساب دوره آموزشی به ۱۴ ماه از سوی شورای نگهبان، محصول پیگیری مستمر و بدون وقفه اصلاح قانون نظام وظیفه از سوی مجلس طی چهار سال اخیر بود. /**ایسنا**

تاریخ شفاهی — علینقی عالیخانی (۳۲)

پاریس پر از تمدن و تاریخ است

در مرحله اول هیچ احساس فوق‌العاده‌ای به من دست نداد. در ابتدای ورود به پاریس (دیدن آن چیزهایی که انتظارش را نداشتم) علامت استفهام برایم داشت که این شهر چه چیزی است که این همه از آن تعریف می‌کنند و من هم باید بشناسمش؟ ولی خب بعدا که به تدریج با آن آشنا شدم، فهمیدم نه، یک شهری است پر از تمدن و پر از تاریخ و شناختن درستش هم وقت می‌خواهد و چند سال هم کافی نیست؛ آدم باید عمیقا پی ببرد که این مردم چطور بودند، چطور هستند و چگونه فکر می‌کنند.

دکه

روزنامه **کیهان** در بخش خبر ویژه به فایلی که اخیرا از ظریف منتشر شده اشاره کرد و نوشت: انتشار فایل صوتی مربوط به اظهارات محمدجواد ظریف که باعث ناراحتی برخی اصلاح‌طلبان شده بود، او را به واکنش و عذرخواهی واداشت. اما بخش مهمی از اظهارات وی در این فایل صوتی، به تندرو و انحصارطلب خواندن اصلاح‌طلبان چپ، پایگاه اجتماعی نداشتن اصلاح‌طلبان و متوسل شدن به وی در انتخابات ۱۴۰۰ و مخالفت وی و همچنین ناکارآمد تلقی شدن برجام نزد مردم برمی‌گردد و به نظر می‌رسد انتشار این بخش از اظهارات، موجب فشار اصلاح‌طلبان و واکنش بعدی ظریف شده است.

روزنامه **شرق** در گزارشی با عنوان بیراهه تهاتر نفت نوشت: چینی‌ها از ابتدای سال ۱۴۰۳ برای ساخت مسکن و سه استادیوم ورزشی به تهران می‌آیند. تحریم سخت‌گیرانه آمریکا بر اقتصاد ایران سبب شده است که تسویه پول نفت صادراتی گرفتار مشکلات عدیده شود و دولت پیشنهاد تهاتر نفت و کالا را با کشورهای متعددی مطرح کند. در این میان تهاتر نفت و پروژه‌های عمرانی مدل دیگری بود که دولت برای دورزدن تحریم مطرح کرد. حالا خبر می‌رسد که چینی‌ها برای تسویه پول نفت به تهران می‌آیند تا در بافت فرسوده شهر، مسکن بسازند و سه استادیوم ورزشی احداث کنند؛ اما این تصمیم با مخالفت گسترده کارشناسان و صاحب‌نظران مواجه شده است و آن را به‌نوعی اتلاف پول نفت می‌دانند.

روزنامه **جمهوری اسلامی** در یادداشتی نوشت: اکنون یکی از مهم‌ترین انتقادهایی که افراد صاحب‌نظر و مستقل به دولت دارند این است که چرا از افراد زبده، کاردان و قوی برای اداره وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی استفاده نمی‌کنید؟ محتوای ایراد و اعتراض این افراد این است که به سراغ افراد توانمند نرفتن از مصادیق بارز «ترک فعل» است. مهم‌تر اینکه با این «ترک فعل» مرتکب اقدام خلافی هم شده‌اید و به جای افراد کاردان و توانمند به سراغ افراد ضعیف رفته‌اید و با این کار خودتان مشکلات زیادی برای کشور به وجود آورده‌اید. منظور معترضان این نیست که مسوولان به سراغ جناح مقابل خود بروند. حرف اصلی آنها این است که در جامعه ما افراد مستقلی وجود دارند که در زمینه‌های مختلف صاحب تجربه هستند و بدون وابستگی جناحی آماده خدمت به کشور و پیشبرد امور اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و... هستند. در بعضی از دولت‌های گذشته در همین دوران نظام جمهوری اسلامی دیدیم که حتی هیات دولت ترکیبی از اعضای جناح‌های مختلف و عناصر مستقل بودند و متعهد شده بودند بدون اِعمال وابستگی‌های جناحی به وظایف خود عمل کنند و همین کار را هم کردند و امور کشور را به درستی به پیش بردند.

سایه روشن

شمخانی در بیمارستان بستری شد: علی شمخانی، دبیر پیشین شورای عالی امنیت ملی تحت عمل جراحی قرار گرفت. /**نور نیوز**

آماده‌باش مدیریت بحران برای ۵ استان: محمدحسن نامی، رئیس سازمان مدیریت بحران کشور از آماده‌باش سراسری در پنج استان کشور شامل استان‌های چهارمحال و بختیاری، ایلام، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد و خوزستان که هشدار قرمز هواشناسی برای بارش باران و باد شدید دریافت کرده‌اند، خبر داد. /**ایسنا**

هشدار نارنجی هواشناسی برای تهران: اداره کل هواشناسی استان تهران نسبت به بارش باران و رگبار و رعد و برق همچنین وزش باد شدید تا خیلی شدید هشدار داد. در این اطلاعیه آمده است عصر دوشنبه تا چهارشنبه (۲۸ اسفند تا اول فروردین ۱۴۰۳) بارش باران، گاهی رگبار و رعد و برق و وزش باد شدید موقتی، در ارتفاعات بالادست بارش برف و مه، در مناطق مستعد بارش تگرگ کاهش، محسوس دما طی روز سه‌شنبه (۲۹ اسفند) در استان تهران به‌ویژه نیمه شمالی و غربی پیش‌بینی می‌شود. /**ایسنا**

بازار دیجیتال
گروه دیجیتال ☎ ۵۲۱۸۹۴۵۹ digital@den.ir
دنیای اقتصاد
دوشنبه
۲۸ اسفند ۱۴۰۲
سال ۲۲ . شماره ۵۹۷۵
DONYA-E-EQTESAD.COM

ممنوعیت عرضه کالاهای غیراستاندارد در فروشگاه‌های اینترنتی

سیتنا: مدیرکل استاندارد استان تهران به فروشگاه‌های اینترنتی اعلام کرد که در راستای صیانت از حقوق مصرف‌کننده، از عرضه کالاهای مشمول استاندارد اجباری که مجوز استاندارد ندارند، خودداری کنند. محمدحسین طاهری با اشاره به ماده ۱۵ قانون و تقویت و توسعه نظام استاندارد، اظهار کرد: با توجه به افزایش تعداد فروشگاه‌های اینترنتی و اقبال عمومی به خرید غیرحضوری، نظارت‌های بازرسان استاندارد نیز گسترش یافته و این مهم طی مکاتباتی به مرکز توسعه تجارت الکترونیکی اعلام شده است.

در گفت‌وگو با مدیران کسب‌وکارهای مجازی فعال در حوزه گردشگری مطرح شد

اختلال قیمت‌گذاری دستوری در فروش آنلاین بلیت‌های نوروزی

دنیای اقتصاد: هر ساله در ماه‌های پایانی سال و داغ شدن بازار بلیت‌های نوروزی، مسافران یا از خرید بلیت جا می‌مانند یا با قیمت‌های بالا مجبور به خرید آن می‌شوند و عده‌ای دیگر نیز به دلیل گرانی از سفر هوایی منصرف می‌شوند. نظرسنجی «دنیای اقتصاد» در روزهای اخیر هم نشان داد که ۹۳ درصد از مسافران از بلیت‌های نوروزی امسال جا مانده‌اند. در این شرایط سازمان هواپیمایی از معرفی هشت سایت غیرمجاز فروش بلیت هواپیما به دادستانی برای مسدود کردن آنها خبر داده است. اما آژانس‌های هواپیمایی و پلتفرم‌های فروش آنلاین چه نقشی در توازن عرضه و تقاضا در این بازار و البته قیمت انواع بلیت دارند؟

راهکارهای بی‌ثمر سامانه‌ای

اختلاف شرکت‌ها و آژانس‌های هواپیمایی با سازمان هواپیمایی بر سر نحوه تعیین نرخ بلیت هواپیما موضوع جدیدی نیست؛ آژانس‌ها خواستار آزادسازی قیمت‌ها هستند، اما سازمان هواپیمایی بر قیمت‌گذاری برای این حوزه اصرار دارد. استدلال شرکت‌های هواپیمایی این است که نرخ‌های تعیین‌شده کفاف هزینه‌ها را نمی‌دهد و چاره آن فقط آزادسازی نرخ‌هاست. این اختلاف حتی به ارسال شکایت‌نامه شرکت‌های هواپیمایی به دیوان عدالت اداری و موافقت این نهاد با ابطال مصوبه قیمت‌گذاری برای بلیت هواپیما هم منجر شد.

در پی این اقدام، قیمت بلیت در مسیرهای داخلی ۷۰ درصد افزایش یافت و عرضه بلیت نیز کم شد. این در حالی است که در ابتدای امسال افزایش ۲۹ درصدی بلیت هواپیما مصوب شد، اما شرکت‌های هواپیمایی نارضایتی خود از این مصوبه را با افزایش ۱۰۰ درصدی بلیت مسیرهای پرتردد و تداوم عرضه کم بلیت نشان دادند. در آن زمان، واکنش مسوولان سازمان هواپیمایی به افزایش‌های بدون مجوز قیمت بلیت هواپیما به اعلام برخورد قانونی با متخلفان خلاصه شد. حسین مذنب، مدیرکل بازرسی، مدیریت عملکرد و حقوق شهروندان وزارت راه و شهرسازی (۲۱ دی‌ماه) در فضای مجازی شخصی خود نوشته بود: «بر خلاف اخبار منتشر شده در چند روز اخیر، هیچ مجوزی برای افزایش قیمت بلیت هواپیما صادر نشده و مرجع قیمت‌گذاری تنها شورای عالی هواپیمایی است. شرکت‌های هواپیمایی موظف به اعمال قیمت مصوب خرداد ماه سال جاری هستند که در غیر این صورت با آنها برخورد قانونی صورت خواهد گرفت.»

اما یک بار دیگر روند افزایش قیمت و فروش غیرمجاز در اسفندماه برای بلیت‌های نوروزی تکرار شد. در حالی که پایگاه‌های معروف خرید و فروش آنلاین بلیت هواپیما اعلام کردند ظرفیت خرید بلیت‌ها تکمیل شده و برخی از آنها هنوز بخش فروش آنلاین بلیت‌ها را باز نکرده بودند، اما برخی سایت‌ها و آژانس‌های کمتر شناخته‌شده بلیت پروازها را با قیمت‌های چند برابری می‌فروختند. البته طبق وعده وزیر راه و شهرسازی، قرار بود برای ساماندهی بازار بلیت نوروزی سامانه‌ای ویژه فروش بلیت هواپیما راه‌اندازی شود که سال به پایان رسید و این وعده عملی نشد. مهرداد بذرپاش با تاکید بر اینکه در پروازهای داخلی باید قیمت‌های مصوب توسط شرکت‌های هواپیمایی رعایت شود، اظهار کرده بود: «قبلا بلیت پروازهای داخلی توسط سایت‌ها و شرکت‌های هواپیمایی عرضه می‌شد. با عرضه روش‌های مختلف مجازی، مرجعیت این سایت‌ها بیشتر از آژانس‌ها شد.»

با تمام اینها همان‌طور که نظرسنجی «دنیای اقتصاد» هم نشان داد، ۹۳ درصد از شرکت‌کنندگان موفق به خرید بلیت قطار و هواپیما نشده‌اند. در این شرایط، سازمان هواپیمایی به عنوان نهاد ذی‌ربط دوباره ضمن تاکید بر تمکین از نرخ مصوب خرداد ماه، اعلام کرد که هشت سایت غیرمجاز فروش بلیت هواپیما برای مسدود شدن به دادستانی معرفی شدند. پیش از این نیز رئیس سازمان هواپیمایی کشور از ممنوعیت فروش بلیت هواپیما به دلیل گران‌فروشی توسط چند شرکت از جمله یکی از پلتفرم‌های مطرح فروش آنلاین بلیت خبر داده بود. این شرکت در پاسخ به این اظهارات، بر عدم دخالت خود در قیمت‌گذاری بلیت پروازها تاکید کرد. با این اوصاف، هر چند وقت یک بار شرکت‌های هواپیمایی با اعتراض از قیمت‌گذاری دستوری، نرخ‌ها را افزایش و عرضه را کم می‌کنند و در ادامه رگولاتور نیز از برخورد قانونی با سایت‌های غیرمجاز خبر می‌دهد.

چالش‌های بازار آنلاین فروش بلیت

با اینکه رگولاتور، سایت‌های فروش بلیت را یکی از مقصران جدی نابه‌سامانی بازار بلیت می‌داند و هر بار از برخورد جدی با آنها می‌گوید، اما چرخه افزایش قیمت‌ها و فروش غیرمجاز بلیت‌ها باز هم تکرار می‌شود و دود آن به چشم مسافرها می‌رود. مردم و شرکت‌های هواپیمایی قیمت‌گذاری دستوری و کمبود ناوگان را مهم‌ترین عامل در آشفتگی بلیت‌های نوروزی بیان می‌کنند، اما پلتفرم‌های فروش آنلاین بلیت توضیحات و نگاه متفاوت‌تری به این ماجرا دارند. مدیران پلتفرم‌های فروش آنلاین بلیت کاهش ظرفیت ناوگان هواپیمایی، عدم تطابق عرضه و تقاضا، قیمت‌گذاری دستوری و نرخ‌گذاری سقفی رگولاتور را از جمله دلایل جاماندن مردم از بلیت‌های نوروزی اعلام می‌کنند. کامیار ایرانی، مدیر یکی از پلتفرم‌های فروش بلیت، در این رابطه به «دنیای اقتصاد» توضیح می‌دهد: «جا ماندن مردم از بلیت‌های نوروزی، بیشتر مربوط به سفرهای داخلی است که دلایل متعددی دارد. کاهش ظرفیت ناوگان هواپیمایی و عدم تطابق عرضه و تقاضا از دلایل اصلی آن است که منجر به سرریز شدن تقاضا به سایر وسیله‌های حمل‌ونقل از جمله قطار و اتوبوس شده است. این موضوع خود منجر به برهم زدن تعادل عرضه و تقاضا در این دو بخش از سیستم حمل‌ونقل شده است.» به اعتقاد او، کاهش عرضه پروازهای داخلی و محدودیت‌های ارائه بلیت‌ها در بسترهای آنلاین به واسطه سقف نرخی و سیاست‌های رگولاتوری، از جمله چالش‌های بازار آنلاین فروش بلیت است.

> مدیر یکی از پلتفرم‌های فروش آنلاین بلیت: سهم کسب‌وکارهای آنلاین از فروش پروازهای خارجی حدود ۵۰ تا ۵۵ درصد و از پروازهای داخلی حدود ۶۰ تا ۶۵ درصد است

کمبود ناوگان در حالی از سوی فعالان صنعت مطرح می‌شود که محمد محمدی‌بخش، رئیس سازمان هواپیمایی کشوری، اواخر آذر ماه امسال اعلام کرده بود که از ابتدای دولت سیزدهم ۷۰ هواپیما و بالگرد دست‌دوم وارد کشور شده است. او پیش‌تر -در اوایل شهریور ماه امسال- نیز از افزایش تعداد هواپیماهای فعال به ۲۵۰ فروند تا پایان سال خبر داد و گفته بود: «در طول ۲۰ ماه گذشته ۶۰ فروند هواپیما به کشور وارد شده که ۳۰ فروند از این هواپیماها تاکنون عملیاتی شده است.»

یک پلتفرم دیگر فروش آنلاین بلیت نیز دلایل مشابهی برای برهم خوردن بازار فروش بلیت‌های نوروزی مطرح می‌کند. این پلتفرم، قیمت‌گذاری دستوری و تامین خدمات گردشگری را از جمله چالش‌های این حوزه اعلام می‌کند. همچنین یکی از مدیران این پلتفرم تعداد کم و فرسودگی ناوگان، محدودیت‌های مربوط به واردات تجهیزات و نرخ‌گذاری سقفی از سمت قانون‌گذار را از جمله محورهای مهم در موضوع تامین خدمات گردشگری می‌داند.

در حالی که کارشناسان همواره از تبعات منفی قیمت‌گذاری دستوری و دخالت دولت در انواع بازارها هشدار می‌دهند، یکی از پلتفرم‌های فروش آنلاین بلیت در این زمینه به «دنیای اقتصاد» توضیح می‌دهد: «قیمت‌گذاری دستوری باعث شده است شفافیت در فروش بلیت‌ها از بین برود و تمایل به سرمایه‌گذاری و فعالیت در این حوزه نیز کاهش یابد. به عنوان مثال پس از اعلام سقف قیمت، برای اتوبوس‌داران دیگر صرفه اقتصادی نخواهد داشت که با هزینه چند میلیاردی در مقابل قیمت پایین بلیت، ریسک سرمایه‌گذاری در این بخش را در نظر بگیرند.»

از طرفی، یکی از گله‌های مردم از بازار بلیت‌های نوروزی، قیمت‌های عجیب و غریب و تخلف برخی سایت‌ها در این زمینه بوده است؛ موضوعی که مدیران پلتفرم‌های فروش بلیت نیز آن را تایید می‌کنند و به اعتقاد آنها، قیمت‌گذاری دستوری برای بلیت هواپیما، بستری برای دور زدن قوانین و تخلف را فراهم کرده است.

قیمت‌گذاری دستوری و به‌هم خوردن تعادل بازار

از سوی دیگر، سهم پلتفرم‌های فروش آنلاین در بازار بلیت نکته مهمی برای بررسی نقش آنها در برقراری تعادل عرضه و تقاضا در این بازار است. در حالی که آمار دقیقی در این زمینه از سوی نهادهای ناظر اعلام نشده است، اما طبق گفته کامیار ایرانی، مدیر یکی از پلتفرم‌های فروش آنلاین بلیت به «دنیای اقتصاد»، برآوردها نشان می‌دهد که سهم کسب‌وکارهای آنلاین از فروش پروازهای خارجی حدود ۵۰ تا ۵۵ درصد و از پروازهای داخلی حدود ۶۰ تا ۶۵ درصد است. البته به گفته او با سیاست‌های رگولاتوری، سهم فروش آنلاین در خصوص بلیت داخلی کاهش یافته است.

یک پلتفرم فروش آنلاین بلیت دیگر اما این سهم را برای پروازهای داخلی حدود ۳۰ درصد و بلیت اتوبوس تا ۳۰ درصد، قطار تا ۵۵ درصد و پرواز خارجی ۷۰ درصد از کل بازار آفلاین اعلام می‌کند. البته توضیحات مدیر این پلتفرم به «دنیای اقتصاد» نشان می‌دهد که در پروازهای داخلی این سهم به ۷۰ درصد رسیده بود، اما پس از اعلام سازوکار سقف نرخی تصویب شده که برای قیمت‌گذاری محدودیت در نظر گرفته شد، تمایل ایرلاین‌ها و آژانس‌ها به فروش آفلاین بلیت بیشتر شد. این موضوع به عقیده فعالان بازار آنلاین فروش بلیت، باعث عدم شفافیت در قیمت و بازار شده و طبیعتا سهم فروش آنها را کاهش می‌دهد.

به این ترتیب به نظر می‌رسد که با تداوم سیاست‌های دولت و قیمت‌گذاری دستوری در بازار فروش بلیت -آفلاین و آنلاین- تعادل عرضه و تقاضا به‌هم خورده و همچنان این مردم هستند که از افزایش قیمت‌ها و کمبود عرضه بلیت متضرر می‌شوند. این در حالی است که به عقیده کارشناسان، پلتفرم‌های فروش آنلاین بلیت‌های مسافرتی در صورت قانون‌گذاری درست می‌توانند با ایجاد رقابت بیشتر، نقش موثری در ایجاد توازن در بازار و نظام قیمت‌گذاری داشته باشند.

رئیس‌جمهور در مراسم افطاری با فعالان اکوسیستم استارت‌آپی وعده داد

جبران عقب‌ماندگی‌ها در مقررات‌گذاری برای فعالیت کسب‌وکارهای دیجیتال

ایسنا: رئیس‌جمهور با بیان اینکه نظام اجرایی کشور به فعالان بخش اقتصاد دیجیتال اعتماد دارد و مسائل و چالش‌های احتمالی پیش‌روی فعالان این بخش را پیگیری خواهد کرد، از فعالان کسب‌وکارهای دیجیتال خواست با شناخت مسائل و مشکلات و ارائه راهکارهای حل آنها در ارائه خدمات به مردم و ارتقای کیفیت زندگی آنها نقش‌آفرینی کنند. ابراهیم رئیسی در چهارمین نشست رمضانی خود با اصناف و اقشار مختلف، بعدازظهر شنبه به گفت‌وشنود با جمعی از فعالان کسب‌وکارهای فضای مجازی پرداخت و در این نشست پس از استماع نظرات و دیدگاه‌های ۱۵ تن از صاحبان و فعالان این حوزه، زیست‌بوم فناوری و نوآوری را در جهان امروز پیشران توسعه و از الزامات و اولویت‌های کشور دانست و بر رفع موانع موجود و بهره‌گیری از همه ظرفیت‌ها و استعداد بومی برای تداوم شتاب حرکت در این مسیر تاکید کرد.

وی با اشاره به هدف‌گذاری رشد ۸ درصدی برای اقتصاد کشور و همچنین ضرورت ارتقای بهره‌وری برای تحقق رشد اقتصادی و رونق تولید، سهم اقتصاد دیجیتال را به واسطه اشتغالزایی، سرعت بازگشت سرمایه، بهره‌وری بالا و کاهش هزینه‌ها در تحقق این اهداف بسیار مهم و موثر دانست و بر افزایش حمایت‌های مالی و حقوقی و همچنین فراهم کردن فضای مناسب برای حضور و مشارکت بیشتر بخش خصوصی در این عرصه تاکید کرد. وی رویکرد دولت مردمی به اقتصاد دیجیتال را نگاهی فرصت‌محور و تحول‌ساز دانست و با اشاره به سرمایه‌گذاری‌های کلان کشورهای مختلف برای رونق بخشیدن به کسب‌وکارهای دیجیتال افزود: «دولت مردمی بر حفظ و جذب استعدادهای کشور در حوزه اقتصاد دیجیتال و برداشتن گام‌های بلند در زمینه هوش مصنوعی تاکید دارد.»

رئیس‌جمهور تنظیم‌گری‌ها و وضع مقررات برای فعالان عرصه کسب‌وکارهای دیجیتال را حلقه مفقوده برای حفظ پیشتازی در این عرصه دانست و با گلایه از کم‌کاری‌های گذشته در حوزه رگولاتوری اقتصاد دیجیتال، بر تداوم اقدامات برای تسریع در به‌روز شدن و جبران این عقب‌ماندگی تاکید کرد. وی با تاکید بر پرهیز بخش دولتی از هرگونه رقابت با بخش خصوصی در هر عرصه‌ای، تصریح کرد: «نقش دولت حمایت، هدایت، نظارت و همچنین ایجاد زمینه برای رقابت سالم در ارائه خدمات با کیفیت در اقتصاد کشور است.»

وی همچنین با تاکید بر لزوم روان‌سازی کسب‌وکارهای اینترنتی، تسهیل صدور مجوز برای این کسب‌وکارها و حذف اجباری بودن اخذ مجوزهای غیرضروری را از جمله اقدامات لازم برای روان‌سازی کسب و کارهای دیجیتال دانست و افزود: «ایجاد محیطی سالم، رقابتی و آرام با دسترسی آسان به بازارهای داخلی و خارجی از جمله ملزومات رونق اقتصاد دیجیتال برای فعالان این بخش است.» رئیسی با بیان اینکه نظام اجرایی کشور به فعالان بخش اقتصاد دیجیتال اعتماد دارد و مسائل و چالش‌های احتمالی پیش‌روی فعالان این بخش را پیگیری خواهد کرد، از فعالان کسب‌وکارهای دیجیتال خواست با شناخت مسائل و مشکلات و ارائه راه‌حل آنها در ارائه خدمات به مردم و ارتقای کیفیت زندگی آنها نقش‌آفرینی کنند.

استفاده از ظرفیت بخش خصوصی به عنوان بازوان پرتوان دولت در تامین امنیت شبکه در ارتباط با بخش‌های رسمی، تاکید بر ضرورت حفظ حقوق بخش خصوصی از جانب بخش‌های دولتی، توجه ویژه به حمایت از سکوهای آموزشی و ضرورت کار و تلاش مضاعف در حوزه کودک در بستر فضای مجازی با محوریت مسائل فرهنگی در کنار مسائل اقتصادی، از دیگر نکاتی بود که رئیس‌جمهور در این جلسه ناظر به سخنان برخی از فعالان کسب‌وکارهای فضای مجازی مطرح کرد. رئیسی با تاکید بر لزوم ارتباط مستمر فعالان اقتصاد دیجیتال با بدنه دستگاه‌های اجرایی تصریح کرد: «دولت متعهد به حمایت از فعالان اقتصاد دیجیتال است، چرا که برای آنها نقشی موثر در اقتصاد قائل و در این مسیر آماده دریافت نظرات و انتقادات است.»

پیش از سخنان رئیس‌جمهور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات هم در سخنانی با اشاره به اینکه دولت مردمی برای نخستین بار یک فصل از قانون برنامه ۵ ساله را به موضوع اقتصاد دیجیتال اختصاص داده و به شکل ریشه‌ای به دنبال تسهیل فعالیت‌های دیجیتال و رفع موانع آن بوده است، از اختصاص حدود ۱۰ درصد احکام برنامه ۵ ساله هفتم توسعه به مباحث اقتصاد دیجیتال خبر داد. زارع‌پور با بیان اینکه برنامه دولت برای فراگیر شدن شبکه فیبر نوری در سراسر کشور، زیرساخت توسعه ارتباطات و تسهیل فعالیت کسب‌وکارهای فعال در فضای مجازی را برای نیم‌قرن آینده به شکل قابل ملاحظه‌ای ارتقا بخشیده و تقویت می‌کند، اظهار کرد: «دولت همچنین در موضوع تامین نیروی انسانی توانمند برنامه تربیت سالانه ۱۰۰ هزار متخصص در حوزه اقتصاد دیجیتال را با کمک بخش خصوصی اجرا کرده است.»

دبیر شورای عالی فضای مجازی نیز در سخنانی با اشاره به اینکه حاضران در این نشست بیش از آنکه به دنبال کسب منفعت از کسب‌وکار خود باشند، به دنبال خلق ارزش و تسهیل زندگی مردم هستند، گفت که تعداد قابل توجهی از نرم‌افزارهایی که مردم به‌طور روزمره از آنها استفاده می‌کنند، حاصل تلاش و خلاقیت افراد حاضر در دور همین میز است. در ادامه این جلسه درخواست فعالان اکوسیستم استارت‌آپی برای توجه بیشتر به این عرصه، لزوم تغییر نگرش مدیران دولتی به استفاده از خدمات و فناوری‌های اطلاعاتی و دیجیتال، تسهیل فعالیت بخش خصوصی در این بخش برای جلوگیری از خروج شرکت‌های فناور و ایجاد موج مهاجرت معکوس، ساماندهی موضوع مالیات‌ستانی و توزیع و تخصیص عادلانه ارز به فعالان این بخش، ارتقای امنیت کاری و تضمین سرمایه فعالان اقتصاد دیجیتال و کسب‌وکارهای فضای مجازی، تسهیل دسترسی فعالان کسب و کارهای فضای مجازی به بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی، جلوگیری از رقابت شرکت‌های دولتی و حتی نهادهای تنظیم‌گر با فعالان بخش خصوصی، فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم برای تبلور نوآوری و خلاقیت در این حوزه، توجه ویژه به بحث امنیت شبکه، تسهیلگری در صدور مجوز فعالیت بخش خصوصی، حمایت‌های مالی و حقوقی از فعالان کسب و کارهای فضای مجازی، توجه جدی‌تر و سرمایه‌گذاری دولت در بخش بازی و سرگرمی در فضای مجازی، تلاش برای بهبود کیفیت اینترنت، اعتماد به فعالان کسب و کارهای فضای مجازی و ارتقای امید در این عرصه، حمایت‌های قانونی و حقوقی از آن دسته از فعالان کسب و کارهای فضای مجازی که فعالیت آنها با منافع فعالان سنتی تعارض دارد، توجه بیشتر به فعالان کسب و کارهای فضای مجازی در بخش ارزهای دیجیتال در دیدار با رئیس‌جمهور مطرح شد.

گزارش سالانه کسپرسکی نشان داد

ایران صدرنشین فهرست قربانیان تعقیب‌افزار در منطقه خاورمیانه

سیتنا: نتایج جدیدترین تحقیقات شرکت امنیتی کسپرسکی نشان می‌دهد که ایران در صدر فهرست قربانیان تعقیب‌افزار در منطقه خاورمیانه و آفریقا و در جایگاه چهارم جهان قرار دارد. شرکت امنیتی کسپرسکی در گزارش سالانه جدید خود با بررسی روند استفاده از نرم‌افزارهای جاسوسی در کشورهای مختلف از شناسایی دست‌کم هزار و ۵۷۸ قربانی تعقیب‌افزار در سال ۲۰۲۳ در ایران خبر داد. در سال گذشته میلادی نیز ایران جایگاه نخست قربانیان تعقیب‌افزار در این منطقه را به خود اختصاص داده بود. ترکیه، یمن، مصر و عربستان سعودی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی فهرست امسال قرار دارند. کارشناسان کسپرسکی تاکید کرده‌اند نظارت بر رفتار افراد به واسطه تعقیب‌افزارها معضلی جهانی است. این شرکت در سال ۲۰۲۳ بیش از ۳۱ هزار فرد آسیب‌دیده از این پدیده را در ۱۷۵ کشور مختلف شناسایی کرد. در این میان روسیه با ثبت رکورد ۹ هزار و ۸۹۰ مورد، بیشترین قربانیان تعقیب‌افزار را در جهان به خود اختصاص داده است. برزیل و هند به ترتیب با ۴ هزار و ۱۸۶ و ۲ هزار و ۴۹۲ قربانی در رده‌های دوم و سوم این فهرست قرار گرفته‌اند. جایگاه چهارم جهان هم به ایران اختصاص یافت. ایران در حالی در میان چهار کشور با بیشترین قربانی تعقیب‌افزار در جهان قرار گرفته است که نسبت به دیگر کشورهای این فهرست جمعیت کمتری دارد. در منطقه اروپا، آلمان، فرانسه و بریتانیا بیشترین قربانیان تعقیب‌افزار را در سال ۲۰۲۳ داشته‌اند. تعقیب‌افزار (Stalkerware) به برنامه‌هایی گفته می‌شود که با نصب و اجرا روی دستگاه موبایل یا رایانه کاربر، داده‌های او را برای فرد تعقیب‌کننده ارسال می‌کنند. استفاده از این گونه ابزارها به‌خصوص در روابط ناسالم رو به افزایش است. این برنامه‌ها که بدون رضایت و اطلاع قربانی روی دستگاه او نصب می‌شوند، قابلیت‌های جاسوسی مختلفی دارند و می‌توانند مواردی مانند موقعیت مکانی، تصاویر، ویدئوها و پیام‌های ردوبدل‌شده را شنود کنند. شناسایی این گونه برنامه‌ها روی گوشی‌های هوشمند ممکن است دشوار باشد؛ چرا که بیشتر آنها ویژگی‌های مخفی‌سازی دارند. با وجود این، کارشناسان شرکت کسپرسکی تاکید کرده‌اند کاربران گوشی‌های آی‌فون بسیار کمتر در معرض تعقیب‌افزارها قرار می‌گیرند که این موضوع به دلیل بسته‌تر بودن محیط سیستم‌عامل آی‌اواس است.

گوگل در انتشار ارزش پول مالزی گاف داد

ایسنا: بانک مرکزی مالزی با بیان اینکه گوگل نرخ مبادله رینگیت را به اشتباه منتشر کرده و ارزش پول این کشور را در برابر دلار کمتر نشان داده است، اعلام کرد از این غول فناوری توضیح می‌خواهد. ارزش رینگیت که در ماه میلادی گذشته، به پایین‌ترین حد در ۲۶ سال گذشته سقوط کرد، در سال میلادی جاری تاکنون حدود ۲,۴۴ درصد کاهش یافته است. بانک مرکزی مالزی اعلام کرد ارزش رینگیت، کمتر شده است و این منعکس‌کننده عوامل بنیادین اقتصادی مثبت مالزی نیست. این بانک روز شنبه در بیانیه‌ای اعلام کرد گوگل در روز جمعه برای دومین‌بار اطلاعات نادرستی را منتشر کرد و پیش از این در ششم فوریه هم این کار را انجام داده بود. در بیانیه بانک مرکزی مالزی آمده است: «از آنجا که این دومین مورد انتشار اطلاعات نادرست است، بانک مرکزی با گوگل تماس خواهد گرفت تا توضیح دهد چطور این اتفاق افتاده و با توجه به اینکه تکرار آن در چند ماه گذشته، بر مالزی و سایر کشورها تاثیر گذاشته، چه اقدامات اصلاحی اتخاذ کرده است.» این غول جست‌وجوی اینترنتی آمریکایی در وب‌سایت خود از تایید داده‌های ارائه شده توسط صرافی‌های مالی و سایر ارائه‌دهندگان محتوا، سلب مسوولیت کرده است و از هرگونه تعهدی در این زمینه خودداری می‌کند. طبق اعلام بانک مرکزی مالزی، گوگل نرخ برابری رینگیت در برابر دلار آمریکا را در روز جمعه ۴,۹۸ رینگیت اعلام کرد، در حالی که نرخ برابری واحد پول مالزی بر اساس داده‌های رسمی ۴,۷۰۷۵ رینگیت بود. بانک مرکزی مالزی نرخ مبادله رینگیت در برابر دلار در بازار بین بانکی را در ساعت ۹ صبح، ۴,۷۰۱۵ و در ساعت ۵ بعدازظهر، ۴,۷۰۴۵ اعلام کرد. طبق آمار شرکت مالی LSEG که توسط بسیاری از فعالان بازار بین‌المللی استفاده می‌شود، نرخ مبادله ارزی مالزی در روز جمعه در ۴,۷۰۲۰ رینگیت بسته شد. بر اساس گزارش رویترز، عبدالرشید غفور، رئیس بانک مرکزی مالزی، هفته گذشته اعلام کرد که دولت و بانک مرکزی این کشور اقدام هماهنگی را برای تزریق بیشتر نقدینگی به بازار ارز انجام داده‌اند تا اطمینان حاصل شود که نرخ رینگیت ثابت می‌ماند.

«دنیای اقتصاد» مقاصد کمتر شناخته شده برای تعطیلات عید را معرفی می‌کند

سفرهای غیرکلیشه‌ای در نوروز

نوروز فصل داغ سفر است، در این دو هفته میلیون‌ها نفر با هواپیما، قطار و اتوبوس برای دیدن جاذبه‌های فرهنگی و طبیعی یا دیدن اقوام، دوستان و آشنایان به مقاصد مختلف مسافرت می‌کنند. در این میان برخی شهرها یا استان‌ها مورد استقبال بیشتری قرار می‌گیرند و همین موضوع سبب ازدحام، ترافیک و چالش‌هایی برای توریست‌های نوروزی می‌شود. پیشنهاد ما به شما این است؛ اگر پیش‌تر به اصفهان، شیراز، چالوس، رشت، انزلی، قشم، بوشهر، چابهار و شهرهایی از این دست سفر کرده‌اید، در تعطیلات سال نو خورشیدی سراغ گزینه‌های دیگری بروید. حتی اگر تا به حال این مقاصد را هم از نزدیک ندیده‌اید، تجربه بار اول را به زمانی موکول کنید که ازدحام گردشگر نباشد و بتوانید از زیبایی‌های آن لذت بیشتری ببرید. با کنار گذاشتن این مقاصد، می‌توان سراغ شهرها یا مناطقی رفت که هم ازدحام و شلوغی ندارند و از سوی دیگر امکان یک تجربه متفاوت را هم برای توریست‌ها فراهم می‌کنند.

فاطمه باباخانی
دنیای اقتصاد

استان گلستان یکی از مقاصدی است که شلوغی گیلان و مازندران را ندارد؛ اما در عین حال می‌توان بسیاری از چشم‌اندازهای کوهستانی و جنگلی را در آن مشاهده کرد. در روستاهای مختلف این استان، شاهد انواع و اقسام اقامتگاه‌های بوم‌گردی هستیم که چشم‌اندازهای جنگلی و کوهستانی دارند. روستای پاقلعه یکی از این روستاهاست. در تعطیلات نوروز هزینه یک شب اقامتگاه در یک کلبه مشرف به جنگل به ازای هر شب به پنج میلیون تومان می‌رسد، ظرفیت این کلبه‌ها تا شش نفر است. پاقلعه در میانه جنگل اولنگ قرار دارد، به این ترتیب شما می‌توانید اقامتی در یکی از جنگل‌های هیرکانی داشته باشید که کمتر شناخته‌شده است.

علی‌آباد کتول از دیگر مقاصد گردشگری در استان گلستان است که هزینه سوئیت‌های آن به یک میلیون و ۳۰۰هزار تومان می‌رسد. ظرفیت این سوئیت‌ها دو نفر است. از جاذبه‌های حاشیه علی‌آباد کتول می‌توان به انواع و اقسام آبشارها اشاره کرد، کبودوال، آلامن، شیرآباد، چلم زرین گل و خیلندره تنها بخشی از این آبشارها هستند. به علاوه در علی‌آباد کتول سایت پروازی ریگ چشمه و دریاچه سد زرین گل واقع شده که اولی می‌تواند برای گردشگران ماجراجو جذاب باشد و گزینه دوم طبیعت‌گردان را قانع به سفر به این استان کند.

شهر گرگان هم یکی از شهرهای جذاب برای توریست‌ها خواهد بود. گردشگران در این شهر می‌توانند هم از بافت و خانه‌های قدیمی دیدن کرده و هم انواع و اقسام سوغات این شهر مانند سرامیک و... را تهیه کنند. اقامت در این شهر هم در هتل امکان‌پذیر است و هم در بوتیک‌هتل و اقامتگاه‌های بوم‌گردی! در اقامتگاه‌های بوم‌گردی هزینه هر نفر به ازای یک شب به یک میلیون و ۲۰۰هزار تومان می‌رسد. در ۳۰ کیلومتری جنگل ناهارخوران نیز اقامتگاهی با چشم‌انداز جنگل‌های منطقه قرار دارد. هزینه هر شب اقامت در سوئیت‌های این اقامتگاه نیز به ازای هر شب دو میلیون و ۲۰۰هزار تومان بوده و ظرفیت هر سوئیت نیز دو نفر است.

سمنان؛ جاذبه تاریخی در کنار طبیعت‌گردی

استان سمنان اغلب به عنوان محل گذر به سایر مقاصد گردشگری دیده شده است. با این حال کسانی که گردشگر حرفه‌ای هستند می‌دانند که این استان جاذبه‌هایی دارد که می‌تواند خود به مقصد گردشگری بدل شود. گرمسار نزدیک‌ترین شهرستان استان سمنان به تهران است که معادن نمک آن در سال‌های اخیر تبدیل به یکی از مقاصد سفر برای توریست‌هایی شده که می‌خواهند یک گردشگری نیم‌روزه داشته باشند. با این حال اقامتگاه‌های این منطقه آنقدر جذاب است که می‌تواند این سفر نیم‌روزه را برای شما کش دهد و آن را بدل به یک برنامه دو روزه کند، به ویژه که هزینه‌های آن نیز نسبت به سایر اقامتگاه‌ها بسیار پایین‌تر است. به عنوان مثال یک اتاق دوتخته تنها ۳۰۰هزار تومان است. در سرخه شهر بعدی استان با پرداخت ۳۵۰هزار تومان به ازای هر نفر می‌توان در یک خانه قدیمی اقامت کرد و در نوروز پرهیاهو در محلی آرام اقامت گزید. در مهدی‌شهر یا سنگسر که به نام لبنیات و ته‌چین‌های مخصوصش شناخته شده، محل اقامت در یک خانه ۲۵۰ساله به ازای هر اتاق دونفره تنها ۵۰۰هزار تومان است و در دامغان که با مسجد تاریخانه به عنوان یکی از قدیمی‌ترین مساجد ایران نامش گره خورده اقامت در یک خانه سنتی که این روزها به اقامتگاه بدل شده به ازای هر نفر ۳۵۰هزار تومان هزینه دارد. پس از دامغان به شاهرود و شهر بسطام می‌رسیم. این شهر زادگاه بایزید بسطامی سلطان‌العارفین است که یکی از بزرگان عرفان شرق به حساب می‌آید. در بسطام هم مشابه سایر شهرها اقامتگاه‌های گردشگری راه افتاده است. هزینه یک اتاق در یکی از این اقامتگاه‌ها یک میلیون تومان به ازای دو نفر است. اگر از شاهرود به سمت مشهد بروید در مسیرتان به بیارجمند می‌رسید، روستاهای این منطقه نیز در سال‌های اخیر به لحاظ گردشگری رونق یافته است. از جمله این روستاها قلعه بالاست که به واسطه پلکانی بودن و بافت ویژه آن توریست‌های خاص خود را دارد. در این روستا که آرامش آن را در کمتر جایی می‌توانید پیدا کنید هزینه اقامت تنها ۲۰۰هزار تومان به ازای هر نفر است. در رضاآباد دیگر روستای این منطقه که به واسطه خانه‌های گنبدی و آسمان پرستاره و رمل‌های آن شهرت دارد نیز هزینه اقامت به ۳۰۰هزار تومان می‌رسد.

آنچه گفته شد تنها گوشه‌ای از گردشگری در دو استان گلستان و سمنان به عنوان دو استانی است که نسبت به مقاصد دیگر توریستی کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. در هر دو استان می‌توان انواع و اقسام غذاهای محلی را امتحان کرد و با آداب و رسوم مردم آشنا شد. برای استان سمنان فراتر از ماشین شخصی، دو گزینه قطار و اتوبوس به عنوان وسیله حمل‌ونقل وجود دارد. در استان گلستان برای شهری مانند گرگان گزینه هواپیما نیز به دو مورد قبلی اضافه می‌شود.

مراقب طبیعت و حیات‌وحش باشیم

از آنجا که بخش بزرگی از جاذبه‌های هر دو مقصد گردشگری به طبیعت‌گردی مربوط است، رعایت اصولی که کمترین تخریب را به همراه داشته باشد ضروری است. در اکوتوریسم گفته می‌شود از طبیعت چیزی به جا نگذارید مگر ردپا و چیزی برندارید مگر عکس! از این روست که پیشنهاد ما به شما این است به این توصیه عمل کنید، به علاوه برای مختل نکردن زندگی حیات‌وحش کمترین سروصدا را داشته باشید. اگر در سفر به قلعه بالا قصد گشت‌زنی در پارک ملی توران را داشته باشید، دوربین دوچشمی همراه خود ببرید، شاید شما جزو همان خوش‌شانس‌هایی باشید که توانسته‌اند یوز را در طبیعت مشاهده کنند. همچنین چنانچه با ماشین شخصی سفر می‌کنید در مناطقی که حساسیت ویژه‌ای دارد، با سرعت پایین برانید تا احتمال تصادف شما با حیوانات به کمترین حد برسد. از روشن کردن آتش بپرهیزید اما اگر در نهایت مبادرت به این کار کردید از خاموش شدن آن پیش از حرکت و ترک محل مطمئن باشید. سفر نوروزی خوبی داشته باشید و تلاش کنید خوشی سایر جانداران این سرزمین را هم با سفرتان بر هم نزنید. نوروزتان مبارک.

آگهی تجدید مناقصه عمومی

شهرداری شریف آباد در نظر دارد، با توجه به درخواست شماره ۵۵۶۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰ واحد رفاه شهرداری پروژه بیمه تکمیلی پرسنل رسمی شهرداری را از طریق مناقصه عمومی (سامانه تدارکات ستاد) به شرکت ها و اشخاص حقوقی واجد شرایط واگذار نماید.

متقاضیان می توانند ظرف مدت ۷ روز کاری پس از انتشار آگهی در روزنامه دنیای اقتصاد از طریق مراجعه به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) مراجعه و اسناد مناقصه عمومی را خریداری نمایند. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۲-۰۲۱۳۶۴۷۲۷۷۰ داخلی ۱۳۹ (امورقراردادها) تماس حاصل فرمایند.

ردیف	عنوان مناقصه	مبلغ اعتبار (ریال)	میزان سپرده شرکت در مناقصه (ریال)	مدت اجرای پیمان
۱	بیمه تکمیلی پرسنل رسمی شهرداری	۱۴/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۷۲۵/۰۰۰/۰۰۰	یک سال شمسی

شرایط مناقصه:

۱ـ چنانچه نفرات اول و دوم برنده مناقصه حاضر به واریز وجه به حساب شهرداری نشوند سپرده آنها به ترتیب ضبط خواهد گردید.
۲- شهرداری در رد یا قبول پیشنهادات مختار است.
۳ـ سایر شرایط و اطلاعات در اسناد مناقصه و سامانه تدارکات ستاد درج شده است.
۴ـ هزینه انتشار آگهی و هزینه های سامانه ستاد به عهده برنده مناقصه عمومی خواهد بود.
۵- سایر شرایط و اطلاعات در اسناد مناقصه و سامانه ستاد درج گردیده است.
۶- شرکت کنندگان الزاماً پاکت (الف و ب) را به صورت فیزیکی جهت بررسی یک روز قبل از اتمام مهلت ارائه پیشنهاد قیمت در سامانه ستاد به امور قراردادها تحویل نمایند.

سیدرضامیرهاشمی رودبارکی - سرپرست شهرداری شریف آباد

نوبت دوم

فراخوان عمومی مناقصه یک مرحله‌ای شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصه ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	خرید یک دستگاه مکنده صنعتی قابل نصب بر روی تریلر مورد نیاز در شرکت آلومینای ایران	عمومی یک مرحله ای	۲۰۰۲۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۹۲

مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه (ردیف ۱ جدول) : از مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۷ لغایت مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۱۵ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد : مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۷ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت ها : ساعت ۱۱:۰۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۸ می‌باشد.
اطلاعات تماس مناقصه‌گذار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت های الف: استان خراسان شمالی– شهرستان جاجرم– مجتمع تولید آلومینا، به شماره: تلفن ۳۲۶۰۵۳۵۱ – ۰۵۸ و فکس ۳۲۲۷۲۴۸۷–۰۵۸
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس : ۴۱۹۳۴ – ۰۲۱ دفتر ثبت نام : ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ – ۰۲۱

روابط عمومی و امور اجتماعی شرکت آلومینای ایران

تمهیدات لازم برای برگزاری پرشور ایران اکسپو ۲۰۲۴ فراهم شده است

نشست رئیس ستاد برگزاری نمایشگاه توانمندی‌های صادراتی جمهوری اسلامی ایران با مدیرعامل شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) .ظهر روز یکشنبه ۱۳اسفند ۱۴۰۲ در محل فرودگاه بین المللی امام خمینی برگزار شد

در این نشست مدیران به تبادل‌نظر، انتقال تجارب وارائه راهکارهای لازم جهت خدمات رسانی بهتر و بیشتر به تجار و بازرگانان بازدید کننده .از نمایشگاه ایران اکسپو ۲۰۲۴ پرداختند

مدیرعامل شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) در این نشست ضمن ابراز خرسندی از برگزاری نمایشگاه ایران اکسپو گفت: با توجه به برنامه ای که ستاد برگزاری نمایشگاه توانمندی‌های صادراتی جمهوری اسلامی ایران و وزارت صمت برای برپاداشتن نمایشگاه ایران اکسپو در نظر گرفته اند و طی جلسه با مدیران ستاد برگزاری نمایشگاه، اهمیت و حساسیت های این نمایشگاه بزرگ مطرح شد و تدابیر لازم در خصوص .نحوه ورود و خروج و استقبال از تجار و مهمانان خارجی اتخاذ شد

ارائه بهترین خدمات و تشریفات به تجار و بازرگانان / درنظر گرفتن سه مسیر ویژه برای ورود تجار

سعید چلندری رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل شهر فرودگاهی امام خمینی(ره) با اشاره به پتانسیل هایی که در شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) وجود دارد افزود: از آنجا که تعداد تجار بسیار بالا بوده و حدودا سه هزار تاجر و بازرگان برای شرکت در نمایشگاه وارد کشور می شوند سه مسیر برای ورود و خروج مهمانان اتخاذ و پیش بینی کردیم. مسیراول پاویون (VIP) برای ورود مقامات، مسیر دوم جایگاه اختصاصی تشریفات (CIP) برای تجار برتر بین المللی و سومین مسیر نیز، مسیری خاص و ویژه برای مهمانان تعریف شده که خدمات قابل عرضه خوبی به مسافرین ارائه خواهد کرد.

چلندری گفت: در طول برگزاری نمایشگاه همواره در کنار ایران اکسپو خواهیم بود و با تمهیدات اندیشیده شده و ارزیابی های صورت گرفته، امیدواریم بتوانیم بهترین میزبانی و خدمات را به تجار و مقامات در این سفر ارائه دهیم.

زمینه سازی لازم در حوزه شهری

مجید تکبیری رییس ستاد برگزاری نمایشگاه توانمندی های صادراتی جمهوری اسلامی ایران نیز در این جلسه عنوان داشت: با توجه به اهمیت نمایشگاه ایران اکسپو، تمامی تمهیدات لازم جهت برگزاری موثر و پرشکوه ایران اکسپو۲۰۲۴ مانند پیش بینی اقامت تجار در برترین هتل های شهر، تبلیغات محیطی و شهری ، پوشش رسانه ای نمایشگاه و ... در طول روزهای برگزاری نمایشگاه اندیشیده شده است.

ایجاد بسترهای لازم در فضای فرودگاهی

احمد ایمانی دبیر ستاد برگزاری نمایشگاه توانمندی های صادراتی جمهوری اسلامی ایران در حاشیه این نشست بیان کرد: در نظر داریم فضای فرودگاه به گونه ای تعبیه و طراحی شود که کلیه مسافرین و تجار پس از ورود به فرودگاه در فضای ایران اکسپو قرار گیرند.

نمایشگاه ایران اکسپو ۲۰۲۴ با حضور شرکت های برتر صادراتی کشور و تجار خارجی از ۸ الی ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ در محل نمایشگاه بین المللی تهران برگزار خواهد شد.

www.irantsn.com
iranexpo
IRAN EXPO

علم اقتصاد باید جایی برای مسائل سیاسی درنظر بگیرد

علم اقتصاد چگونه باید تغییر کند

جان مینارد کینز به یادبود درگذشت معلم خویش آلفرد مارشال در یک قرن پیش این چنین نوشت؛ «اقتصاددان متبحر باید ترکیبی نادر از انواع استعدادها را داشته باشد... او باید ریاضیدان، تاریخدان، سیاستمدار و فیلسوف باشد.» کینز شاید خودش را توصیف می کرده است. او علم اقتصاد را علمی پایبند به اخلاق ملاحظه می‌کرد که باید از یک فرهنگ گسترده و متنوع کمک بگیرد، درحالی که «دید باز و بدون تعصب نسبت به تصویر دائم متغیر تجربه‌ها» را حفظ کند. جهان امروز نیاز فوری به ترکیب نادری دارد که کینز برای یافتن مسیر از میان التهابات ناشی از تغییر اقلیم، هوش مصنوعی، تغییرات جمعیتی، نابرابری اجتماعی و اقتصادی و درگیری‌های ژئوپلیتیک توصیف کرد. با توجه به سرخوردگی روزافزون نسبت به حرفه اقتصاد و فراخوان‌ها برای تغییر دادن این رشته دانشگاهی تا ارزش‌های فردی و اجتماعی را بهتر بازتاب دهد، نیاز به این ویژگی‌ها بیش از هر زمانی احساس می‌شود. تامل و تفکر حرفه‌ای گسترده از زمان بحران مالی جهانی سال ۲۰۰۸ تاکنون بر این تمرکز یافته‌است که چگونه علم اقتصاد به نحو بهتری می‌تواند علوم اجتماعی را یکپارچه کند و مسائل رفاهی و توزیعی را ارتقا بخشد.

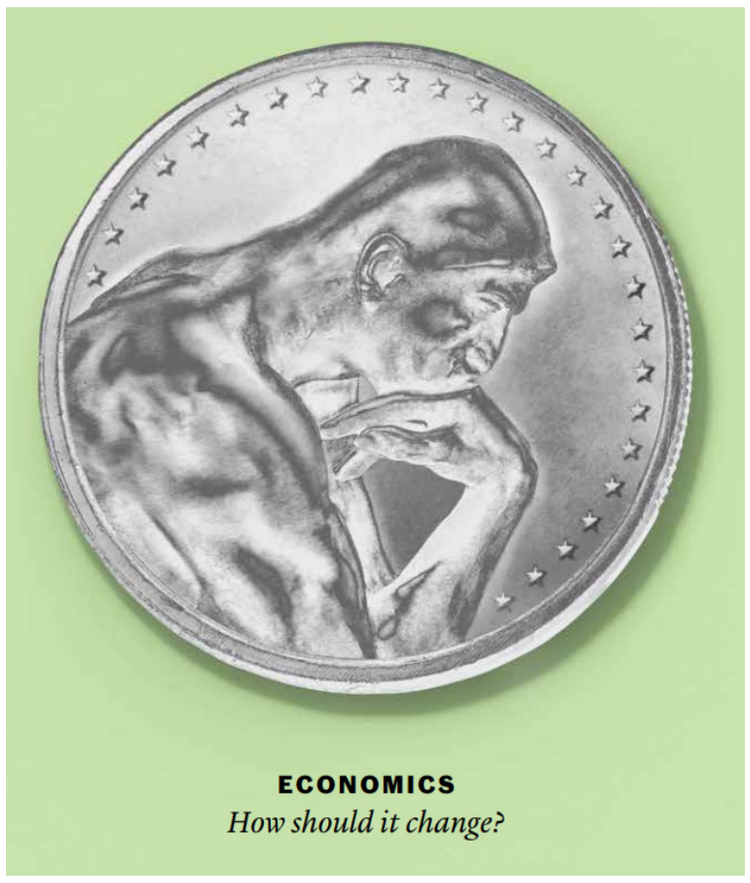

نوشته: دانیل تریزمن
ترجمه: جعفر خیرخواهان

بازاندیشی زیادی در اقتصاد کلان و طراحی رویکردهای سیاستگذاری صورت گرفته‌است و اجماع روزافزونی وجود دارد که حرفه اقتصاد باید به روی ایده‌ها و چارچوب‌های جدید گشوده شود، اگر که امید دارد بزرگ‌ترین مسائل جهان را حل کند. فصلنامه فایننس اند دولوپمنت صندوق بین‌المللی پول در شماره ماه مارس ۲۰۲۴ نگاه تازه‌ای به رشته اقتصاد می‌اندازد و از اقتصاددانان سرشناس با دیدگاه‌های مختلف فکری دعوت کرده است تا به ما بگویند چگونه این حرفه در پاسخ‌دادن به چالش‌های قرن بیست‌ویکم می‌تواند بهتر عمل کند. در صفحه امروز توسعه، نظرات دو اقتصاددان را آورده‌ایم. ابتدا انگوس دیتون توضیح می‌دهد؛ چگونه دیدگاه‌هایش درباره موضوعاتی مانند اتحادیه‌های کارگری، تجارت آزاد و مهاجرت طی نیم‌قرن گذشته دچار دگردیسی شده‌است. او می‌نویسد: اقتصاددانان جریان اصلی باید در فروض خود تجدیدنظر کنند، نگاه و توجه انتقادی‌تر نسبت به عامل مهم قدرت داشته باشند، از اولویت‌دهی به کارآیی نسبت به هر چیز دیگر دست‌بردارند و فروتنی بیشتری پیشه کنند.

جفری فریدن جایگاه ویژه‌ای برای امور سیاسی قائل است. به گفته وی قلمرو سیاست اغلب کثیف و تودرتو است اما این شاید تنها جایی باشد تا بفهمیم چگونه جامعه برای چیزهایی ارزش قائل است که اقتصاددانان نمی‌توانند بسنجند. به گفته وی رشد اقتصادی و پیشرفت اهمیت زیادی دارند اما مردم برای چیزهای دیگر هم اهمیت قائلند و آن چیزهای مهم دیگر شایسته توجهند. نتیجه ضمنی از همه این دیدگاه‌ها اینست که علم اقتصاد باید با آغوش‌باز از جانشین‌های نهادی و آزمایش کردن استقبال کند و پیچیدگی واقعیات اقتصادی و ارزش‌های جوامع ما را بیشتر درنظر بگیرد. همان گونه که خود کینز نظر داد «مشکل بیش از اینکه ناشی از بسط‌دادن ایده‌های جدید باشد، در خلاصی یافتن از ایده‌های قدیمی است.»

علم اقتصاد به پیشرفت‌های زیادی رسیده‌است؛ ما حجم عظیمی از فهم تئوریک اغلب غیربدیهی و شواهد تجربی دقیق و گاهی قاطع داریم. این حرفه چیزهای زیادی را می‌داند و می‌فهمد. با این حال امروزه ما در حالت سرگشتگی قرار داریم. ما اقتصاددانان بحران مالی را پیش‌بینی نکردیم و بدتر اینکه با باور خیلی شورمندانه که نسبت به کارآیی و سودمندی بازارها داشتیم، خصوصا بازارهای مالی که ساختار و نتایج آن را خیلی کمتر از آن چیزی که فکر می‌کردیم درک کردیم، باعث بحران شدیم. رویدادهای اخیر اقتصاد کلان، قطعا غیرمعمول، کارشناسان در حال مشاجره‌ای را دیده است که نکته توافق اصلی آنها بر نادرستی دیدگاه دیگران است. برندگان جایزه نوبل که شهرت یافته‌اند کارهای همدیگر در مراسم اهدای جایزه در استکهلم را تقبیح می‌کنند، باعث حیرت آن برندگان نوبل در علوم شدند که معتقدند جایزه‌ها بابت کمک به بهبود اوضاع داده شده‌اند. مثل بسیاری دیگر، من به‌تازگی متوجه شده‌ام دچار تغییر فکری شده‌ام، فرآیندی دماغ‌سوزانده برای کسی که بیش از نیم‌قرن یک اقتصاددان عملیاتی بوده‌ام. من می‌خواهم به برخی موضوعات اساسی بپردازم اما ابتدا با برخی ضعف‌ها و قصورهای کلی شروع می‌کنم. من ادعاها و اتهام‌های فساد مطرح‌شده در برخی مجادلات را شامل نمی‌کنم، با این حال اقتصاددان‌هایی که طی نیم‌قرن گذشته به ثروتی عظیم رسیده‌اند شاید به‌درستی متهم به داشتن منافع شخصی در سرمایه‌داری به شیوه‌ای که در حال حاضر کار می‌کند، باشند. همچنین باید بگویم در حال نوشتن درباره یک جریان اصلی (احتمالا گنگ و مغشوش) هستم و اینکه بسیاری اقتصاددانان غیرجریان اصلی نیز وجود دارند.

● **قدرت.** تاکید ما بر مزایای بازارهای آزاد رقابتی و تغییرات فنی برونزا باعث می‌شود تا از اهمیت قدرت در تعیین قیمت‌ها و دستمزدها، در انتخاب جهت تغییر فنی و تاثیرگذاری عامل سیاست در تغییردادن قواعد بازی غافل باشیم. بدون تحلیل قدرت، دشوار است نابرابری یا بسیاری چیزهای دیگر در سرمایه‌داری مدرن را درک کرد.

● **فلسفه و اخلاق.** برخلاف اقتصاددانانی از اسمیت و مارکس تا جان مینارد کینز، فردریک هایک و حتی میلتون فریدمن، ما از اندیشیدن به اخلاق و اینکه چه چیزی بهزیستی انسانی را تشکیل می‌دهد عمدتا دست برداشته‌ایم. ما تکنوکرات‌هایی هستیم که فقط روی کارآیی تمرکز می‌کنیم. ما درباره اهداف و غایت اقتصاد، درباره معنای بهزیستن (درس اقتصاد رفاه که مدت‌های مدید از سرفصل دروس آموزش اقتصاد خارج شده‌است) یا درباره آنچه فیلسوفان درباره برابری می‌گویند، آموزش اندکی دیده‌ایم. وقتی مجبور باشیم، معمولا به فایده‌باوری بر پایه درآمد متوسل می‌شویم. ما اغلب بهزیستی را با پول یا مصرف برابر می‌گیریم و بیشتر چیزهای مهم دیگر برای مردم را نادیده می‌گیریم. در تفکر اقتصادی جاری، افراد بیش از روابط بین مردم، درون خانواده‌ها یا درون جوامع محلی اهمیت دارند.

● کارآیی مهم است، اما اقتصاد ارزش بیشتری برای آن نسبت به دیگر اهداف قائل شده‌است. عده بسیاری با لیونل رابینز که علم اقتصاد را علم تخصیص منابع کمیاب بین اهداف رقیب تعریف کرد یا نسخه قوی‌تر آن که می‌گوید اقتصاددانان باید روی کارآیی تمرکز کنند و انصاف را به دیگران، سیاستمداران یا مدیران دولتی واگذار کنند، کاملا موافقند، اما دیگران در تحقق برابری مرتب شکست می‌خورند، به‌طوری که وقتی افزایش کارآیی همراه با بازتوزیع به سمت بالا (منظور ثروتمندتر شدن ثروتمندان) را داریم - که غالبا اگرچه نه لزوما این گونه است- توصیه‌های ما تفاوت چندانی با مجوزدادن به غارت و چپاول نخواهد داشت.

کینز نوشت؛ مساله علم اقتصاد آشتی کارآیی اقتصادی، عدالت اجتماعی و آزادی فردی است. ما در اولی خوب عمل کردیم و تمایلات لیبرتارینی در علم اقتصاد دائم روی آخری فشار می‌آورند، اما عدالت اجتماعی موضوعی دست آخر شده‌است، پس از اینکه اقتصاددانان جناح چپی حرمت‌گذاری مکتب شیکاگو به بازارها را باور کردند- اکنون ما همه فریدمنی هستیم- عدالت اجتماعی فرع بر بازارها شد و با توجهی که به میانگین‌ها شد دغدغه‌های توزیعی کنار گذاشته و اغلب به شکلی مزخرف به‌عنوان «منافع ملی» توصیف شد.

● **روش‌های تجربی.** انقلاب اعتبار داشتن در اقتصادسنجی واکنشی قابل درک به شناسایی سازوکارهای علّی، اغلب مناقشه‌انگیز و برخی اوقات معتبر بود، اما روش‌های درحال حاضر تاییدشده، آزمون‌های کنترل‌شده تصادفی، روش تفاضل در تفاضل، یا طراحی ناپیوستگی رگرسیون، باعث توجه به اثرات محلی شدند و از سازوکارهای بالقوه مهم اما کُند که با وقفه‌های طولانی و متغیر عمل می‌کنند، غافل شدند. تاریخ‌نگارانی که احتمال و علیت چندگانه و چندجهتی را می‌فهمند، در شناسایی سازوکارهای مهم که قابل تامل، جالب و ارزش اندیشیدن دارد بهتر از اقتصاددانان عمل می‌کنند حتی اگر معیارهای استنتاجی علم اقتصاد کاربردی معاصر را برآورده نکنند.

● **فروتنی.** ما اغلب اطمینان بالایی داریم که حق با ماست. علم اقتصاد با ابزارهای قدرتمند خود می‌تواند پاسخ‌های روشنی ارائه دهد، اما این کار مستلزم فروضی هستند که تحت همه شرایط معتبر نیستند. خیلی خوب است که تصدیق کنیم تقریبا همیشه روایت‌های رقیب وجود دارند و یاد بگیریم کدامیک را انتخاب کنیم.

تغییر عقیده دادن

شبیه بسیاری در گروه سنی من، مدتی طولانی اتحادیه‌ها را مزاحمی ملاحظه می‌کردم که مانع کارآیی اقتصادی (و اغلب شخصی) می‌شوند و از افول تدریجی آنها استقبال کردم، اما امروزه شرکت‌های بزرگ چنان قدرت عظیمی در مورد شرایط کار کردن، دستمزدها و تصمیمات در واشنگتن پیدا کرده‌اند که اتحادیه‌ها در حال حاضر فرصت اندکی برای اظهارنظر در مقایسه با لابیگرهای شرکتی دارند. اتحادیه‌ها که زمانی دستمزدها برای اعضا و غیراعضا را بالا می‌بردند، بخشی مهم از سرمایه اجتماعی در بسیاری مکان‌ها بودند و قدرت سیاسی را به نیروی کار در محل کار و در دولت‌های محلی، ایالتی و فدرال دادند. افول آنها باعث کاهش سهم دستمزد شده و به شکاف افزایشی بین جبران خدمات مدیران و کارگران، تخریب جامعه و افزایش پوپولیسم کمک کرده‌است. عجم اوغلو و رابینسون به‌تازگی استدلال کردند جهت‌گیری تغییرات فنی همیشه بستگی به این داشته که چه کسی قدرت تصمیم‌گیری دارد؛ اتحادیه‌ها باید سر میز تصمیم‌گیری درباره هوش مصنوعی باشند. شور و شوق اقتصاددانان به نفع تغییر فنی به‌عنوان ابزار ثروتمندشدن همگانی حالا دیگر پذیرفتنی نیست (حتی اگر در گذشته بود.) من بسیار بدبین به منافع تجارت آزاد برای کارگران آمریکایی هستم و حتی نسبت به ادعایی که من و دیگران در گذشته مطرح کردیم که جهانی‌سازی عامل کاهش گسترده فقر جهانی طی ۳۰ سال گذشته بوده‌است، بدبینم. همچنین دیگر از این ایده دفاع نمی‌کنم که زیان وارده به آمریکایی‌های شاغل از محل جهانی‌سازی، هزینه معقولی بود که برای کاهش فقر جهانی پرداخته‌شد چون وضع اقتصادی کارگران آمریکایی نسبت به فقرای جهان بسیار بهتر است. به باور من کاهش فقر در هند ارتباط بسیار اندکی با تجارت جهانی دارد و کاهش فقر در چین می‌توانست با واردشدن خسارت کمتر به کارگران کشورهای ثروتمند اتفاق بیفتد اگر سیاست‌های چینی‌ها باعث می‌شد تا این کشور مقدار کمتری از درآمد ملی خود را پس‌انداز کند به‌طوری که بیشتر رشد تولیدات کارخانه‌ای چین جذب بازار داخلی می‌شد. من همچنین به قضاوت‌های اخلاقی خود درباره بده-بستان بین کارگران داخلی و خارجی توجه جدی نکردم. ما قطعا وظیفه داریم به کسانی که دچار فقرند کمک کنیم اما ما تعهدات بیشتری نسبت به همشهریان خود داریم که به دیگران نداریم. من مدتها از اجماع تقریبا کامل میان اقتصاددانان که مهاجرت به آمریکا چیز خوبی بود، با منافع زیاد به مهاجران و بدون هزینه یا هزینه اندک برای کارگران کم‌مهارت داخلی، پشتیبانی کردم، اما حالا دیگر این گونه فکر نمی‌کنم. باورهای اقتصاددانان نسبت به این مساله که با مدل‌های اقتصادسنجی شکل گرفته و شاید متعبر باشند اما اغلب مبتنی بر بروندادهای کوتاه‌مدت هستند، بدون مناقشه نیست. تحلیل بلندمدت‌تر که یک قرن و نیم گذشته را پوشش دهد داستانی متفاوت به ما می‌گوید. انتهای قرن نوزدهم که آمریکا مرزهای خود را باز گذاشت نابرابری بالا بود، اما وقتی مرزهای خود را بست بسیار کمتر بود و دوباره پس از تصویب «لایحه مهاجرت و ملیت سال ۱۹۶۵» افزایش یافت. همچنین استدلالی پذیرفتنی آورده شده‌است که مهاجرت بزرگ‌میلیون‌ها آمریکایی آفریقایی از مناطق روستایی جنوب به کارخانه‌ها در شمال اتفاق نمی‌افتاد، اگر مالکان کارخانه‌ها قادر به استخدام مهاجران اروپایی که ترجیح می‌دادند بودند. اقتصاددانان نفع زیادی می‌بردند اگر با ایده‌های فیلسوفان، تاریخ‌نگاران و جامعه‌شناسان بیشتر دمخور می‌شدند، همانگونه که آدام اسمیت چنین کاری کرد. فیلسوفان، تاریخ‌نگاران و جامعه‌شناسان نیز به احتمال زیاد منتفع خواهند شد. سیاست و امور سیاسی اغلب کثیف و تودرتو هستند اما این شاید تنها جایی باشد تا بفهمیم چگونه جامعه برای چیزهایی ارزش قائل است که اقتصاددانان نمی‌توانند بسنجند. رشد اقتصادی و پیشرفت اهمیت زیادی دارند اما مردم برای چیزهای دیگر هم اهمیت قائلند و آن چیزهای مهم دیگر شایسته توجهند. در همان زمان که آمریکای پس از جنگ‌جهانی دوم جایگاه خود به‌عنوان برترین قدرت اقتصادی جهان را تثبیت می‌کرد بنگاه‌های تولیدی از شهرهای شمال‌شرق و غرب میانه فرار می‌کردند و پشت‌سر خود کارخانه‌های فولاد زنگ‌زده و جوامع محلی زخم‌خورده باقی گذاشتند. با پخش‌شدن صنایع جدید در جاهای دیگر، جامعه آمریکا در مجموع ثروتمندتر شد اما بیشتر جوامع موسوم به «کمربند زنگارگرفته» هنوز با تبعات آن صنعت‌زدایی دست‌وپنجه نرم می‌کنند. این دگرگونی اقتصادی پس از جنگ‌جهانی دوم یک نمونه از سیاست‌ها و روندهایی است که رفاه اجتماعی کل را افزایش می‌دهند اما اثرات توزیعی دردناکی دارند؛ آنها برندگان و بازندگان جدی ایجاد می‌کنند. وضعیتی که آنها را مناقشه‌انگیز می‌سازد.

مناقشه‌انگیز بودن یک سیاست اقتصادی دلیل چشم‌پوشی از آن نیست خصوصا اگر آن سیاست باعث بهبود زیاد وضع اقتصادی جامعه شود. سیاستگذاران اغلب تقلا می‌کنند تا عموم مردم را ترغیب به پذیرش سیاست‌های اقتصادی کنند که بهزیستی جامعه را بهبود می‌بخشد. سیاستگذاران برای خوشایندتر کردن خودبین عموم مردم باید تشخیص دهند که سیاست‌ها و روندها در بستر و محیط اجتماعی و سیاسی گسترده‌تر محقق می‌شوند، پس خیلی مهم است که سیاست‌ها مورد پذیرش بازیگران مهم اجتماعی و سیاسی قرار گیرند. علم اقتصاد در شناسایی سیاست‌هایی که می‌توانند رفاه اجتماعی کل را بالا ببرند خیلی خوب عمل می‌کند. یکی از این سیاست‌ها تجارت آزاد است. اساسا همه اقتصاددانان باور دارند که وضع بیشتر اقتصادها با برداشتن موانع تجارت بهتر می‌شود. هیچ اقتصاددان یا سیاستمدار معقولی وانمود نمی‌کند این کار بدون هزینه است: درحالی که مصرف‌کنندگان و صادرکنندگان شاید منتفع شوند، بنگاه‌ها و صنایعی که باید با واردات رقابت کنند به احتمال زیاد زیان می‌بینند. یک راهکار اقتصادی ساده هست. اگر یک سیاست بهبوددهنده رفاه اجتماعی بازندگانی ایجاد کند، از منافع ایجادشده برای جامعه می‌توان برای جبران خسارت زیان‌دیدگان استفاده کرد. دولت از منتفع‌شوندگان از آزادسازی تجارت- صادرکنندگان، مصرف‌کنندگان- مالیات بگیرد و به آسیب‌دیدگان برای مثال کارگران خودروسازی کمک کند، چون طبق تعریف، این سیاست رفاه را افزایش می‌دهد و با توزیع منافع هنوز وضع جامعه بهتر خواهد شد، البته به شیوه‌ای عادلانه‌تر در مقایسه با زمانی که کارگران خودروسازی تازه بیکارشده را به حال خود رها کنیم تا گلیم خود را شخصا از آب بیرون کشند.

> **سیاست و امور سیاسی اغلب کثیف و تودرتو هستند اما این شاید تنها جایی باشد تا بفهمیم چگونه جامعه برای چیزهایی ارزش قائل است که اقتصاددانان نمی‌توانند بسنجند**

مشکلات جبران خسارت

جبران خسارت شاید در تئوری ساده و قدرتمند باشد، اما در عمل کار ساده‌ای نیست. کسانی که از سیاست جدید نفع می‌برند، از قبیل مصرف‌کنندگان و صادرکنندگان وقتی تجارت آزادسازی می‌شود، به‌ندرت از خود اشتیاقی نشان می‌دهند تا بخشی از منافع آنها به شکل مالیات از جیبشان درآید. جبران خسارت می‌تواند پرهزینه و از نظر سیاسی دشوار باشد، به همین دلیل خیلی کمتر از آنچه اقتصاددانان توصیه می‌کنند رخ می‌دهد. به دلایل پیچیده‌تر دیگری هم جبران خسارت می‌تواند دشوار باشد. یکی بحث زمان‌بندی است: در برخی موارد سنجه مناسب این است که یک نسل خسارت نسل دیگر را جبران کند. برای نمونه شاید انصاف و نیز منافع دوجانبه، در این باشد که از نسل‌های آینده بخواهیم به جامعه سال ۲۰۲۴ کمک کنند اگر که نسل حاضر بخواهد هزینه مبارزه با تغییرات اقلیمی را متحمل شود مثلا متحمل ازدست‌رفتن مشاغل برای گذار به انرژی‌های سبز شود، اما چگونه می‌توان کاری کرد تا «نسل‌های آینده» این پول را بپردازند. یک راه وام گرفتن دولت است که پرداخت اصل و بهره آن بر دوش نسل‌های آینده بیفتد. کاری که شاید در عمل معقول به‌نظر رسد، اما این خطر هست که بار بدهی ایجادشده تحمل‌ناپذیر باشد. حقیقتا اصلا به نفع بلندمدت کشور نیست که قانون‌گذاران جاری وسوسه شوند دولت‌های آینده را ورشکست کنند و بازارهای مالی اجازه این کار را نمی‌دهند؛ آنها مایل به تامین مالی بدهی خیلی افراطی نیستند. مشکل دیگر جبران خسارت این است که اغلب روشن نیست دقیقا چه کسی از این سیاست نفع می‌برد و چه کسی زیان خواهد دید. تقریبا همیشه این عدم‌قطعیت هست که چگونه یک اقتصاد پیچیده به تغییر واکنش نشان خواهد داد. اقتصاددانان شاید به مدل‌های خود ایمان داشته باشند اما کارگران و مدیران به پیش‌بینی‌های آنها کمتر اطمینان دارند. خطر قراردادن رای‌دهندگان در معرض ریسک‌های ناشناخته، قانون‌گذاران را بیمناک کرده و به نفع سیاستی دیگر می‌جنگند. یک مانع مرتبط جبران خسارت، عدم‌اعتبار داشتن است. دولت‌ها می‌توانند قول دهند اوضاع را برای کسانی که مثلا از تجارت آزادتر یا سیاست‌های اقلیمی آسیب دیدند درست می‌کنند، اما دست‌کم در کشورهای دموکراتیک، دولت‌ها تغییر می‌کنند. مقامات تازه منتخب که اغلب با انتقاد از پیشینیان خود به‌قدرت رسیده‌اند علاقه زیادی به حفظ سیاست‌های پیشینیان خود ندارند. بسیاری از دولت‌ها حتی به وعده‌های خود عمل نمی‌کنند چه رسد به وعده‌های دیگران. در جهانی که هر دو بروندادها و سیاست‌های دولت می‌توانند تغییر کنند آنهایی که احتمال می‌دهند تحت‌تاثیر قرار بگیرند هزاران دلیل برای محتاط‌بودن دارند. جدی‌ترین احتیاط‌ها درباره جبران خسارت می‌تواند غیراقتصادی باشد. تحلیل اقتصادی روی اثر مادی یا پولی محض سیاست‌ها و روندها و جبران خسارت نهایی متمرکز می‌شود، اگرچه مردم شاید نگران اثرات مادی کمتر روشنی باشند که به سختی می‌توان قیمتی روی آن گذاشت. برای نمونه، آزادسازی تجارت به افول صنایع کارخانه‌ای سنتی در کمربند صنعتی آمریکا کمک کرده‌است؛ همچنین در دیگر مناطق قبلا صنعتی‌شده جهان. وقتی مشاغل از آنجا می‌روند به روشنی هزینه اقتصادی به شکل مشاغل، دستمزدها، درآمد مالیاتی و فعالیت کلی اقتصادی ازدست‌رفته خواهیم‌داشت.

مناطق فقیرنشین

اما مناطق فقیرشده چیزی واقعی اگرچه کمتر ملموس، به اندازه مشاغل پرداختی بالا را از دست می‌دهند. شهر کوچکی که کارخانه‌های آن تعطیل شدند وارد مارپیچ اقتصادی-اجتماعی به سمت پایین می‌شود: کاهش درآمدها، سقوط ارزش املاک و مالیات بر مستغلات، آسیب دیدن خدمات محلی و تاروپود اجتماعی جامعه محلی از هم می‌گسلد. این پیش‌درآمد یک اپیدمی به‌نام «مرگ‌های ناامیدانه» به شکل اعتیاد به الکل، مصرف مواد مخدر و خودکشی بود.

حتی وقتی این اثر خیلی شدید نبود با تعطیلی مراکز تجاری، کیفیت زندگی- برای هرکسی در آن شهر- آسیب می‌بیند. با فروپاشی یک پایه اقتصادی باثبات، بنیان‌های جامعه تضعیف می‌شود. یک راهکار رایج تشویق بیکاران به مهاجرت به مکان‌هایی است که مشاغل در دسترسند. به دلایل اقتصادی انجام این کار مشکل یا ناممکن است چون کسانی که خواهان رفتن از مناطق فقیرشده هستند اغلب با ارزش کاهشی خانه‌های خود مواجه می‌شوند. ساکنان شاید به دلایل غیرپولی نیز تمایلی به رفتن نداشته باشند. آنها دارای خانواده گسترده در آن منطقه، دوستان و همسایگان و دلبستگی‌ها به سنت‌های محلی هستند. دچار رکود شده یا نشده، این جایی است که آنها می‌شناسند، اینجا خانه آنهاست. بدترشدن مناطق معدنی زغال‌سنگ این مشکل را نشان می‌دهد. به علت نگرانی‌های زیست‌محیطی و تغییر فناورانه صنعت زغال‌سنگ برای سال‌ها رو به نزول گذاشته بود که به‌تازگی سیاست‌های اقلیمی هم به آن افزوده شد. با افول این صنعت نه فقط معادن زغال‌سنگ متروک بلکه مناطق جمعیتی نیز کلا تخریب شد. بسیاری از جوامع معدنی زغال‌سنگ منزوی شدند و تعداد اندکی موفق شدند اقتصادی متنوع پیدا کنند، به‌طوری که با شروع افول اقتصادی کمتر کاری برای جلوگیری از سقوط آنها می‌شد کرد. در یک بررسی بانک جهانی روشن شد که از میان ۲۲۲ شهرستان زغال‌سنگ آپالاشی تنها چهار تا موفق شدند از لحاظ اقتصادی روی پای خود باقی بمانند. ساکنان شهرهای سواحل شرقی و غربی آمریکا به‌ندرت از حال و روز میلیون‌ها نفری که هنوز در شهرستان‌های تولید زغال‌سنگ زندگی می‌کردند باخبر بودند، کسانی که اغلب در شهرهایی با خانواده‌های متحد و همبسته نسل‌هایی متمادی کنار هم زندگی کرده‌بودند و ارتباطات اجتماعی، فرهنگی و دینی محکمی داشتند. هزینه ترک کردن یک جامعه تاریخی خانوادگی که در آن ساکن بودند تنها هزینه پولی نیست، بلکه به‌معنای از دست‌دادن همه ارتباطات شخصی است. هیچ فایده‌ای ندارد که از مردم بپرسید؛ با ترک کردن این محل چه چیزی از دست خواهید داد چون تصمیم هر فرد به تصمیمات دیگران بستگی دارد. اگر هرکس دیگری در حال ترک کردن است چرا من باید اینجا بمانم؟ اگر هرکسی مانده‌است چرا من باید اینجا را ترک کنم؟ و آینده جامعه محلی بستگی به این دارد که آیا اعضای آن با همدیگر متحد باقی می‌مانند و دست‌کم اینکه امید برای ساختن آینده‌ای امیدبخش‌تر را حفظ می‌کنند یا خیر. در این بستر، چگونه می‌توان منافع مصرف‌کننده از خرید پوشاک یا خودروی ارزان‌تر را در قیاس با هزینه‌های انسانی فروپاشی شهرها و شهرک‌ها در اوهایو، دره میوز بلژیک یا یورکشایر جنوبی وزن داد؟ برخی از این هزینه‌ها قطعا اقتصادی هستند و شاید برای جبران خسارت پولی مناسب باشند، اما برخی غیراقتصادی هستند با ارزشی که تعیین آن با هر میزان دقتی ناممکن است. چگونه می‌خواهید روی عضویت در یک جامعه چندنسلی یکپارچه قیمت بگذارید؟

سنجیدن عوامل سیاسی

در واقعیت امر جامعه یک روش دارد تا اهمیت نسبی این ارزش‌های به سختی سنجیده شده را تثبیت کند: عامل سیاست. وقتی درباره مزایای تجارت آزاد نسبت به کارخانه‌های محلی، یا درباره مزایای زغال‌سنگ و نفت نسبت به باد و خورشید بحث و جدل می‌کنیم، به‌صورت ضمنی یا صریح بحث می‌کنیم که با چه‌شدت و غلظتی منافع مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، زیان‌دیدگان و کمک‌شدگان، نسل‌های جاری و آتی را وزن بدهیم. برای مثال بیشتر مطالعات درباره مسائل سیاسی تجارت نشان می‌دهد که مقامات منتخب با احتمال بیشتری از صنایع با کارگران مزد پایین نسبت به صنایع تحت‌تسلط کارگران دستمزد بالا حمایت می‌کنند (از طریق وضع تعرفه‌ها و سایر موانع تجاری.) دلایل بسیاری برای این تمایل وجود دارد؛ یک دلیل تقریبا قطعی این است که مردم نسبت به کارگران دستمزد پایین از کار بیکارشده همدردی بیشتری می‌کنند. در بستری دیگر، ساکنان شهرنشین که هرگز در مزرعه زندگی نکرده‌اند به‌نظر می‌رسد تمایل به پرداخت مبلغی بیشتر بابت مواد غذایی دارند تا از کشاورزان خانوادگی حمایت کنند که عمدتا به‌علت دلبستگی حسرت‌بار و دلسوزی برای سبک زندگی روستایی است، پس حمایت‌های تجاری یا یارانه‌دهی به بخش کشاورزی، اگر دلیل اقتصادی ندارد، شاید منطق سیاسی داشته‌باشد و بنابراین کاملا قابل دفاع باشد. فرآیند سیاسی به ارزش‌های مردم وزن می‌دهد شامل ارزش‌هایی که به‌سختی قیمت‌گذاری می‌شوند. در این نوع سبک‌سنگین کردن‌ها، دلسوزی و مراقبت عمیق از چیزی بیشتر از دلسوزی فقط اندک به‌حساب می‌آید؛ به‌طوری که مهم است مصرف‌کنندگان اهمیت اندکی به قیمت اسباب‌بازی می‌دهند در صورتی که ساکنان یک شهر کارخانه‌ای شاید اهمیت زیادی به انسجام و همبستگی جامعه محلی خود می‌دهند. در عرصه سیاسی، نظرات به‌شدت باورشده اهمیتی بیشتر از نظراتی دارد که تنها باور ضعیفی دارند و احتمالا همین گونه هم باید باشد. عرصه سیاسی سازوکاری است که جوامع انتخاب‌های سخت را از میان چیزهایی که اغلب به دشواری مقایسه می‌شوند، می‌گیرند. انتخاب‌ها به‌ندرت عالی و بی‌عیب و نقص هستند و معمولا مناقشه‌انگیزند. در هر صورت جوامع مدرن، به این شیوه ارزشی که شهروندان برای ارزش‌های خود قائل هستند را ارزیابی می‌کنند. در عرصه سیاسی است که مردم به هماهنگی درباره مثلا سرزندگی یک شهر کوچک در برابر منافع خریداران از پوشاک ارزان‌تر می‌رسند. رشد اقتصادی و پیشرفت اهمیت زیادی دارد اما مردم به دیگر چیزها نیز اهمیت می‌دهند و دیگر چیزهای مهم شایسته ملاحظه هستند. اسکار وایلد درباره آن کسانی نوشت؛ که قیمت هر چیزی را می‌دانند و ارزش هیچ چیز را نمی‌دانند. منصفانه و درست‌تر- و البته مفیدتر است- که متذکر شویم اقتصاددانان قادر به قیمت گذاشتن روی بسیاری چیزها هستند اما نه روی هرچیزی که ارزش دارد. سیاست‌های مردم‌سالارانه شاید به ما یک احساس پذیرفته‌شده جهانی از ارزش چیزهای بسیار گرانبها- ازقبیل جامعه محلی، فرهنگ و خانواده- را ندهند، اما می‌تواند به ما چیزی در این‌باره بگوید که چگونه اعضای جامعه درباره این چیزها احساس می‌کنند و چگونه اقدام به وزن‌دهی هرکدام دربرابر یکدیگر می‌کنند.

منبع: صندوق بین‌المللی پول
فصلنامه فایننس اند دولوپمنت، گزارش ویژه مارس ۲۰۲۴

ارزش خرید و فروش سهام روزانه حقیقی/حقوقی بازار سهام

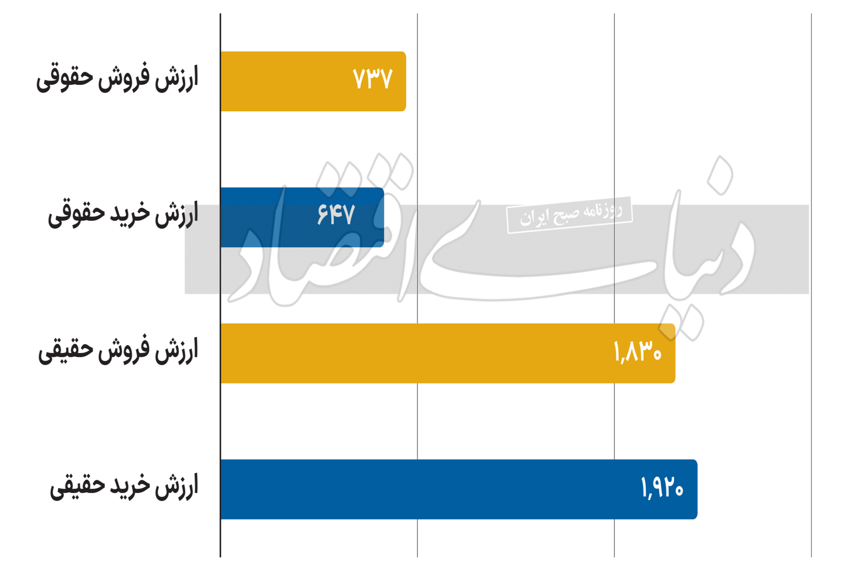

خالص تغییر مالکیت روزانه صنایع بورسی

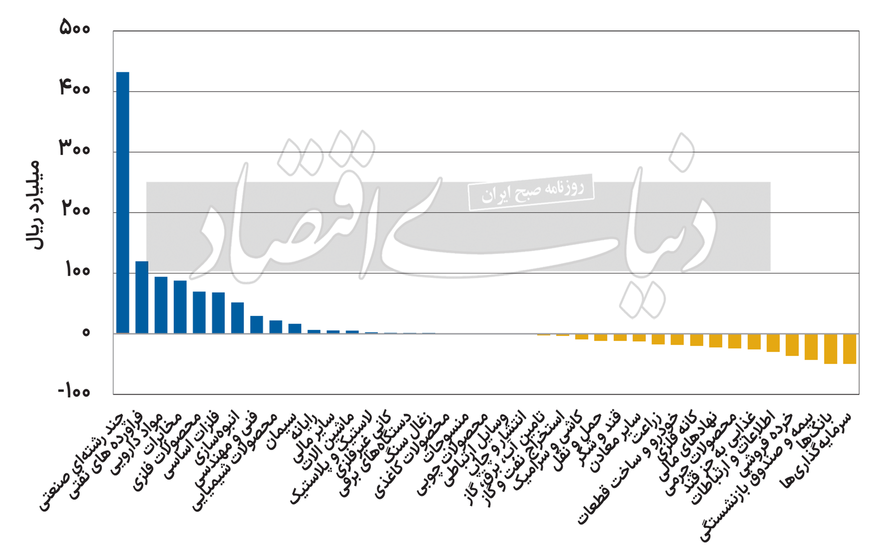

خالص تغییر مالکیت روزانه سهامداران بورس اوراق بهادار تهران

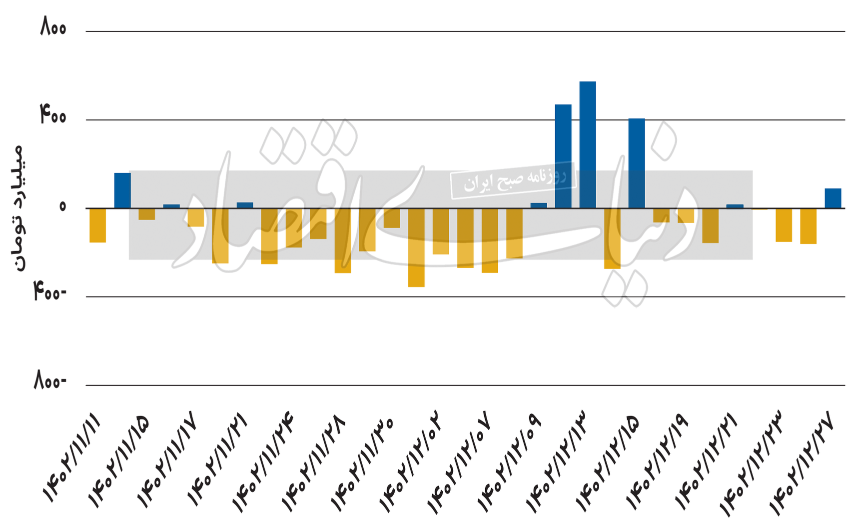

روزانه

بیشترین درصد افزایش

لنت ترمز در حالی عنوان نخست جدول بیشترین درصد افزایش روز گذشته را از آن خود کرد که صنعتی آما در رده چهارم این گروه ایستاد. «فاما» سود هر سهم خود را ۱۱۶۳ ریال اعلام کرده است. سرمایه این شرکت معادل ۵ هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال است.

نام شرکت	آخرین قیمت	درصد تغییر
لنت ترمز	۱۸۹۰۰	۶/۹۶
ایران‌تایر	۲۳۰۲	۶/۸۷
رینگ مشهد	۱۷۹۴۰	۶/۷۲
صنعتی آما	۷۶۴۰	۶/۷۰
آبسال	۹۶۰۰	۶/۴۳
گرجی	۲۲۰۷	۶/۰۵
ملی سرب و روی ایران	۲۳۶۷	۵/۴۸
پشم شیشه	۱۰۷۶۰	۵/۲۸
صنعتی سپاهان	۸۷۹۰	۵/۱۴
کاشی سعدی	۱۰۲۵۰	۵/۱۳

بیشترین درصد کاهش

سیمان دشتستان در صدر جدول بیشترین درصد کاهش روز گذشته قرار گرفت. لعابیران در رده نهم این گروه ایستاد. «شلعاب» سود هر سهم خود را ۵۷ ریال پیش‌بینی کرده است. سرمایه این شرکت ۶ هزار و ۳۵۷ میلیارد و ۴۸۶ میلیون ریال است.

نام شرکت	آخرین قیمت	درصد تغییر
سیمان دشتستان	۱۱۳۰۷۰	(۶/۵۲)
پارس سرام	۱۷۰۲۰	(۴/۷۶)
بیمه پارسیان	۴۷۴۵	(۴/۳۷)
لیزینگ ایرانیان	۵۰۱۰	(۳/۸۴)
شکر شاهرود	۲۹۵۹	(۳/۴۳)
بانک پارسیان	۲۱۵۴	(۳/۴۱)
سرمایه‌گذاری صنایع بهشهر	۲۳۴۸	(۳/۱۰)
چین چین	۶۱۳۰	(۳/۰۱)
لعابیران	۱۷۰۹	(۲/۸۴)
محور خودرو	۴۸۱۱	(۲/۲۹)

پرمعامله‌ترین سهم

در جریان معاملات روز گذشته ایران‌خودرو به عنوان پرمعامله‌ترین سهم شناخته شد. بانک ملت در این گروه هفتم شد. این نماد با سرمایه‌ای معادل ۷۱۰ هزار میلیارد ریال، سود هر سهم خود را ۸۴۲ ریال اعلام کرده است.

نام شرکت	آخرین قیمت	مقدار تغییر
ایران‌خودرو	۳۱۷۹	۷۵۸۸
بانک پارسیان	۲۱۵۴	۶۷۶۳
بانک صادرات	۲۰۲۸	۶۷۱۶
مس ایران	۶۵۶۰	۵۱۳۶
سرمایه‌گذاری تامین‌اجتماعی	۱۱۶۲	۴۹۰۱
سایپا	۲۶۴۰	۴۵۰۶
بانک ملت	۲۲۸۹	۴۳۷۸
فولاد مبارکه اصفهان	۴۸۲۶	۴۳۴۷
سرمایه‌گذاری ایران‌خودرو	۵۰۴۰	۴۰۰۴
پالایش نفت اصفهان	۵۴۷۰	۳۹۵۷

بیشترین ارزش معامله

جایگاه نخست بیشترین ارزش معامله روز گذشته را بانک پارسیان به خود اختصاص داد. مس ایران رتبه چهارم را با سرمایه ۷۸۰ هزار میلیارد ریال به دست آورد. سود هر سهم این شرکت ۸۴۹ ریال اعلام شده است.

نام شرکت	آخرین قیمت	مقدار تغییر
بانک پارسیان	۲۱۵۴	۹۴۸۳۱۶
ایران‌خودرو	۳۱۷۹	۹۴۶۸۶۹
بانک صادرات	۲۰۲۸	۷۸۹۴۲۴
مس ایران	۶۵۶۰	۷۷۰۶۸۳
بانک ملت	۲۲۸۹	۶۲۵۹۲۸
بیمه پارسیان	۴۷۴۵	۶۰۶۵۲۰
سرمایه‌گذاری امید	۱۵۷۵۰	۵۹۸۶۹۳
سایپا	۲۶۴۰	۵۶۹۹۶۳
سرمایه‌گذاری بانک ملی	۱۳۴۸۰	۴۵۹۶۵۲
سرمایه‌گذاری ایران‌خودرو	۵۰۴۰	۴۳۴۴۶۸

میلیون ریال

هفتگی

بیشترین درصد افزایش

ملی سرب و روی ایران در حالی عنوان نخست جدول بیشترین درصد افزایش هفته گذشته را از آن خود کرد که آبسال در جایگاه پنجم این گروه قرار گرفت. «لابسا» سود هر سهم خود را ۶۳۴ ریال اعلام کرده است. سرمایه این شرکت ۲ هزار و ۷۰۰ میلیارد ریال است.

نام شرکت	آخرین قیمت	درصد تغییر
ملی سرب و روی ایران	۲۳۶۷	۲۴/۸۴
بیمه دانا	۳۵۳۸	۱۷/۲۷
بانک صادرات	۲۰۲۸	۱۶/۴۸
کاشی سعدی	۱۰۲۵۰	۱۳/۲۶
آبسال	۹۶۰۰	۱۳/۲۱
بانک کار آفرین	۲۴۶۸	۱۰/۵۲
صنعتی بهشهر	۲۰۵۳	۱۰/۳۸
بانک تجارت	۱۴۹۲	۹/۴۶
سرمایه‌گذاری بانک ملی	۱۳۴۸۰	۸/۵۳
مس ایران	۶۵۶۰	۸/۲۵

بیشترین درصد کاهش

پارس سرام بیشترین درصد کاهش هفته گذشته را به خود اختصاص داد. سیمان دورود در این دسته‌بندی رتبه نهم را به‌دست آورد. «سدور» سود هر سهم خود را ۱۰۸۵ ریال اعلام کرده است. سرمایه این شرکت ۶۴۱میلیارد و ۶۹۷ میلیون ریال است.

نام شرکت	آخرین قیمت	درصد تغییر
پارس سرام	۱۷۰۲۰	(۱۸/۰۵)
سیمان دشتستان	۱۱۳۰۷۰	(۱۶/۱۶)
لیزینگ کارآفرین	۵۹۱۰	(۱۴/۴۷)
کمک فنر ایندامین سایپا	۴۴۴۴	(۱۱/۸۴)
درخشان تهران	۷۳۴۰	(۱۰/۷۱)
فنرسازی خاور	۷۱۹۰	(۸/۷۶)
لیزینگ ایرانیان	۵۰۱۰	(۸/۰۷)
نورد آلومینیوم	۶۵۰۰	(۸/۰۶)
سیمان دورود	۱۴۸۱۰	(۷/۰۳)
سایپا شیشه	۱۱۲۰۰	(۶/۹۰)

پرمعامله‌ترین سهم

در هفته گذشته ایران خودرو پرمعامله‌ترین سهم بازار شناخته شد. بانک پارسیان رتبه دهم این گروه را با سرمایه ۱۵۶ هزار و ۳۴۰ میلیارد ریال به‌دست آورد. «وپارس» سود هر سهم خود را ۱۱۹ریال اعلام کرده است.

نام شرکت	آخرین قیمت	مقدار تغییر
ایران‌خودرو	۳۱۷۹	۵۸۱۷۹
سرمایه‌گذاری ایران‌خودرو	۵۰۴۰	۴۴۵۲۲
سایپا	۲۶۴۰	۴۱۷۲۰
فولاد مبارکه اصفهان	۴۸۲۶	۳۳۹۷۰
بانک ملت	۲۲۸۹	۳۳۳۹۵
پالایش نفت اصفهان	۵۴۷۰	۳۲۲۳۷
سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی	۱۱۶۲	۳۲۰۰۹
بانک صادرات	۲۰۲۸	۳۱۷۴۷
مس ایران	۶۵۶۰	۲۷۶۰۷
بانک پارسیان	۲۱۵۴	۲۶۶۸۸

بیشترین ارزش معامله

جایگاه نخست بیشترین ارزش معامله را در هفته گذشته ایران‌خودرو به خود اختصاص داد. سرمایه‌گذاری بانک ملی در رده چهارم این گروه ایستاد. «وبانک» با سرمایه ۲۷ هزار و ۲۵۰ میلیارد ریال، سود هر سهم خود را ۲۶۶۶ریال اعلام کرده است.

نام شرکت	آخرین قیمت	مقدار تغییر
ایران‌خودرو	۳۱۷۹	۷۵۸۹۰۵۶
سرمایه‌گذاری ایران‌خودرو	۵۰۴۰	۵۵۶۲۲۱۷
سایپا	۲۶۴۰	۵۳۴۵۵۰۹
سرمایه‌گذاری بانک ملی	۱۳۴۸۰	۴۴۶۰۷۶۵
بانک صادرات	۲۰۲۸	۴۲۶۶۵۹۶
مس ایران	۶۵۶۰	۴۲۴۶۱۷۶
بانک پارسیان	۲۱۵۴	۴۱۵۸۲۳۳
بانک ملت	۲۲۸۹	۳۹۶۲۴۴۱
فولاد مبارکه اصفهان	۴۸۲۶	۳۳۴۵۷۵۰
پالایش نفت اصفهان	۵۴۷۰	۳۰۵۳۴۳۰

میلیون ریال

ماهانه

بیشترین درصد افزایش

بیمه پارسیان رتبه اول جدول بیشترین درصد افزایش ماه گذشته را از آن خود کرد. قند مرودشت در این گروه نهم شد. سود هر سهم «قمرو» مبلغ ۱۰۰۸ریال و سرمایه آن معادل ۴هزار میلیارد ریال است.

نام شرکت	آخرین قیمت	درصد تغییر
بیمه پارسیان	۴۷۴۵	۵۷/۲۰
سرمایه‌گذاری رنا	۸۲۷۰	۳۱/۴۸
سرمایه‌گذاری بانک ملی	۱۳۴۸۰	۳۰/۶۲
ملی سرب و روی ایران	۲۳۶۷	۳۰/۴۱
بانک پارسیان	۲۱۵۴	۲۷/۱۵
سرمایه‌گذاری توسعه صنایع سیمان	۲۱۱۱۰	۲۱/۶۷
آبسال	۹۶۰۰	۲۱/۳۷
ایران‌خودرو	۳۱۷۹	۲۱/۰۸
قند مرودشت	۶۴۹۰	۲۰/۶۳
سرمایه‌گذاری سایپا	۵۳۲۰	۱۹/۷۱

بیشترین درصد کاهش

رده نخست بیشترین درصد کاهش ماه گذشته را نوسازی و ساختمان تهران به‌دست آورد. واسپاری ملت نیز رده نهم این گروه را به خود اختصاص داد. زیان «ولملت» ۲۷۹ ریال و سرمایه آن معادل یک‌هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال است.

نام شرکت	آخرین قیمت	درصد تغییر
نوسازی و ساختمان تهران	۹۷۶۰	(۲۴/۵۲)
لیزینگ ایرانیان	۵۰۱۰	(۲۳/۵۱)
سیمان دشتستان	۱۱۳۰۷۰	(۲۱/۸۴)
شیشه و گاز	۳۶۷۵۰	(۲۰/۸۰)
سرمایه‌گذاری اعتبار ایران	۲۲۵۹	(۲۰/۷۱)
سرمایه‌گذاری مسکن شمال‌شرق	۳۱۷۰۰	(۱۹/۸۱)
بین المللی توسعه ساختمان	۴۴۳۸	(۱۸/۸۷)
سرمایه‌گذاری مسکن	۷۴۳۰	(۱۷/۲۶)
واسپاری ملت	۷۲۴۰	(۱۶/۶۹)
سیمان ایلام	۱۶۹۹۰	(۱۶/۰۲)

پرمعامله‌ترین سهم

ماه گذشته ایران‌خودرو پرمعامله‌ترین سهم بازار شناخته شد. فولاد مبارکه اصفهان در این دسته‌بندی رتبه پنجم را با سرمایه هزار و ۸۰ هزار میلیارد ریال به دست آورد. سود هر سهم «فولاد» معادل ۹۱۱ ریال اعلام شده است.

نام شرکت	آخرین قیمت	مقدار تغییر
ایران‌خودرو	۳۱۷۹	۱۶۵۸۸۷
سرمایه‌گذاری تامین‌اجتماعی	۱۱۶۲	۱۴۳۵۲۶
سرمایه‌گذاری ایران‌خودرو	۵۰۴۰	۱۲۷۳۹۰
بانک ملت	۲۲۸۹	۱۱۹۶۵۰
فولاد مبارکه اصفهان	۴۸۲۶	۱۰۹۲۱۷
سایپا	۲۶۴۰	۱۰۵۱۲۱
سیمان اصفهان	۳۱۲۴۰	۹۶۶۶۴
پالایش نفت اصفهان	۵۴۷۰	۹۶۴۷۳
شاهد	۱۴۶۳۰	۸۰۰۰۶
ذوب‌آهن اصفهان	۴۴۵۲	۷۹۰۵۲

بیشترین ارزش معامله

جایگاه نخست بیشترین ارزش معامله را در ماه گذشته ایران‌خودرو به خود اختصاص داد. سیمان اصفهان در رده دهم این گروه ایستاد. «سصفها» با سرمایه ۲هزار میلیارد ریال، سود هر سهم خود را مبلغ ۱۴۲۵ ریال اعلام کرده است.

نام شرکت	آخرین قیمت	مقدار تغییر
ایران‌خودرو	۳۱۷۹	۲۲۱۹۴۹۹۸
سرمایه‌گذاری ایران‌خودرو	۵۰۴۰	۱۵۹۶۳۶۱۴
بانک ملت	۲۲۸۹	۱۳۷۱۱۵۲۰
سایپا	۲۶۴۰	۱۲۵۷۷۴۳۹
پالایش نفت اصفهان	۵۴۷۰	۱۱۵۲۶۲۰۶
فولاد مبارکه اصفهان	۴۸۲۶	۱۱۴۶۲۶۲۸
بانک پارسیان	۲۱۵۴	۱۰۷۲۱۵۹۸
ذوب‌آهن اصفهان	۴۴۵۲	۱۰۴۷۴۳۵۱
سرمایه‌گذاری تامین‌اجتماعی	۱۱۶۲	۱۰۱۴۴۷۵۳
سیمان اصفهان	۳۱۲۴۰	۹۰۱۴۷۸۴

میلیون ریال

ارزش خرید و فروش روزانه حقیقی/حقوقی صندوق های سرمایه گذاری بورس

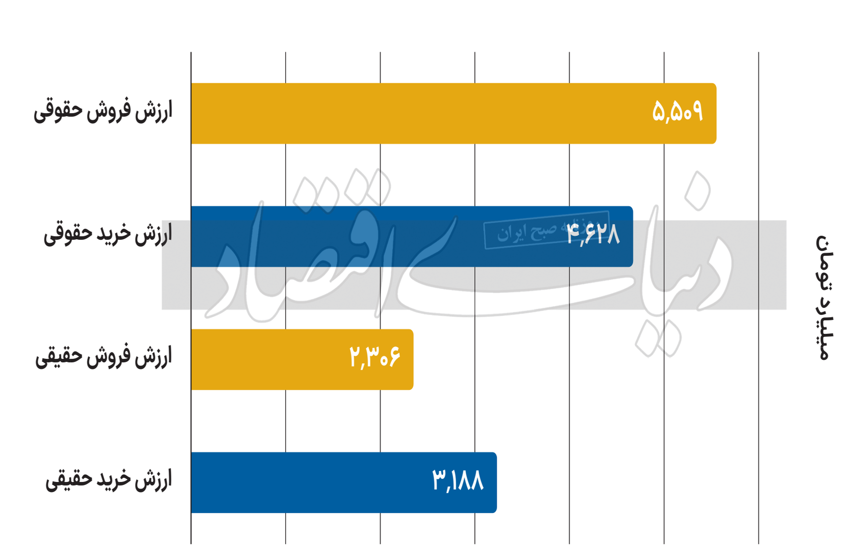

تغییر مالکیت روزانه صندوق های سرمایه گذاری بورسی

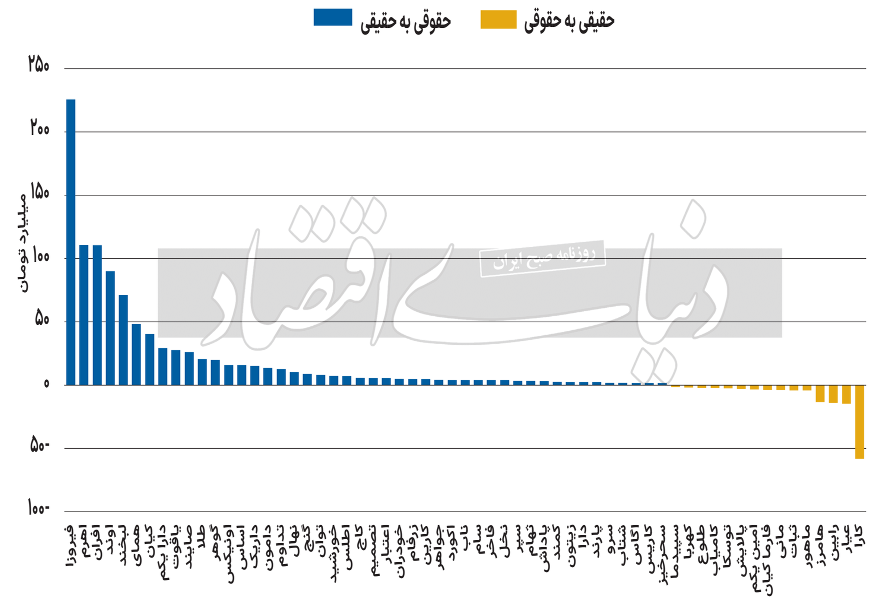

خالص تغییر مالکیت روزانه صندوق های سرمایه گذاری بورسی

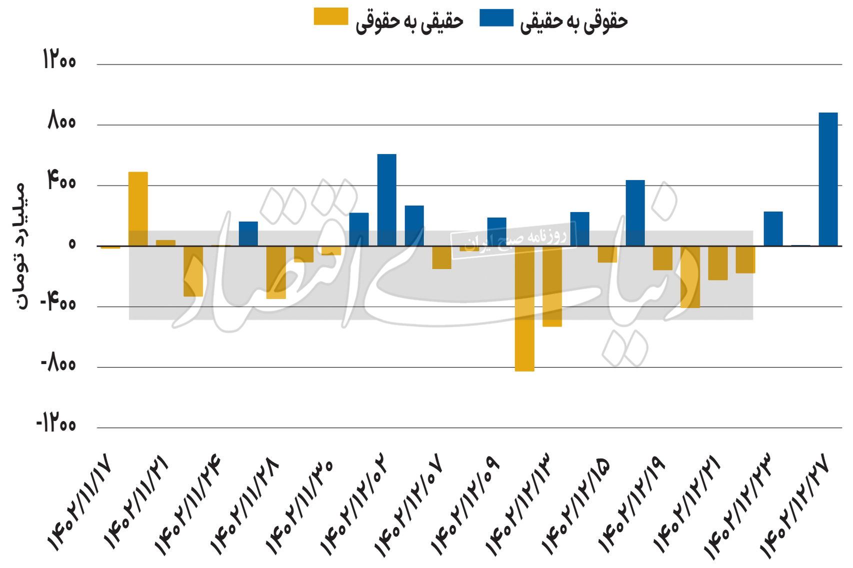

بازار آتی

آمار معاملات آتی بورس کالا-۲۷ اسفند-۱۴:۴۰

قرارداد	شرح- هر واحد معاملاتی	قیمت -ریال
SILOR03	قرارداد آتی نقره تحویل اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳	۴۹۱,۶۰۰
SILKH03	قرارداد آتی نقره تحویل خردادماه ۱۴۰۳	۴۹۱,۵۰۰
SILTR03	قرارداد آتی نقره تحویل تیرماه ۱۴۰۳	۴۹۹,۱۰۰
SAFOR03	قرارداد آتی زعفران نگین تحویل اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳	۹۲۹,۵۰۰
SAFTR03	قرارداد آتی زعفران نگین تحویل تیرماه ۱۴۰۳	۹۵۲,۵۰۰
SAFSH03	قرارداد آتی زعفران نگین تحویل شهریورماه ۱۴۰۳	۹۷۷,۰۰۰
SAFAB03	قرارداد آتی زعفران نگین تحویل آبان‌ماه ۱۴۰۳	۹۸۸,۰۰۰
KBFA03	قرارداد آتی صندوق طلای کهربا تحویل فروردین‌ماه ۱۴۰۳	۳۲,۶۰۰
KBKH03	قرارداد آتی صندوق طلای کهربا تحویل خردادماه ۱۴۰۳	۳۳,۹۹۰
PSKH03	قرارداد آتی پسته بادامی تحویل خردادماه ۱۴۰۳	۴,۰۱۰,۰۰۰
GB31OR03	قرارداد آتی شمش طلای خام ۹۹۵ تحویل ۳۱ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳	۴۴,۹۵۰,۰۰۰
GB31TR03	قرارداد آتی شمش طلای خام ۹۹۵ تحویل ۳۱ تیرماه ۱۴۰۳	۴۶,۷۰۰,۰۰۰
GB27SH03	قرارداد آتی شمش طلای خام ۹۹۵ تحویل ۲۷ شهریورماه ۱۴۰۳	۵۰,۹۷۰,۰۰۰
GB30AB03	قرارداد آتی شمش طلای خام ۹۹۵ تحویل ۳۰ آبان‌ماه ۱۴۰۳	۵۴,۶۵۵,۰۰۰
ETCFA03	قرارداد آتی صندوق طلای لوتوس تحویل فروردین‌ماه ۱۴۰۳	۲۴۷,۸۰۰
ETCKH03	قرارداد آتی صندوق طلای لوتوس تحویل خردادماه ۱۴۰۳	۲۶۶,۲۰۰
ETCMO03	قرارداد آتی صندوق طلای لوتوس تحویل مردادماه ۱۴۰۳	۲۸۹,۶۰۰
ETCME03	قرارداد آتی صندوق طلای لوتوس تحویل مهرماه ۱۴۰۳	۳۱۴,۰۰۰

بازار فولاد

جدول قیمتی مقاطع طویل فولادی- یکشنبه -۲۷ اسفند

نوع کالا	کارخانه/ انبار	قیمت (ریال)
میلگرد ۸ آجدار-A2 هر کیلو	انبار تهران	۲۷۵,۰۰۰
میلگرد ۱۰ آجدار-A2 هرکیلو	انبار تهران	۲۷۵,۰۰۰
میلگرد ۱۲ آجدار-A2 هر کیلو	انبار تهران	۲۷۵,۰۰۰
میلگرد ۱۴ تا ۳۲ آجدار-A3 هرکیلو	انبار تهران	۲۷۵,۰۰۰
تیرآهن ۱۲- هر شاخه	انبار تهران	۴۹,۰۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۱۴- هر شاخه	انبار تهران	۵۱,۶۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۱۶- هر شاخه	انبار تهران	۵۸,۵۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۱۸- هر شاخه	انبار تهران	۶۸,۶۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۲۰- هر شاخه	انبار تهران	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۲۲- هر شاخه	انبار تهران	۱۱۶,۰۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۲۴- هر شاخه	انبار تهران	۱۱۶,۵۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۲۷- هر شاخه	انبار تهران	۱۳۶,۰۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۳۰- هر شاخه	انبار تهران	۱۶۳,۰۰۰,۰۰۰
میلگرد ۱۲ آجدار-A3 هرکیلو	انبار اصفهان	۲۹۰,۰۰۰
میلگرد ۱۴ آجدار-A3 هرکیلو	انبار اصفهان	۲۷۹,۰۰۰
میلگرد ۱۶ آجدار-A3 هرکیلو	انبار اصفهان	۲۷۹,۰۰۰
میلگرد ۱۸ آجدار-A3 هرکیلو	انبار اصفهان	۲۷۲,۰۰۰
میلگرد ۲۰ آجدار-A3 هر کیلو	انبار اصفهان	۲۷۲,۰۰۰
میلگرد ۲۲ آجدار-A3 هر کیلو	انبار اصفهان	۲۷۲,۰۰۰
میلگرد ۲۵ آجدار-A3 هرکیلو	انبار اصفهان	۲۷۵,۰۰۰
میلگرد ۲۸ آجدار-A3 هرکیلو	انبار اصفهان	۲۷۵,۰۰۰
میلگرد ۳۲ آجدار-A3 هرکیلو	انبار اصفهان	۲۸۰,۰۰۰
تیرآهن ۱۲- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۳۰,۰۰۰
تیرآهن ۱۴- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۲۰,۰۰۰
تیرآهن ۱۶- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۰۵,۰۰۰
تیرآهن ۱۸- هرکیلو	انبار اصفهان	۲۹۰,۰۰۰
تیرآهن ۲۰- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۵۰,۰۰۰
تیرآهن ۲۲- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۵۰,۰۰۰
تیرآهن ۲۴- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۰۵,۰۰۰
تیرآهن ۲۷- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۰۰,۰۰۰
تیرآهن ۳۰- هرکیلو	انبار اصفهان	۳۰۰,۰۰۰

قیمت‌های اعلامی مربوط به محصولات شرکت ذوب‌آهن اصفهان است.

رونق رینگ پتروشیمی به هفته پایانی سال رسید

پلیمرها در رینگ فیزیکی گران شدند

رشد بهای نفتا در بازار جهانی در پی اختلال در عرضه جهانی این محصول به دلیل استمرار جنگ در خاور میانه و روسیه همزمان با رشد ۰/۷ درصدی بهای حواله ارز در بازار مبادله باعث شد تا عمده محصولات زیرگروه پلیمرها و شیمیایی‌ها با رشد قیمت روانه بازار فیزیکی بورس کالای ایران شوند. با توجه به سیگنال‌های حاکم بر بازار، بعید به نظر می‌رسد که رویه فعلی نوسان قیمت‌ها در کوتاه‌و میان‌مدت تغییر کند. این موضوع محرک خرید مواد اولیه خواهد بود.

راضیه احقاقی

قیمت پایه محصولات زیرگروه پتروشیمی از سوی دفتر توسعه صنایع تکمیلی در شرایطی اعلام شد که بر نرخ اغلب محصولات افزوده شد. این قیمت‌ها تا پنجم فروردین دارای اعتبار است. صعود نرخ ارز معیار در تعیین قیمت‌های پایه به کانال قیمتی ۴۰ هزار تومان ظرف هفته پایانی سال و افزایش بهای جهانی بسیاری از محصولات این زیرگروه‌ها، عامل این رشد قیمت بود. ظرف هفته‌های اخیر بهای نهاده‌های انرژی با حمایت رشد بهای نفت در بازار جهانی گران شد و این موضوع حامی افزایش قیمت‌های پایه در هفته جاری است.

سیگنال ارزی مثبت شد

نرخ ارز و قیمت جهانی، دو پارامتر بنیادی تعیین کننده قیمت‌های پایه محصولات پلیمری و شیمیایی در رینگ فیزیکی بورس کالای ایران است. ظرف هفته اخیر نرخ حواله ارز در بازار مبادله به‌عنوان نرخ ارز تعیین کننده قیمت‌های پایه رشد ۰/۷ درصدی داشت و به ۴۰ هزار و ۳۲۱ تومان رسید. این رشد نرخ ارز از افزایش قیمت‌های پایه ظرف هفته پیش‌رو حمایت کرد، به نحوی که قیمت پایه تمامی محصولات پلیمری که قیمت پایه آن بر مبنای این نرخ ارز تعیین می‌شد، افزایشی اعلام شد. این در حالی بود که قیمت پایه پلی‌اتیلن ترفتالات بطری ظرف یک‌هفته اخیر کاهش ۰/۵ درصدی داشت و نرخ ارز مورد استفاده در تعیین قیمت‌های پایه این محصولات بدون تغییر برابر ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان بود. در این شرایط افت بهای جهانی این گروه کالایی باعث شد تا قیمت پایه آن برای عرضه در رینگ فیزیکی بورس کالا کاهشی اعلام شود.

نفتا در سقف نرخ سالانه

بهای هر تن نفتا در میانه ماه مارس به ۷۰۷ دلار و ۴۷ سنت صعود کرد که این رقم بیشترین بهای فروش این محصول در بازه سالانه بود. نفتا یکی از فرآورده‌های نفت خام است که به‌عنوان ماده اولیه در تولید بسیاری از واحدهای پلیمری استفاده می‌شود، بنابراین نرخ اغلب پلیمرها با تاخیری چندهفته‌ای، با نفتا نوسان همگرایی دارد. در بازه هفتگی نفتا رشد نرخ ۳/۵ درصدی داشت، همچنین ۶/۶ درصد بر ارزش هر تن نفتا در بازار جهانی افزوده شد. این در حالی بود که ظرف بازه سالانه نیز این محصول با رشد نرخ ۸ درصدی همراه بود.

افزایش نگرانی در خصوص اختلال در عرضه نفتا، از رشد بهای این محصول در بازار جهانی حمایت کرد. استمرار تنش در خاورمیانه و جنگ میان روسیه و اوکراین، بر نگرانی در خصوص عرضه مستمر نفتا افزود. غرق‌شدن کشتی باری روبیمار متعلق به بریتانیا در دریای سرخ، در پی حمله حوثی‌های یمن باعث شد تا نفت قابل توجهی به دریا وارد شود. همچنین، حملات اوکراین به پالایشگاه‌های روسیه به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان نفتا در جهان روند عرضه این محصول را مختل کرد. برآوردها از آن حکایت دارد که جنگ خاورمیانه و روسیه عرضه حدود ۳۵ درصد نفتا در جهان را با احتمال اختلال مواجه کرده و این موضوع حامی رشد قیمت‌هاست. در این شرایط توافق اعضای اوپک برای کاهش تولید داوطلبانه نفت تا پایان ژوئن نیز مزید بر علت شده است تا جریان رشد بهای نفتا در بازار جهانی ادامه‌دار شود.

رونق در رینگ پایانی

ظرف هفته گذشته منتهی به روز جمعه ۲۵ اسفندماه بالغ بر ۱۰۲ هزار تن محصول پلیمری و ۳۹ هزار و ۸۷۰ تن محصول شیمیایی از رینگ فیزیکی بورس کالای ایران مورد معامله قرار گرفت. این ارقام بالاتر از میانگین هفتگی فروش نفتا از رینگ فیزیکی بورس کالا ظرف سال گذشته بود. اما از حجم فروش این محصولات نسبت به هفته قبل منتهی به روز جمعه هجدهم اسفندماه کاسته شد. کاهش محدود حجم فروش در رینگ پتروشیمی‌ها برای هفته منتهی به ۲۵ اسفند عمدتا ناشی از دشواری تحویل کالا و حمل آن تا مقصد ظرف روزهای پایانی سال رقم خورد.

اگرچه از حجم فروش محصولات پلیمری و شیمیایی در رینگ پایانی سال کاسته شد، همچنان این بازار پررونق بود. ۸۵ درصد عرضه محصولات پلیمری و ۶۴ درصد عرضه شیمیایی‌ها در این هفته مورد معامله قرار گرفت.

پلی‌اتیلن ترفتالات بطری؛ پیشتاز رقابت

پلی‌اتیلن ترفتالات بطری در رینگ هفته گذشته به سیاق هفته‌های قبل همچنان پیشتاز رقابت قیمتی میان متقاضیان بود. این محصول با رقابت قیمتی ۱۰۷ تا ۱۲۲ درصدی در رینگ هفته گذشته معامله شد که این ارقام بالاتر از میزان رقابت در هفته‌های گذشته بود. به نظر می‌رسد صنایع مصرف کننده این محصول، ترجیح دادند از فرصت قیمت‌های پایه براساس نرخ ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی استفاده کنند و بر حجم خرید خود بیفزایند.

نوسان حجم معاملات محصولات شیمیایی و پلیمری در بازار فیزیکی بورس کالا

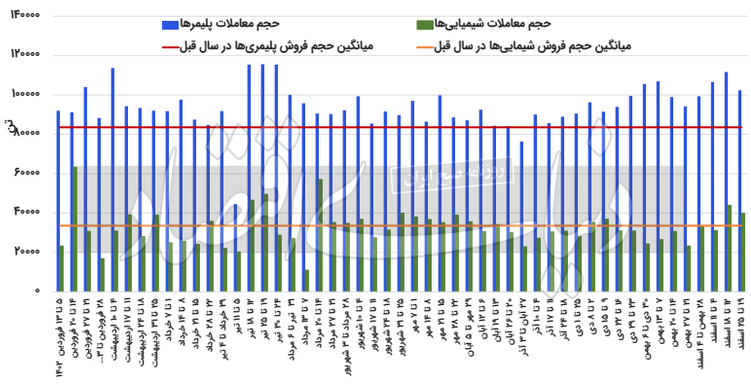

رشد حجم معاملات بورس کالا

در معاملات هفته گذشته بازار فیزیکی بورس کالای ایران، ۴ میلیون و ۱۷۵ هزار و ۶۱۵ تن انواع محصول به ارزش ۴۳ هزار میلیارد تومان دادوستد شد که نسبت به هفته ماقبل رشد ۳۰/۳ درصدی را در حجم معاملات تجربه کرد. به لحاظ حجم سیمان، سنگ‌آهن، فولاد و آهن اسفنجی سنگین‌وزن‌های تالار صنعتی و معدنی و قیر، وکیوم‌باتوم، مواد پلیمری و لوب کات نیز سنگین‌وزن‌های تالار پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی بودند. به گزارش «کالاخبر»، تالار محصولات صنعتی و معدنی شاهد معامله ۳ میلیون و ۱۶۶ هزار و ۴۴۵ تن انواع کالا به ارزش ۲۶/۲ هزار میلیارد تومان در هفته گذشته بود. در این تالار یک‌میلیون و ۵۰۷ هزار و ۲۸۸ تن سیمان، ۸۷۲ هزار و ۵۰۰ تن سنگ‌آهن، ۶۰۲ هزار و ۸۴۲ تن فولاد، ۱۶۶ هزار و ۵۰۰ تن آهن اسفنجی، ۷ هزار و ۹۴۵ تن آلومینیوم، ۷ هزار و ۳۸۰ تن مس، یک‌هزار و ۵۱۰ تن روی، ۴۵۰ تن کنسانتره مولیبدن و ۳۰ تن کنسانتره فلزات گرانبها معامله شد. از طرفی در دو بخش داخلی و صادراتی تالار فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی ۹۱۸ هزار و ۳۱۱ تن انواع کالا و محصول به ارزش ۱۵/۸ هزار میلیارد تومان به فروش رسید. در تالار فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی ۳۵۲ هزار و ۶۸۵ تن قیر، ۲۸۹ هزار تن وکیوم باتوم، ۱۰۹ هزار و ۸۰۵ تن مواد پلیمری، ۱۰۷ هزار تن لوب کات، ۴۰ هزار و ۹۷۰ تن مواد شیمیایی، ۱۴ هزار و ۳۲۵ تن گوگرد، ۳ هزار و ۴۷۶ تن روغن و یک هزار و ۵۰ تن گاز و خوراک معامله شد. در تالار کشاورزی نیز یک تن زعفران به ارزش ۸۵ میلیارد تومان مورد معامله قرار گرفت. بازار فرعی نیز شاهد معامله ۵ هزار و ۸۵۸ تن انواع کالا و محصول به ارزش ۱۶۲ میلیارد تومان بود.

فلز سرخ ۹ هزار دلاری شد

اقبال به معامله‌گران فلز سرخ بازگشت؛ تضعیف شاخص دلار آمریکا و احتمال کاهش تولید مس تصفیه‌شده از سوی چینی‌ها باعث شد تا فلز سرخ در معاملات بورس فلزات لندن تا سقف نرخ سالانه صعود کند و این فلز در معاملات کامکس آمریکا به سقف قیمت ۱۱ ماه اخیر خود برسد. به گزارش «اکوایران»، مس در معاملات آتی بورس فلزات لندن تا میانه روز جمعه پانزدهم مارس با ثبت رشد نرخ روزانه یک‌درصدی به کانال قیمتی ۹ هزار دلاری صعود کرد و با نرخ ۹ هزار و ۱۳ دلار به ازای هر تن به فروش رفت. این در حالی بود که این فلز در معاملات آتی کامکس آمریکا نیز رشد نرخ روزانه ۱/۸ درصدی را ظرف روز پانزدهم مارس به ثبت رساند و با نرخ ۴/۱۱ دلار به ازای هر پوند به فروش رفت. فلز سرخ در معاملات آتی بورس فلزات لندن در سقف نرخ سالانه معامله شد. مس در روز پانزدهم مارس با نرخ ۹ هزار و ۱۳ دلار به ازای هر تن معامله شد که این رقم بیشترین بهای فروش این فلز پس از ۲۳ مارس سال گذشته میلادی بود. همچنین این فلز در معاملات آتی کامکس آمریکا به بیشترین نرخ پس از آوریل ۲۰۲۳ صعود کرد. کارخانه‌های چینی به دلیل کاهش کنسانتره تصمیم به کاهش تولید در واحدهای غیرسودآور گرفته‌اند. این تصمیم در حالی اتخاذ شد که قیمت کنسانتره مس به پایین‌ترین حد خود در یک‌دهه اخیر رسید و بر سودآوری کارخانه‌های ذوب تاثیر گذاشت. اگرچه محدودیت خاصی برای تولید ایجاد نشده است، هر کارخانه ذوب عملیات را ارزیابی کرده و در صورت نیاز تنظیمات را انجام خواهد داد. علاوه بر این، این نشست به استراتژی‌های جایگزین بالقوه مانند افزایش استفاده از تاول مس برای کاهش اتکا به کنسانتره سنگ مس در فرآیندهای تولید پرداخت.

نگاهی به پذیرش‌های شب عید بورس کالا

بورس کالای ایران با انتشار ۲۷ اطلاعیه جداگانه از پذیرش‌های جدید در بازار اصلی و فرعی در روزهای پایانی سال ۱۴۰۲ خبر داد که طبق این اطلاعیه‌ها، چهار کالا در بازار اصلی و ۲۱ کالا در بازار فرعی پذیرش شد. به گزارش «کالاخبر»، براساس اطلاعیه مدیریت پذیرش بورس کالای ایران، چهار کالا در بازار اصلی و ۲۱ کالا در بازار فرعی پذیرش شد.

پذیرش کالاها و محصولات یادشده پس از بررسی مدارک و مستندات در چهارصد و دهمین جلسه کمیته عرضه در ۲۳ اسفند به تصویب رسید.

کالاهای پذیرش‌شده در بازار اصلی

سنگ‌آهن دانه‌بندی، شمش فولادی، قیر، کنسانتره سنگ‌آهن پنج شرکت به شرح زیر در بازار اصلی پذیرش شد:

سنگ‌آهن دانه‌بندی (شرکت سنگ‌آهن جنوب خراسان)؛ ۱۰۰ هزار تن شمش فولادی (شرکت مجتمع فولاد آذر حدید بناب که عرضه کننده آن شرکت آذر فولاد ماکان است)؛ شمش فولادی (شرکت مجتمع فولاد ظفر بناب)؛ قیر (شرکت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان اصفهان)؛ کنسانتره سنگ‌آهن (شرکت فولاد شرق کاوه).

کالاهای پذیرش‌شده در بازار فرعی

همچنین پوره سیب، رب گوجه‌فرنگی، نرمه گندله، ضایعات لجن آهن، ضایعات فولادی، ضایعات مونتاژی خودرو، ضایعات بدنه‌ای خودرو، بدنه ضایعاتی خودرو، چرخ خودرو ضایعاتی، اقلام تکمیلی خودرو، اقلام پلیمری خودرو، اقلام الکترونیکی خودرو، ضایعات فلزی لکوموتیو، ضایعات فلزی خطی، ضایعات فلزی واگنی، ضایعات فلزی تاسیساتی، ضایعات فلزی، سنگ منگنز دانه‌بندی، کنسانتره سنگ‌آهن کم‌عیار، کلوخه باریت و MDF خام متعلق به ۹ شرکت به شرح زیر در بازار فرعی پذیرش شد: یک هزار و ۵۰۰ تن پوره سیب و یک هزار و ۵۰۰ تن رب گوجه‌فرنگی (اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی ایران)؛ ۲۰ هزار تن ضایعات نرمه گندله و ۱۴۰ هزار تن ضایعات لجن آهن (شرکت آهن و فولاد غدیر ایرانیان)؛ ۵۰ تن ضایعات فولادی، ۳۰ هزار عدد ضایعات مونتاژی خودرو، ۵۰۰ عدد ضایعات بدنه‌ای خودرو، ۱۰۰ دستگاه بدنه ضایعاتی خودرو، ۸۰۰ عدد چرخ خودروی ضایعاتی، ۱۲ هزار عدد اقلام تکمیلی خودرو، ۷ تن اقلام پلیمری خودرو و ۴ هزار عدد اقلام الکترونیکی خودرو (شرکت تولید خودرو و صنعت خزر)؛ یک هزار و ۵۰۰ تن ضایعات فلزی لکوموتیو، ۳ هزار تن ضایعات فلزی خطی، ۲ هزار و ۵۰۰ تن ضایعات فلزی واگنی، ۵۰۰ تن ضایعات فلزی تاسیساتی، یک هزار تن ضایعات فلزی (شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران)؛ ۴۰ هزار تن ضایعات فولادی (شرکت ایران‌خودرو)؛ ۲ هزار تن سنگ منگنز دانه‌بندی (شرکت معادن منگنز ایران)؛ ۹۰ هزار تن کنسانتره سنگ‌آهن کم‌عیار (شرکت معدنی سنگ‌آهن آک کهور)؛ ۴۰۰ هزار تن کلوخه باریت (سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران)؛ ۴۰ هزار مترمکعب MDF خام (شرکت صنعت فیبر وینا).

بورس انرژی

آمار معاملات رینگ داخلی بورس انرژی

نام محصول	قیمت‌معامله-ریال	تاریخ معامله
نیتروژن مایع شرکت فولادخوزستان / کیلوگرم	۴۱,۶۹۰	۱۴۰۲/۱۲/۲۷
اکسیژن مایع شرکت فولادخوزستان/ کیلوگرم	۳۲,۰۵۸	۱۴۰۲/۱۲/۲۷
آیزوفید پالایش نفت تبریز/ کیلوگرم	۲۰۵,۸۸۸	۱۴۰۲/۱۲/۲۶
بلندینگ نفتا پالایش نفت بندرعباس/ کیلوگرم	۲۹۳,۲۷۶	۱۴۰۲/۱۲/۲۷
حلال ۴۰۲ پالایش نفت تبریز/ کیلوگرم	۲۴۵,۱۵۱	۱۴۰۲/۱۲/۲۷
حلال ۴۰۲ پالایش نفت تبریز / کیلوگرم	۲۴۵,۱۵۱	۱۴۰۲/۱۲/۲۶
آیزوریسایکل پالایش نفت تبریز/ کیلوگرم	۲۴۵,۱۹۳	۱۴۰۲/۱۲/۲۶
سی او پالایش نفت آبادان / کیلوگرم	۱۸۰,۷۸۳	۱۴۰۲/۱۲/۲۰
متانول شرکت متانول کاوه/ کیلوگرم	۹۷,۰۹۶	۱۴۰۲/۱۲/۲۱

صندوق کالایی

آمار معاملات صندوق کالایی بورس کالا -۲۷ اسفند- ۱۴:۴۵

نماد معاملاتی	نوع صندوق	قیمت - ریال
عیار	صندوق طلای عیار مفید	۹۰,۰۰۵
طلا	صندوق س.پشتوانه طلای لوتوس	۲۴۳,۹۲۳
تابش	صندوق س.پشتوانه طلای تابان تمدن	۱۳,۸۹۱
نهال	صندوق س. طلای سرخ نووپرا	۳۳,۹۲۲
مثقال	صندوق س.پشتوانه طلای زرین آگاه	۲۷,۶۸۵
سحرخیز	صندوق س. گروه زعفران سحرخیز	۳۷,۸۱۸
زر	صندوق س.پشتوانه سکه طلای زر	۱۵۴,۰۰۶
کهربا	صندوق س.پشتوانه سکه طلای کهربا	۳۲,۱۶۳
ناب	صندوق س.پشتوانه طلای نهایت نگر	۱۱,۷۸۰
زرفام	صندوق س.پشتوانه طلای زرفام آشنا	۲۴,۶۸۶
آلتون	صندوق س.پشتوانه طلای آسمان آلتون	۱۱,۹۵۰
نفیس	صندوق س.پشتوانه طلای صبا	۲۰,۰۰۲
جواهر	صندوق س. طلای دنا زاگرس	۱۳,۳۸۴
گنج	صندوق س. طلای کیمیا زرین کاردان	۲۹,۸۸۹
گوهر	صندوق س. طلای کیان	۱۶۴,۰۹۲

بازار گواهی

آمار معاملات گواهی بورس کالا -۲۷ اسفند ۱۴:۴۹

نماد معاملاتی	نوع کالا	قیمت-ریال
سکه۰۳۱۲پ۰۱	تمام‌سکه طرح جدید۰۳۱۲ رفاه	۳,۷۱۷,۲۶۱
سکه۰۴۱۲پ۰۳	تمام‌سکه طرح جدید۰۴۱۲ سامان	۳,۷۰۳,۷۲۴
سکه۰۴۱۱پ۰۵	تمام‌سکه طرح جدید۰۴۱۱ آینده	۳,۷۰۴,۹۳۴
سکه۰۳۱۰پ۰۴	تمام‌سکه طرح جدید ۰۳۱۰ صادرات	۳,۷۰۱,۲۴۲
سکه۰۲۱۱پ۰۲	تمام‌سکه طرح جدید۰۲۱۱ملت	۳,۷۰۴,۹۳۴
زعفه۰۳۱۰پ۰۵	زعفران۰۳۱۰نگین زرین(پ)	۹۱۶,۵۱۸
زعفه۰۳۱۰پ۱۱	زعفران۰۳۱۰نگین سحرخیز(پ)	۹۳۴,۴۹۰
زعفه۰۳۱۰پ۰۹	زعفران۰۳۱۰نگین نوین(پ)	۹۲۴,۷۰۱
زعفه۰۳۱۰پ۱۸	زعفران۰۳۱۰نگین بهرامن(پ)	۹۲۵,۸۰۹
زعفه۰۳۱۰پ۲۰	زعفران۰۳۱۰نگین وحدت جام(پ)	۹۰۹,۷۱۹
زعفه۰۳۱۰پ۲۴	زعفران۰۳۱۰نگین گلیران(پ)	۹۱۷,۰۰۰
زعفه۰۲۱۰پ۲۱	زعفران۰۳۱۰نگین آراسته(پ)	۹۱۹,۱۹۲
زعفه۰۳۱۰پ۱۶	زعفران۰۳۱۰نگین بیرجند(پ)	۹۱۰,۴۳۰
زعفه۰۳۱۰پ۱۹	زعفران۰۳۱۰ترویج قاینات(پ)	۹۲۰,۷۷۶
زعفه۰۳۱۰پ۲۱	زعفران۰۳۱۰ترویج ملل(پ)	۹۱۵,۰۰۰

هر ۱۰۰ گواهی معادل یک سکه تمام است.

متحد کردن نیروهای مسن‌تر، چالش مدیران جوان

مدیریت تنوع نسلی در تیم‌ها

تبریک می‌گویم. شما رئیس شده‌اید. تنها مشکل این است که اعضای تیمتان بیشتر از شما می‌دانند. آنها مسن‌ترند، باتجربه‌ترند و سابقه کار بیشتری دارند. در گذشته، به ندرت می‌شنیدیم که یک جوان ۳۰ ساله مدیر شود. در سازمان‌ها روال بر این بود که هر که سنش بالاتر بود، مقامش نیز بالاتر بود. کارکنان در سطوح ارشد، همه سن و سال‌دار بودند. اما طی چند سال اخیر، روند جدیدی بر بازار کار حاکم شده است. افرادی که سابقا برای مدیریت، «زیادی جوان» بودند، به جایگاه‌های رهبری سازمانی و مدیریتی رسیدند.

مترجم: مریم مرادخانی

دلایل متعددی برای شکل گیری این روند وجود دارد، از جمله ورود موج جمعیت جوان به بازار کار، شکل گیری استارت‌آپ‌های مدرن و تکامل مدل‌های رهبری. معمولا وقتی یک مدیر جوان، رهبری یک تیم افراد سن بالا را بر عهده می‌گیرد، با چالش‌های خاص خودش مواجه می‌شود. اعضای تیم ممکن است تصمیمات او را زیر سوال ببرند، از او حساب نبرند، به او احترام نگذارند یا جدی‌اش نگیرند. کارمند ممکن است با خود بگوید: «من مویم را در آسیاب سفید نکرده‌ام که حالا بیایم و از یک الف بچه دستور بگیرم.» در چنین شرایطی، شما به عنوان یک مدیر جوان چه رویکردی در پیش می‌گیرید؟ چطور می‌توانید اعتماد و احترام این افراد را کسب کنید تا از شما پیروی کنند؟

سن، دیگر ملاک ارشد بودن نیست

«جزمین کلارک»، مدیر برنامه ۴۳ ساله شرکتی در هادسن ولی نیویورک بود. یک بار یکی از کارکنانش به او گفت: «تو جای نوه منی. مجبور نیستم به حرفت گوش کنم».

این یکی از دینامیک‌های قدرت است که هر روز مدیران بیشتری گرفتارش می‌شوند. با ورود نسل‌های جدید به محیط کار و افزایش سن بازنشستگی، تنوع نسلی در تیم‌ها بیشتر می‌شود. و وقتی مدیر تلاش می‌کند اعضای تیمش را متقاعد یا با یکدیگر متحد کند، با این مشکل مواجه می‌شود. نسل هزاره که بیشترین جمعیت نیروی کار جهان را تشکیل می‌دهند، حالا در دهه ۳۰ زندگی خود هستند و البته در حال ورود به جایگاه‌های مدیریتی. از سوی دیگر، کارکنان مسن‌تر، دیرتر بازنشسته می‌شوند. آنها یا به دلیل مسائل مالی مجبور به این کارند یا شغلشان را دوست دارند و به خانه‌نشینی عادت ندارند. طبق تحقیقات اخیر شرکت «بین‌اند کمپانی»، تا سال ۲۰۳۰، افراد بالای ۵۵ سال ۱۵۰ میلیون شغل دیگر را تصرف خواهند کرد. این شرکت پیش‌بینی می‌کند که تا سال ۲۰۳۱، افراد مسن‌تر و باتجربه‌تر حدود یک‌چهارم نیروی کار جهان را تشکیل خواهند داد.

موج استعفاهای دسته‌جمعی در بحبوحه کرونا و تعدیل نیروهای اخیر، چینش سلسله‌مراتبی سازمان‌ها را بیش از پیش در هم ریخت. جوانان ۲۰ یا ۳۰ و خرده‌ای ساله، ناگهان به خود آمدند و دیدند در حال رهبری افراد مسن‌تر از خود هستند؛ افرادی با سال‌ها، حتی دهه‌ها سابقه و تجربه. سرعت تغییرات تکنولوژی آنقدر زیاد است که دانشجویی که به تازگی مدرک هوش مصنوعی گرفته، ممکن است به زودی رئیس شما شود. «لیندزی پولاک»، نویسنده و سخنران که حوزه تمرکزش، نیروهای کار چند نسلی است می‌گوید: «سابقا روال اینگونه بود که هرچه سنت بالاتر بود، باتجربه‌تر بودی و قدرت و اختیارات بیشتری داشتی.» در آن زمان، سن ملاک ارشدیت بود و هیچ تبصره‌ای وجود نداشت. اما حالا فضا گیج و مبهم و عجیب و غریب شده. بعضی از مدیران جوان‌تر بدون هیچ دلیلی نگران و متقاعد می‌شوند که کارکنان مسن‌ترشان از آنها متنفرند.

سایرین، سر همه چیز از سرعت انجام کارها گرفته تا لحن صحبت کردن، با هم آشکارا درگیر می‌شوند. مدیران جوان معمولا دوست دارند کارها سریع انجام شوند. کارکنان مسن‌تر دارای یک رویکرد روش‌مند هستند و کارها را طبق اصول و قاعده انجام می‌دهند. از نظر مدیران جوان، این روش از مد افتاده است. یک کارمند مسن ممکن است از خودش بپرسد «چرا این جوان با من خودمانی حرف می‌زند؟ نکند برای من احترام قائل نیست؟»

جدی‌تر باشید

پولاک پیشنهاد می‌کند که مدیران جوان‌تر، الگوهای صحبت کردن خود را بررسی کنند. به عنوان تمرین، اتفاقاتی که طی روز برایتان افتاده در ۹۰ ثانیه بازگو کنید. سعی کنید از برخی آواها، موسوم به «کلمات پرکننده» مثل «می‌دونی» یا «چیزه» استفاده نکنید. برای نشان دادن قدرتتان از ادبیات واضح و شفاف استفاده کنید. نگویید «فکر کنم بهتر باشد این هدف فروش را انتخاب کنیم» به جایش بگویید: «این هدف فروشمان است.» اگر در مورد تصمیمی با تیم خود به اختلاف برخوردید، عقایدشان را به رسمیت بشناسید اما در عین حال، به تصمیم خود پایبند بمانید. پولاک پیشنهاد می‌کند بگویید «متوجه صحبتتان شدم. ممنون که نظرتان را با من در میان گذاشتید. اما تصمیم گرفتم مسیر دیگری را پیش بگیرم». او توصیه می‌کند اگر کارمندی در طول مکالمه درباره سن شما اظهارنظر بی‌ضرر کرد، ابتدا لبخند بزنید و عبور کنید. اگر حس کردید او سعی دارد به شما برچسب «دهه فلانی» را بزند یا تحقیرتان کند با کنجکاوی بپرسید: «چند بار به سن پایین من اشاره کردید. بیشتر در این‌باره برایم بگویید. چرا این موضوع را به میان کشیدید؟» «لیزا سان» ۲۵ ساله بود و در یک شرکت مشاوره کار می‌کرد. در آن زمان، مدیریت یک کارمند حدودا ۴۰ ساله که به تازگی استخدام شده بود به او محول شد. یک روز لیزا خبردار شد که کارمندش او را نادیده گرفته و گزارش‌های مالی‌اش را به رئیس لیزا تحویل می‌دهد. احساس عصبانیت و ناامنی به او دست داد. او که حالا مدیرعامل یک شرکت تولید پوشاک و نویسنده کتابی درباره تمرین جدیت است، با خودش گفت: «نکند کارم را بلد نیستم؟» ناگهان تمام کارهایی که در شرکت انجام داده بود، مثل ۵سال سابقه کار در آنجا را به یاد آورد. به کارمندش گفت: «دور زدن من و گزارش دادن به رئیس، بی‌احترامی به من است. من کسی هستم که می‌توانم کمک کنم رشد کنید. من راه و چاه اینجا را می‌دانم. آیا راهنمایی می‌خواهید؟ آیا دوست دارید راه‌های میان‌بر را یاد بگیرید؟ من همه را می‌دانم.» رویکرد جدید جواب داد. کارمندش دیگر سراغ رئیس نرفت. با هم روی پروژه کار کردند. کار خوبی از آب درآمد. وقتی پروژه تمام شد، لیزا یک گزارش عملکرد درخشان درباره کارمندش نوشت.

> **«جزمین کلارک»، مدیر برنامه ۴۳ ساله شرکتی در هادسن ولی نیویورک بود. یک بار یکی از کارکنانش به او گفت: «تو جای نوه منی. مجبور نیستم به حرفت گوش کنم.» این یکی از دینامیک‌های قدرت است**

تصمیمات سخت بگیرید

«دیل یاسوناگا» ۳۷ ساله، مدیرکل شرکتی در «هونولولو» است. او هنوز اولین باری که به عنوان مدیر فروش به یک تیم معرفی شد را به یاد دارد. تک تک اعضای حاضر در اتاق کنفرانس از او می‌پرسیدند که «یک کارمند جدید با ۲۶ سال سن چه چیزی برای ارائه دارد؟»

او می‌گوید: «شبیه تفتیش عقاید بود». اما تصمیم گرفت فرض را بر این بگذارد که نیتشان مثبت است. او سه هفته اول را صرف آشنایی با روال‌ها کرد تا ببیند اعضا، کارهایشان را چطور انجام می‌دهند. از آنها پرسید: «چطور می‌توانم موانعی که کارتان را سخت می‌کند رفع کنم؟»

سپس به حرفش عمل کرد. تشریفات اداری را حذف کرد، از جمله فرآیند چندمرحله‌ای تایید قیمت فروش. و تصمیمات سخت گرفت. مثلا عذر یکی از کارمندهای قدیمی شرکت را خواست که کلی درآمد برای شرکت ایجاد کرده بود اما اهل کار تیمی نبود.

او گاهی می‌ترسید که مبادا تصمیماتش نتیجه معکوس دهند. به همین خاطر، پیش از هر تصمیمی از خود می‌پرسید: «آیا این اقدام، ما را به هدفمان نزدیک‌تر می‌کند و رقم فروشمان را افزایش می‌دهد؟" »اگر جواب مثبت بود، انجامش می‌داد و طی پروسه، احترام اعضای تیمش را به دست می‌آورد.

کارآموز شوید

«مایکل نورث»، استادیار دانشگاه نیویورک که درباره نیروی کار سالخورده مطالعه می‌کند می‌گوید: «برخلاف تصور ما سن و سال در اغلب اوقات، خط جداکننده آدم‌ها نیست».

در پژوهشی که از او و یکی از همکارانش منتشر شده، شرکت‌کننده‌های نظرسنجی، «توصیه‌های دیگران» را به یک اندازه ارزشمند می‌دانند، صرف نظر از اینکه فرد توصیه‌کننده، جوان‌تر یا مسن‌تر است یا هم‌سن آنهاست. در بعضی مواقع، شرکت‌کننده‌ها سن توصیه‌دهنده را می‌دانستند و گاهی نیز نمی‌دانستند. به هر حال، سن آنها تفاوتی ایجاد نمی‌کرد.

نورث می‌گوید: «به نظر می‌رسد که شما به اندازه بقیه آدم‌ها توصیه یا قابلیت‌های دیگری برای ارائه دارید.» سعی کنید گاهی هم توصیه بخواهید. «ارن میچل» ۳۵ ساله و فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی از دانشگاه هاروارد بود که بلافاصله پس از خداحافظی از صنعت بیمه به عنوان مسوول جذب نیرو در نتفلیکس استخدام شد. یکی از کارمندهایش «رابین لین» بود که میانسال و سابقا مجسمه‌ساز بود. لین خالق کتاب طلسم‌های جادویی بود که در فیلمی به نام «هوکوس پکوس» که میچل در بچگی آن را دیده بود، به نمایش گذاشته شده بود.

میچل که حالا کارآفرین و مربی حوزه کار است به این نتیجه رسید که بهترین راه برای کسب اعتماد لین، این است که هر چیزی که نمی‌داند را مطرح کند و از او توصیه بخواهد. او ضمن اشاره به چند دهه تجربه لین، به او گفت: «دوست دارم از شما یاد بگیرم». او همچنین گفت: «احتمالا دوست ندارید کارهای اداری مربوط به شغلتان را که جذاب نیستند انجام دهید. آنها را به من بسپارید». لین از اتاق کار خانگی‌اش که به یک فرش طرح گوره‌خری و یک اسکلت با کلاه شعبده‌بازی مزین شده بود، گفت: «با هم کار کردیم». هر دو آنها پس از مدتی نتفلیکس را ترک کردند. لین هنوز به یاد دارد که آموزش به میچل درباره انیمیشن، چه حس خوبی داشت. او که خود نیز از رئیس سابقش کلی چیز یاد گرفته بود در پایان می‌گوید: «صرفا چون در شغلتان به جایی رسیده‌اید به این معنا نیست که همه چیز را می‌دانید.»

منبع: Wall Street Journal

امنیت و نظم جهانی در عصر هوش مصنوعی

مترجم: سید حسین علوی لنگرودی

قسمت بیست و یکم

در هر عصری، جوامع مختلف کوشیده‌اند با دستیابی به پیشرفت‌های فناورانه و تبدیل آنها به روش‌های عملیاتی، به مقابله با تهدیدها و مخاطرات امنیتی بپردازند. علاوه بر این، به نفوذ معقولی در فراسوی مرزهای خود دست یابند و در صورت درگیر شدن در هر جنگی بتوانند از تمامیت ارضی خود دفاع کنند. در روزگار کنونی و با پیشرفت‌های صورت گرفته در زمینه‌های سایبری و هوش مصنوعی، سطح کاملا جدیدی از اقدامات امنیتی برای کشورها و سرزمین‌ها پدیدار شده که بسیاری از معادلات پیشین قدرت و امنیت را در سطح جهان تحت‌الشعاع خود قرار داده و فصل جدیدی را در مسائل مرتبط با امنیت جهانی، منطقه‌ای و ملی گشوده است. نقطه عطف این تحولات را باید در ابداع و گسترش جنگ‌افزارهای سایبری و مبتنی بر هوش مصنوعی جست‌وجو کرد.

عصر جنگ‌افزارهای سایبری و هوش مصنوعی

امروزه و پس از پایان یافتن جنگ سرد، ابرقدرت‌ها و سایر کشورهای جهان در حال تقویت قابلیت‌های سایبری خود هستند؛ آن هم فقط بر اساس منافع و چشم‌اندازهای مورد نظر خود و بدون التزام به دکترین خاص و شناخته‌شده‌ای که موردپذیرش اکثریت جامعه جهانی باشد. با این حال باید دانست که هرگونه پیشرفت و تقویتی در زمینه جنگ‌افزارهای سایبری به همراه خود یکسری چالش‌ها و آسیب‌پذیری‌ها را نیز به دنبال دارد. ریسک‌ها و مخاطرات عصر هوش مصنوعی دارای پیچیدگی‌های خاص خود هستند و برخی از آنها ممکن است برای انسان‌ها قابل درک و پیش‌بینی نباشند.

پیشرفت‌های فناورانه در حوزه هوش مصنوعی امکان طراحی و ساخت تسلیحات خودکار و شبیه‌ساز را فراهم آورده است؛ تسلیحاتی که خودشان می‌توانند آموزش ببینند و اهداف موردنظرشان را خودشان انتخاب کنند و در مورد نحوه عمل کردن نیز خودشان تصمیم بگیرند و بدون دخالت دادن انسان‌ها به اهداف تعیین‌شده حمله کنند و آنها را نابود سازند.

در واقع، هوش مصنوعی به آنچنان سطح بالایی از پیشرفت رسیده که می‌تواند با تقویت چشمگیر تسلیحات متعارف، هسته‌ای و سایبری از آنها به شکلی استفاده کند که تصورش هم در حال حاضر دشوار است. اما این اتفاق در حال رخ دادن است و در این صورت روابط امنیتی بین کشورهای رقیب می‌تواند با چالش‌های سهمگین و بی‌سابقه‌ای روبه‌رو شود.

کارکردهای دفاعی بالقوه هوش مصنوعی می‌تواند در سطوح مختلفی جلوه‌گر شود. در حال حاضر، جت‌های جنگنده‌ای که به‌طور کامل توسط هوش مصنوعی هدایت می‌شوند این توانایی را پیدا کرده‌اند تا جت‌های جنگی پیشرفته‌ای که توسط خلبان‌ها هدایت می‌شوند را به‌راحتی سرنگون کنند و در اغلب نبردهای هوایی با انسان‌ها به پیروزی برسند. شبیه همین برتری هوش مصنوعی بر انسان را در کشف آنتی‌بیوتیک هالی سین مشاهده کرده‌ایم.

درواقع، هوش مصنوعی به این توانایی رسیده که می‌تواند الگوهای رفتاری انسان‌ها را شناسایی کرده و به‌سرعت روش‌های مقابله با آنها و ضد حمله به آنها را ابداع کند. بر این اساس، هوش مصنوعی می‌تواند با شبیه‌سازی‌های معنادار و تحلیل اطلاعات به درک دقیقی از محیط پیرامون خود دست یابد و بهترین تصمیم را در جهت انجام ماموریتی که به آن داده شده است بگیرد.

هیچ کشوری در دنیا نیست که نسبت به موضوع امنیت هوش مصنوعی بی‌توجه باشد و تقریبا تمام کشورهای جهان دغدغه‌هایی جدی و مشابهی در ارتباط با ابعاد امنیتی هوش مصنوعی داشته و دارند. در حال حاضر، رقابت سختی بین آمریکا، چین و تا حدودی روسیه بر سر استفاده از مزایای استراتژیک هوش مصنوعی در جریان است و سایر کشورهای جهان نیز با جدیت در تلاشند تا با کسب دانش فنی مورد نیاز در این زمینه به این سه کشور بپیوندند و توانمندی‌های خود را در زمینه استفاده نظامی از هوش مصنوعی ارتقا بخشند.

هم‌اکنون، فناوری‌های هسته‌ای، سایبری و هوش مصنوعی در اختیار بسیاری از کشورها قرار دارد و هرکدام از این فناوری‌ها دارای اهمیت استراتژیک خاص خود هستند و آنچه در این میان نباید از یاد برود این واقعیت است که دستیابی به این فناوری‌ها باید با افزایش مسوولیت‌پذیری دموکراتیک کشورها و پاسخگویی بیشتر آنها نسبت به افکار عمومی جهان و تعهدات بین‌المللی همراه شود.

اگر چنین اتفاقی نیفتد به‌طور حتم به افزایش صلح و آرامش در جهان کمک نخواهد کرد. پیشرفت‌های بیشتر در زمینه هوش مصنوعی و افزایش رقابت بر سر آن بین کشورهای مختلف موجب دگرگونی‌های بزرگی در مفهوم سنتی امنیت خواهد شد. تا پیش از وقوع این دگرگونی بزرگ باید برای تعریف دکترین‌های استراتژیک در ارتباط باهوش مصنوعی اقدام کرد چراکه در دهه‌های آینده ما به‌طور حتم به توازن قوای جدیدی نیاز خواهیم داشت که بر پایه قدرت سایبری و هوش مصنوعی کشورها و ملت‌ها شکل خواهد گرفت.

بر اساس همین توازن جدید قدرت است که تمام کشورها باید یکسری محدودیت‌ها و چارچوب‌ها برای توسعه قدرت سایبری و هوش مصنوعی خود در نظر بگیرند تا به این ترتیب جلوی یک‌جانبه‌گرایی و استفاده افراطی و مخرب از این فناوری‌ها که موجب به هم ریختن نظم جهانی خواهند شد، گرفته شود.

کنترل تسلیحاتی

یکی از راه‌های جلوگیری از وقوع جنگ‌های هسته‌ای در جهان، افزودن بازدارندگی هسته‌ای بوده است، به‌نحوی که قدرت‌های بزرگ و دارای تسلیحات هسته‌ای تلاش کرده‌اند ضمن حفظ بازدارندگی هسته‌ای خود، گام‌هایی در راستای کاهش و محدودسازی تسلیحات هسته‌ای بردارند. در این مسیر، یکسری پیمان‌ها و معاهدات دوجانبه و چندجانبه بین قدرت‌های هسته‌ای جهان منعقد شده و چارچوب‌ها و مقررات خاصی نیز در سطح جهان به مرحله اجرا درآمده است.

به‌طور کلی، چنین به نظر می‌رسد که قدرت‌های بزرگ جهان که به دنبال تقویت تسلیحات سایبری و هوش مصنوعی خود هستند، نیم‌نگاهی به استفاده از همین رویکرد و استفاده از الزامات قانونی و بازدارندگی مشابه تسلیحات هسته‌ای دارند. با ورود فناوری‌های جدید و به دنبال آنها، تسلیحات برآمده از این فناوری‌ها پیچیدگی‌های مضاعفی نیز در حال شکل‌گیری است که دو مورد از جدیدترین آنها به جنگ‌افزارهای سایبری و جنگ‌افزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی مربوط می‌شود. با ظهور و گسترش این تسلیحات جدید و پیشرفته‌تر شدن سریع آنها بر دامنه رقابت‌های استراتژیک بین قدرت‌های نظامی جهان افزوده خواهد شد و احتمال تکرار شدن معماهایی شبیه به معمای تسلیحات هسته‌ای بسیار افزایش پیدا خواهد کرد.

منبع: کتاب The age of AI: and our human future

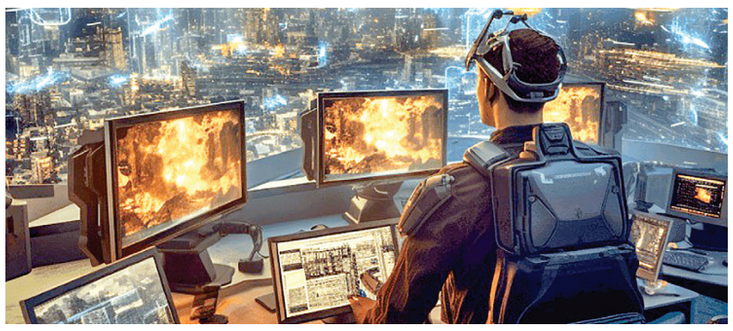

سرمایه‌داری؛ نقطه عطفی در تغییر مشاغل

مترجم: مهدی نیکوئی

از دوران قرون وسطی در اروپا، یعنی حدود ۶ قرن گذشته، مشاغل تغییرات فراوانی کرده‌اند. درک این تغییرات روشن می‌سازد که ریشه بسیاری از ویژگی‌های کنونی مشاغل در کجاست و چگونه تعداد زیادی از شاغلان امروزی، بار روانی زیادی را به دوش می‌کشند. در دوران رواج فئودالیسم در اروپا، اقتصاد بر محور کشاورزی می‌گشت. آنچه ارباب و رعیت خوانده می‌شد، عملا تفکیک زمین‌داران و کشاورزان بود. این رویه در اروپای قرن دوازدهم تا پانزدهم بسیار رایج بود. کشاورزان زمین‌ها را اجاره می‌کردند و روی آنها به کشت‌وکار مشغول می‌شدند. در همان زمین‌ها خانه و زندگی خود را به راه می‌انداختند و پس از پرداخت اجاره زمین، بقیه محصولاتشان را با هدف کسب سود می‌فروختند. در آن دوره، به تدریج اصناف شکل گرفتند تا جوامع صنعتگران را سازماندهی کنند. هر صنعت، صنف مخصوص خود را داشت و با قوانین و سلسله‌مراتب مشخصی فعالیت می‌کرد. به عنوان مثال، فقط مردان و استادکارهای قدیمی می‌توانستند به آن بپیوندند. شکل‌گیری اصناف، سرآغاز تغییراتی بود که در قرن‌های بعد از آن مشاهده شد و هنوز هم دیده می‌شود.

وظیفه اصلی مجموعه اصناف در اروپای غربی شامل نظارت محلی بر حرفه یا کسب و کار از طریق تعیین موازین مرغوبیت و قیمت کالا، حمایت از کسب و کار در مقابل رقابت و تعدی و برقرار کردن مقام اجتماعی اعضای صنف می‌شد. در ادوار گوناگون تشکیلاتی نظیر بازرگان و ارباب حرف و صنایع در بسیاری از نواحی وجود داشته است. برخی محققان مجموعه اصناف اروپای قرون وسطی را ناشی از تشکیلات قبیله‌ای قدیم ژرمن‌ها یا از گروه‌های مذهبی شمرده‌اند.

در هر حال بازرگانان در آغاز قرن یازدهم میلادی اصناف تجارتی را به وجود آوردند. هدف آنها حمایت از تجارت در مقابل خطرات حکومت‌های دوره فئودالیته بود. در آسیا نیز اتحادیه‌های صنفی، بازرگانان و ارباب حرف و صنایع مانند اتحادیه‌های صنفی اروپا بوده است. به طور کل اصناف در اداره شهر و کشور قدرت داشتند. به طور مثال، اصناف شهر لندن در حکومت قدرت زیادی داشتند. در قرون ۱۵ و ۱۶ میلادی قدرت ملت‌ها و اقتدار سلاطین افزون شد.

در بعضی موارد پادشاهان از قدرت اصناف کاستند و آنها را به اطاعت خود درآوردند. بهبود وسایل و امکانات ارتباطی، توسعه تجارت و بالاخره ظهور سرمایه‌داری و مقاطعه‌کاری به نظام صنفی خاتمه داد. اصناف کوشیدند که انحصارات خود را حفظ کرده و با هر تغییری مخالفت ورزند. روند نظام صنفی با مرور زمان سخت و پیچیده شد و گرایش به موروثی کردن عضویت بروز یافت. در نتیجه تجارت و صنعت جدید به دست سرمایه‌داران افتاد که می‌توانستند خود را با مقتضیات عصر جدید وفق دهند. قدرت مجموعه اصناف از آغاز قرن ۱۷ میلادی در انگلستان رو به زوال گذاشت. جوامع صنفی فرانسه تا قرن ۱۸ میلادی رونق داشتند تا آنکه انقلاب کبیر فرانسه بساط آنها را برچید. نکته مهم در فعالیت اصناف، محلی بودن آنها و تعدیل رقابت بود. آنها تا قرن پانزدهم میلادی، تعیین کننده وضع اقتصاد و جامعه بودند.

ویژگی مهم دیگر، انعطاف‌پذیر بودن کار، محدود بودن انبارداری و تبعیت الگوهای تولید از میزان مصرف در فصل‌های مختلف و شرایط آب‌وهوایی گوناگون بود. در قرن پانزدهم به تدریج نقش گروه دیگری از جامعه، یعنی تاجران پررنگ شد. آنها گاه به مبادلات بین‌المللی می‌پرداختند و برای کسب سود بیشتر، محصولات خارجی را وارد کشورهایشان می‌کردند. اینجا آغاز رقابت و تغییر در ثبات قرون وسطایی بود. تاجران با این نقش‌آفرینی توانستند بر تولید و عرضه محصولات اصناف اثر بگذارند. آنها توصیه می‌کردند که هر صنف در هر بازه زمانی بر تولید چه محصولی متمرکز شود تا هر دو گروه، سود بیشتری کسب کنند. نتیجه آن شد که تا حدی، فعالیت و استراحت‌های فصلی که نتیجه پیروی از طبیعت بود، تغییر کرد.

با افزایش تولیدات و مبادلات، شاید برای نخستین بار، برخی جوامع مازاد تولید را تجربه کردند. افزایش مبادلات اقتصادی نیز سودآوری بیشتری نصیب تاجران کرد تا آماده نقش جدید خود در اقتصاد شوند.

تاجران با منابع مالی جدید، به تدریج اثرگذارترین گروه جامعه شدند.

آنها دیگر فقط اقدام به مبادله تولیدات یا ارائه مقدمات تولید بر اساس تقاضای موجود نمی‌کردند؛ بلکه می‌توانستند اقدام به سرمایه‌گذاری کنند. مدت‌ها پیش از آنکه تقاضایی در بازار باشد، محصولات صنعتگران را پیش‌خرید می‌کردند تا چرخ تولید هیچ‌گاه متوقف نشود.

این روند آغاز سرمایه‌داری و برتری یافتن سرمایه نسبت به سایر منابع تولید بود.

تجارت امروزی به طور کامل از نقش ایجاد ارتباط صرف بین تولیدکننده و مصرف‌کننده درآمده است و با توان مالی و ظرفیت انبارداری خود، حلقه‌ای مستقل در زنجیره ارزش شده است.

نتیجه آن است که دیگر از تغییر تولیدات یا تعطیلی‌های فصلی و فراغ بال قرون وسطایی خبری نیست. بسیاری از کارخانه‌ها به طور ۲۴ ساعته فعالیت می‌کنند و شاغلان کم‌بهره از زیرساخت‌های تولید، طبق برنامه زمان‌بندی سرمایه‌داران کار می‌کنند.

در چنین فضایی، درگیر کردن تمام ذهن و هویت گرفتن از شغل، کار افراد را دشوارتر خواهد کرد. اگر کسی، معنا و ارزش وجودی خود را در شغلش بجوید، مانند کسی است که تمام تخم‌مرغ‌هایش را در یک سبد گذاشته است.

برگرفته از کتاب: شغل کافی / نوشته سیمون استالزوف

پرونده امروز

۴ تابلو از خودروی ۱۴۰۳

قرار است در سال آینده چه بر سر بازار خودرو بیاید؟ با آگاهی از این موضوع که در سال آینده تنش‌های ژئوپلیتیک و تحولات سیاست می‌تواند بر اقتصادهای مختلف از جمله اقتصاد ایران اثرگذار باشد، خط و ربط خودرو در ۱۴۰۳ تغییراتی خواهد داشت. سیاست‌های اقتصادی دولت نیز با توجه به تجربه تاریخی، احتمالا با کمترین تغییر به پیش رفته و تنها در محدوده مشخصی نوسان خواهد کرد. براین مبنا فهم اینکه بازار خودروی ایران چه نوساناتی را در سال آینده تجربه خواهد کرد، قطعا از برهم کنش مسائل سیاسی و سیاستی قابل تحلیل خواهد بود. سیاست‌هایی نظیر کسری بودجه و میخکوب ارزی، واردات محدود خودرو و تعرفه‌های بالا کمک خواهد کرد تا امکان پمپاژ خودرو به بازاری که با سیل نقدینگی بی‌سامان روبه‌روست، فراهم نشود و همین عامل احتمال افزایش قیمت را بالا خواهد برد. از آن سو اقداماتی نظیر سیاست کنترل مقداری و هدف‌گذاری تورم ممکن است سبب شود تا بخش واقعی اقتصاد نسبت به سال‌های گذشته کمتر از رانت سرریز نقدینگی برخوردار شود. بنابراین خود به خود امکان شارژ قدرت خرید اندک و توان تولید کاهنده خواهد بود. بنابراین تزریق محصول به بازار هم در سال آینده مشکلاتی خواهد داشت. در آخرین پرونده «باشگاه اقتصاددانان» پیرامون بازار خودرو، سعی شده در چهار بخش وضعیت قیمت، شرایط تولید و واردات، خودروهای برقی و سهام شرکت‌های خودرویی، آینده بازار خودرو مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

تشنه رشد؛ کشته دستور

مجتبی کریمی
کارشناس بازار سرمایه

صنعت خودرو یکی از صنایع مهم جهان به شمار می‌رود. از جمله ویژگی‌های مثبت این صنعت می‌توان به تقاضای زیاد و مستمر و انعطاف در قیمت‌گذاری محصولات خودرویی اشاره کرد. بعد از افول صنایع به‌واسطه تاثیرات شیوع کرونا در جهان، این صنعت نیز دچار رکود و افت شد و در سال‌های اخیر بعد از کرونا شاهد برگشت این صنعت به چرخه عادی خودش بودیم. یکی از نکته‌های مهمی که در صنعت خودرو وجود دارد، کم‌رنگ شدن تقاضاهای سرکوب‌شده است. از طرف دیگر با توجه به سیاست‌های کاهش نرخ بهره و به دنبال آن کاهش قیمت‌ها، در سال ۲۰۲۴ انتظار افزایش عرضه را در کشورهای توسعه‌یافته خواهیم داشت و وضعیت مطلوب موجودی انباشته شرکت‌های خودروسازی نیز تصویر باثباتی از این صنعت در سال جاری میلادی به ما می‌دهد. در ایران اوضاع با سایر کشورها کمی متفاوت است و شروع جهش قیمتی خودرو، قیمت‌گذاری دستوری، مشکلات حوزه فروش، بازار واسطه‌گری و مازاد تقاضا، سوءمدیریت و مالکیت دولتی و مواردی از این دست اوضاع را برای این صنعت در ایران بسیار سخت کرده است. موضوع اولی که در این صنعت به چشم می‌خورد، فزونی قابل توجه تقاضا به عرضه است، به صورتی که با توجه به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده در ایران سالانه باید بالغ بر یک میلیون و ۲۰۰ هزار دستگاه خودرو تولید شود که تاکنون این تولیدات نزدیک به ۹۰۰ هزار دستگاه بوده است. این در صورتی است که امسال با تقاضای یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار دستگاهی روبه‌رو بودیم. این موضوع نشانه‌ای از کمبود ظرفیت در تولید خودرو است که زیان انباشته و نبود برنامه‌های افزایش ظرفیت باعث شده تا انتظار کاهش شکاف عرضه و تقاضا به‌واسطه تولیدات را نداشته باشیم؛ مگر با اجرای کامل طرح واردات خودرو که می‌تواند کمبود تولیدات و مازاد تقاضا را تا حدودی پوشش داده و میزان تقاضای سرکوب‌شده را کاهش دهد. موضوع مهم‌تر در این صنعت، کیفیت خودروهای تولیدشده است که حوزه مصرف بنزین را با بحران مواجه کرده است که می‌تواند باعث افزایش قیمت بنزین یا واردات آن شود؛ چیزی که نتیجه‌ای جز خروج ارز ندارد. تنها راه، تخصیص هزینه ویژه برای تحقیق و توسعه تولیدات شرکت‌های خودرویی یا سیاست‌های تشویق و تنبیه براساس استاندارد و کیفیت تولید است.

نکته بعدی در خصوص نحوه قیمت‌گذاری و فروش خودرو است. شورای رقابت یکی از مهم‌ترین نهادهایی بوده که قیمت‌گذاری خودرو را رها نکرده و این قیمت‌گذاری سالانه براساس تورم تولیدکننده انجام شده است. دولت در سالی جاری با مطرح کردن چند طرح سعی کرد با کنترل حداکثری خود، به‌ظاهر قیمت‌گذاری خودرو را به بازار بسپارد که نتیجه قابل توجهی حاصل نشد. حالا با توجه به افزایش قیمتی که خودروسازها قبل از پایان سال داشتند و مذاکراتی که پیرامون طرح واگذاری قیمت‌گذاری خودرو به خودروسازها -که از سمت وزارت صمت اعلام شده- انجام شده، به نظر می‌رسد در سال ۱۴۰۳ شاهد تغییرات پیرامون نحوه قیمت‌گذاری باشیم، اما تا توافق واگذاری کامل قیمت‌گذاری، راه زیادی مانده است.

نحوه فروش خودرو نیز با دخالت‌های بسیار دولت، از شکل فروش قرعه‌کشی به سامانه جامع یکپارچه تخصیص خودرو و اولویت‌دهی در تغییر بوده است که انتظار می‌رود طرح سامانه یکپارچه تخصیص خودرو همچنان در این صنعت ماندگار باشد.

در سال ۱۴۰۳ باید شاهد افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی‌های دو شرکت ایران‌خودرو و سایپا و در مرحله بعدی سایر شرکت‌های خودروسازی باشیم که با ادامه موج تغییر مدیران شرکت‌های خودروسازی همراه خواهد بود. واگذاری مالکیت ایران‌خودرو و سایپا نیز به این زودی به وقوع نخواهد پیوست، اما می‌توان امیدوار بود که اقدامات مقدمه‌ای این واگذاری در سال ۱۴۰۳ انجام شود. در آخر گروه خودرو در بازار سرمایه که به عنوان یکی از پیشروهای مهم شناخته می‌شود و به‌شدت زیر بار زیان انباشته است، تشنه رشد و حرکت به شرط وجود محرک بنیادی است که ایجاد این محرک‌ها یا آماده‌سازی پیش‌زمینه‌های این نوع فاکتورهای بنیادی در سال ۱۴۰۳، وضعیت مطلوب‌تری را برای این گروه و درنتیجه کلیت بازار سرمایه رقم می‌زند.

خودروسازی زیر تیغ تحریم

علی یکه‌فلاح
رئیس هیات‌مدیره تعاونی قطعه‌سازان خودروی کشور

در این یادداشت ابتدا با تبیین دیدگاه خود درباره وضعیت صنعت خودرو و دلایل افول این بخش، مشکلات را برشمرده و سپس از زاویه راه‌حل‌های موجود، تصویری از بازار خودروی ۱۴۰۳ ارائه می‌دهم. بی‌شک مهم‌ترین مساله آشوب‌ساز در بازار خودرو، تحریم است که رفع آن می‌تواند نظم و سامانی به‌قاعده به این بازار بدهد. اما چرا تحریم تا این اندازه مهم است؟

جدا از اثرات کلان تحریم روی اقتصاد ایران و متغیرهای کلیدی، تحریم بر صنعت خودرو اثر چشمگیری داشته است. از زمانی که ایران زیر فشار تحریم رفته، بیش از یک‌دهه می‌گذرد و در این دوره، تحریم اثر چندجانبه خود را بر بازار خودرو و بازیگران آن گذاشته است. در این دوره تحریم از سه‌زاویه صنعت خودروی ایران را تحت فشار قرار داده است: نخست تامین، دوم سرمایه و سوم قراردادهای مشترک. تا پیش از تحریم، خودروسازان کشور می‌توانستند بی‌هیچ واسطه‌ای مایحتاج و مجموعه‌های موردنیاز خود را از تامین‌کنندگان درجه‌یک خریداری کنند و در عین حال قطعه‌سازان کشور فرصت همکاری و تامین قطعات برای خودروسازان بین‌المللی را کسب کرده بودند. این موضوع باعث شده بود تا بسیاری از امکان‌های موجود در بازی همکارانه با جهان برای نیروها و بنگاه‌های داخلی میسر شود و مشارکت، مسیری برای آموختن پیش آورد. اهمیت آموختن از دانسته‌های جهانی به این دلیل مهم است که اثر روشنی بر بهره‌وری نیروی کار و ارتقای خروجی بنگاه‌ها داشت، ضمن اینکه جدیدترین فناوری‌ها را از مسیر همکاری وارد کشور می‌کرد. این مهم البته برای مصرف‌کنندگان نیز کیفیت بالاتر محصولات، قابلیت اعتماد بیشتر به خودروها و قطعات ساخته‌شده در کشور و به طور کلی سرمایه اجتماعی صنعت خودروی ایران را به همراه داشت. این سرمایه امروز به طرز چشمگیری تضعیف‌شده و مسیرهای یادگیری و نوآوری نیز محدود شده است.

در بخش سرمایه‌گذاری هم علاوه بر قطع مراودات بانکی برای صنایع خودرو و قطعه ایران، امکان تزریق سرمایه‌های خارجی به خطوط تولید داخلی از بین رفت. در عین حال با انسداد دریچه‌های تنفس مالی کشور، هزینه واردات مواد و قطعات مناسب تولید برای کشور بالا رفت و هزینه صادرات نیز افزایش یافت. همه اینها نه‌تنها به جهش صنایع داخلی کمک نکرد، بلکه افزایش هزینه تولید را کلید زد. دیگر مورد مهم، قراردادهای مشترک یا امکان انتخاب پروژه‌های جدید بین‌المللی بود که نظیر پروژه آرین (۲۰۶ صندوق‌دار)، امکان طراحی، ساخت و تولید محصولات بین‌المللی برای واحدهای داخلی میسر می‌شد که این فرصت نیز به دلیل تحریم از بین رفت. چنین شد که در نتیجه این تحول عظیم، فشار مالی، فنی و تکنولوژیک چشمگیری به واحدهای تولید خودرو و قطعه در کشور وارد شد و بسیاری از کانال‌های ارتباطی قطعه‌سازان و خودروسازان کشور از دست رفت.

سوالی که پس از این مقدمه مفصل باید به آن پاسخ داد، چگونگی ادامه حیات صنعت خودرو و قطعه ایران بود؟ پاسخ در سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و ظرفیت‌های بسیاری که در دوره پیش از تحریم نیز ایجاد شده بود، قرار دارد. حجم قابل‌توجهی از دانش و زیرساخت فنی، دانشی و مالی بود که ناجی کشور در تمام دوره تحریم شد تا به‌رغم همه مشکلات، خودروسازی و پشتیبانی از مصرف خودرو ادامه یابد. هزینه این تداوم اما به‌شدت بالا بود و بسیاری از پتانسیل‌های کشور را فرسود. اگر امروز بسیاری از خریداران از تولیدات داخلی ناراضی هستند یا سرمایه اجتماعی این بخش کاهش یافته، به دلیل قطع مسیرهای همکاری این صنعت با بهترین بازیگران جهان است. این مسیر مسدود گرچه با خرید خارجی از برخی تامین‌کنندگان ظاهرا جایگزین‌هایی یافته، اما عملا تامین بسیاری از قطعات را به واحدهای بی‌کیفیت چینی، هندی و... واگذار کرده است؛ کاری که در نتیجه آن عمر محصولات کاهش یافته، هزینه تعمیر و نگهداری افزایش یافته و کیفیت خودرو و قابلیت اعتماد به محصولات افت کرده است. راه خروج از این وضعیت بازسازی ساختاری صنعت از مسیر سیاست‌های اقتصادی مناسب است تا انگیزه تحقیق و توسعه، تولید کیفی و افزایش حجم تولید تا نقطه مقیاس اقتصادی را فراهم سازد. بازیگران خصوصی بسیاری هستند که در صورت بهبود فضای کسب‌وکار خودرو قادر به افزایش تولید و رشد سرمایه‌گذاری هستند؛ منوط به اینکه امکان فعالیت اقتصادی فراهم شود.

اما امروز واقعا توسعه فعالیت‌های اقتصادی با توجه به وضعیت فعلی ممکن نیست. امروز کار به نقطه‌ای رسیده است که ادامه فعالیت جز از مسیر اصلاح سیاست‌های اقتصادی و رفع تحریم میسر نیست. از آنجا که شانس حل تحریم برای سال ۱۴۰۳ بسیار اندک است، حل چالش‌های پیش‌روی صنعت، احتمالا تنها از مسیر اصلاح سیاست‌های اقتصادی ممکن است. اصلاح قیمت‌گذاری دستوری، بهبود مسیرهای تامین مالی، ثبات متغیرهای اقتصاد کلان نظیر تورم، رشد و سرمایه‌گذاری در کنار پرهیز از تشتت قوانین کمک خواهد کرد تا فضای مناسبی برای کار در صنعت خودرو بروز کند. با توجه به تعهد سیاستگذار به این موارد و سطح تنش در منطقه و فضای سیاست خارجی ایران است که می‌توان بازار خودرو در سال آینده را تحلیل کرد.

اولا از آنجا که تحریم عامل اصلی کاهش عرضه در یک‌دهه اخیر بوده است، تداوم آن در سال آینده به معنی تنگنای ورود خودرو و قطعات به کشور است. جالب اینکه به محض کنار رفتن تحریم (یا حتی انتظار رفع آن)، تعادل به بازار بازگشته است. برجام زمانی که رقم خورد، بازار خودرو در مسیری قرار گرفت که باثبات‌تر از فضای قبل و پس از آن بود. هم وضعیت قیمت و هم میزان عرضه و تقاضا در این دوره با دوره تحریم قابل مقایسه نیست. بنابراین با فرض تداوم تحریم، می‌توان وضعیت مازاد تقاضا و کمبود عرضه را برای سال ۱۴۰۳ تمدید کرد. با توجه به این مورد و فرض تداوم تورم‌های دورقمی در سال ۱۴۰۳ که موضوعی قابل پیش‌بینی است، افزایش قیمت امری کاملا بدیهی و قابل انتظار است. ممکن است سطح قیمت‌ها در این بازار به سطحی بیش از پیش‌بینی مورد اشاره نیز برسد، اما به صورت پایه‌ای می‌توان این سطح از رشد قیمت را در پایان سال ۱۴۰۳ متصور بود. مساله سوم نحوه سیاستگذاری است که بر میزان عرضه اثرگذار خواهد بود. با لحاظ این دو فرض پایه، یعنی تحریم و تورم و در صورت تداوم سیاست‌های کنونی نظیر جیره‌بندی واردات و تولید حدود یک‌میلیون دستگاه خودروی سواری، تداوم شکاف عرضه و تقاضا موضوعی قابل انتظار است.

بنابراین از آنجا که سیاستگذار تمایلی به آزادسازی اقتصادی ندارد و تحریم نیز اجازه کاهش شکاف بین عرضه و تقاضا را نخواهد داد، نوسان، بخش جدایی‌ناپذیر بازار خودرو در سال آینده خواهد بود.

خودروی برقی؛ ضرورت یا نمایش موقتی؟

حسن کریمی سنجری
تحلیلگر ارشد صنعت‌خودرو

کشورهای توسعه‌یافته در مواجهه با پدیده‌های فناورانه و تکنولوژی‌های نوین، بیش از آنکه رفتاری تدافعی داشته باشند، با رویکرد تعقلی و دستانی باز روبه‌رو می‌شوند. اساسا این کشورها عاشق تغییراتی از جنس تکنولوژی هستند؛ چرا که معتقدند وقوع فناوری‌های جدید در مسیر نیازهای فردای بشر رخ می‌دهد. اصولا دانشمندان این حوزه، ایده‌های خود را از جامعه‌شناسی دریافت می‌کنند و آنگاه نتیجه تحقیقات خود را در اختیار رفتارشناسان بازار قرار می‌دهند تا این فناوری‌ها را به محصولاتی بازارپسند تبدیل کنند. از این‌روست که دنیای مدرن به‌سرعت در مواجهه با تکنولوژی‌های جدید واکنش مثبت نشان می‌دهد.

ایران در مواجهه با فناوری‌های نوین

در ایران اما، از گذشته‌های دور، ورود تکنولوژی‌های جدید همواره با واکنش‌های تدافعی مواجه بوده است. نمونه بارز آن احداث مترو در دهه ۶۰ در شهر تهران بود که تقریبا همه مسوولان آن زمان به‌جز عده معدودی با سرمایه‌گذاری روی مترو مخالف بودند و اگر پافشاری مرحوم هاشمی رفسنجانی نبود، شاید امروزه دیگر اقتصاد کشور تاب سرمایه‌گذاری روی چنین ابرپروژه‌ای را نداشت. به دورتر که برویم، شاهد مخالفت حتی در استفاده از دوش حمام هم خواهیم بود. اگرچه مخالفت با برقی‌سازی به عنوان پدیده‌ای که پرداختن به آن در برخی کشورهای پیشرو با نتایج مثبتی همراه بوده است، از جنس مخالفت‌های پیشین نیست.

برقی‌سازی؛ تنها راه غلبه بر آلودگی هوا

خودروی برقی با استفاده از نوعی پیشرانه برقی شامل الکتروموتور، گیربکس، اینورتر، شارژر، واحد توزیع توان و مبدل DC-DC در قالب مجموعه‌ای بنام شش در یک (six in one) و پک باتری و البته مجموعه‌ای از کابل‌ها و یک واحد کنترل مرکزی، دارای خروجی آلایندگی صفر است. به گونه‌ای که هیچ خودروی فسیل‌سوزی در دنیا حتی با بالاترین استاندارد زیست‌محیطی نمی‌تواند به‌اندازه خودروی برقی پاک باشد. به همین دلیل از حدود دو دهه قبل چینی‌ها برای کنترل آلودگی در کلان‌شهرهای خود از نسخه برقی‌سازی استفاده کردند. البته این نسخه فقط محدود به خودروها نبود، بلکه نیروگاه‌های تولید برق را نیز شامل می‌شد. در واقع گسترش بازار خودروهای برقی و به موازات آن سرمایه‌گذاری هوشمندانه روی کربن‌زدایی و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در تولید برق باعث شده امروزه اثری از آلودگی‌های غیرقابل تحمل در کلان‌شهرهای چین نباشد. این در حالی است که حذف و حتی کاهش آلودگی هوا در شهرهای بزرگ کشور نظیر تهران به‌رغم مطرح شدن طرح‌ها و برنامه‌های بسیار، اکنون به یک آرزوی دست‌نیافتنی تبدیل شده است. دو منبع اصلی ایجاد آلایندگی در کشور وجود نیروگاه‌ها با سوخت‌های فسیلی و تردد خودروهای فسیل‌سوز است و هیچ دولتی تاکنون نتوانسته است بر این عارضه‌ها غلبه کند. نسخه چینی غلبه بر آلاینده‌ها تنها برقی‌سازی است. برخی، سرمایه‌گذاری روی خودروهای کم‌مصرف بنزینی را راهکار مناسب‌تری در مقایسه با توسعه خودروهای برقی می‌پندارند. گذشته از میزان سرمایه‌گذاری روی تولید خودروهای کم‌مصرف، به‌ویژه با در نظر گرفتن سطح استانداردهای کیفی خودروسازهای داخلی، نمی‌توان از سهم آلایندگی این خودروها غافل شد. اتفاقا نکته مغفول این پندارش، نادیده گرفتن ترافیک‌های درازمدت تهران و سایر کلان‌شهرهاست، به گونه‌ای که کم‌مصرفی این خودروها در ترافیک‌های سنگین این شهرها تقریبا مزیتی به حساب نمی‌آید.

ناترازی بنزین، شاید سال بعد پاشنه‌آشیل دولت شود!

در حالی که مصرف بنزین در ایام شلوغ به بالای ۱۲۳ میلیون لیتر در روز رسیده است، تمام توان فعلی تولید کشور ۱۱۳ میلیون لیتر است. از سوی دیگر واردات بنزین علاوه بر تحمیل هزینه‌های ارزی به کشور، در شرایط تحریم به امری تقریبا محال نزدیک است. آمارها نشان می‌دهد یک تاکسی فرسوده در هر ۱۰۰ کیلومتر پیمایش بعضا تا ۱۵ لیتر بنزین و یک دستگاه اتوبوس در همین میزان پیمایش ۵۰ لیتر گازوئیل مصرف می‌کند. این در حالی است که دولت روی هر لیتر بنزین با احتساب نرخ نیمایی دلار (۳۸ هزار و ۵۰۰ تومان) رقمی در حدود ۲۲ هزار تومان یارانه می‌پردازد. با در نظر گرفتن نرخ واقعی یک لیتر بنزین در دنیا یعنی حدود یک دلار و مقایسه آن با بنزین لیتری ۳ هزار تومان و با احتساب نرخ روز دلار در بازار آزاد کاملا روشن است که دولت تنها ۵ درصد ارزش واقعی بنزین را از مصرف‌کنندگان دریافت می‌کند. این محاسبات سرانگشتی نشان می‌دهد که دولت مجبور است سرمایه زیادی را صرف تولید یا واردات بنزین کند و تنها با ۵ درصد بهای واقعی به مصرف‌کننده داخلی عرضه کند. اوضاع در خودروهای برقی کاملا متفاوت است. یک خودروی برقی در هر ۱۰۰ کیلومتر پیمایش حدود ۱۵ کیلووات برق مصرف می‌کند. تعرفه تجاری در نظر گرفته‌شده برای خودروهای برقی حدود ۵۴۸ تومان است. در واقع یک مصرف‌کننده خودروی برقی در ۱۰۰ کیلومتر پیمایش حدود ۸۲۲۰ تومان می‌پردازد، در حالی که با نرخ ۱۵۰۰ تومان، یک مصرف‌کننده خودروی بنزینی در پیمایشی مشابه باید ۲۲ هزار و ۵۰۰ تومان بپردازد و اگر مجبور باشد بنزین ۳ هزار تومانی مصرف کند طبیعتا پرداختی او ۴۵ هزار تومان خواهد بود. بهای تمام‌شده تولید یک کیلووات برق برای دولت مشروط به استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر حدود ۳ هزار تومان است. این رقم نشان می‌دهد که دولت به مصرف‌کننده خودروی برقی در هر کیلووات ۲۴۵۲ تومان یارانه می‌دهد، در حالی که در یک لیتر بنزین یارانه پرداختی دولت به ۲۲ هزار تومان بالغ می‌شود. برخی مخالفان برقی‌سازی در کشور به ناترازی‌های تولید و مصرف برق اشاره می‌کنند، در حالی که ناترازی‌های به مراتب مخرب‌تری در تولید و مصرف بنزین وجود دارد. ضمن آنکه سرمایه‌گذاری برای کاهش ناترازی‌های برق بسیار کم‌هزینه‌تر از سرمایه‌گذاری برای کاهش ناترازی بنزین و سایر سوخت‌های فسیلی است. موضوع مهم‌تر آن است که برق را می‌توان از انرژی‌های تجدیدپذیر نظیر صفحات خورشیدی تولید کرد؛ ولی بنزین تنها از نفت به دست می‌آید که دولت‌ها موظفند آن را به عنوان یک منبع ذخیره فرانسلی در توسعه زیرساخت‌ها به کار بندند.

بی‌شک آینده خودروسازی در خودروهای برقی است

برخلاف نظرات مخالفان برقی‌سازی، روند بازار این خودروها تحت‌تاثیر رفع چالش‌های قدیمی نظیر قیمت باتری و کمبود منابع لیتیوم در دنیا رو به رشد است. نمودار «یک» به‌خوبی نشان می‌دهد که رویکرد بازار در دنیا طی ۱۰ سال منتهی به ۲۰۲۶ نسبت به خودروهای برقی کاملا مثبت و رو به افزایش است، به‌طوری که در این سال تقریبا ۳۰ درصد بازار دنیا در اختیار خودروهای برقی خواهد بود.

نمودار دوم اما نکات جالب‌تری را نشان می‌دهد. آن‌طور که پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد در سال ۲۰۴۰ یعنی تنها حدود ۱۶ سال آینده خودروهای برقی ۷۵ درصد بازار دنیا را تصاحب خواهند کرد. از سوی دیگر تنها در فاصله ۱۸ سال یعنی از سال ۲۰۲۲ تا سال ۲۰۴۰ تقریبا سهم بازار خودروهای فسیل‌سوز به خودروهای برقی واگذار می‌شود. اما شگفتی‌ها به همین جا ختم نمی‌شود. آن گونه که در نمودار ۳ می‌بینیم، بلومبرگ براساس داده‌های موجود نشان می‌دهد در سال ۲۰۲۶ متوسط قیمت خودروهای برقی و خودروهای فسیل‌سوز به نقطه برابر رسیده و از سال ۲۰۲۷ روند کاهشی قیمت خودروهای برقی در مقایسه با خودروهای درون‌سوز آغاز می‌شود. با کاهش سهم بازار خودروهای فسیل‌سوز، عرضه‌کنندگان قطعات این نوع خودروها نیز کاهش می‌یابد که این موضوع سبب می‌شود منبع‌یابی برای قطعات خودروهای فسیل‌سوز با چالش جدی مواجه شود و همین امر قیمت آنها را افزایشی کند. این موضوع برای صنعت قطعه کشور که تقریبا وابستگی زیادی به جریان قطعه‌سازی در دنیا دارد بسیار نگران‌کننده خواهد بود و طبیعتا همین اثر نگران‌کننده روی خودروسازی کشور هم وجود دارد. برخی با وجود تحولاتی که به کاهش قیمت تمام‌شده خودروی برقی در دنیا منجر شده است، کماکان ورود به این نوع فناوری را موضوعی نمایشی و غیرضرور می‌پندارند. یکی از دلایل آنها قیمت بالای پک باتری و نیز محدود بودن منابع لیتیوم در دنیاست. نمودار ۴ برخلاف نظرات این گروه از مخالفان برقی‌سازی نشان می‌دهد که قیمت باتری به عنوان گران‌ترین بخش یک خودروی برقی در طول ۱۰ تا ۱۲ سال اخیر تا چه میزان کاهش داشته است. به‌علاوه براساس آمارها ایران یکی از مهم‌ترین کشورهای صاحب منابع لیتیوم در دنیاست.

نمودار ۱: روند افزایشی بازار خودروهای برقی تا سال ۲۰۲۶

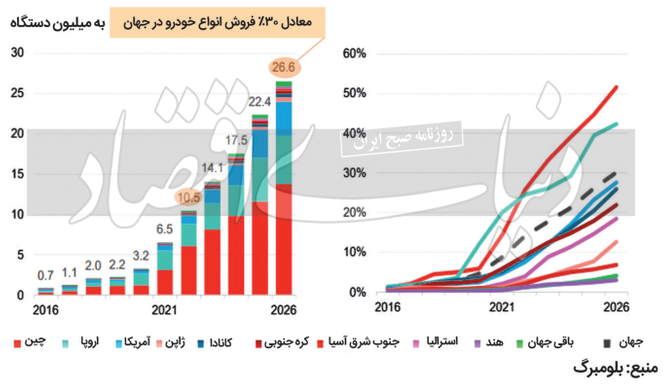

منبع: بلومبرگ

نمودار ۲: روند افزایشی سهم بازار خودروهای برقی در مقایسه با سایر پیشرانه‌ها به‌ویژه خودروهای احتراقی تا سال ۲۰۴۰

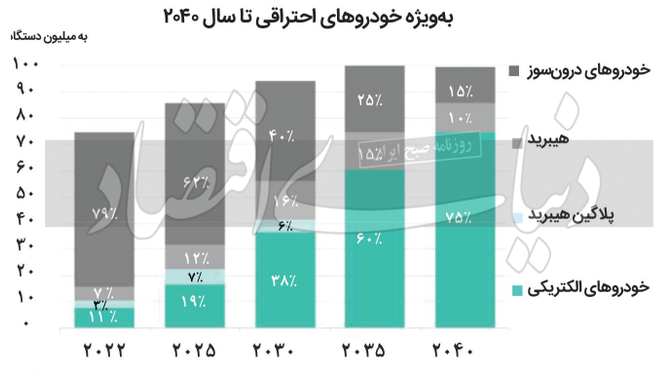

منبع : بلومبرگ

نمودار ۳: روند کاهشی قیمت خودروهای برقی از سال ۲۰۲۶

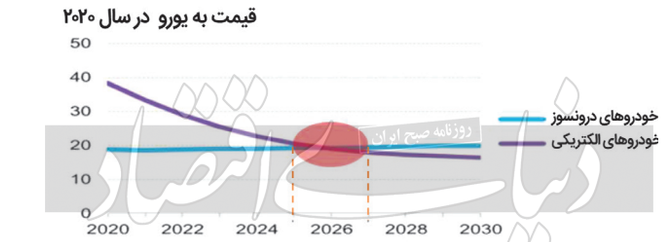

Table 4: Years at which BEVs reach upfront cost price parity with equivalent ICEs

Segment	Year	Segment	Year	Segment	Year
B	2027	SUV-B	2026	Light vans	2025
C	2026	SUV-C	2026	Heavy vans	2026
D	2026	SUV-D	2026		

منبع: Bloomberg NEF, May ۲۰۲۱, and IHS Markit May ۲۰۲۱, IHS Markit, Pivoting to the electrified

نمودار ۴: روند کاهشی قیمت باتری خودروهای برقی در دنیا تا سال ۲۰۲۵

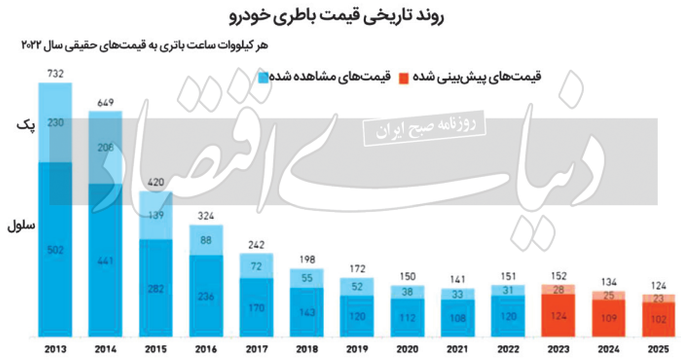

منبع : Bloomberg NEF, December, ۳۱ ۲۰۲۲.